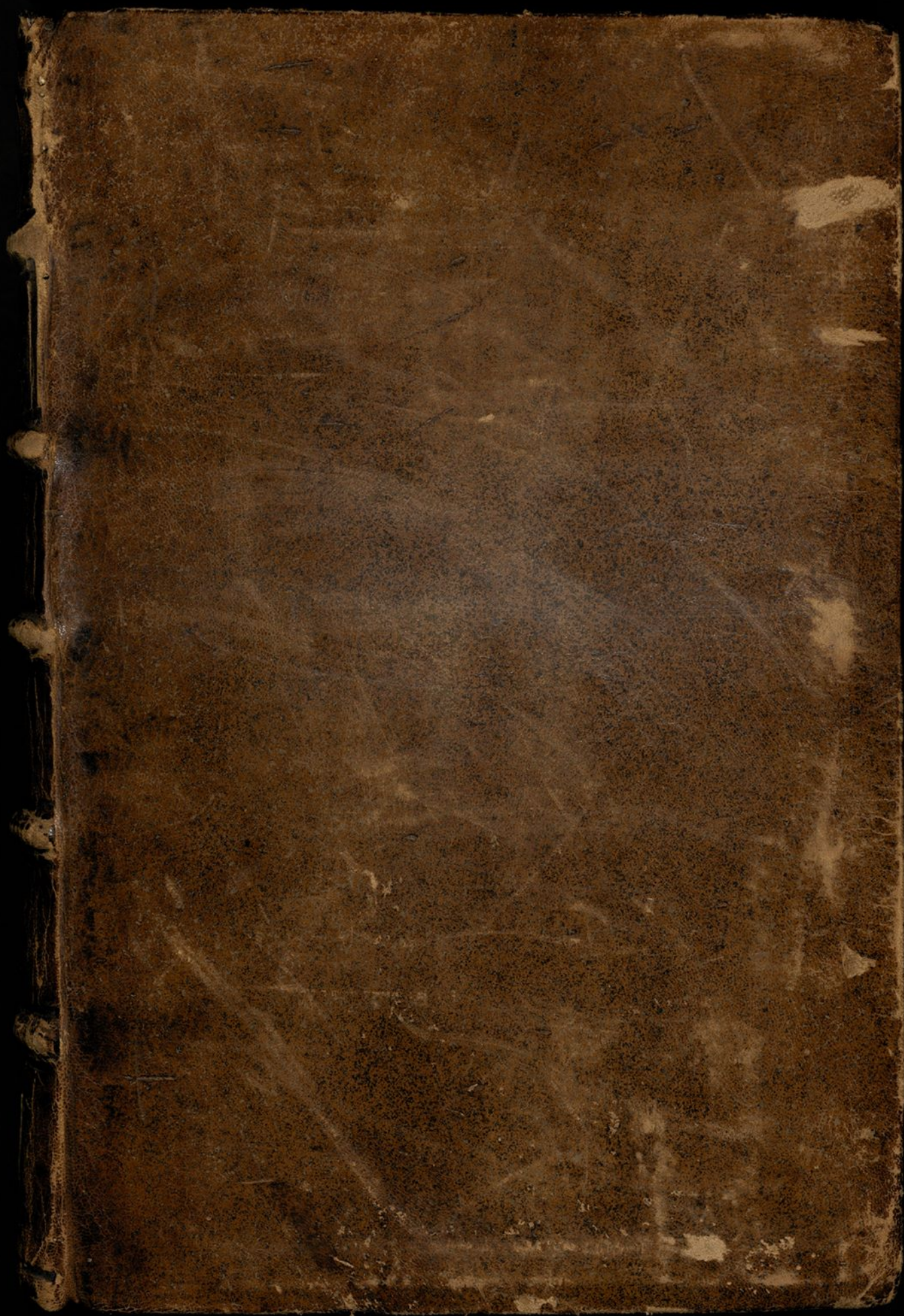

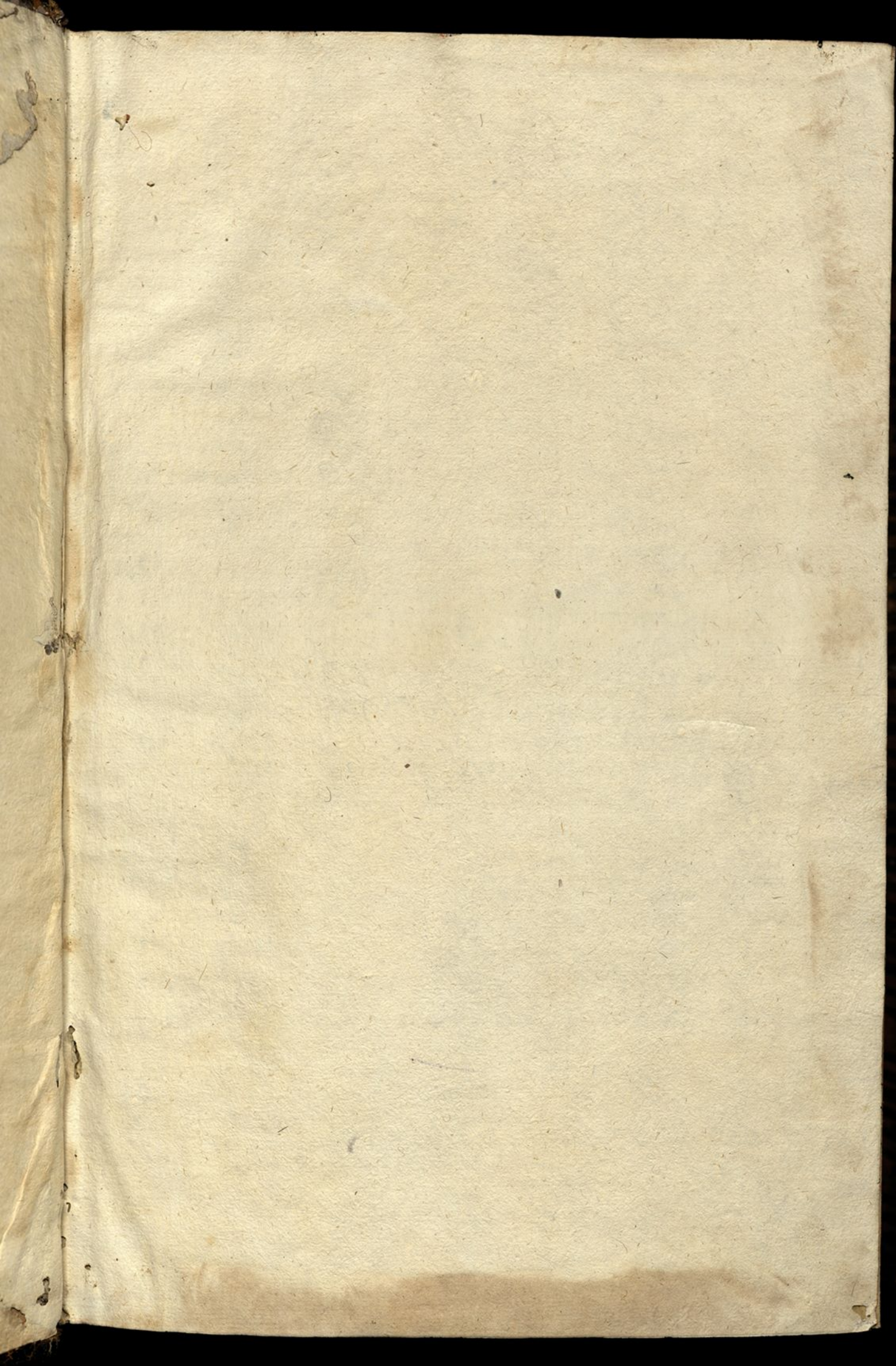
7.

17

Chve.

Folium 156.

2769

Inten
mi sa
i Q d
u. d'inn
Q d'inn
enture
cat cat
da spēs
donul
vii. D e
viii. V
glis. vi
cāsq; t
carini.
spū scō
vii. V
lophus.
septē re
ferama
bolo yoi
tismo y
trib. vi
xvi. D e
vii. D e
indicio
mer. V e
De glā s
rum
Lucy

Incipiunt capitula libri p-

mi sententiarum sancti Ysidori. et

i. Q d d s sūm i cōmutabil sit.

ii. Q d i m m s u s y o m p e s i t d s . i i i .

Q d i m u s i b i l i s s i t d s . i i i . Q d e x

ēature pulchritudine agnos-

cat eator. **v.** Q d e x u s u n r o q

d a s p e s a d d i m r e f e r u n t . **v i .** Q d

d o n u l l a t e p o z s u c c e s s i o a s s e b a t .

vii. D e t e p o r i b . **vii.** D e m u d o .

viii. V n d e m a l u . **x.** D e a n

g l i s . **x i .** D e h o i e . **xii.** D e a i a

c e t i s q . s e n s i b . **xiii.** D e s e n s i b

c a r n i s . **xiiii.** D e x p o . **xv.** D e

s p u s c o . **xv.** D e e c c l a y h e s i b .

xvii. D e h e t i c i s . **xvii.** D e p h i l o

s o p h i s . **xix.** D e l e g e . **xix.** D e

s e p t e r e g l i s l e g i s . **xvi.** D e d i f

f e r e n t i a t e s t a m e n t o z . **xv.** D e s y m

b o l o y o r o n e d n i c a . **xv.** D e b a p

t i s m o y c o m u n i o e . **xv.** D e m a

t r i b . **xv.** D e s c o z m i r a c u l i s .

xvii. D e a n t x p o y e i s i g n i s . **xv.**

vii. D e r e s u r r o n e . **xv.** D e

i u d i c i o . **xvii.** D e g e h e n n a

xv. D e p e n s i m p i o z . **xv.**

D e g l a s c o z . **Capitulum capitula**

Incipiunt libri Sententi

arum Sancti Ysidori epi.

Incipit liber primus;

Q d d s sūm i cōmutabil sit.

**VMMV
BONVO**

De vslst.

Quia lncō

mutabilis

ē. & corrū

pi omīno n potest creatura

ū bonū. sed n sūmū ē. qā

mutabilis ē. y dū sit qdē

bonū. n tam ēē pot y sūmū.

Quid ē dī immortalitas. n

ē i cōmutabilitas. Nam

anglī y anime immortales

s. sed i cōmutabiles non s.

Idōq sol d s dī immortalis

qā sol i cōmutabilis. Nam

anima morit. cū dēfēnte dō

de bono i malū mutat. Sic

y anglī. dū dēfēnte dō ē laps.

Q d materia habet unde ex

istat mutabile ē. qā de in

formi ad formā tūsit. Quod

ē n habet materiā immuta

bile ē. sic d s utiq ē. Bene ac

substantialit s ista i n d o .

id ē i c o r r u p t i o . i m m o r t a

l i t a s . i c o m u t a b i l i t a s . i n d

y m e r i t o c u n d e p p o n i t u r

creature. Op non sūmū ap

dimmutari potest. nec uariare eū q̄a puaria tēpora diuersa
p̄cepit. sed manens idem in cōmutabilis ē eū. q̄d cuiq;
congruū ē tēpori. ab ipsa cōtuitate in eū mansit dispo-
sitione siliū. Non uisū nō aliud d̄m putari aliud pulchri-
tudine ē atq; aliud magnitudine ipsi. sic aliud ē homo.
aliud ē ei pulchritudo. q̄a desistente pulchritudine. homo
manet. ac phoc qui ita intelligit d̄m corporeū ēē credit.
dū pulchritudo y magnitudo d̄i. ipse d̄s sit. Idō d̄s d̄r simplex
siue n̄ admitendo qd̄ habet. seu q̄a n̄ aliud ē ipse. y aliud qd̄
impo ē. Inordinate dici seu d̄ferri uicis. ea que ordinate
indō s. ut pute simplicitas que aliq̄nde d̄r p̄stulticia y n̄ ē.
Apud d̄m ū sūma simplicitas ē. Iuxta hanc reglām. & cetera
existimanda sunt. *Q̄l̄ immensus y om̄ps sit deus. 11.*

+ **N**ōs Idō celum & t̄ram implet d̄s ut cōtineant eū. sed ut
ipsa pot̄ cōtineant ab eo. nec particulatū d̄s implet oīa.
s; cū sit idem ubiq; tam ē tot. Non ita putandū ē ēē in oīb;
d̄s ut ea queq; res p̄ magnitudine portionis sue capiat eū.
idē maxima mai. y minima min. dū sit pot̄ ipse tot in
oīb;. siue oīa in ipso. Om̄ipotentia diuine maiestatis
cuncta potestatis siue in̄sitate cludit. nec euadendi po-
tentia ei inuenit. Quom̄aditū inuenire poterit. cū ille oīa
cūm quaq; cōstringit. Cuncta enī in̄tia diuini iudicij
om̄ipotentia cōartant. siue q̄ cōtinenda s ut salua sint. si-
ue que amputanda s ut peant. Nullatenū ḡ effugi d̄m
quēpiā posse. Qui enī n̄ habet placatū. nequaquā euadit
uātū. In̄sitas diuine magnitudinis ista ē. ut intelliga-
m̄ eū in̄tia oīa s; n̄ inclusū. extra oīa s; n̄ exclusū. y
idō interiore ut oīa cōtineat. idō exteriorē ut in̄cūsc̄pte
magnitudinis sue in̄sitate oīa cludat. P̄ id ḡ qd̄ ex-
terior ē ostendit ēē creator. p̄ id ḡ qd̄ interior gubernare

omnia demonstrat. Ac ne ea q̄ creata s̄. sine dō eēnt. d̄s intra oīa
ē. uerūne extra dō eēnt. d̄s exterior ē. ut omnia cludantur
ab eo. De cōsumatione alicui facti. d̄r p̄fectio. Is aut̄ q̄ n̄ ē fac
t. q̄m ē p̄fect. S̄ hunc sermonē de usu n̄ro sumit humana
inopia sic reliqua uerba. quatuor hoc q̄d ineffabile ē. utcūq;
dici possit. quō de dō nichil digne humani sermo dicit. Vñ
localis n̄ sit d̄s localit̄ tam̄ in suis ambulat sc̄is. d̄u de loco
in locū p̄dicat̄ ab eis. Nam d̄s q̄ nec loco mouet̄ nec tempore.
in se suis tam̄ tēpore & loco mouet̄. quociens ab eisdem
localit̄ p̄dicat̄. Vñ de dō nec sc̄dm q̄ntitatē. nec sc̄dm s̄tū
nec sc̄dm q̄litatē. nec sc̄dm habitū aut motū aliq̄d digne di
cat̄. In ē tam̄ ei q̄dāmodo latitudo caritatis. qua nos & aber
rore corrigit. & cōtinet in ueritate. In ē ei & longitudo qua
nos longanimit̄ malos portat. donec em̄datos patrie future
restituatur. In ē ei & altitudo. p̄ qua omne sensū sue scientie in
mensitate erupit. In ē ei & p̄fundū q̄dāmodo inferi iusta
eq̄tatem disponens p̄ordinat. *Ad inuisibilem sit d̄s. iii.*

De dō loquens sc̄ptura plerūq; dicat. ecce d̄s n̄r. n̄
quasi uisibile ostendit. s̄ ubiq; eē p̄sentē significat.
p̄ id q̄d dicit. ecce d̄s. ut q̄d magnitudinē diuinitatis ei null
possit sens̄ attingere. etiā nec angelicus quāuis usq; ad parili
tatē anglicā humana post resurrectionē natura p̄ficiat. & ad
contemplandū d̄m indefessa surgat. uidere tam̄ ei essentiam
plene n̄ ualet. quā nec ipsa p̄fectio angelica intotū attingat
scire sc̄dm ap̄lm q̄ ait. Pax d̄m que erupit omne sensum.
ut subaudiatur etiā angelorū. Sola enī trinitas sibi integre notat̄.
& humanitas a x̄po suscepta. que t̄cia ē int̄mitate p̄sona. In
telligibilis q̄dam miro modo d̄i eēntia scri pot̄. d̄u eē cre
ditur. Op̄ ū ei q̄d utiq; equari ei n̄ pot̄. iudicia a nullo pe
nit̄ sciunt. Dei secreta iudicia n̄ posse sensu penetrari uel an

glico uel humano. & idō q̄a occulta s̄ iustas. tantundē ue-
nerari ea op̄ ē. & temere n̄ discutere aut inq̄rere. scdm̄ a-
plm̄ qui ait. Quis enī cognouit sensū dñi. aut q̄s consili-
ari eius fuit. **Ad ex creature pulchritudine agnoscat**

creatur.
1111.

Sēp̄. Ab incorporee creature magnitudine creatu-
rarū corporea magnitudo cōponit̄. ut magna cōside-
rent̄ ex paruis. ex uisibilib⁹ inuisibilia estimant̄. atq; ex
pulchritudine factorū effectū opum agnoscat̄. n̄ tam pa-
rilitate cōsimili. s; ex quadā subdita & creata specie boni.
Sic ars inartificē retorquet laudē. ita rerū creator p̄ cre-
aturā suā laudat̄. & q̄nto sit excellentior ex ipsa opis con-
ditione monstrat̄. Ex pulchritudine circūscripte nature
pulchritudinē suāq; cōscriptiōne q̄d fecit d̄s intelligi. ut
ipsis uestigiis reuertat̄ homo ad dñm. q̄b⁹ auers⁹ ē. ut quia
p̄ amorē pulchritudinis creature & creatoris forma se abstulit.
rursus p̄ creature decorē ad creatoris pulchritudinē reuertat̄.
Quibdam gradib⁹ intelligentie p̄ creaturā p̄gredit̄ homo
ad intelligendū dñm creatore. id ē ab insensibilib⁹ surgens
ad sensibilia. a sensibilib⁹ surgens ad rōnabilia. a rōnabi-
lib⁹ surgens ad creatorē. Intelligibilia p̄ se collaudant
dñm. irrationabilia & insensibilia n̄ p̄ se s; p̄ nos. dñm ea cōside-
rantes dñm laudant̄. S; idō dicunt̄ laudare ipsā. q̄a eandē
laudē earū parturit causa. Dixerūt antiq̄ q̄d nichil tā bebe-
sit. q̄d n̄ sensū habeat in dñm. Hinc ē illud q̄d ex filice duro
scintilla excutit̄. & si ignis ex saxo. utiq; ubi sens⁹ sentit̄. ubi
se uita n̄ sentit. **Id ex usu n̄rō q̄dā species ad dñm referant̄.**

v.

Nost rō & su d̄s ^{fulgor} relare dicit̄ ut dolere. horū enī motuū
apud dñm p̄urbatio nullae. apud quē t̄q̄llitas su-
ma ē. Non ita ē p̄cipitanda mentis sententia. ut credam⁹
posse dō furoris ul' mutationis accedere p̄urbationē. sed

ipsa equitate iusticie quareos punit iracundia sacra lectio
nominauit. qm qd iudicantis e equu. furor e & indigna
tio patientis. Ita g intelligere op e & alias passiones quas
de affectione humana ducit scriptura addm. ut & iuxta se
incomutabilis sit credend. & tam p causaz effectib. ut facili
intelligat nre locutionis ymutabilitatis genere appellet.
Tam clement d s humane consulit infirmitati. ut qa cu sic e
agnoscere n possunt. nre locutionis more se ipsu nobis
insinuet. Unde & membror nroz qlitate habere scbit.
& passionu indigna dici de se uoluit. qm ad sua p nram
nos theret. Condescendit g nob. ut resurgerem ei. Multis
modis d s ad significandu se hominib de inferiorib reb spes
ad se trahit. que reuera iuxta p piam substantiam inuisibilem
e. & incorporeu stat. Pleruq de corporib addm sumunt
qualitatu spes. que tam in do n s. qa in p piam naturam incorpore
e & incorrupta. S p efficientis causaz reru in ipso spes scbunt.
ut q omia uidet. dicat oclis. & p p qd audit. dicat auris. p eo
aut qd auertit ambulat. p eo qd expectat stat. Sic & in ceteris
horu similib ab humanis mib trahit similitudo addm. sicut
obliuiscens y memorans. Hinc e qd & p p ha dicit. Iurauit d s
exercituu piam suam. n qd d s aiam habeat. s hoc nro nar rat
affectu. y alibi simili figura y uermis y scabab intelligit. Nec
miru si uilib figmificationib figuret. quousq ad nraz passionu
seu carnis contumelias descendisse cognoscat. Nam & xpc agn
n p natura s p innocentia. & leo p fortitudine n p natura. &
serpens p e. morte & sapientia n p natura scribit. Nam
& in p p ha am plauti portantis fenu spes ducit addm.
Ihec omia id o p figura xpc qa nichil e horu ad p p etate
substantie ei. Non scdm essentia. s scdm similitudine spes
ducunt addm. neq p substantie p p etate. s p efficientis

causay. Unde & credit dñm nūq̃ uisibilit̃ hominib̃ appa-
ruisse. n̄ p̃ assumptā creaturay specie. fallunt quidā stultorū
dum legunt ad imaginē dī factum ēē hōiem. arbitantes dñm
ēē corporeū. dñm n̄ caro qđ ē corp̃. s; anima qđ ē sp̃s dī ima-
ginē habeat. Non g̃ ēē putem̃ corporis formā indm̃. qui
hominē ad imaginē suā fecit. quia mentē n̄ carnē ad si-
militudinē suā creauit. Cogita g̃ quale corp̃ habeat ut
ritas. & dñm inuenieris. hoc ē d̃s. facies dī in diuinis sc̃ptu-
ris n̄ caro. s; diuina cognitio intelligit̃ eadē ratione. qua
p̃ facie conspectā quisq̃s cognoscit̃. Hoc enī in oratione dī-
do. Intende nob̃ dñe faciem tuā. Ac si dicat̃. Da nobis cogni-
tionē tuā. Os dī. unigenit̃ ē ē. Nam sic puerbis que plin-
quam fiunt. sepe dicim̃ illam illā linguā. na xp̃ dī uerbo
os ponit̃. qđ mos ē. ut ore uerba forment̃. Et si uolueris ge-
nere locutionis illo demonstrare. qđ is qui efficit p̃ id qđ
efficit̃ nominat̃. bene os puerbo ponis. sic linguā puerbi.
sic manū p̃ litteris. uestigia dī s̃. qđ nunc d̃s p̃ speculū ag-
noscit̃. ad p̃fectū ū om̃ps repperit̃. dñm infuturū facie ad
faciē qđ dā electis p̃sentabit̃. ut ipsam sp̃em contēplentur.
cui n̄c uestigia cōphendere conant̃. Hoc ē quē uidere p̃
speculū dī. sic & cetera. *Ad dō nulla tēporū successio a-*

scribit̃.
vi.
Omnia tempora p̃cedit diuina ēnitas. nec in dō p̃teritū
futurū uel aliqđ credit̃. s; om̃ia p̃sentia in eo dicunt̃. qđ
ēnitate sua cuncta cōplectit̃. Alioq̃n mutabilis ē d̃s credendū.
si ei successiones tēporū assēbant̃. Si semp̃ aliqua ēent cū
dō tempora. n̄ ēēt temp̃. s; ēēt ēnitas. nec *ad* mutarent̃
tēpora. s; starent. Presens p̃teritū & futu horū r̃ū. n̄m ē
habere n̄ dō. Verbi causa. Vicini p̃p̃senti teneo codicē.
p̃p̃teritū tenui. p̃futuro tenebo. & in ueritate ū d̃s tenet.
p̃teritū & tenebit. tenere dī. s; nec ipsorū ang̃lorū decessio

accessione ē temporis. Nam duas ēē in creaturis res. quarū
uicissitudo temporis n̄ ualet anglicis sc̄l p̄pt̄ q̄d immuta-
bili inherēt creatori. siue materie illi informi. priquā
ex ea om̄ia ista q̄ tēporalit̄ iam uoluunt formarent̄. nec
ipsi utiq; ualebat temp̄. Temp̄ q̄ n̄ adeas creaturas q̄ sup̄
celos s̄. s̄ adeas q̄ sub celo s̄ p̄tinere. Non enī anglis accedit
tēpora ul̄ succedūt. s̄ nob̄ qui sub celo ūsam̄ in hoc infir-

Nulla ante p̄ncipiū *De Tempore. vii.* In mo mundo.
mundi fuisse temporā. q̄a dū sit ipsū temp̄ creat̄.
in p̄ncipio tam̄ mundi factū ēē credendū ē. Idō q̄ p̄ncipiū
dī. q̄d ex ipso cepit rerū uniuersarū exordiū. Nullū spaciū
corporalit̄ habent tēpora. q̄a ante abscedūt pene quā ueni-
ant. idōq; in reb̄ null' stat' ē tēporis. q̄a celeri creature motu
mutant̄. Nec centū anni unū tēp̄ ē. nec un' ann' unū tēp̄ ē.
nec un' mensis unū tēp̄ ē. nec dies nec hora. q̄a dū hec om̄ia
particulis accedūt suis ydecedt. q̄m unū dicendū ē. q̄d non
simul ē. Ytrū sit p̄teritū futurūue tēp̄ sic p̄sens. Si si est.
scire oportet ū ē. S; aduerte q̄d cuncta & futura p̄terita
& p̄sentia. in animo s̄ poti' req̄renda. Tria ista p̄terita p̄sen-
tia & futura in animo tantū inueniri. p̄terita reminiscendo. +
p̄sentia cōtūendo. futura expectando. sp̄am. Iq̄ aduenientia
expectam'. in tūerū p̄sentia. recolim' tūseuntia. Hec n̄ ita
in dī s̄. cui simul om̄ia assuit. *De Mundo. viii.*

MUNDVS l̄a reb̄ uisibilib' s̄. tam̄ inuestigabilib' stat'.
homo aut̄ ex rerū uniuersitate cōposit'. alit̄ in breui
q̄dam creat' ē. mund'. Ratio mundi. de uno cōsideranda ē
homine. Nam sic p̄dīmisiones etatū ad finē homo uergit'. +
ita ymund' p̄ q̄d distendit' tēpore deficit. q̄a unde hō atq;
mund' crescere uidet'. inde uterq; minuit'. frustra dī p̄
tantaret' tēpora dō uacanti noua p̄ mundo faciendo orta

^h
mundu

fuisse cogitatio. quando in suo cōno maneret cōsilio huius mundi
structio. nec temp^{us} ante p^{ri}ncipiū. s; cōnitas fuerit. Temp^{us} a
substitutione creature. nō creatura cepit atēpore. Quidam
aiunt. Quid faciebat d^s ante q^um faceret. cur noua uoluntā
indm ut mundū cōderet orta ē. s; noua indō uoluntas orta
nō ē. q^ua ē si in se mund^{us} nō erat. in cōnata tām ratione. cōsilio
semp^{er} erat. Dicunt q^uda q^ua subito uoluit d^s facere mundū
quē ante nō fecit. uoluntatē dⁱ inmutari arbit^{ri}ntes. q^ua ali
quando uoluit. q^ud aliq^undo noluit. Quib^{us} respondendū ē.
Voluntas dⁱ d^s ē. q^ua nō ipse aliud ē. aliud uoluntas ei^{us}. s; hoc
illu uelle q^ud ipse ē. q^uo ipse ē. utiq^{ue} cōn^{us} in cōmutabilis ē. Hoc
ē q^u uoluntas ei^{us}. Materies ex qua format^{us} ē mund^{us} origine nō
tempore. res a se factas p^{re}cessit. ut son^{us} cantū. Prior enī ē son^{us}
cantū. q^ua suauitas cantilene ad son^{us} uocis. nō son^{us} p^{ro}inet ad sua
uitatē. ac p^{ro} hoc utrūq^{ue} simul ē. s; ille ad quē p^{ro}inet cant^{us} p^{ro}
ē. idē son^{us}. Materia ex qua celū t^{er}raq^{ue} formata ē. idō in form^{is}
uocata ē q^ua nō dū ex ea formata erant. que formari restabat.
uerū ipsa materia ex nichilo facta erat. Aliud ē aliq^ud fieri
posse. aliud fieri necesse ē. q^ud d^s naturis inseruit. fieri autē
posse ē. q^ud ex^{ist} cursū indidit naturaz creator ut faceret.
quo usq^{ue} uoluit reseruauit. Non ex hoc substantiā habere
credendū ē tenebre. q^ua dicit d^{omi}n^{us} p^{ro}pham. ego d^{omi}n^{us} creans lucē.
cōformans tenebras. s; q^ua anglica natura que nō ē p^{ri}uaricata
lux dⁱ. illa autē que p^{ri}uaricata ē. tenebray nomine nuncu
pat^{ur}. Unde cō in p^{ri}ncipio. lux a tenebris diuidit^{ur}. Sed q^ua hos
cō illos creauit d^s. inde formans lucē. cōformans tenebras. ue
runtām bonos anglos nō tantū creans. s; etiā formans malō
autē creans tantū nō formans. Hoc cō de hominib^{us} bonis. ma
lisq^{ue} accipiendū ē. Post annumeratā celū t^{er}raq^{ue} creaturā. idō
nominat^{ur} in genesi sp^{iritu} s^{an}c^tus. ut q^ua sup^{er}ferri eū dici oportebat

ante illa nominarentur quorum creator superferri spiritus sanctus diceretur.
Quod apostolus indicat: dum supereminente uia caritatis demonstrat.
Ideo spiritus sanctus superferri a quo dicitur: quia donum dei est: in quo subsistentes
regescunt. atque preterendo nos superferunt bonis: unaqueque natura
suo pondere nititur. Ignis autem et oleum merito superiora se
appetunt: quia per ipsorum figuram superferri uniuersae creature spiritus
sanctus probatur. Dies porro factus angelis: quorum propter unitatem insinu-
anda non dies primus sed dies dictus est unus et idcirco ipse repetitur
semper in executione creature: quia dies hoc est natura angelorum
quando creatura ipsam contemplantur quodam uespascebatur: non autem
permanendo in ei creature intuitu sed laudem ei ad deum referens
eamque melius in diuina ratione aspiciens: continuo mane fiebat.
Si ergo permaneret neglecto creatore in creature aspectu: iam
non uesper sed nox utique fieri putaretur. Dum creatura melius in deo
quam in se ipsa nouerit: ipsa sui cognitio: quam maior in deo est: dies
et lux dicitur. Cognitio uero sua in se ipsa ad compensationem cogni-
tionis illius: quae est in deo: quia longe inferior est: uespera nominatur.
Ideoque post uesperam mane fiebat: quia dum sua in se cognitionem
sibi satisfacere non agnosceret: ut se plenius nosse potuisset: ad
deum referebat creaturam in quo se dies agnoscendo melius fieret.
non sic quae admodum nos transitorie dicimus fiat aliquid sic deus dixit:
fiat celum in principio. Illud enim semper in uerbo hoc dic-
tum est. Si transitorie dictum est a deo fiat: erat utique creatura aliquod
unde iustitiae fieret uox. Sed quia ante quam diceret fiat: nulla
existit creatura ipsam fiat quod dictum est in eternitate uerbi non
in uocis sonum enuntiatum est. Non septies a deo uisita: septiesque
laudata est creatura: quae ante quam fieret perfectae ab illo uisita est:
sed dum nos singula uidentes laudamus: tamquam ipse uideat lau-
detque per nos: sic illud. Non estis uos qui loquimini: sed spiritus patris
uestri. Unde sic ipse per nos loquitur: ita uidet et laudat per nos.

si p se phemur. ac semper uidet. p nos uideat. Adten
de uniuersalit creaturā. In principio ualde bona uocari. sin
gularit uerantū bona. quia & mēbra corporis cū sint sin
gulabona. mai tam bonū faciunt. dū singla omia ual
de bonū corp efficiunt. Decor elemētōz omiū. in pulc
& apto consistit. si pulchrū ēē qd p se ipsū ē pulchrū.
ut homo ex anima. & omib' membris constat. aptū ēē. ut
uestimētū & uictū. idōq; hominē dici pulchrū a se. quia
n̄ uestimēto & uictu ē homo necessari. si ista homini. Idō
āu illa apta qā n̄ sibi sic homo pulchra a se. si ad aliud. idē
ad hoīem accomodata n̄ sibi met necessaria. Hoc & de ce
teris elemētōz naturis dicendū ē. cuncta quē s & facta sūt.
mūa ualde s. si osuetudine uiluerūt. Idōq; sic diuina scru
tare opa. ut semper ea cogites in mensa. fecit d's omia ualde
bona. Nichil q; naturalit malū. qndo & ipsa quē in crea
turis uidentur ēē penalia si bene utant' bona & p se sūt.
si aut' male utant' noceant. Ita q; pensanda ē creatura ex nō
usu n̄ bona. ex natura ualde bona. *Unde malū. viii.*

Malū a diabolo n̄ creatū. si inuentū. & idō nichil est
malū. qā sine dō factum ē nichil. Nō aut' malū n̄ fec.
n̄ qā alicubi aut aliqndo erat malū. unde fieret diabol'
mal'. si qā uiciū ē. Num ēēt angls boni. supbiendo effect' ē
mal'. & idō recte dicit' ab eo inuentū malū. Nulla ēē natu
ram malū. qā natura omis aut incommutabilis ut d's ē. aut
commutabilis. ut creatura ē. Malum ū idō nulla natura ē.
qā accedendo in bonā naturā efficit eā uiciosā. qd dum
discedit naturā manet. & malū qd inerat nusq̄m ē. Ex eo
qd uiciū nocet naturē agnoscit' natura n̄ ēē. qā nichil qd
naturale ē nocet. dū natura bona dāpnat' ppter uolun
tatē malā. Ipsa mala uoluntas testis ē naturē bone. qm in

6
tantū testat^r eē bonā. ut illā d^s p malo n̄ relinquat multā.
Credūt ab hereticis mentē adō. uicia a diabolo fuisse creata.
inde & ab ipsis due naturę bonā y malā putant^r. s; uicia crea-
tura n̄ s. s; dum uerē a diabolo sint. n̄ tam creata s. Quā ob cau-
sam p misit d^s mali oboriri statū. n̄ ut ex contrariis malis
bonę naturę decor emineret. Mod^o iste etiā & in uerbis eē
cōperit^r. Qui mod^o amittet d^r. qd latine oppositū ut cōtripo-
sitū nominat^r. & fit pulchra locutio. qndo mor straria pspi-
pferunt. Ita in reb^{us} p mixtū ē malū. ut naturę bonū ad cōpa-
rationē excellēt malū. Si ad el^e supciliū hominis parūā rem de-
mis. s; toti corporis ingerit fedinitatē. Ita & in uniu^{er}sitate cre-
aturę si extremū uermiculū naturā malū dixerit. uniu^{er}se
creaturę iniuriā facis. Cuncta mala p peccatū pmi hominis.
p pena sūt t^rns lata in uniu^{er}sū gen^{us} humanū. Pnde q^{ui}cūq;
uident^r mala partim nob^{is} seruiunt origine. partim culpa.
Mala dicunt multa in creaturis puer s; ut ignē qā urit.
ut ferrū qā occidit. ut fēram qā mordet. s; cōmoda ipsorū
n̄ intendens homo. accusat in illis. qd sibi debet pot^{ius}
imputare. cuiq; p peccato ista effecta s^{unt} noxia. que illi oī
ex parte fuerant ante pecēm subiecta. Nro uicio n̄ sua na-
tura nob^{is} mala s; ea q^{ue} nob^{is} nocent. Nam lux dū sit bona. in
firmis oculis noxia ē. y tunc oclorū uiciū n̄ lucis ē. Sic & cetera.
Cum creaturaz stimulus & elem^{en}torū adu^{er}sitatib^{us} homo uer-
berat^r. peccati hoc exigere penā. ut dō supbiens homo ab eis
que infra ipso s^{unt} paciat^r aduersa. Unde & insipientia legit^r.
P dō pugnauit orbis terrarū. ita insensatos. Merito q^{ui} pec-
catorū hoc actum ē. ut naturalit^{er} pspiciant^r homini
in aduersa. Unde & salomon. Creatura exardescit in tor-
mentū aduers^{us} iniustos. & leni^{us} ē ad benefaciendū his qui
in d^em asidunt. Non ē caro subiecta animę. nec uiciū ra-

noni. ita animi nō subdit' ditori. Tunc aut' recte subieciunt
nob' omnia q' sub nos sūt. si nos subieciunt ei aq' nob' illa subieci
ta sūt. Nam que uident' ēē subiecta ei. q' dō subiect' nō ē. ille
poci' subiect' eis. q' suā uoluntatē subiugat amori. earum
que sibi apta existimat. **De Angelis; x.**

Angelorum nom' officiū ē. nō nature. Nam scdm naturā spē
nuncupant'. q'ndo enī de celis ad annuntiandū hōib' mit
tunt'. ex ipsa annuntiatione angli uocant'. Natura enī spē s.
Tunc enī angli uocant'. quando mittunt'. Natura angeloz mu
tabilis ē. q' in ē illis mutabilitas in natura. s; facit eos incor
ruptos caritas sempit'na. B' nō natura. stat ēē incommutabi
les anglos. Nam si natura incommutabiles nō ēent. diabol' non
utiq; cecidisset. Mutabilitati itaq; nature. suffragat' in illis
contēplatio creatoris. Inde & p'uat' ē apostata angls. dum
fortitudinē suā nō adō. s; a se uoluit custodiri. Ante omnē
creaturā angli facti sūt. dū dictū ē fiat lux. De ipsis enī scōp
tura dicit. Prior omiū creatāe sapientia. Lux enī dicunt' par
ticipando lucis et'ne. sapientia ū dicunt' genite inherendo
sapientie. & dū sint mutabiles natura. nō tam finit eos o
templatio diuina mutari. Ante omnē creationē mundi
creati sūt angli. & ante omnē creationē angeloz diabol' ddit'.
sic scōptū ē. ipse enī ē pncipiū uiarū dī. S'nde & ad cōp'atio
nē angeloz. archangls appellat' ē. Pri' enī creat' eratit ordinē
platione. nō tēporis quantitate. Primatū habuisse int' an
glos diabol' dī. ex qua fiducia cecidit. ita ut sine reparatio
ne laberēt. Cui' plationis excellentiā pphā his uerbis annun
tiat. Sed nō fuerit altiores illo in padiso dī. abietes nō ade
qua uerit' sūmitati illi. Omē lignū padysi nō assimilatu
ei. quō speciosiorē fecit eū d's. Distat dicio anglica. a con
ditione hominis. Homo enī ad dī similitudinē ddit' est.

archangls uq laps' ē. signaculū dī similitudinis apellat' ē.
testante dño per ezechielem. Tu signaculū similitudinis plen'
sapientia pfect' decore. in deliciis paradysi fuisti. Quanto enī
subtilior ē ei natura. tanto plen' extitit ad similitudinē di
uine ueritatis exp̄ssa. Pri' de celo dicim' cecidisse diabolu'. qm
homo oderet. Nam mox ut fact' ē. in supbia erupit. & p̄ci
pitat' ē de celo. Nam iuxta ueritatis testimoniū. ab initio
mendax fuit. & in ueritate n̄ stetit. q̄a statim ut fact' ē ceci
dit. fuit q̄dem in ueritate odit'. s; n̄ stando o festina ueritate
ē lapsus. Uno supbie lapsu dum dō p̄tumorē se o ferunt.
& homo cecidit y diabol'. Sed homo reuers' ad penitentia. dō
se inferiore ē cognoscit'. diabol' ū n̄ solum hoc otenit' qd dō
se equalem existimans cecedit. in sup etiam superiore se dō di
cit'. scdm apli dictum q̄ ait de anti xp̄o. q̄ aduersat' & extol
litur supra omē qd dī aut qd colit' d's. Diabol' idō iam n̄
petit uenia. q̄a n̄ compungit' ad penitentia. membra ū ei sepe
p hypocrisin depeant. qd tam p̄mala oscientia adipisci n̄
n̄ merent'. Discat humana miseria. qd ea causa cici puocet
d's p̄stare uenia. dū infirm' cōpatit' homini. q̄a ipse homo
t̄nsit ex parte inferiori in infirmitatē peccandi. hoc ē ex car
ne qua inclusa anima detinet'. Apostate angli idō uenia n̄ ha
bent. q̄a carnalis fragilitatis nulla infirmitate grauati s̄ ut
peccarent. homines aut post peccatū idcirco reuertunt' ad
uenia. p̄pt' qd ex lutea materia pond' trahit' infirmitatis.
Idōq; p infirma carnis oditione redit' pater homini ad sa
lutē. sic & psalm' dic. Ip̄e scit figm̄tū n̄m. Mem̄to dñe qd
t̄ra sum'. Et iterū. Memorare inquit. que sit mea substantia.
Postquā apostate angli ceciderunt. reliqui in p̄s̄erantia et
ne beatitudinis solidati s̄. Unde & post celi creationē in
p̄ncipio repetit' fiat firmam̄tū. & uocatū ē firmam̄tū ce

lum. nimirū ostendens qđ post angloꝝ ruina hui qui pma
ferunt firmitate meruerūt etne pseuerantie & bātitudi
nis accipe quā ante min accēpant. & post diaboli delectio
nē angloꝝ collata scētatis pseuerantiā & beatitudinē quā
min accēpant. Vnde oportet agnosci qđ maloz iniquitas.
scōꝝ seruiat humilitati. qđ unde mali corruunt. inde bo
ni pficiunt. Bonoz angloꝝ numerus qđ post ruina angloꝝ
maloz ē diminut. ex numero electoz omniū supplebit. qui
numerus soli dō ē cognit. Inter anglos distantia potestati ē.
& p graduū dignitate ministeria ei dē s distributa. aliisq. ali
pferunt. tam culmine potestatis. qm scientia uirtutis. Submi
nistrant q. alia aliorū pceptis. atq. obediunt iussis. Vnde &
ad pphā zachariā angls anglm mittit. & quecūq. annunti
are debeat pcepit. Nouem ē distinctiones uel ordines angloꝝ.
sacre scēpture testant. idē angli. archangli. throni. dñationes.
uirtutes. pncipat. & potestates. cherubin & seraphim. Horū
numerū ordinū etiā ezechiel ppha describit sub totidē ordi
nib. lapidū. cū de pmatu apostate angli loqueret. Omnis
inqt lapis pēiosus opimentū tuū. sardius & topari & iaspis.
chrisolit. & onix & berillus. saphirus & carbunculus. ysmaragd.
Quo numero lapidū ipsi ordines designati s angloꝝ. quos a
postata angls ante lapsum. quasi inuestimēto ornāmēti sui
affixos habuit. Ad quē se cōparationē dū clariore se aspect.
confestim intumuit. & cor suū ad supbiā eleuauit. Angli
semp in dō gaudent. n in se. Malus ū inde diabolus. quia n que
dī sed que sua s reqsiuit. Nulla aut maior iniquitas. quā
n in dō. s in se uelle quēpiam glari. Angli in uerbo dī cognō
cunt omnia. ante quā intē fiant. & que apud homines adhuc
futura s. angli iam reuelante dō nouerūt. Preuaricatores angli
etiā scētate amissa. n tam amiserūt uiuacē creaturā sensuū.

triplicem in p[re]sentie acumine uigent. idē subtilitate na-
ture. ex p[re]sentia tempor[is]. reuelatione sup[er]no[rum] potestatum.
Quociens d[omi]n[u]s quocūq[ue] flagello huic mundo irascit. admi-
nistrat uindictā apostate angli mittunt. qui tam diuina
potestate coercent. ne tantū noceant quantū cupiant. Boni
aut[em] angli administrat[ur] salutis humane deputati s[unt]. ut curas
administrent mundi. & regant omnia uisū d[omi]ni testante a-
p[osto]lo qui ait. Nonne om[n]es sūt administratores sp[irit]us in ministris
missi. p[ro]pt[er] eos qui hereditatē capiunt salutis. Angli cor pa-
in quib[us] hominib[us] apparent de sup[er]no aere sumunt. solidaq[ue]
speciem ex c[ele]sti elemento induunt. p[ro]quā humanis obtutib[us]
manifesti demonstrant. Singl[is] gentes p[ro]positos anglos habere
credunt. q[uo]d ostendit testimonio angli danieli loquentis. Ego
ueni ut nuntiare t[ibi]. s[ed] p[ri]nceps regni p[er]sarū restitit m[hi]. & post
alia. Non ē qui me adiuuet. n[on] michael p[ri]nceps u[est]r[us]. Item om[n]es
homines anglos habere p[ro]bant. loq[ui]te d[omi]no in euangelio. Amen di-
co uob[is]. q[uia] angli eor[um] semp[er] uident faciem patris mei qui in celis ē.
Unde & petr[us] in actib[us] ap[osto]lo[rum]. cū pulsaret ianuā dixerunt int[er]
ap[osto]li. Non ē petr[us]. s[ed] angls ei[us]. Si d[omi]n[u]s angli otuent[ur] & uident. cur
petr[us] ap[osto]ls dicit. inquē desiderant angli asp[er]icere. Item si eū non
otuent[ur] nec uident. quom[od]o iuxta sententiā d[omi]ni. angli eor[um] semp[er]
uident faciem patris qui ē in celis. Sed utrūq[ue] bene ē. Nam uicia-
liter credim[us]. q[uo]d d[omi]n[u]s angli & uident & uidere desiderant. &
habent. y habere festinant. & amant & amare nitunt[ur]. Si enī
sic uidere desiderant. ut effectū desiderii n[on] p[er]fruat[ur]. desideriu[m]
hoc necessitatē habet. necessitas ista penalis ē. & beatis anglis.
om[n]is pena longe ē. q[uia] nunquā simul & pena y beatitudo co-
ueniunt. Rursus si eos dicim[us] diuisione s[ati]ari. s[ati]etas ha-
bere solet fastidiū. & scim[us] illos diuisionē quā & desiderant
fastidire n[on] posse. Quid g[itur] ē. n[isi] ut miro m[od]o simul utrūq[ue] credam[us].

q̄a & desiderant & faciunt. s̄ desiderant sine labore. & faciunt sine fastidio. Ne enī sit in desiderio necessitas. desiderantes faciant & iterū ne sit in facietate fastidiū. faciatū desiderant. Videtur ḡ angli faciem patris p̄ facietate. s̄ q̄a facietas ista fastidiū nescit. angli desiderant in eo p̄spicere semp. Ubicūq; in scripturis scis p̄ dō angls ponit. n̄ pat̄ n̄ sp̄e sc̄s. s̄ p̄ incarnationis dispensatione sol' fili' intelligit. Ante dñice incarnationis aduentū. discordia inter anglos & homines fuit. Veniens autē xp̄s. pacē in se anglis & hominib' fecit. Cō autē nato clamauerūt angli in t̄a. pax hominib' bone uoluntatis. P̄ incarnationē ḡ xpi. n̄ solū dō reconciliat' ē homo. uerū etiā pax int̄ hoīes & anglos reformata ē. Discordia ḡ ante aduentū x̄. hominū & angloz fuisse p̄d maxime agnoscit. q̄d salutari in ueteri testam̄to ab hominib' angli despiciunt resalutare eos. Qd̄ in nouo testam̄to a iohanne factum. n̄ solū reuerent' angls suscipit. uerū etiā ne faciat int̄dicit. In hoc homo in ueteri testam̄to despicit' nec resalutat' ab anglo. eo q̄d homo adhuc n̄ dū trāisset in dñm. Suscipit autē homo adō. & reuerent' salutat' ab anglo. Nam & maria angls gabriel legit' salutasse. et iohanni angli saluantū ab eodē anglo dī. uide ne feceris. seruuus tuus sum. & fr̄m tuoz. p̄ q̄d agnoscit p̄ incarnationē dñicam. pacē hominib' fuisse & anglis redditā. **De Homine.**

Ouia Sub celo p̄pt̄ hoīem facta s̄. homo autē p̄pt̄ se ip̄m. Vnde & om̄ia p̄figuram ad eī similitudinē referunt. Cōmunia homini om̄ia naturalia ēē. cū om̄ib' reb' que ostant. & in hoīe om̄ia contineri. atq; in eo om̄iū rerū naturā consistere. Vniuersitati creature. homo magna quedā portio ē. tantoq; gradu ē ceteris excellentior. quanto imagini diuine uiciniore. Quantum ceteris creaturis p̄sit homo dignitate uirtutis. ex ipsa reuerentia ^{disce} creationis. Dum om̄ia d̄s dixit. fiat &

facta sunt. creare uero hominem quadam enim consilii deliberatione
uoluerit dicens. faciam hominem ad imaginem et similitudinem
meam. Quia enim boni naturaliter conditi sumus. culpe uero quodam
merito. contra naturam sumus effecti mali. Sicut presciuit deus hominem
peccaturum. ita et presciuit qualiter illum per suam gratiam repararet.
qui suo arbitrio deperire potuisset. Originaliter adam et eua
simul creati sunt. specialiter uero postea mulier de latere uiri forma
ta est. Pariter ergo conditi sunt utriusque rationis ordine. non pariter tem
poris unitate. Uir ad imaginem dei factus est. mulier ad imagi
nem uiri formata est. unde et illa lege nature subiecta est. Item
uir propter semet ipsum factus est. mulier ob adiutorium uiri crea
ta est. Homo propter peccatum tunc traditus est diabolo. quando audi
uit. tra es et in terram ibis. et tunc dictum est diabolo tra manduca
bis. Unde et propheta ait de serpente. Pulvis panis es. Serpens enim
diabolus. pulvis impius. et ipsi sunt cibi diaboli. quia praua uoluntate
ad ima collabimur. recte ad bene agendum cum labore consurgimus.
Quod non ita esset. si delectatio flagitiorum primorum hominum non persuasisset.
quibus ad bene uiuendum tantum uelle sufficeret. et sine difficul
tate statim actio obtemperaret. Diuisio et pugna ut sit in ho
minis animo pena peccati est ex primo homine in omnes et filios
propagata. ut qui noluit cum deo esse unitus. esset in semet ipso di
uisus. et qui impatiens domino noluit esse subiectus. fieret sibi met
ipsi rebellis atque contrarius. Unde nec sibi poterit subiugari.
si prius deo non fuerit subiugatus. sibique seruiet nolens. qui deo no
luit uolens. Quam uarie per diuersa humanum defluit genus. dum
se ab una stabili semper manenti diuinitatis soliditate sub
trahit. Nam dum opus quodlibet appetit. quasi ut ibi iam requiem
mentis infigat. dum ei non sufficit mutata intentione. ad aliam
atque alias actiones transit. dumque per diuersa requiem solidam que
rit nec inuenit. in labore miser. et uarietate uiuit. et ua

eiufareque manet. Quāuis eidē mutabilitas n̄ sit homini
creata. ſ; p̄ merito p̄me p̄uaricationis illi acceſſerit iam
tam naturalis facta ē. quia originalit̄ ap̄mo homine ſic
& mors in om̄s homines tr̄ſiit. *De anima ceterisq; ſenſib. xii*

Vita corporis anima. vita anime d̄s ē. & ſic corp̄ mor-
tuū ē ſine anima. ita & anima mortua ē ſine d̄o. Anima
hominis n̄ ē homo ſ; corp̄ qđ ex humo factum ē. id tantum
homo ē. Inhabitando aut̄ in corpore anima ex ipſo partici-
p̄at o carnis hominis nom̄ accepit. ſic & ap̄s interiore
hominē dic̄ animā n̄ carnē conditā ēē addi imaginē. Male
ḡ a quib̄dam credit̄ animā hominis ēē corporea. p̄ eo qđ ad-
di imaginē facta ē. ut ſi n̄ incommutabilis ut d̄s ēē. tam in-
corporea ut d̄s exiſteret. Sic angeli. ita & anime. Habent enī
iniciū. ſ; finē nullū. Nam quedā in reb̄ temporalia ſ. que-
dā p̄petua. quedā ū ſempiterna. Temporalia ſ. quib̄ in eſt ortus
& obit̄. Perpetua ſ. quib̄ ort̄ & n̄ t̄min̄. Sempiterna. quib̄ nec ort̄
nec t̄min̄. Animā n̄ ēē partē diuine ſubſtantię. uel nature.
nec ēē eam p̄uſq̄m corp̄ miſceat̄. ſ; tunc eā creati quando &
corp̄ creat̄. cui adm̄ſceri uidet̄. Philoſophoy ſententię dicūt
ēē animā priquā naſcat̄ in corpore. qđ uerū ēē nullis appbat̄
indiciis. Nam uerū ante fuiſſem̄ nec ipſi nouim̄. ne quis ho-
minū dicat habem̄. Non ē ḡ querendū. qđ q̄rendo magis ē
irridendū. Gentiles & heretici conant̄ diſputare de anima. ſed
quom̄ de illa aliqđ recte ſentire poſſunt qui auctorē ad cui
imaginē facta ē n̄ nouerūt. Et idō. multa errori digna dixerūt.
Mutabilis ē anima n̄ localit̄. ſ; tēporalit̄ ſuis affectionib̄.
Corp̄ aut̄ y loco y tēpore mutabile. q̄a & tēpore mutat̄. &
uariat̄ loco. Qđ ē ad corp̄ mutatio locoy. hoc ē ad animū mu-
tabilitas cogitationū. Que uarietas male motionis tunc men-
ti inheſit. quando ab internoy ſup̄lacione p̄m̄ homo rece-

10
dens in illo stare noluit. a quo male recessit. & iusta dāpnatioē
inconstans prerū raptū uarietate defluxit. Multū ex sua na-
tura splendorē possidet anima. s; fuscatur cōmixture carnis.
qua retinet̄ inclusa. Ex ei enī parte uertit̄ ad peccandi infir-
mitatē. salomone dicente. Corp' corruptibile aggrauat animā.
& dep'mit trena inhabitatio sensū multa cogitantē. **De sensib'**

Non virtute n̄ sen- iutro. sic corporis. s; ratione carnis. **xiii.**
mentis excellit̄ naturā animalib' ceteris. Pro rebus
corporeis utendis sūt v'se ip' sicut sens' carnis. n̄ p' spāl' b'
capiendis. Illechi autē homines usu corpaliū rerū. nichil pu-
tant alit̄ eē. n̄ p'ter quā carnis sensu concipiunt. Sic p'cellunt
sibi corporeis sens' diuersitate locorū. ita sibi met uirtute sen-
ciendi p'cellunt. Nam sic p'stantior ē odorat' sapor. & posici-
one loci. & sentiendi longinq'tate. sic aures odoratu. Longi'
enī audiri. quā odorari. Sic ocl' auri b'. Longi' enī uideri. quā
audiri. Anim' autē & loco & merito. In sum uersis sensib' sub-
infert̄. In arce enī capitis constituit̄ qd illi corpaliū attingunt.
iste intellectualiū contuet̄. Ampli' excellit octoꝝ sens' ceteris sen-
sib'. q'ndōq'dem quē ad alios p'tinent sens'. Vide dicam' ueluti
cū dicim'. uide quom' sonat. uide q'modo sapit. sic & cetera.
Quēadmodū ocl's. ita animi. & cetera quide uidet. se se n̄ inuit̄.
Auarū enī rerū originē. species & magnitudinē p'spicit. De se
autē tanta ignorantia inficit̄. ut in his omnib' nichil certi con-
templet̄. Homo qd mirari s; syderū altitudinē. maris p'fundi-
tatē. Animi tui abyssū intia. & mirare si potes. Multa cogi-
tantes sine sensu carnis & sine imaginib' diuiso animo tan-
tum cernentes intuemur. memoriaq; menti sibi eas fingente
cernim'. Multa quoq; intelligim' sensu. quē lingua explere
n̄ possunt. Innoxios eē infantes ope putam'. n̄ eē innoxios
cogitatione. qā motū quē gerit mente. n̄ dū possūt explere

B. sensus p'cellunt
q'modo p'cellunt locorum.

inope. Ac phoc in illis etas ē inbecilla. n̄ animi. Ad nutū enī uo-
luptatis n̄dū obēpat illis fragilitas corporis. nec ad ope no-
cere possunt. sic cogitatione mouent. Ex hac causa. uocabu-
lum sortita ē cogitatio. Cogendo enī animo reminiscere
qd memorie cōmendatū ē. dīr cogitatio. Rerū omīū thesau-
r^{us} memoria ē. ipsa ē enī custos reb^{us} inuentis. ipsa cogitans.
De qua aliqd difficile ē aliqd. abun. disputare. qā grandis
et plicitas ē animi. ipsa est corpore imago sensib^{us} corpis
remota. sue speciei similitu. cepit. dīne relinqt in memo-
ria similitudines aut n̄ p̄imagine. sic et cetā. S; sic gaudiū
sine imagine remittit. dū obliuione memorantis. n̄
p̄ se ipam adē. Id si p̄ se ipam adē. utiq; obliuiscerem. com-
munē hominis animalūq; ē memoria. Nulli aut anima-
lis irrationalis intellect^{us} inesse. n̄ homini tantū p̄ditō rōn^{is}.
Ceteris enī in ipa qualitate cōsiderationis sue sens^{us} carnis n̄
intelligentia mentis ē. **De X^{po}.** **xiij.**

Ibi. Dei p̄fecta natuinitas nec cepit ēē nec desit. nec p̄te-
rita si desit. et ne imperfecta si adhuc sit. s; sit et̄na sit et p̄-
fecta. quaten^{us} et a natuinitate et̄nitas et p̄fectio habeat. Ex utro-
ro uirginis minor dīr pat^{er}. xp̄e. dīr iuxta humanā assūp-
tionē. n̄ iuxta diuinitatē. Xp̄e ex forma serui seruus. et infor-
ma serui n̄ seruus. Informa q̄ppe serui dñi seruus. informa
serui hominū dñs. Xp̄e informa serui p̄p̄t̄ cōceptionis excel-
lentia dñs ē hominū. qā et suscepit carnē. n̄ tam ex carnis li-
bidinosa contagione. Mediator dī atq; hominū homo xp̄e
ih̄e nequaquā alter in humanitate alter in dītate ē. s; utiq;
natura. id ē un^{us} ē. nec pur^{us} homo cōcept^{us} ē. nec postea merito
ut d̄s ēēt accept^{us}. s; d̄s uerbū manens in cōmutabili essentia
que illi cum patre et spū scō ē coet̄na. assumpsit carnē p̄
salute humana. in qua et impassibilis pati. et immortalis mo-

71
ri. & cū ante seclatē temporalis possit ostendi. Mediator dei
atq; hominū homo xpc ihc. quāuis aliud sit ex patre aliud
ex uirgine. n̄ tam aliud ē ex patre ali ex uirgine. s; ipse cū
ex patre. ipse temporalis ex matre. ipse qui fecit. ipse q̄ fact⁹ ē.
Ipse de patre sine matre. ipse de matre sine patre. Ipse con-
ditoris templū. ipse cōditor templi. ipse auctor opis. ipse op⁹
auctoris. Manens un⁹ de utroq; & in utq; natura. nec naturarū
copulatione cōfus⁹. nec naturarū distinctione geminat⁹. Ideo
d̄s in homine uenit. q̄a p se ipsū ab hominib⁹ cognosci n̄ po-
tuit. s; unde nobis cōsuluit. inde despectionē tulit. q̄a infir-
mitatē quā p nobis suscepit. homo supb⁹ despectit. Ad hoc
infirma & stulta mundi elegit. ut fortiora & sapientiora
p que n̄ cognoscebat cōfunderet. Sic cibū fortem in ualidus
infans n̄ potest cape n̄ amare pri⁹ edit in lactis sucū uat⁹.
ut qd in cibo n̄ potuit uiu. sugendo potet in lacte p carnē.
ita & nos dum eē in infirmi. ad cōspiciendā uerbi cōnitatem.
factū ē ipsum uerbū caro. ut enutriti p carnē fortioresq; ef-
fecti cibū solidū. idē uerbū dī cū patre sempiternū cōtemplan-
do. ut angli faciem. Prima dī dona eē. q̄ nob nos reos eē
ostendit. q̄ dū iacerem⁹ sub reatu cul r̄ n̄ pe. iustos nos eē
credebam⁹. Venit xpc patefecit uul. r̄ n̄ cōposuit semet
ipsū. & de sua morte nob medicinā aptauit. ut n̄ eēt osten-
sor tantū uulneris. s; sanator. Primū ad iherlīm uenit xpc.
sic ipse ait. Non sū miss⁹ n̄ ad oues que pierunt dom⁹ isrl̄.
Ad pplm enim isrl̄ pri⁹ uenit. s; qd n̄ eēt credituri ppha n̄
tacuit dicens. Prim⁹ ad syon dicit ecce assum. & ierlīm euigila-
bo. iudici n̄ erat. neq; erat qui iniret cōsilū. & interrogat⁹ re-
sponderet uerbū. s; q̄a ad gentes t̄nsibit. Sequit⁹. Ecce serui
m̄s suscipiā eum. elect⁹ m̄s. cōplacuit sibi in illo anime mee.
dedi sup eū spm meū. iudiciū gentib⁹ pferit. Quāuis ordinē

Nota de xpo.

nostre liberationis nescierit diabolus. sciuit tamē qđ p saluatiōe
hōiū xpē aduenit. s̄ qđ sua idem nos morte redimeret igno-
rauit. unde & eum occidit. Nam si ille xp̄m p mortē redime-
humanū gen̄ scriisset. n̄ utiq; eum permisisset. Qđ nouerit diabolus
p salute humani generis xp̄m uenisse euēgiū testimonio doce-
tur. quē ut uidit cognoscendo p̄munt dicens. Quid nob̄ & tibi
fili dī. Venisti ante temp̄ p̄dere nos. Ap̄c sic peccatū qđ pena
digniū ē n̄ admisit. ita penā peccatū nr̄i suscepit. ut p̄indebi-
tam penā suā debitā ablueret p̄ culpam nr̄am. ut phoe am-
mitteret diabolus quos reos tenebat. dum unū int̄fecit. q̄m dī
peccati admiserat. Idōq; quos iuste tenuit amisit. q̄a in iuste
receptorē nr̄m occidit. Ille ē diabolus morte dī. quasi aius.
Nam ostensā xpē sue carnis mortalitātē. quā inter m̄dā ille
appetebat abscondit diuinitatē. ut laqueū quo eū uelud a-
uem impudā prudenti uteretur decipula. Nam si innocuus
xp̄c n̄ occideret. homo diabolo p̄p̄uaricationē addictus n̄ ab-
solueret. Diabolus dum in xp̄o carnē humanitatis inspicit que
patebat. quasi hamo diuinitatis ei captus ē qui latebat. Est enī
in xp̄o hamus diuinitatis. ēscia autē caro. līnea genealogia.
que ex euēgio dī recitat. Tenens ū hanc līneā. d̄s pater
ē. de quo dicit ap̄ls. Caput xp̄i d̄s. Et lucas līneā generati-
onis ap̄i ab imis ad sūma traxens. inchoat a ioseph. & consum-
mat in d̄m dum dicit. qui fuit leui. & p̄ficiens līneā generis
dū dicit. q̄ fuit d̄s. Idēco in infernū d̄ns descendit. ut his qui
ab eo n̄ penaliū detinebant uia ap̄iret reuertendi ad celos. se-
cundū testimoniū ysaię p̄ph̄e dicentis. Posuisti p̄fundū
maris uia. ut trāfirent liberati. Viam q̄ppe xp̄e in p̄fundū
maris posuit. quando in infernū descendens. sc̄is iter ad
celos reuertendi monstrauit. Sc̄i ex tempore resurrectionis
xp̄i. statim ut de corpore exeunt. mox ad celestem habita-

tionē ascendunt qđ antiq̃s pat̃b̃ n̄ dabat̃. nā ante aduen-
tum saluatoris quāquā sine pena supplicij. tam̃ n̄ in celo
s̄ in inferno scōz anime tenebant̃. p̃ quib̃ absoluendis dñs
in infernū descendit. Xpc̃ ascendens in celū. discessit qđ em
carne. s̄ p̃sens ē maiestate. scđm illud qđ ait. Ecce ego uobis
cum sum usq; ad cōsumationē sc̃i. Sedet xpc̃ ad dexterā pa-
tris. n̄ ut dextrā corporeā habeat pat̃. s̄ dextrā pat̃is b̃atitu-
do ē. sic sinistra miseria. *De S p̃ y S cō. xv.*

S p̃c̃ S cōs Creator ē sic pat̃ y uerbū. testante pph̃a. Sp̃c̃
dñi fecit me. & spiraculū om̃ipotentis uiuificabit
me. Sp̃c̃ sc̃s pat̃s & filij ē. & inde unū s̃t pat̃ y filij. quia ni-
hil habet pat̃ qđ n̄ habeat filij. Non enī res una duoz con-
substantialis poterit semel ab eis p̃cedere & simul inē. n̄
unū fuerint a quib̃ p̃cedit. Sp̃m̃ sc̃m̃ p̃ignū accepit eccl̃a. ut
p̃eum unū corp̃ fierent credentes. p̃ quē pat̃ y filij unū cōsti-
alūt s̄. ip̃o saluatore ad pat̃ē dicente. ut sint unū sic y nos
unū sum̃. Xpc̃ n̄ tantū a pat̃e s̄ etiā asp̃u scō se missū testat̃
dicente pph̃a. Accedite ad me y audite. n̄ ap̃ncipio locut̃ sū
extempore. ante qm̃ fieret ibi etiam. & nunc dñs misit me
sp̃c̃ ei. Sp̃c̃ sc̃s p̃ eo qđ cōsolator sit. p̃achyr̃ nuncupat̃. Nam la-
tine parachysis cōsolatio dīr̃. & reuera dñi dona sacram̃toz
distribuit cōsolationē anime p̃bet. credo eōdem qđ magnā
leticiā sentit. qui aliqđ reuelante sp̃u dicit. Donū sp̃c̃ sc̃i
in membr̃is eccl̃e singulatim diuidit̃. & in singlis singlā
dona t̃buunt̃. Sp̃c̃ aut̃ om̃nē plenitudinē gr̃arū habet. de
quo ita legit̃. pleñ gr̃a & ueritate. In xpc̃o q̃. om̃is plenitudo
gr̃arū ē. Nam singlis electis singlā t̃buunt̃ dona in sp̃u scō
om̃is gr̃a donoz cōsistit. Ip̃e enim p̃ut uult gr̃am donoz
largitur. aliis dans sermonē sapientie. aliis scientie. aliis
fidem. atq; ita unicuiq; uirtute sc̃i sp̃c̃ diuisio gr̃az t̃buunt̃.

et in omnibus idem unum habet. Ipse enim ineffabilia docet: que perfere
humani sermo non potest. Ante aduentum domini tantum prophetie. et
pauci ex populo iusti. donum sancti spiritus mererantur. Post aduentum autem
domini spiritus sanctus. cunctis est credentibus distributus. iuxta quod prophetam
dominus loquitur dicens. Et erit in novissimis diebus. Effundam de spiritu
meo super omnem carnem. Sanctis enim nunc gentibus gratia spiritus sancti tra-
data est. neque imparuis. ut in populo israel. sed in omni credentium mul-
titudine spiritus sancti gratia manet. Aliquando non dignis et reprobis dona
sancti spiritus conferuntur sic sauli data est prophetia et balaam. unde
et multi in fine dicturi sunt domino. uirtutes in tuo nomine
fecimus. quibus dicitur. Ego dominus. nescio uos unde sitis. Apud ad-
uentum non tantum plebs iudea. et sancti prophetantes expectauerunt. sed fu-
isse etiam in nationibus plerosque sanctos uiros prophetie donum habentes
quibus per spiritum sanctum christus reuelabatur. et quibus ei expectabatur
aduentus. sicut iob. sic balaam. qui utique christi predicauerunt ad-
uentum. In uersio gentium ueterem populum latebat. sed tamen
in consilio dei erat ut fieret. et tunc sanctis prophetis occulte per spiritum
sanctum predicabatur aduentus christi. sic dicit propheta. Cum appropinqua-
uerint anni cognoscetis. dum aduenerit tempus ostenderis.
Hunc uero reuelatum patet quod tunc carnales latebat. spiri-
tualibus uero nouerat. Non dum tamen manifeste dicebat. eo quod
tempus ostensionis non esset. *De ecclesia et heresibus. xvi.*

Gemma sit ecclesie pulchritudo. una quae hic bene uiuen-
do consequitur. altera postquam illuc ex retributione glori-
ficabitur. Ecclesie propter christum gemine tribulationes existunt.
id est siue quas a paganis pertulit inimicis. siue quas ab he-
reticis perfert indueris decertationibus. Utrosque autem per gratiam
di erupat. partim ferendo. partim resistendo. Sancta ecclesia contra
gentilium atque hereticorum pertinaciam summo sapientiam et paci-
entiam studet. sed exercet sapientiam cum temptatur uerbis. exercet

13
pacientia. cū tēptat gladiis. Scā ecclā catholica sic male ui-
uentes in se patientē tolerat. ita male credentes a se repellit.
Causa praunitatis heretice doctrinē ē ppagata ecclā. nam an-
tea simplici tantundē fide uigebat. Hereticorū q̄ occasione
ppagati s̄ doctores infide. & p̄ acumen heresis ecclē magist̄
creuerūt. nā clarū tunc manifestat ueritatis assertio quando
patuerit quelibet dissensio. Scā ecclā idō dicit catholica. p̄
eo qd̄ uniuersalit̄ p̄ omnē mundū sit diffusa. Nam hereticorū
ecclē in partib̄ mundi cohartant. hec ū in toto orbe diffusa
expandit. paulo attestante ap̄lo. grās in qd̄ dō ago p̄ omib̄
uob̄. q̄a fides ur̄a annuntiat̄ in uniuerso mundo. Hereses aut̄
in aliquē angulū mundi. aut in unā gentē inueniūt uersari.
Ecclā ū catholica sic p̄ totū mundū extendit. ita & omiū gen-
tiū societate construit. Qui s̄ hereses. n̄ qui relictā dī ecclā p̄-
uatas sibi elegerūt societates. De q̄b̄ dñs dicit. Duo mala feci
p̄pls m̄s. me dereliquerunt fontē aque uiue. & foderūt s̄ cister-
nas. cisternas dissipatas que continere n̄ ualent aquas. Causa
heresis ob quā rem sit. idē ad exercitationē fidei. Si ū p̄ quā
fit. obscuritas ē diuināz sēpturāz. in qua caligantes heretici
aliud quā se res habet intelligunt. nec eē possunt. q̄a ipsi
qd̄ existunt. hereses iā n̄ s̄. Male enī sentiendo essentia n̄ ac-
quirit. ad nichilū enī intendunt. Heretici enī ingenti studio
mendacia sua discunt. & laborē re uehementi ne ad unitatē
ecclē ueniant decertant. De ub̄ q̄b̄ p̄ppham congrue dīr.
Docuerūt linguā suā loq̄ mendaciū. & ut inique agerent la-
borauerūt. Dum uicissim heretici mutuo se lacerant. quando
alterutruū se se in p̄p̄as sectas inducunt. sic tam̄ in uolū-
se se collidunt. ut contra ecclām pari erroris spū de-
certent. & qui inuicē s̄ diuisi. in aduersitate ecclē simul sim-
existunt uniti. Ut qui p̄ qd̄ tantū ualeant hereses uident

habere ueritatē. hoc respondendū ē. Hunc idō saluti pponen-
dis morbi q̄a plerūq; ita generalit̄ mundū occupant. ut
paruū saluti locū relinquant. **De Hereticis. xvii.**

Non posse hereticos habere ueniā. nisi p̄ celam catho-
licam certū ē. sic & amici beati iob n̄ p̄ se dñm placare
sibi potuerūt. n̄ p̄ eis iob sacrificiū obtulisset. O p̄ bona que he-
retici faciunt. & iusticia eorū nichil eis p̄dest. testante dño
p̄ ieremiā. Iuia mei oblit' es. ecce ego annuntiabo iusticiā
tuā. & op̄a tua n̄ p̄derunt t̄. Heretici quāuis legem & p̄ph̄as
adimpleant. ex eo tam̄ q̄d catholici n̄ sūt. n̄ ē d̄s in eorū uentib'.
ipso dño testante. si steterit moyses & samuel corā me. non ē
anima mea ad p̄ptm istū. Uice eos a facie mea reḡdiant. Per
moysen q̄ppe & samuel. legem accipi manifestū ē p̄ph̄as. &
quāuis heretici ope implere intendant. p̄pt̄ erroris tam̄ im-
pietate auultu dī p̄ciunt. & a iustorū cetib' sepan't. Pagan' &
heretic'. ille q̄a numquā fuit cū dī p̄ptō. & iste q̄a recessit
adi p̄ptō. utq; recedentes a xp̄o. ad diaboli p̄uenit corp'. Qui
ab ydolatra ad iudaismū ut ad heresim t̄nseunt iuxta p̄ph̄am
de malo ad malū labunt'. & dñm n̄ cognouerūt. q̄a de infide-
litatis errore in errore aliū t̄nserunt. Cui' doctrinā quisq;
sequit'. hui' & fili' nuncupat'. Sicut & p̄ph̄am amorreū pa-
trem. & cetheā matrē eē isrl̄ dñs dicit. n̄ utiq; nascendo s̄ imi-
tando. sic & in meliore par'te filiū dī nuncupant'. qui
p̄cepta dī custodiunt. q̄. Unde & nos n̄ natura s̄ adop-
tione clamam' dō dicentes. pat' n̄r qui es in celis. Non solum
tantū natuitate. s̄ etiam imitatione fili' posse alicui' uocari.
Nam iudi scđm carnē filiū abrahe. scđm cōsationē fi-
dieri ut diaboli nuncupant'. Ac p̄ hoc illi sūt sem̄ abrahe. q̄
q̄er' ei imitant' fidē. n̄ q̄ ex ei' generati sūt carne. De errore
auctor is trahit aq̄b'dam & nom̄ & culpa. ut ipsi uocabulo

habentes doctrinā balaā & nezabel. Doctrinā g̃ balaā dīr

centat cui errorē & sequit̃. sic eccl̃e p̃gami in apocalipsi dicit̃.
habere thnatis. p̃t imitationē. n̄ p̃t p̃sentia corpalem.

*De philoso-
phis. xviii.*

Philosophi gentiū n̄ sic op̃tet dīn q̃rentes. in anglos
inciderit p̃uaricatores. fact̃ quoq̃ ē illis mediator di-
abol̃ admox̃. sic nobis xp̃e adiut̃. Mutū mundi philo-
sophi p̃dicant̃ in dīmsione tempoz̃ cur suq̃. syderū. ac dī-
cursione elemt̃oz̃. & tam̃ hoc n̄ n̄ adō habuerunt. Volando enī
sup̃be ut aues aerū. y emergentes in pfundū ut pisces marī.
& ut pecora gradientes t̃iam desēpserunt. uerū tam̃ tota
mente auctore eoz̃ intelligere noluerūt. Quare n̄ possunt
animalia bruta iñrogare. Quia nesciunt ratiocinari. Ideo
n̄ dissimiles gentiles homines animalib̃ q̃ talia n̄ osidāntes
& ip̃a amplī diligent̃. usq̃ adeoz̃ cultū euauerūt. Via xp̃e
ē. Si q̃s in ea n̄ gradit̃. n̄e quom̃ ueniat ad dīn. Philosophi aut̃
mundi utiq̃ dīn cognouerūt. s̃ q̃a displicuit eis humilitas
x̃i in inuū t̃nsierūt in inuā. Ideoq̃ euanescentes gl̃am dīi in
mendaciū mutauerūt. y rectitudinē uie dereliquentes in
amfiact̃ inciderūt erroz̃. Primū unicuiq̃ ē scire q̃d appetat.
scdm̃ uē ut id q̃d appetit ad p̃hendat. Impfēcta q̃ppe sapiā
ē. quo tendas scire. & nescire iter. p̃ q̃d expediat ire. Quid
enī p̃dest si q̃s famis tempore ubertatis regionē uideat.
& uia p̃ quā ad illā p̃gat ignorat. Ecce patriā quis q̃s que-
rit s̃ uia p̃didit. errando gradit̃ in p̃ficiendo. quantoq̃
plus ambulat. tanto magis ab eo q̃d querit elongat̃. Qui
uia regīā. hoc ē xp̃m deserit. y si uideat ueritatē. ā longe
uidet. q̃a n̄ p̃ uiam n̄ ē quom̃ ad eam p̃pinquet. Qd si gra-
diens p̃ desertū leonē incurrit. semet ipsū redarguat.
dum in diaboli faucib̃ hesit.

De lebe. xviii.

Sic ut uia p̃ quā uadunt ad xp̃m. ita ē p̃ quā uadunt ad dīn.
hī qui ut ē intelligunt eā. Scāū scripturaz̃ altitudo

q̄si montes pascue s̄t. ad q̄s dū q̄sq; iustoz ascenderit. pas-
 cū indeficientis refectiōe inuenisse agaudet. In s̄ptu-
 ris sanctis q̄si in montib; excelsis uiri p̄fecti habent sub-
 limia intelligentie. q̄b; gress; cōplationis q̄si cerui erigant;
 & simplices q̄si parua animalia inueniunt modicos in-
 tellect; ad q̄s humiles ipsi refugunt. S̄ptura sacra infir-
 mis y sensu paruulis. sedm ystoriā humilis uidet; in uerbis
 cū excellentiorib; aut uiris alt; incedit. dū eis suam mystia
 pandit. ac phoc utrisq; manet cōmunis. y paruul; y p̄fectis.
 S̄ptura sacra p̄nī cuiq; lectoris intelligentia uariat; sic
 manna q̄d p̄p̄o ueteri p̄ singulor; delectatione uariū da-
 uat sapore. Iuxta enī sensuū capacitātē singlis sermo
 dñe d̄gruit. & dum fit p̄nī cuiq; intellectu diuers;
 in se tam p̄manens in diuīdo in libris sc̄is quedā obscu-
 ra. quedā apta reperiunt; ut intellect; lectoris. & studiū
 augeat. Nam si cuncta patērent. statim intellecta uile-
 scerent. Rurs; si cuncta clausa existēnt. confestim diffi-
 dentia gignerent. Ne q̄ de obscuris despatio fiat. ea que
 manifesta s̄ faciant. & ne de intellectis fastidiū existat.
 ea que clausa s̄ desiderū excitant. Nam pleraq; q̄nto
 magis latent. tanto magis exercitiū p̄bent. In s̄pturis
 sc̄is sepe ea que futura s̄. q̄si facta narrant; sic ē illud. de-
 derunt in escā meā fel. & in siti mea potauerūt me aceto.
 Sed cur futura q̄si p̄terita s̄bunt; n̄ q̄a ea que adhuc
 faciendā s̄ inope. iam facta s̄ in diuina p̄destinatione.
 Nobis q̄ temporalit; accedunt. que conditori om̄iū sine
 tēpore p̄uident; Propt̄ea p̄phetia rerū futurar; gesta p̄sen-
 tib; misceat reb; ut ita credant; illa futura. quē admodū
 ista cernunt; eē cōpleta. More enī suo p̄p̄sentia de futuro
 loquit; sic in p̄sona ierlm de ecclā. & sic in p̄sona effiatm

de hereticis. Factis diuinis. plerūq. & dicta ponunt.
idēco qā opationē manuū d's. s. dicendi impio opat.
fiē sēptu mē. Vixit & factas. mandauit. & creatas. Quod
in sēpturis scīs una bis repperit sententia. aut confirmati
onis causa ē. aut misterii. sic lex & grā. sic in euē & p'fec
tio. sic bonū & mē. Lex diuina in trib' diuidit' partib'.
idē in hystoria. in pceptis & in pph'is. Hystoria ē in his q
gesta s. pcepta in his que iussa s. pphetia in his que futu
ra p'numtiata s. Lex diuina t'plici sentienda ē modo. p'mo
ut hystorice. sc'do ut tropologice. t'cio ut mystice intelli
gat. Hystorice namq. iuxta litterā. tropologice iuxta mo
ralem scientiā. mystice iuxta spālem scientiam. Ergo sic
hystorice fidem oportet tenere. ut eam & moralit' debeant
interpretari. & spāl' intelligere. Tria & septē. decē pcepta
s. s. ta ad amorē d'ip'inent. septē ad hoīes. Illa ta que ad
d'ip'inent in una tabula sēpta fuerūt. reliq' septē in sc'dā.
In p'ma tabula tūm mandatorū hoc p'mū ē. diliges d'n'm
d'm tuū. In sc'dā. honorap'atē tuū & matē. Hinc ē qd
& saluator scribe in t'roganti ait. Qd pceptū ē p'mum
in lege. Audisti. d'ns d's tuus d's un' ē. Hoc p'mū ē. Sc'dm
aut. simile ē huic. Diliges p'ximū tuū sic te ipsum. Vnū
namq. pceptū de p'ma tabula dicit qd ad d'ip'inet amo
rem. alterū ū de alia tabula. qd ad hominis p'inet dilec
tionē.

Septem esse inter De Septē regulis legis. *tionē.*
cētās regulas locutionū sēpturaz scārū qdam sapi
entes dixerunt. Prima reglā ē de d'no & ei' corpe. que
de uno. aut ad unū loquitur. atq. in unā p'sonā modo
caput. modo corp' ostendit. sic ysaías ait. Induit me
uestimēto salutarī. q'si sponsū decoratū corona. & q'si
sponsā ornata monilib' suis. In una enī p'sona duplici

11

xx

uocabulo nominata. & caput idē sponſū & eccliam idē ſpō
ſam manifeſtauit. Inde notandū ē in ſcripturis. q̄ndo
ſpecialit̄ caput deſcribit̄. q̄ndo & caput & corp⁹. aut q̄ndo
ex utroq; t̄neat ad utrūq; . aut ab altero ad alterū. ſicq;
q̄d capiti. q̄d corpi conueniat. prudens doct̄r intelligat.
Secunda reglā ē de dñi corpe uero & p̄mixto. Sic tam̄ ad om̄s
loquit̄ ſcriptura ut & boni redarguant̄ cū malis. & mali
laudent̄ p̄ bonis. ſed q̄d ad quē p̄tineat q̄ prudent̄ lege
rit diſcat. Tercia reglā ē de lītā & ſpū. idē de lege & grā.
lege. p̄ quā p̄cepta faciēda admonem̄. grā p̄ quā ut opem̄
uiuamur. uel q̄d lex n̄ tantū h̄yſtorice ſed etiā ſp̄aliter
ſentienda ſit. nam & h̄yſtorice oportet fidem tenere. & ſp̄a
liter legem intelligere. Quarta regula ē de ſpecie & gene
re. p̄ quā pars p̄ toto. & totū p̄ parte accipit̄. uel ut ſi uno
p̄plō uel ciuitati loquat̄ d̄s. & tam̄ intelligat̄ om̄nē cō
tingere mundū. Nam licet aduerſū nā ciuitatē babiloniā
p̄yſaiā p̄phiam d̄ns cōm̄net̄. tam̄ dū cōt̄ eam loquit̄.
t̄neſit ad gen̄ de ſpecie. & cōnūt̄ cōt̄ totū mundū ſer
monē. certe ſi n̄ diceret aduerſū unū ſū orbem n̄ adderet
in ſignāliter. & diſp̄dam om̄nē t̄iam. iuſſitabo ſup or
bem mala. & cetera quē ſecunt̄ ad in̄tentionē mundi p̄u
nentia. Vnde & adiecit. Hoc ē conſiliū q̄d cogitaui ſup
om̄nē t̄iam. & hec man̄ extēta ſup om̄s gentes. Item p̄
quā ſub p̄ſona babilonie arguit unū ſum mundū. rur
ſus ad eandē. q̄ſi de genere ad ſpeciem reuertit̄. dicens q̄
eidem ciuitati ſpecialit̄ contigerunt. Ecce ego ſuſcitabo
ſup eos medos. Nam regnante balthaſar. amedis obten
ta ē babilonia. Sic & mon̄ egypti ex p̄ſona eiūſdē totū
uult intelligi mundū dicendo. & deurrere faciā egypt
ios aduerſ⁹ egyptios. regnū aduerſ⁹ regnū. cū egyptus

n̄ multa regna s̄ unū regnū habuisse sc̄bit̄. Q̄nta reglā
 ē de temporib⁹. p̄ qm̄ aut pars maxima tēporis. p̄ partem
 minore inducit̄. aut pars minima tēporis p̄ partē ma
 iore intelligit̄. sic ē de t̄duo dominice sepulture. dū nec
 trib⁹ plen⁹ dieb⁹ ac noctib⁹ iacuerit in sepulchro. s̄ tamen
 a parte totū t̄duū accipit̄. uel sic illud qd̄ quadringent⁹
 annos p̄duxerat d̄s filios isrl̄ in egypto seruuturos. & sic in d̄
 egressuros. nec tam q̄dringentos seruiert̄. Qui tam d̄nante
 ioseph. egypto dominati s̄. nec statim post q̄dringentos
 annos regressi s̄ ut fuerat rep̄missū. s̄ q̄dringentis t̄ginta
 pactis ab egypto recessert̄. Sexta reglā ē de recapitulatione.
 Recapitulatio enī ē. dū rerū p̄teritarū cause futuris mis
 cunt̄ gestis sic in genesi. dū in sexto die hominē dicit fuisse
 factum. denuo recapitulat formatū dicens. formauit d̄ns
 d̄s hominē ad imaginē suā. Nec n̄ & ibi completis omib⁹ opib⁹
 dū d̄m dicit septima die requiesse. recapitulando subiun
 git. h̄te ḡnationes celi t̄rre quando creatę s̄. in die quo cre
 auit d̄s celi t̄rre. omne uirgultū agri ante qm̄ oriret̄
 sup̄ t̄rā. Nondū enī pluerat d̄s d̄s sup̄ t̄rā. & homo n̄ e
 rat q̄ oparet̄ t̄rā. s̄ fons ascendebat de t̄rā irrigans uni
 uersā sup̄ficiem t̄rre. Hec omīa recapitulando in serie nar
 rationis reb⁹ futuris neunt̄. cū intra sex dies etiā hec pat̄a
 uident̄. Septima reglā ē de diabolo & ei⁹ corpore. q̄a sepe
 dicunt̄ ei⁹ capiti. que suo magis conueniant corpori. sepe
 uē ei⁹ uident̄ dicta membrorū que n̄ n̄ capiti congruunt.
 sic in ysaiā ū dū contra bābyloniā. hoc ē cont̄ diaboli cor
 p̄ multa dixisset sermo p̄phetic⁹. rurs⁹ ad caput idē dia
 bolū oraculi sententiā diriuat dicens. Q̄modo cecidisti
 de celo lucifer⁹ q̄ mane oriebaris. & c̄ta.

Que de celo lucifer⁹ q̄ mane oriebaris. & c̄ta. *De differentia
 uiuam Ideo n̄ recipiunt uet̄ testam̄tū testam̄torū. xvi.*

pro eo quod aliud in tempore prescio aliud agat in nouo. non intelligentes quod deus quod cuique congruerit temporis. magna quadam distributione concesserit. sic in lege impat nuptias. in euangelio uirginitatem. in lege oculum potest auferri. in euangelio aliam prebere percipienti maxillam. sed illa per tempore fragili populo. ista uero perfecta. utrumque tam per tempore. sua quoque. diuinitia comodans. Et tam per ista mutatione non est deus credendum mutabilis. sed potius inde ammirabilis. predicandum est. quod amans incommutabilis. quod cuique ut diximus tempore commodum fuit. magna cum distributione concessit. Sub ueteri testamento minores culpe erant peccata. quod a meo non ipsa ueritas. sed umbra ueritatis aderat. Nam in testamento nouo preceptis allegoricis. manifesta facta sunt. quodam quod illo populo umbre ueritatis deferuerant. deferenda nobis precipiunt. Illic enim fornicatio et retributio iniurie premissa sunt nec nocebant. in testamento autem nouo. grauius animaduersione dampnantur si admittantur. *De Symbolo. xxv.*

Fidelis Symbolum et dominica oratio. pro tota lege loquitur oratione. xxv. paruulis ecclesie ad celorum regna sufficit capessenda. Omnis enim latitudo scripturarum in eadem oratione dominica et symboli breuitate concluditur. Unde et propheta ysaias dicit. Abreuiationem audiui a domino deo exercituum super uniuersam terram. attendite et audite eloquium meum. Sed hec abreuiatio aut illud intelligitur quod dominus dicit omnem legem et prophetas in duobus preceptis dilectionis dei et proximi pendere. aut propter ipsam orationem dominicam uel symboli breuitatem. in quibus ut predictum est. omnem scripturam coartari altitudinem. *De Baptismo et communione. xxvi.*

Sola ecclesia catholica habere baptismum ad salutem zacharias propheta testatur. In die inquit illa erit fons patris domus dauid. et habitantibus in iherusalem in ablutione peccatorum et menstruate. Domus quippe dauid iherusalem christi ecclesia est. in qua

17
manat fons in ablutione peccatorum. Heretici autem id solum ima-
ginaria ostentatione faciunt. idcirco illis baptismum non ad re-
missionem peccatorum sed ad supplicis testimonium datur. *De orationibus. xxxiii.*

Qui seruus aduersitate ulla non frangitur. sed pueritatis
defensione. ultro se certamine offert. nec unquam p-
ueritate diffidit. Sepe ex discipulis ad martyrium eliguntur qui
suos doctores ad coronam precedunt. et qui sunt ordine postremi.
fiunt non numquam incertamine primi. Viri sancti ultro se in agone
per certamine debent offerre iusticie. sed tamen si agonis fructum
vident uberrimum. non debent declinare laboris periculum. Quod
similiter est labor quam animarum lucrum declinandum est labor. quam mi-
nimus comitatur augmentum. Utrumque enim fecit apostolus. qui et periculis se
ultro dedit ubi maximum anime lucrum uidit. et sapienter se
periculo abstulit. in quo fortior est labor quam lucrum esse perspicitur.
Utrum se paulus apud ephesum periculis obtulit. quia potius propter
lucrum uidit. Damasceno autem idcirco apiculo subiecit semet-
ipsum. quia nullum periculi ipsius arbitratum est fructum. Disce quoniam
se ad martyrium offerat quisque ultro. uel quomodo iuxta sententiam
dei cingat ab altero. Ut quo non uult ipse ducatur. nisi quod propter
gloriam futuram. de certamine iustus gaudet. et propter passionis
uiolentiam refugit subire quod dolet. Accipe exemplum ad eum
di sub temptatione martyrii. de usu bellandi. in quo exerci-
tatur quisque in periculo. et paudaciam certamine ingreditur. et pro timore
cunctatione mouetur. Item accipe exemplum martyrii de re-
paratione humani corporis ad salutem. dum quisque de spe repa-
rationis gaudet. et de incisionibus seu amarissimis poculis

Et si apostolis uirtus est. *De sanctorum miraculis. xxxv.* Imere-
data signorum propter fidei gentium nutriendam. ecclesie tamen data
est uirtus operum per eadem fide ornanda. sed tamen in ipsis apostolis plus
erat mirabilis uirtus operum quam uirtus signorum. Ita nunc in ecclesia

ē plus bene uiuere: qm̄ signa facere. Id nunc ecclā n̄ amma-
cula facit. que sub aplis faciebat. ea causa ē. q̄ tunc opor-
tebat mundū miraculis credere. nunc ū iam credentē opor-
tet bonis opib⁹ choruscare. Nam idō tunc signa faciebat
exterī. ut interī fides roboraret. Nam infide miracula q̄
cumq; requirit. uanā glām ut laudet q̄rit. Sēptū ē enī. Van-
gue in signo s̄. n̄ fidelib⁹ s̄ infidelib⁹. Ecce signū n̄ ē fidelib⁹
necessariū q̄ iam crediderūt. s̄ infidelib⁹ ut ouertant. Nā
paul⁹ p̄n̄ credentiū infidelitate. patrē public⁹ de infirmita-
te febriliū uirtutib⁹ curat. Infirmitatē ū thimothēū fidelē
n̄ oratione s̄ medicinalit̄ tempat. ut nō ueris miracula
p̄n̄ credulis. n̄ p̄ fidelib⁹ fieri. Anteqm̄ anti xp̄e appareat uir-
tutes ab ecclā signa cessabunt. q̄ten̄ eam abiectionē p̄sequat⁹
audat. Ob hanc uilitatē cessabunt sub anti xp̄o ab ecclā
miracula uirtutes. ut p̄ hoc scōy clareat patientia. rep-
boz q̄ scandalizabunt. leuitas ostendat. p̄ p̄sequentū au-
dacia ferocior efficiat. *De anti xp̄o yel⁹ Signis. xxvi.*

Omis Iuī scdm̄ p̄fessionis sue normā. aut n̄ uiuit aut
alit̄ docet. anti xp̄e ē. Pleriq; anti xp̄i tēpora n̄ uisuri
sūt. Itam̄ in membris anti xp̄i inueniendi s̄. Anteqm̄ ueni-
at anti xp̄e multa ei⁹ membra p̄cesserūt. p̄ prauē actionis
merito. caput p̄p̄riū p̄ueniēt. scdm̄ apli sententiā. Iuī
iam iniquitatis mystiū opari illud affirmat. etiā anteqm̄
reuelet. Magnitudo signoz fiet sub anti xp̄o. ut electi
si fieri pot̄ in errore mittant. Sed electi qm̄ s̄ in errore mit-
tendi. Ligo ibunt in errore titubationis admodicū p̄
multitudine p̄digioy. n̄ tam deiciendi s̄ ab stabilitate
sua terroz impulsu atq; signoz. Unde idō ponit si
fieri pot̄. q̄a electi p̄ire n̄ possunt. s̄ cito resipiscentes
cordis errorē religione coercebunt. scientes p̄dicta ad nō

18
ēē. ut dū hoc fecerint ad iſarū nō turbent ſcī. Tam mi-
ra ē factur⁹ ſigna. y p̄digia dum uenerit anti xp̄e. ut etiā
electis q̄ddā cordis gignat ſerupulū. q̄d tam cito exuper
nullis ratio p̄ qm ſcient indeceptione rep̄boꝝ y electoꝝ
p̄batione eādem fieri ſigna. In quo tēpore p̄paciētiā glo-
riofi erunt ſcī. n̄ p̄ miracula ſic m̄rēs fuerunt p̄ores. Ju-
enī y p̄secutores ſuſtinebunt y facientes p̄digia p̄inde et
duri bellum ſuſtinebunt. y q̄a n̄ ſolū contra p̄ſeq̄ntes. ſ; et
etiā cont̄ miraculis choruſcantes. dimicaturi s. Graui ſub
anti xp̄i tēporib⁹ cont̄ eccl̄am deſeruet ſynagoga. qm̄ in p̄o
aduentu ſaluatoris xp̄ianos ē p̄ſecuta. Dum in m̄rēs dia-
bol⁹ iā excreuerit. magna crudelitate etiā ligat⁹. crudeli⁹
tam erit ſub anti xp̄i tēporib⁹ q̄ndo etiā erit ſoluend⁹. Nā
tanta ligat⁹ facere n̄ potuit. q̄nta ſolui⁹ faciet. Into p̄p̄m.
qui finem mundi diabol⁹ uidet. tanto crudeli⁹ p̄ſecutione
exercet. ut q̄ ſe continuo dāpnandū conſpiciat. ſocios ſibi
multiplicet cū q̄b⁹ gehenne ignib⁹ addicat. Q̄ntū breue t̄p̄s
uidet ſibi reſtare diabol⁹ ut dāpnet. tanto in magna p̄ſecu-
tione iramouet diuina iuſticia p̄mittente. ut glorificent
iuſti. ſordident iniqui. ut y diabolo creſcat durior dāpna-

tionis ſententia. De Reſurrectione. xxvii.

Inchoatio Pacis ſcōꝝ ē in hac unita. n̄ p̄fectio. Tunc autē erit
plenitudo pacis. dum addi contēplationē abſorta carnis in-
firmitate ualuerit reſurrectio mortuoz. ut ap̄ls ait. Inui-
rum p̄fectum. in menſurā etatis xp̄i. futura ē in etate ſcū. plenitudinis
cet iuuentutis que p̄fectū n̄ indiget. y abſq; inclinatione
defect⁹ in p̄fectione. eruntq; parte y plena ē y robuſta. Quā-
uis nunc filioꝝ dī nomine homines fideles uocant⁹. tamen
ex eo q̄d hanc ſeruitutē corruptionis patiunt⁹. adhuc tu-
go ſeruitutis addicti s. accepturi plenā filioꝝ dī libertatē.

du corruptibile hoc induerit incorruptione. Nunc dñs pſpe-
culu agnoſcit. In futuro aut qſqſ electi facie ad facie pſenta-
bit. ut ipſam ſpecie contemplet. quā nē pſpeculū uidere conat.
In hac uita electoꝝ numerū addeatā pſentiuū y reproboꝝ
q ad ſiniſtra iuri ſ. ecclām dī cōplerē in fine aut ſeti. rra-
niā a frumto diſiungi. *De iudicio. xxxviii.*

Seruius. Viam nouit xpc. ſine uigilio dicere & ſcire diſcipuloſ
noluit. Nam cum dicat idem dñs pꝑhiam dieſ ultionis in
corde meo. indicat ſe nē ſcire. ſ. nolle indicare. De domo dñi
ſic ſeptū ē incipit iudiciū. qñdo electi idē domi dñi hic pſſa
gellum iudicant. Impiū uero illuc addāpnationē iudicandi ſū.
Unde & ſequit. Si aut pꝑmū a nob. quis finis eoꝝ q nē credider.
Addiſſet exām iudiciſ nec iuſticia iuſti ſecura ē. nē pietate
diuina. ut & ipſa iuſticia qua qſq. iuſt. ē. dō iuſtificantur iu-
ſtificet. alio qñ apud dñm ipſa peccatū ē. Inde ē qd ait iob.
Innocentē y impiū ipſe conſumat. Conſumit qꝑpe adō in-
nocenſ. quando ipſa innocentia liquidū reqſita. & diuine
innocentie cōparata nichil efficit. nē & ibi miſericōe pietate hō
iuſtificet. Conſumit idē adō impi. qñdo exāminis diuini ſub-
tilitate reqrit. ei q. detecta impietas dāpnat. Conſumit immo-
& impi ſimul. ſine carniſ. nē pena dāpnationis. doct. parit
y indoct. moriunt. ſ. morte carniſ. nē pena dāpnationis.
Omnia aut pꝑgunt ad unū locū. dum morte corpali intiam
& iuſt. y impi reuertunt. reſtitutio aut diſſimiliſ. ſic pꝑeundē
ſalomonē dicit. Qd plus habet ſapientiſ abſulto. nē qd illuc
pꝑgit ubi uita ē. Virgo om̄s intiam parit redeunt. nā ubi
uita ē parit nē pꝑgunt. Geminū ē diuinū iudiciū. unū q
& hic iudicant homineſ y in futuro. alterū q pꝑptea hic
iudicant. ne illuc iudicent. Idōq. quibda ad purgationē
tēporaliſ pꝑficat pena. qbda uero hic inchoat dāpnatio. y illuc

19
pfecta ^{seruat} spatur p dicio. In iudicio autē repbi humanitatē &
inqua iudicat ē uidebunt ut doleant. diuinitatē ei nō
uidebunt ne ^uideant. Quibz enī diuinitas ostendit. utiq;
ad gaudiū demonstrat. P diuersitate conscientiar. & mi-
us apparebit in iudicio xpe electis. & tribilis repbis. Nam
qualem quisq; conscientia tulerit. talem & iudicē habebit.
Ut manente in sua tñqllitate xpo. illis solis tribilis appare-
bit. quos conscientia in malis accusat. Due s̄ differentie uel
ordines hominū in iudicio. hoc ē electoz & repboz. qui
tam diuidunt in quatuor. Pfectoz ordo unū ē. q̄ cū dño iu-
dicat. & alii qui iudicant. utriq; tam cū xpo regnabunt. Si-
milis ordo repboz partit̄ in duobz. dū hi q̄ intra ecclām s̄
malis inueniendi s̄ nō sunt iudicandi. s̄ tantū dāpnandi.
Prim⁹ q̄ ordo eoz q̄ iudicant ut peant opponit illi ordini
bonoz de quo s̄ qui iudicantur & regnant. Scd⁹ ordo eoz
qui nō iudicant & peant. opponit illi ordini pfectoz in quo
sunt hīi qui nō iudicant & regnant. Terc⁹ ordo eoz q̄ iudicant
& regnant. illi ordini ē contrari⁹ de quo s̄ qui iudicantur
& peant. Quart⁹ ordo eoz qui nō iudicant & regnant. opponit
illi contrari⁹ qui nō iudicant & peant. Gemina punit̄ senten-
tia impi⁹. dum aut hic p suis meritis meritis cecitate pec-
tit. ne ueritatē uideat. aut dum in fine dampnabit. ut de-
bitas penas exsoluat. *De Gehenna. xxviii.*

Dux Plex Dampnatoz pena est in gehenna quoz ymte
urit conscientia. & corp⁹ flamma iuxta uicissitudinē. ut
qui mente tractauerūt qd p ficerent corpore. simul ani-
mo pumant. & corpore. Ignem gehenne ad aliqd lūm habē.
ad aliqd nō habere. Hoc ē lumen habere ad dāpnationē. ut
uideant impi⁹ unde doleant. & ne uideant unde gaude-
ant. Aptā sit indicatio de camino tūm pueroz. ad exem-
p̄ iudicandi s̄ & dāpnandi. qui ū ext̄ ecclām

plum ignis geheme. Nam sic ille ignis n̄ arsit ad triū pueros
suppliciu. arsit ad cōburenda ligamēta uinculoy. ita ignis
geheme. & lucebit miseris ad augmētū penay. ut uideā
unde doleant. & n̄ lucebit ad solationē. ne uideant unde gau
deant. Inter huius uite & future infelicitatis miseria. multa
discretio ē. Illuc enim miseria ē ppter cruciationū dolorem
& tenebre ppter lucis aduersionē. Quoy unū in hac uita idē mi
seria. aliud n̄ ē. In inferno aut utriūq; ē. **De penis impioy**

xxx.

Sicut fasciculi lignoy ad cōbustionē de similib; colligi
gunt. ita in iudicii die similes culpe reos suis similib;
iungere. ut eos equa pena constringat. quasi in fasciculum.
quos actio similes facit in malū. Sicut unūquisq; sc̄s in futuro
iudicio p q̄ntitate uirtutū glorificabit. ita unūquisq;
impi; p quantitate facinoy condempnabit. Nec deerit
in supplicio futuro dāpnationis ordo. s̄ iuxta q̄ritatē cri
minū. discretio erit penay ppha firmante. De caroy quoq;
suoy suppliciis. addit etiā pena defunctis. Sic apud inferos
diuini sermo p̄dicat cūnglic. sic p augendo iude supplicio
dicit etiā psalm. Cōmoti amoueant filii ei; & mendicent.
Impii ex hoc durū in iudicio puniendi s̄ mentis dolore.
ex quo uisuri s̄ iustos gl̄e beatitudinē meruisse. Sanctis
uidentib; ē p̄cipitand; diabol;. q̄ndo sub aspectu om̄iū
bonoy angloy & hominū cū eis qui de parte ei; erunt in
ignē cōnū mittend; ē. Dum sublat; fuerit diabol; ut dāp
netur. multi electi q̄ in corpore inueniendi s̄. cōno ad iu
diciū ueniente metu cruciendi s̄. Uident talē senten
tia impiū ēē punitū. quo timore purgandi s̄ iusti. q̄a si
q̄d eis ex corpore adhuc peccati remanserit. metu ipso q̄
diabolū dāpnari aspiciunt purgabunt. Hinc ē quod
ait iob. Cum sublat; fuerit timebunt angli. & ceteri

20
purgabunt. Multos posse p̄ire ex eis in die iudicii. qui
nunc esse electi uident̄. sc̄i. docente p̄pha. Vocauit dñs
iudiciū adignē & deuorauit abyssum multā. & comedet
partē dom̄. Pars q̄ppe dom̄ deuorabit. quia illos etiam
infern⁹ absorbebit. qui nunc se in p̄ceptis eē celestib⁹ glo-
riant. De quib⁹ & dñs dicit. Multi dicent m̄ in illa die.
dñe dñe. nō me in nomine tuo p̄phauim⁹. & in tuo nomi-
ne demonia eiecim⁹. & uirtutes multas fecim⁹. Tunc con-
fitebor illis q̄a nūquā noui uos. Discedite a me qui opami-
mini q̄tate. nescio qui estis. *De Gloria Scōz. xxxi.*

Nos faciet in futurū cor miserū iustoz. cōpassio dāp-
natoz condolendi affectu ubi tantū erit scōz de dī
contēplatione gaudiū. ut t̄sticie null⁹ t̄buat̄ introit⁹. Sic
cōpat̄ color candid⁹ in gro colore fit pulchrior. ita & scōz
requies cōmpata dāpnationi maloz. gloriosior erit. Sic
iusticia iniusticie. sic uirt⁹ uicio. Crescit q̄ scōz gl̄a. dum
debita dampnant̄ impiū pena. Post resurrectionē sc̄is
in carne p̄missa ē celoz ascensio. dicente ad patrē xp̄o.
Volo ut ubi ego sum. & ipsi sint mecū. Si enim membra
capitis sum⁹. & uir⁹ in se. & in nob̄ ē xp̄c. utiq; ubi ipse ascen-
dit & nos ascensuri sum⁹. *Explicit Liber primus.*

Incipiunt Capitula Libri Secundi. Cap. i.

*De sapia. ii De fide. iii De caritate. iiii De spe. v De ḡa. vi De p̄-
destinatioe. vii De uersis. viii De p̄mordis sūsoz. x De conflictu
sūsoz. xi De remissione. xii De exemplis scōz. xiii De opuncione
cordis. xiiii De confessione peccōz. xpenitencia. xv De despatioe peccan-
tū. xvi De his q̄ adō deserunt. xvi De his q̄ addelictū p̄ lacrimas reuertunt̄.
xvii De peccato. xviii De leuorib⁹ culpis. xix De ḡiorib⁹ peccatis. xx De
manifestis. & occultis peccis. xxi De amore peccandi. xxii De peccandi ne-
cessitate. xxiii De peccati osuetudine. xxiiii De peccati recordatioe. xxv*

De cognatione. ^{vi} De scientia. ^{xii} De intentione mentis. ^{viii} De
sensib. carnis. ^{xiii} De sermone. ^{xxx} De mendatio. ^{xx} De uisitatione
xxxii. De uiciis. ^{xiii} De exortationibus uiciorum. ^{xiii}
De male usibus uirtutum. ^{xxx} De simulatis uirtutibus. ^{xx} De appeti-
tu uirtutum. ^{xii} De pugna uirtutum aduersus uicia. ^{xii} De superbia.
xxxviii. De luxuria. ^{xl} De uentrositate. ^{xl} De cupiditate. ^{xl} De gula.
xlii. De ebrietate. ^{xlii} De abstinentia ieiunio. **Expt** Capla.

Incepit Textus libri Secundi. De Sapientia. cap. i.

OMNIS QUI SCOM. **De uis. Sapientis**
Est. beat. est. Beata uita cognitio diuinitatis. ^{est.}
cognitio diuinitatis uirt. boni operis. ^{est.}
boni operis. fruct. eternitatis. ^{est.} Qui scdm. scdm. sapiens. ^{est.} scdm.
dm. stult. ^{est.} Unde. ^{est.} ppha. Stult. inqt. fact. ^{est.} omnis homo
absq. scientia. Primu. ^{est.} scientie studiū querere dm. deinde
honestate uite. cū innocentie ope. Nullus sapientia di. ple-
ne percipit. nisi qui se ab omni abstrahere scilicet actionū
cura contendit. Unde. ^{est.} scriptū est. sapientia scribe. inter-
pore oculi. ^{est.} & qui minorat. actu ipse percipiet eam. Non par-
ue intelligentie. ^{est.} ad hanc arcem puenire. ^{est.} qua scit homo
secreta di. se penetrare n. posse. Tunc autē dm. recte cogno-
scim. ^{est.} qndo eum pfecte scire nos denegam. ^{est.} Unde dum que-
dam nescire conuenit. Null. ^{est.} aut inculpa maior. ^{est.} quā
ille qui dm. nescit. Inuestigatione ueri multo. ^{est.} e. quere-
re. ^{est.} paucorū inuenire. ^{est.} Ea autē que supra hominis intelligen-
tiam. ^{est.} scrutanda n. s. Quicqd. supra hoīs intellectum est.
scrutandū n. ē. Consilio autē diuino seruandū ē. ut hoc cre-
dat. esse iusticia qd diuine placuerit uoluntati. Non enim
potest ēē iniustu. qd iusto complaceat iudici. Omnis sapia.
& scientia. ^{est.} ex opinione consistit. ^{est.} Melior. ^{est.} ē aut ex scientia
ueniens. ^{est.} quā ex opinione sententia. ^{est.} Nam illa uera ē. ista

21

dubia. Ad maioris autē culpe cumultū pertinet scire quēquā
 qđ sequi debeat. & sequi nolle qđ sciat. Vnde & dñs. seruus
 inquit sciens uoluntatē dñi sui yñ faciens. digna plagis
 uapulabit multis. It̄ iacob. scienti inq̄t bonū yñ facienti.
 peccatū ē illi. Simplicitatē cū ignauia uocari nouim⁹ stul
 ticiā. Simplicitatē ū cū prudentia uocari didi. cū sapien
 tiā. Utile est multa scire. & recte uiuere. Qđ si utrumq; nō
 ualem⁹. meli⁹ est bene uiuendi studiū. quā multa sciendi
 sequam⁹. Non pertinet ad beatitudinē consequendā scientiā
 rerū. nec esse beatū multa scire. s; ēē beatū bene uiuere. Ni
 hil pdesse omnē scire prudentiā cum ignorantia dī. & nich
 obesse scientib⁹ dñm. cū ignorantia mundi. Perfecte autē scit
 qui dñm p̄t. ista n̄ p̄t. s; p̄ dō scit. Nichil obēē scim⁹ cuiq̄m
 si p̄ simplicitatē aliqua de elementis indigne sentiat. dum
 modo de dō uera p̄nuntiet. Nam quāuis de incorporeis cor
 poreisq; naturis nequeat quisq; disputare. beatū tam illū
 facit uita recta cum fide. *De fide. 11.*

Non Posse ad ueram beatitudinē puenire nisi p̄fide.
 beatū autē ēē qui recte credendo bene uiuit. & bene
 uiuendo fidem rectam custodit. Is si credit. merito inuo
 cat & querit. & p̄ hoc tunc p̄fecte laudat. q̄ndo & credit.
 Non tantū id credendū ē. qđ sensu carnis dīno scim⁹. s; magis
 etiā qđ intellectu mētis conspiciam⁹ idē dñm. Sine fide nemo
 potest placere dō. Omne enī qđ nō ē ex fide. peccatū ē. fides
 nequaquā ui extorquet. s; ratione atq; exemplis suadet. Quib⁹
 autē exigitur uiolent⁹ p̄seuerare in eis non potest. exemplo ut
 ait quidā nouelle arboris. cui si q̄sq; cecum uiolent⁹ in p̄sserit.
 dum laxat⁹ in id qđ fuerat. confestim reuertit⁹. Sicut homo
 libero arbitrio condit⁹ sua sponte diuertit ad dō. ita exp̄pa
 mentis conuersione credendo recurrit ad dñm. ut & libertas

agnoscat arbitriū ppriam uoluntatē. & beneficiū grē. p acceptam fidei ueritatē. In corde respicit d's fidem. ubi se n̄ possunt homines excusare. qui ore simulant ueritatis p̄fessionē. & corde retinent erroris impietatē. Sicut nichil p̄ficit fides que ore retinet & corde n̄ credit. ita nichil p̄fitura fides. q̄ corde tenet si ore n̄ p̄ferat. De tali enī fide p̄ph̄a ita quosdā obiurgat dicens. Perit fides. ablata ē de ore eorū. fides enī que corde credit. confessione oris ad salutē p̄fertur. & acū ēē sine opib' fidem. & frustra sibi de sola fide blandit. qui bonis opib' n̄ ornat. Qui crucē portat. debet mundo mori. Nam ferre crucē mortificare se ipsū ē. ferre n̄ mori simulatio hypocritarū ē. Qui p̄ fidem cognitionē dī habent. opib' obscurant. exemplū balaam secunt. q̄ cadens ope. aptos oculos habuit. p̄ contemplationis fidem. carnales fidem n̄ puritate animi. s; p̄ cōmodo querere ^{constat} tēpali. Unde & dñs dicit. Queritis me. n̄ q̄ uidistis signa. s; q̄ manducastis de panib'. xpiani mal' dum scdm̄ euāgēliū doctrinā n̄ uiuit. etiā ipsam fidem quā uerbo colit. oborta tēptatione facile p̄dit. Multi fide tantū xpiani sūt. ope uero xpiana doctrina dissentiunt. Multi quoq; fidē xpī ex corde n̄ amant. s; humano terrore eandē p̄pocri sin̄ tenere simulant. & qui ēē n̄ possunt apte mali. p̄ terrore fidei boni noscunt. Amatores mundi pugnant aliquando p̄ fide. & aliis quidē p̄ficiunt. ipsi uero amore terreno implicati. celestia n̄ requirunt. s; uerbo tantū fidē defendunt. Quidā p̄ fide etiā hereticos insecunt. s; p̄ arrogantiā eos q̄ intra eccl̄am s̄ contēpnunt. Aduersarios quidem fidei confutant p̄ infidelitatem. s; fideles p̄munt fasce supbie. **De karitate. iii.**

Quamuis nonnulli fide atq; opib' sc̄is uideant ēē participes. tamē q̄a p̄uant acariate fratn̄ dilectionis.

nulli habent incrementum uirtutis. Nam sic ait ap[osto]lus si credide-
ro corp[us] meum ita ut ardeat. caritate autem non habuerim. nichil
in prodest. Sine amore caritatis. quamuis quisque recte credat. ad
beatitudinem puenire non potest. quia tanta est caritatis uirtus. ut
etiam prophetia. et martyrium. sine illa nichil esse credat. Nullum
premiu[m] caritati compensat. Caritas enim uirtutu[m] omniu[m] obtinet
principatu[m]. Unde et uinculu[m] perfectionis caritas ab ap[osto]lo dicitur.
eo quod uni uersae uirtutes eius uinculo religuntur. Dilectio dei mor-
ti copatur. dicente salomone. ualida est sicut mors dilectio.
idcirco quia sic mors uiolenter separat animam a corpore. ita
et dilectio dei uiolenter segregat hominem a mundano et car-
nali amore. Qui dei precepta contempnit deum non diligit. neque e-
nim regem diligit. si odio leges eius habet. Tenenda est cum
scis uirum unitas caritatis. et quanto quisque se subtrahit mun-
do. tanto op[us] est ut se associet bonorum consortio. Caritas in dilec-
tione dei et proximi constat. seruat autem in se dilectionem dei qui
a caritate non diuidit proximi. Quia fraternalis caritate fecerunt a
diuinae caritatis participatione prauat. Nec poterit deum dili-
gere qui nescit in proximi dilectione errare. Xp[istu]s deus et homo.
totum quod christum non diligit. quod hominem odit. Bonorum discretionis
est non odire personas sed culpas. et recte dicta per falsis non spernere sed
probare. Qui imperfecti sunt in diuino amore. sepe a uicis separari dispo-
nunt. et spondere uiciorum grauati. rursum ad ea uicia que optant

Quod relinquere reuolunt. **De Spe. iiii.**
vi Male agere non desistunt. uana spe indulgentiam de-
dei pietate requirunt. quam recte querebant si ab actione pra-
ua cessarent. Ut uendum ualde est ut neque per spem ueniam qua
permittit deus perseuerant peccent. neque quia iuste peccata distri-
git. ueniam desperant. sed utroque piculo euitato. et sic amalo de-
clinem. ut et de pietate ueniam sperem. Omnis quippe iustus spe-

et formidine nitet. quia nunc illū ad gaudiū spes erigit.

Inunc ad formidinem terror gehennę addicit. *De 6^a R^a. v.*
ISTUD VON Peccantib⁹ nobis sua d^s dona n^o retrahit. ut ad p^{er}
diuine p^{ro}piciationis mens humana confurgat. Nam n^o pot^{est}
conuersū spernere. qui peccantē suis beneficiis puocat
ad se redire. Confessionē hominis constat n^o ēē humane vir-
tutis. Nam si confessionē boni opis n^o in nob^{is} d^s opat^{ur}. cur
p^{ro}pham dicit. confessio ē magnificētia op^{er} eius. Ab illo
enī nobis omnia bona grā p^{ro}ueniente donant^{ur}. Nam nichil
boni opis fec^{it} m^{er}it^o p^{ro} q^{uo}d confessionē fidei accipe mererem^{ur}.
P^{er}fect^{us} hominis donū dⁱ ē. nec a se potest quisq^{ue} s^{ed} ad d^{eu}m cor-
rigi. Non enī q^{uo}d q^{ui}m boni habet p^{ro}priū homo. cui uia n^o est
ei⁹ testante p^{ro}phā. Scio d^{eu}m q^{uo}d n^o ē hominis uia ei⁹ nec uin-
t^{ur} ē ut ambulet et dirigat gressus suos. Sciant liberi arbitrii
defensores nichil posse in bonū sua p^{ro}ualere uirtute. nisi
diuine grē sustentent iuuamine. Unde et p^{ro}pham d^{eu}s
dicit. p^{ro}dicio tua isrl^{em}. tantū in me auxiliū tuū. quasi dixerit
ut peas tuo merito. et saluēris meo auxilio. Hominis meri-
tum sup^{er}na grā n^o ut uenit inuenit. s^{ed} postq^{uam} uenerit facit.
atq^{ue} ad indignā mentē ueniens. facit in ea meritiū q^{uo}d remu-
neret. qui solū inueniat q^{uo}d puniret. Quid enī ex se ille latro
meruit. q^{uo}d de faucib⁹ diaboli cruce ascendit. de cruce parady-
sum adiit. Reus quidē ille et frat^{is}no sanguine cruent^{us} ue-
nit. s^{ed} diuina grā in cruce mutat. Sciendū q^{uo}d et n^{ost}ra sit iusti-
cia in his que recte agim^{ur}. et di grē eo q^{uo}d eam meream^{ur}. Hec ē
enī et dantis dⁱ. et accipientis ē hominis. sicut et panē m^{er}it^o
dicim^{us}. quē tam ad d^{eu}m accipe postulam^{us}. Spiritalis grā n^o omib⁹
distribuit^{ur}. s^{ed} tantū modo electis donat^{ur}. Non enī omiū ē fi-
des. q^{ui}m licet et si plurimi suscipiunt. op^{er} tam fidei n^o consecut^{ur}.
Indiuidione donoz diuersi p^{ro}ciunt diuersa dⁱ munera. n^o

tam concedunt omib' omnia. ut sit phumilitatis studio. qd
alter mi ret' in altero. Nam qd in ezechiele animaliu ale
altera ad altera p'cuiunt. uirtutes designant scōz. mutuo
se se affectu puocantiū. atq; alterno exemplo inuicē sese
erudentiū. Munera grāū alii ista. alii ū donant illa. nec
datur habere id uni. ut nēgeat alteri. Posse fieri nē dubiū.
ut hii quos quidā uirtutū excellentia ante cedunt. di re
pentina p'uenti grā. quosdā compendio scītatis p'ueniant.
ēdum sint uersione postremi. subito efficiunt uirtu
tis culmine p'mi. Ibum quisq; aliqd donū accipit. nē appe
tat ampli' quā qd meruit. nē dum alteri in membri officiū
arripe temptat. id qd meruit p'dat. Conturbat enī cor
poris ordinē totū. qui nō suo content' officio. subripit ali
enū. Mali ideo dona addāpnationē accipiunt. q' illis nō
addi laudē. s; ad suā uanitatē utunt'. Bonis male u
tunt'. q' ea que adō donata illis sunt. in malos usus assu
munt'. sic ingeniū. sic cetera dī dona. Multa dī dona habere
gaudem'. que nos ab eo p'cepisse cognoscim'. Nam qd sapi
entes sum'. qd diuites. qd potentes existim'. nō alteri. s; poti'
diuino munere sum'. Et tamur g' optime diuinis benefi
ciis. quaten' ē dīm nō peniteat dedisse. ē nob' accepisse sit
utile. Auferre d's dicit' homini donū aliqd qd homo nō ha
buit. idē qd accipe nō meruit. sic ē obdurare d's dicit' hoīem
nē faciendo duriciā. s; nō auferendo eā. quā sibi ipse nutrit
stulticiā. Non alit' ē obcecāre dicit' quosdā d's. nō ut in eis ean
dem cecitatē ipse faciat. s; qd p' eoz inutilib' meritis cecitatē
eoz ab eis ipse nō auferat. Plerisq; dī dona dant' pseuerantia
ū doni nō dat'. ē inde ē qd quidā p'ncipia habent uersioni
bona. sine ū malo claudunt'. Uicē ū accipiunt ē uersio
nis donū accipiunt ē pseuerantiā doni. Ea g' causa ē qd

quidā & bene incipiunt. & bene finiunt. *De p̄destinatione*

Gemma sit p̄destinatio. siue electoꝝ adrequiē. siue reproboꝝ
ad mortē. Utraq; diuino agit iudicio. ut semp electos su-
pna & interiora sequi faciat. sempq; reproboꝝ. ut infima & ex-
teriora delectent deserendo p̄mittat. Sicut ignorat homo
terminū lucis & tenebrā. uel utriq; rei quis finis sit. ita ple-
ni nescit quis ante suū finē luce iusticie p̄ueniat. ut quis
peccatoꝝ tenebris usq; in suū terminū obscuret. aut q̄ post
lapsū tenebrā conuersus resurgat ad lucē. Omnia hec deo
patent. hominē ū latent. Quāuis iustoꝝ uersatio in hac uita
p̄babilis sit. incertū tam hominis ē ad quē finē sint p̄desti-
nati. s; omnia reseruati futuro examini. *M*ina dispensatio ē su-
pne distributionis p̄quā hic iust' ampli' iustificat. impi' am-
pli' sordidat. Mal' ad bonū aliquādo uertit. bon' ad malū ali-
quādo reflectit. Vult quis ēē bon' & n̄ ualet. uult ēē
mal' & n̄ p̄mittit merere. Datur ei qui uult ēē bon'. al' nec
uult nec dat' ei ut sit bon'. Iste nascit' in errore & morit'. ille
in bono quo cepit usq; in finē p̄duat. Tandiu iste stat quo
usq; cadat. ille diu male uiuendo. in finē saluat'. respectū
conuertit. Vult p̄deē in bono iust' nec p̄ualet. uult nocē
mal' et n̄ ualet. Iste uult dō uacare & sēdō impedit. ille ne-
gociis implicare cupit nec p̄ficit. Dominat' mal' bono.
bon' dampnat' p̄impio. impi' honorat' p̄iusto. & in hac tan-
ta obscuritate n̄ ualet homo diuinā p̄seruari dispensatio-
nē. & occultū p̄destinationis p̄pendere ordinē. *De conuersione*

Non inchoantib' p̄miū p̄mittit. s; p̄seuerantib' datur. *in*
sic sēptū ē. Qui p̄seuerauerit usq; in finē. hic saluus
erit. Tunc enī placet dō n̄ra uersio. q̄ndo bonū qd inchoam'
p̄seueranti fine complēt'. Nam sēptū ē. ut his qui sustine-
tiā p̄diderūt. idē bonū op' non cōsumauerūt. Indulgentia

peccatorū sciendū ubi. q̄ndo. uel qualib' dat'. Vbi q̄ppe n̄ in
eccl'a catholica. Quando. n̄ ante uenturi erit' diem'. q̄a ecce n̄
temp' acceptabile. ecce nunc dies salutis. Qualib' n̄ uersis q̄
phumilitatē ad paruulorū t̄nseunt imitationē. de quib' dīr'
tabū ē enī regnū celoz'. Nemo p̄pender' potest q̄nti sit pon
deris iniusticia. uel q̄nti fulgoris radio iusticia clareat. n̄
qui p̄ toto mentis nisu uertat' addm'. quaten' ip̄o lumi
ne quo illustrat'. & suam feditatē agnoscat'. & lumī quo ceco
corde n̄ inuebat' intelligat'. Tunc aut' fide dīr' speram' intel
ligi iusticiā posse diuinā. dū eam q̄sq; sequi uers' tēpta
uerit. q̄alux n̄ intelligit' n̄ cū uidet'. Iudiciū q̄d in hominis
potestate consistit uersionis ē grā. p̄ quā nos metipsos iudi
cam'. q̄ndo flentes mala n̄a punim'. & bono q̄d ex dō nobis ē.
solidi inherem'. Tripart' desēbit' ē unicuiq; conuersi p̄fect'.
idē p̄mū corrigendi a malo. scđm faciendi bonū. t̄ciū ē scđm
di boni opis p̄mū. Nam q̄d ait p̄ph'a solue fasciculos dep̄m
tis mali ē cōmendatio. q̄d ū adiecit frange esurienti panē tuū.
opis boni ē actio. In eo ū q̄d subiungit. tunc erumpet matu
tinū lumen tuū. opis boni ē retributio. Ergo n̄ p̄ficit facere
bonū. n̄ correctum fuerit malum. nec poterit q̄sqm ad con
templationē dīp̄ficere. n̄ se p̄r in bonis studuerit actibus
exercere. Quasi modis terret d̄s homines. ut uel sero uer
tant'. atq; exinde magis erubescant. q̄d tam diu expectati s̄
ut redirent. Nam nunc minis. nunc plagis. nunc reuelatio
nib' quosdā concutit. ut qui uoluntate conuerti despiciunt'.
cōmoti terrorib' corrigant'. Pleriq; ex sola mentis deuotione
conuertunt' addm'. n̄ nulli ū coacti plagis uertunt'. qui ex
deuotione n̄ uertebant'. iuxta capitulū psalmi dicentis.
in hamo & freno maxillas eoz' constringe. q̄ n̄ appropinquant
ad te. Pleriq; aut' dū deuotione n̄ uertunt'. plage stimulis

feriunt. qui tam nec sub uerbis sentiunt. ut aliquatenus
corrigan. sicut egyptus quae a penis dedit remanere nequit.
De talibus enim ait propheta. Percussisti eos et non doluerunt. adruunt
et rennuunt suscipe disciplinam. Nonnulli uero seculari elatione
mentis tumens. postmodum uersi addum religiosam sequuntur
obedientiam christi. qui antea celsitudine mundiali timebant.
postea ipsam elationem in studiū humilitatis conuertunt.
) Quidam autem sunt qui iam secreto uersi sunt. quorum uersio quae
non praecedit ad publicum apud estimationem humanam quales fue-
runt. tales adhuc esse putant. iam tam in diu oculis surrexerunt.
Item quidam adhuc humano iudicio stare cernunt. iam tam
in diu oculis ceciderunt. Multi apud homines reprobos sunt. apud deum
electi. atque item multi apud homines electi putant. apud
deum reprobi existunt. salomone docente. Quidam inquit impios sepul-
tos qui cum adhuc uiuerent in loco sancto erant. et laudabantur
in ciuitate quasi iustorum opum. Nullus ergo se putet electum. ne
forte iam apud deum sit reprobus. *De primordiis conuersorum.*

) **C**onuersio uero bene est conuersionis addum. inchoationis cum dul-
cedine. medietatis cum labore. perfectionis cum requie. sed
tam plerumque alii incipiunt ad dulcedinem. alii ad temptationum
amaritudinem. Omnis uersus ante expletum inchoet peccatorum.
) et sic transeat ad desiderium supernorum. Prius enim lacrimis purganda sunt
uicia quae gessimus. et tunc mundata mentis acie id quod quereamus
contemplerur. ut dum antea flendo peccati a nobis caligo de-
tergitur. mundatis cordis oculis libere superna aspiciant. Ante ne-
cesse est timore conuerui addum. ut metu futurarum penarum carna-
les illecebre deuineant. deinde oportet abiecto timore. ad a-
morem uite eterne transire. Perfecta enim caritas. foras mittit
timorem. Qui autem timet penam habet. non est perfectus. Unde et apostolus.
Non enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore. sed accepistis

sp̄m adoptionis. p̄ quē scilicet iā n̄ peccati pena seruos cōpri-
mit. sed amor iusticie liberos reddit. Necessē ē om̄i uerso
ut post timorē consurgere ad caritatē dī debeat. quasi
fili. nec semp̄ sub timore iaceat q̄ si seruū. Tunc enī amorē
nr̄e uersionis ostendim. si denuo ut patrē diligim. quem
pr̄ seruilī mente uere ut d̄m formidabam. Primordia con-
uersoꝝ blandis resouenda s̄t modis. ne si ab asperitate incipi-
ant. exterriti ad p̄ores lapsi recurrant. Iui enī uersū sine le-
nitate erudit. exasp̄are pot̄ quā corrigere nouit. Conuersi
q̄sq; antea ab ope corrigendū ē. postea uero cognitione. ut pr̄
reprimat prauū actum. deinde appetitū ac delictū. ut quod
iam in ope n̄ apparet. in cogitatione nequaquā pdūret. Om̄is
noua uersio adhuc pristinae uitae habet cōmixtionē. Prop-
terea nequaquā ea uirt̄ ad ocl̄os hominū p̄cedere debet. do-
nec conuersatio uer̄ fundit̄ ab animo extirpet̄. Quisq; ex
teriore iam ēē melior cepit. caueat de acceptis extolli uirtu-
tib. ne graui p̄ uanā gl̄am corruat. q̄m pr̄ plapsū uicioꝝ ia-

Quisq; conuersus si *De conflictu conuersoꝝ. vii* sciebat.
mox om̄s carnis stimulos calcare cupiat & sūma
uirtutū subire stendat. si forte adhuc aliqua aduersa de
carnis molestiis tolerat n̄ frangat. quia dispensator bonoꝝ
nouit aduersitates rep̄mere uicioꝝ successionē uirtutū. Tūc
magis grauari se quisq; impulsu uicioꝝ agnoscat. dū ad cog-
nitionē dī accesserit. sic ppl̄s isrl̄ grauiori onere ab egyptiis
p̄mit̄. dum p̄ moysen diuina illi cognitio apit̄. Uicia enī ante
conuersionē. quasi pacē in hominē habent. quando aut̄ ex-
pellunt. ac riore — uirtute consurgunt. fiunt aut̄ inimi-
ca conuerso. quae peccatori p̄sp̄a blandiebant. atq; nem fr̄ant
blanda uerso. quae peccatori aduersa extiterant. Multos con-
flict̄ habet dī seruus ea recordatione opum p̄teritoꝝ. mul-

tiq; post uersionē etiā nolentes motū libidinis sustinent.
Qd tam ad dampnationē n̄ tolerant s; ad p̄bationē. scilicet
ut semp habeant p̄excucienda in herua hostem cure
sistant. dum modo n̄ sentiunt. Unde e nouerint serui
dī se etiā a peccatis iam ēē mundatos. sed tam cogitatio
nū turpiū adhuc in p̄pellatione pulsari. q̄a ante uersio
nē p̄cedit turba peccatorū. post uersionē sequit̄ turba
temptationū. Illa se obiciunt ne addm̄ uertam̄. ista se in
gerunt ne liberis cordis oculis dī cernam̄. Vtrūq; tumultus
in solentia nob̄ gignit. inten. tionēq; nr̄am sepe fraude
multimoda intercludit. Vtile ē dī seruo post uersionē
tēptari. quatenus atropore negligentie sollicitantib; uicis
ad uirtutes animū p̄exercitium p̄paret uicioz. *De remiss.*

Multos Remissa conuersio in p̄stinos *sa conuersione.*
errores reducit. ac uiuendi tepore resoluit. Horū q̄
exempla quisq; conuersus euita. ne dum timorē dī atropore
incipit. rursus mundanis errorib; immergari. Tepidus in con
uersione ociosa uerba. uanas cogitationes noxias ēē non
aspicit. qd si atropore mentis angilauerit. ea que leuiter
stimabat confestim quasi horrenda atq; atrocia p̄tmescit.
fraus & desidia moni ope bono formidanda ē. fraude q̄
facim̄ dō. quotiens de bono ope nr̄o nosmet ipsos n̄ dī lau
dam̄. Desidia magis. quotiens p̄ atropore languide ea que
dī sūt opam̄. Omnis ars scilicet huius strennuos amatores habet.
& ad exequendū p̄missimos. & hoc p̄inde fit. q̄a p̄sentē ha
bet opis sui remunerationē. Ars uero diuini timoris plerūq;
habet sectatores languidos tepidos pigricie meriti con
gelatos. sed hoc p̄inde qd labor eoz n̄ p̄presenti s; p̄ futu
ra remuneratione differt. Vdōq; dum eoz laborē mercedis
remunatio n̄ statim cōsequit̄. spe pene dissoluta languet.

Unde et magna illorum gloria predicatur. quod bonae conversationis
vite principia vita solidiori consumunt. atque eo ad prope-
rendam retributionem clariores preparant. quo firmi duritine
ris labores. et inchoant. et consumunt. Quidam primo uer-
sionis labore adiutiles sese accingunt. accedente uero progre-
ssu dum immoderate terrenis rebus incumbunt. puluere infir-
mi appetit obscurant. Unde et dominus de bonis seminibus in spi-
ritibus incidentibus dicit. Quid autem in spiritibus cecidit. hi sunt qui
audiunt uerbum dei. sollicitudine scilicet uel fallacia diuiciarum
suffocant uerbum. et sine fructu efficiunt. Nunc uersis ne-
quaquam debent incuris exterioribus praebeant. nam si simpli-
cent. confestim quasi plantata arbuscula. nec dum radices
profunde conueniunt pariter arescunt. Valeat igitur dum uersis
per anime salute mutatio loci. Per ueroque etenim dum mutatur locus
mutatur et mentis affectus. Congruum est enim inde etiam corpora-
liter euelli. ubi quisque illecebris deseruiuit. Nam locus ubi pra-
ue quisque uiuit. hoc in aspectu mentis opponit. quod semper ibi
uel cogitauit et gessit.

De exemplis sanctorum. xi.

Mo conuersione seu correctione mortalium multum pro-
sunt exempla sanctorum. Nam cetera perfectorum exempla mores in-
choantium non queunt perficere ad bene uiuendum. Reperiunt autem
non attendunt documenta bonorum que imitantur in melius. sed
proponunt sibi exempla malorum. quibus ad suorum morum peruersi-
tatem utantur impet. Ob hanc utilitatem scribuntur sanctorum ruinae
et reparationes. ut semper spem fideant salutis humane. ne
quod quisque post lapsum penitendo desperet ueniam. dum conspicit
sanctorum reparationem fuisse etiam post ruinam. Sciant flagitio
dediti. ad quam utilitatem eorum exempla proponantur sanctorum. scilicet
ut aut sint quod imitantur ad reparationem. aut certe eorum com-
paratione dum de inobedientia puniantur. Propterea uirtutes

scōz ad cōtemplū nr̄m d̄s p̄posuit. ut quanto de imitatione
eoz ſerri poſſunt nob̄ iuſticię p̄mia. tanto de p̄ſeueran-
tia malis ſint grauiora torm̄ta. Si enī ad boni incitamentū
diuina quib̄ admonerem̄ p̄cepta deſſent. p̄lege nob̄ ſcōz
exempla ſufficerent. Ad cōt̄ dum d̄s nos p̄ceptis ſuis am-
moneat. y uita ſcōz boni op̄is nob̄ exempla p̄ponat. nulla
ē iam de reatu excuſatio. q̄a & lex d̄i aures nr̄as cotidie pul-
ſat. y factor̄ docum̄ta bonoz intima cordis nr̄i puocant. Et
ſi prauoz ſepe ſecuti ſum̄ exempla. cur n̄ imitem̄ ſcōz dig-
na & d̄o placita facta. Et ſi apti ſum̄ imitari impios in malū.
cur pigri ſum̄ imitari iuſtos in bonū. Orand̄ ē d̄s ut uirtu-
tes quas ſc̄s p̄parauit ad coronā nob̄ ad p̄fectum ſint poſi-
te. n̄ ad penā. P̄ſcient aut̄ ad p̄fectū nr̄m. ſi tot exempla
uoluerim̄ imitari uirtutū. ſerte ſi ea poſt aduerſari quā
imitari fuerim̄. ad d̄pnationē nr̄am erunt. q̄a ea legendo
implere neglexim̄. Multa uita ſcōz imitant. y de morib̄
alteri effigiem ſumunt. uirtutis. tamq̄m ſi imago quelib̄
interidatur. y de ei ſimilitudine ſpecies picta formet̄.
ſicq̄ ſit imagini ſimilis. ille q̄ ad ſimilitudinē uiuit ima-
ginis. Qui ſc̄m uirū imitat. q̄ ſi exemplar aliqd̄ intuet̄.
ſe ſeq̄. in illo q̄ ſi in ſpeculo p̄ſpicit. ut addiciat qd̄ de eō uir-
tutis agnoſcit. Qui enī ſe ipſū homo ex ſemetipſo conſi-
derat. ſ; dum alterū intendit. id qd̄ min̄ eſt luminis aduoc̄.
Perſector̄ ē iā uiroz. n̄ quēlibet ſcōz imitando. ſ; ipſam uir-
tutē intiendo. ad cuī imaginē facti ſ iuſticiā opari. Hoc
indicat qd̄ ſcribit̄. faciam̄ hominē ad imaginē y ſimili-
tudinē nr̄m. ad imaginē q̄a ipſam intelligendo imitat̄
diuinitatē. ad cuī fact̄ ē ſimilitudinē. Iſte q̄ tant̄ ē. ut n̄
egeat hominē demonſtratorē iuſticię. ſ; ipſam cōtemplan-
do imitet̄ iuſticiā. Exempla ſcōz quib̄ edificat̄ homo. uaria

27

sectare uirtutes. Humilitas ex petro. deuotionis ex petro. cari-
 tatis ex iohanne. obedientia ex abraham. patientia ex isaac.
 tolerantia de iacob. castimonia de ioseph. mansuetudo de
 moysen. constantia de iosue. benignitas de samuel. misericordia
 de dauid. abstinencia de daniel. Sic & cetera facta priorum. quod
 labore. quod modamine. que intentione. uel compunctione ge-
 rantur. uir scilicet imitando considerat. **De Compunctione cordis.** xii.

COMPUNCTIO cordis est humilitas mentis cum lacrimis. ex-
 oriens de recordatione peccati. et timore iudicii. Illa est
 conuersis perfecta compunctionis affectio. que omnis a se car-
 naliu desideriorum affectu repellit. et intentionem suam toto men-
 tis studio in dei contemplatione defigit. Gemina est compuncti-
 one legimus. quia propter deum anima cuiusque electi afficitur. id est uel
 dum opum suorum male considerat. uel dum desiderio eterne
 uite suspirat. Quatuor constat esse qualitates affectionum
 quibus mens iusti tedio salubri compungitur. hoc est memoria pre-
 teritorum facinororum. recordatione futurarum penarum. consideratione
 peregrinationis sue in huius uite longinquitate. desiderium superne
 patrie. quatenus ad eam quantum ualeat peruenire. Quisquis peccatorum
 memoria compungitur. ad lamenta. tunc de se uisitari sciat presen-
 tia. quando ex eo quod se admisisse recolit interius erubescit. suoque
 iudicio penitendo iam etiam punit. Nam tunc petrus fleuit.
 quando in euum christus respexit. Unde in psalmo. respexit inquit. et commo-
 ta est. et contremuit terra. Gressus dei sunt in cor hominis. interiusque
 bona desideria surgunt. ut calcantur mala. Quando ergo ista in
 corde hominis fiunt. tunc sciendum est deum esse per gratiam cordi
 humano presentem. Unde se tunc magis homo acuiere ad con-
 punctionem debet. quando sentit deum interius operantem. Quo mens
 hominis iusti ex uera compunctione rapiatur. qualiter infirma-
 ta reuertatur degustare lucis magnitudine. illud certum est

peniten-
tia. xiii.

nolle posse. quia exinde aliquid gustauit. Sunt qui non
ex uera cordis compunctione sui accusatores fiunt. sed
tantum ad hoc esse se peccatores assignant. ut ex ficta
humilitate confessionis. locum inueniant scitatus. De
Ex hoc unusquisque noster esse incipit. ex quo confessione peccatorum
sui accusator exiterit. Multi autem contra semetipsos
peccatores fatentur. tam semetipsos a peccato non subtrahunt.
Magna iam iusticie pars est. se ipsum nosse homo quod pra-
uius est. ut ex eo diuine uirtuti subdat humilitatem. ex quo
sua infirmitatem agnoscit. Bene se iudicat iustus in hac ui-
ta. ne iudicetur a deo damnatione perpetua. Tunc autem iudicium de
se quisque sumit. quando per dignam penitentiam sua praua
facta condempnat. Amaritudo penitentiae facit animum
sua facta subtiliter discutere. et dona dei que contempsit fletu
commemorare. Nichil autem per quam culpam agnoscere. nec
deflere. Dupliciter habere debet fletum in penitentia omnis
peccator. siue quia per negligentiam bonum non fecit. seu quia malum
per audaciam perpetravit. Quod enim oportuit non gessit. et gessit
quod agere non oportuit. Ille penitentiam dignam agit. qui reatum
suum satisfactione legitima plangit. condempnando se et fletu
do que gessit. tanto inde plorando profusior. quanto exultat
in peccando peruior. Ille penitentiam digne agit. qui sic
preterita mala deplorat. ut futura iterum non committat. Nam
qui plangit peccatum. iterum admittit peccatum. quasi si quis
lauet laterem crudum. quem quanto magis lauerit. tanto magis
lutum facit. Quamuis enim quisque sit peccator et impius. si ad
penitentiam conuertatur. consequi posse ueniam credit. Nulli enim
de bonitate dei dubitet. quia sola accipientium puritas con-
ferri sibi indulgentiam abnegat. In hac uita tantum de
penitentiae patet libertas. post mortem uero nullam correctionem

28
esse licentiā. Vnde & dñs dicit. Me oportet opari opae q̄m
sit^{me} donec dies ē ueniet aut nox q̄ndo nemo pot̄ opari. Hic
yp̄pha. Vate inq̄unt dño dō nro glām. anteq̄m tenebre scat.
idē anteq̄m mors ēt̄na p̄ueniat. In hac uita dū esis. dñm
p̄penitentiā glorificate. Adhuc in hoc sēto penitentiā o-
pantib⁹ dī miscōia subueit. in futuro aut̄ iā n̄ opam̄ sed
rationē nroz opum ponim⁹. Per id deteriorant̄ plerumq̄
iniqui. p̄ q̄d p̄paciētiā dī spaciū accipiunt emendandi.
q̄a n̄ nulli mora uiuendi n̄ utunt̄ ad penitentiā. s; ad pec-
candi usurpant audaciā. Amalo aut̄ indeteri uadit. qui
temp⁹ sibi ad penitendū indultū. ad libitē prauī opis utit̄.
festinare debet addīn penitendo unq̄uisq̄. dum potest.
ne si dū pot̄ noluerit. cū tandem uoluerit om̄ino n̄ possit.
Porro p̄inde yp̄pha ait. Inuenite dñm dū inueniri potest.
inuocate eū dum p̄pe ē. Et ubi inueniri pot̄ n̄ in hac uita.
inqua etiā p̄pe ē om̄ib⁹ inuocantib⁹ se. Nam tunc iā longe
erit q̄ndo dixerit. he in ignē ēt̄nū. Modo enī n̄ uidet̄ & p̄
pe ē. tunc uidebit̄ yp̄pe non erit. q̄a uideri poterit. n̄
poterit inueniri. Si quando q̄sq̄ peccare pot̄ penitet. utaq̄
suā uiuentis ab om̄i crimine corrigit. n̄ dubiū ē q̄d moriens
t̄nseat ad ēt̄nā req̄em. Qui aut̄ prauē uiuendo penitentiā
in mortis agit pericō sic ei⁹ dāpnatio incerta ē. sic remissio
dubia ē. Qui ḡ cert⁹ cupit ēē in mortis piculo de indulgen-
tia. san̄ peniteat. san̄q̄ p̄petrata facinora deleat. Sunt qui
penitentib⁹ securitatē cito pollicent̄. quib⁹ bene yp̄ham
dī. Curant contēcionē filie p̄p̄t̄ mei. cū ignominia. dicentes
pax. pax. n̄ est pax. cū ignominia ḡcurat iuricōnē. qui pec-
canti n̄ legitime penitentiā p̄mittit securitatē. Vnde &
sequit̄. Confusi sunt q̄ ab hominationē fecerūt. idē confusi s̄
n̄ penitendo. s; penas lugendo. Aliter enī confundit̄ corā

iudice reus dū plectit. atq. alit q̄ de malo ope erubescens cor-
rigit. Ille enī q̄ reprehens⁹ ē confundit. iste q̄ malū se fecit
se memorat. Quāuis p̄penitentiā p̄piciatio sit peccatorū
sine metu tam̄ homo ēē n̄ debet. q̄a penitentie satisfactio
diuino tantū pensat iudicio n̄ humano. Inde q̄a mis-
ratio dioculta ē. sine int̄missione flere necesse ē. Neq.
enī umq̄m opus ē penitentiā habere de peccatis securitatē.
Nam securitas negligentia parit. negligentia aut̄ sepe in-
cautū ad uicia t̄nsacta reducit. Dum p̄penitentiā expulsa
fuerint ab homine uicia. si forte post hec int̄cidente secu-
ritate quelibet culpa subreperit. festim delectationes p̄-
tine. uiciosa mentē auidi irrepunt. pulsantesq. hominē in
consuetis opib⁹ graui⁹ p̄trahunt. ita ut sint nouissima ei pe-

Niora p̄orib⁹. *De desperatione peccantium. xiiii.*
Per locoz spacia sed p̄ affectum bonū uel malū tur-
recedit uel ad dō. Neq. enī gressu pedū. s. gressu opum. elon-
gam⁹ uel p̄pinqm⁹ addm. Ppetiare flagiciū aliq̄d. mors ani-
me ē. contēpnere penitentiā p̄manere in culpa. descendere
in infernū post mortē ē. Ergo peccare ad mortē p̄tinet. des-
petare ū in infernū descendere ē. Unde 7 scriptura ait. Impi⁹
dū in profundū maloz uenerit. contēpnit. Sepe diabolus q̄s con-
uerſi ad penitentiā aspiciunt. inmanitate scelerū p̄culos ad
desperationem deducit. ut subtrahat spe uenie. in diffidētiā
trahat. quos n̄ potuit retinere p̄seuerantes in culpa. S. peni-
tens p̄uidere debet callidas contra se hostis insidias. sicq.
di iusticiā metuat. ut tam̄ quāuis lapsus in magnis sceler-
rib⁹ de misericordia ei non diffidat. s. habundanti⁹ cōfidat. Ampli-
letatur d̄s de anima desperata & aliquādo ouersa. quā de ea
que nūq̄m extitit p̄dita. sicut de p̄digo filio q̄ mortuus
fuerat & reuixit. p̄ierat & inueni⁹ est. de cui⁹ regressu mag-

num sit gaudiū patris. Non alit̃ corā deo ⁊ angelis copiosius
 ē gaudiū de eo q̃ apiculo liberat̃. quā de eo qui nūq̃m nouit
 peccati piculum. Quanto enī tristat res p̃dita. tantō magis
 si fuerit inuenta letificat. sic inuēgio pastor ille exultat
 qui p̃dita ouem inuenta humeris suis gaudens reportat. Nullus
 desperare debet ueniā. etiā si circa finem uite ad penitentiā
 conuertat̃. Unū quēq; enī d̃s de suo fine. n̄ de uita p̃terita
 iudicat. Hoc q̃ppe ⁊ legis testimonio docet̃ qd homo de suo
 fine extremo iustificetur. q̃ndo d̃s p̃t asini primogenita o-
 uem iussit offerri. hoc ē immundiciā uite p̃oris mutandā
 innocentia boni finis. Vnde ⁊ cauda iubet̃ offerri in hos-
 tiam. id ē uite extrema in penitentiā. Multa respectu sup̃na
 grā in extremis suis ad deū reuertunt̃ p̃ penitentiā. ⁊ quēcūq;
 mala gesserunt. cottidianis fletib; purgant. atq; in bonis
 factis male gesta cōmutant. Quib; iuste totū qd deliquerūt
 ignoscit̃. quia ipsi qd male gesserunt penitendo cognoscūt.
 Inuita hominis finis querendū est. quō d̃s non respicit quale
 ante uixim. s; quales circa finē uite erim. *De his qui ad deo*

Deo deserente nullū penitēre. dō *deseruntur. xv.*
 respiciente sua unūquēq; uidere ⁊ plāngere. ⁊ unde
 ceciderit cogitare. Non nulli aut̃ ita despiciunt̃ ad deo. ut
 deplorare mala sua n̄ possint. etiā si uelint. Consilijs in mun-
 doꝝ spirituum hoc ē. ut q̃a ipsis negatū ē post p̃uaricationē
 regredi ad iusticiā. obserare aditū penitentię hominib; cu-
 piant. ne uel ipsi reuertant̃ ad deū. eosq; socios in p̃ditione
 habere stendunt. q̃b; cūq; fraudib; insistentes. ut aut̃ dese-
 rant̃ ad deo. aut flagelli inmanitate despēnt. Ingemiscendū
 ē iugit̃. ⁊ post posita securitate lugendū. ne di secreto ⁊ ius-
 to iudicio deserat̃ homo. ⁊ p̃dendus in potestate demonū re-
 linquat̃. Hā reuera quē d̃s deserit. demones suscipiunt.

Dominici acceptores precepti. statim ut auertuntur ad o amali-
nis spiritibus occupantur. a quibus etiam ut mala faciant persuadentur.
Hinc est illud prophetici. Inimicum dei persequentur tenebre. qui intel-
liguntur demones. Unde in psalmo legitur. In missiones pan-
gelos malos. Quidam reboz in potestate demonum occulto diu-
dicio iustissimo rediguntur. ysaia testante. Ipse misit eis
sortem. et manum eius diuisit eis eam in mensuram. usque in eternum
possidebunt eam. Quidam electorum dimituntur diuina iusticia
incidere in errorem peccati. et tamen miseratione eius reducti de-
o ouertuntur. De talibus enim dominus per prophetam loquitur. Et dimisi eu-
m et reduxi eum. et reddidi solationem. Non nunquam etiam deus reuer-
tens hominem quem deseruerat rursus affligens uisitat.
et plamenta lacrimarum ac penitentie afflictione a peccatis
expurgat. dicente iob ad dominum. Propter superbiam quasi leonem
capiet me. et reuersusque mirabiliter me cruciat. Reuertens enim deus
hominem cruciat. quando quem peccantem deseruerat. flagellan-
do iterum uisitat. Quis actibus contra nos amplius celestem ri-
cundiam nequaquam prouocare debemus. quin potius si penitendo de-
na deo acta gesserimus. seueritatem eius in clementiam commutabimus.
Nam ille qui nos malos tolerat. non dubium est quod ouersis clementer
ignoscat. Nam ad quod reseruat nobis tempus penitentie. utique
ad hoc fit ut non simul morte obruamur precipitibus. et detur nobis
locus satisfactionis. Hoc totum preedit de dei clementia. ut nos
non dampnet crudeliter. sed expectet ad penitentiam patienter.
De his qui ad delictum post lacrimas reuertuntur. xvi.
Raisor est non penitens. qui adhuc agit quod peniteat. nec uidet
deum poscere subdit. sed subsannare superbi. Sanus reuersus ad uo-
mitum. est penitens relapsus ad peccatum. Quosdam accipe laci-
mas ad penitentiam. et effectum penitentie non habere constat. quam
stantia mentis non recordatione peccati lacrimas fundunt.

nunc uero reuiuiscite usu. ea que fleuerunt iterando committunt.
 Qui propter peccata uult plangere. et actionibus secularibus incubare.
 iste mundationem non habet. quoniam adhuc agit quod penitendo flere
 possit. Isaias namque peccatoribus dicit. Lauamini mundi esto-
 te. Lauat itaque mundus est. quod propter peccata plangit. et flenda
 iterum non admittit. Lauat non est mundus. quod plangit que gessit
 nec deserit. et post lacrimas ea que fleuerat repetit. Sic de-
 inquit. talibi animam penitentem atque iterum delinquentem. sermo
 diuini increpat dicens. Quam uilis facta es numis. iterans uia-
 tuas. Quisquis ergo culpas propter peccata plorat. hunc necesse est modum
 tenere ut sic admissa defleat. ne iterum flenda admittat.
 Ve mihi misero ysidoro. quod et penitere transacta negligo. et adhuc
 penitenda committo.

De Peccato. xvii.

Duobus modis peccatum committitur. id est aut uel cupiditatis aut
 metu timoris. dum uel quisque uult adipisci quod cupit. uel
 timet ne incurrat quod metuit. Quatuor modis committitur pec-
 catum in corde. quatuor propter peccatum et ope. Admittitur corde sug-
 gessione demonum. delectatione carnis. consensione mentis.
 defensione elationis. Committitur ope nunc latent. nunc palam.
 nunc consuetudine. nunc desperatione. Istis ergo gradibus et corde
 delinquitur. et ope malicia propter peccatum. Tribus modis peccatum
 geritur. hoc est ignorantia. infirmitate. industria. periculo
 aut penarum diuerso. Ignorantie namque modo peccauit in
 paradysu eua. sic apostolus ait. Vir non est seductus. mulier autem
 seducta in peruariatione fuit. Ergo eua peccauit ignorantia.
 adam uero industria. quia non seductus. sed sciens prudensque pec-
 cauit. Qui uero seducitur. quod consentiat euidenter ignorat. De
 infirmitate autem petrus deliquit. quando metu interroganti
 ancille christum negauit. unde et post peccatum amarissime
 fleuit. Grauius est infirmitate quam ignorantia quemquam delin-

quere: grauiq: industria qm infirmitate peccat. Industria
namq: peccat q studio ac deliberatione malū agit.
infirmitate aut q casu uel p̄cipitatione delinqt. Nequi
aut y de industria peccant: q non solū n̄ bene uiuunt. s;
adhuc bene uiuentes si possunt aueritate diuertunt.
Sunt enī q ignorant peccant. sūt q sciunt. sūt etiā q
pignorantie excusationē scire nolunt. ut min⁹ culpabiles
habeant. qui tam se ipsos n̄ muniunt. s; magis decipiunt.
Nescire simplicit̄ ad ignorantia p̄tinet. noluisse u scire ad
contumacē supbiā. Voluntate q̄ppe p̄p̄riū dñi nolle scire
qd aliud ē qm uelle dñm supbiendo atēpnere. Nemo se
g de ignorantia excuset. q̄a d̄s n̄ solum eos iudicat q̄ acog
nitione sua reuertunt. s; etiā illos q̄ nesciunt. testant eodē
dño p̄ p̄p̄iam. Dispdam homines a facie tr̄e. eos q̄ auerunt
post tergū dñi. non inq̄sierūt dñm. nec inuestigauerūt eū.
Et psalm⁹. Effunde inq̄t iram tuā ingentes q̄ te n̄ nouerunt.

Multa unā sine crimine. *De leuiorib⁹ culpis. xviii.*
habere possunt. sine peccato n̄ possunt. Nā quāuis in
hoc sc̄lo magna iusticie q̄sq: claritate resplendat. nūq̄m
tam adpurū peccatorū sordib⁹ caret. iohanne ap̄lo attestan
te q̄ ait. Si dixerūt q̄a peccatū n̄ habent. ipsi nos seducunt.
ueritas in nob̄ n̄ est. Quedā facta s̄ peccatis similia. s; si bono
animo fiant n̄ sūt peccata. ut pote potestas si n̄ se ulescendi
cupiditate. s; magis corrigendi studio ulescat inuicē. Itē s̄
peccata leuia que abincipientib⁹ cotidiana satisfactione
purgant. que tam ap̄fectis uiris uelut magna crimina de
uitant. Quid aut hoīes de magnis scelerib⁹ agere debent.
q̄ndo etiā p̄fecti leuia queq: delicta q̄si grauissima lugent.
Non solū graua. s; etiā leuia sunt cauenda peccata. Multa enī
leuia unū grande efficiunt. sic solent de paruis ymini.

mis guttis inmissa flumina crescere. Numerositas enim inu-
num coacta. exundantem efficit copiam. Peccata que insipien-
tib' leuia sunt. pfectis uiris grauia deputant. Tanto enim
mai' cognoscit ee peccatu'. quanto maior q' peccat habet.
Crescit enim delicti cumulus. iuxta ordinem meritorum. et sepe
qd' minorib' ignoscit maiorib' imputat. **De Grauiorib'**

Experimento minorum peccatorum **peccatis. xviii.**
maiora committunt peccata. ut duri' feriant p' mag-
nis scelerib'. qui de paruis corrigere noluerit. Iudicio aut
diuino inreatu nequiore labunt'. qui distringere sua
facta minora contempnunt. Multi a crimine in crimen
deorruunt. q'a di cognitionem habentes timorem ei' negligunt.
et que mouerunt p'sentia p' actionem non uenerantur.
Ideoq' cecant diuino iudicio punienda committere. et in
pena commissi facinoris facin' deterius addere. Sepe pecca-
tum de alteri peccati causa e'. qd' cum committit aliud ex
ipso q'si sua sobolis oritur: sic fieri solet nasci libidine
ex nimia uentris ingluuie. Pena u' peccati peccatu' admit-
tit. q'ndo p'merito cuiq' peccati deo deferente in aliud
peccatu' itur deterius de quo amplius q' admisit sordidat.
Ergo p'cedens peccatu' causa e' sequentis peccati. sequens u'
peccatu' pena e' p'cedentis delicti. Precedentia itaq' peccata
sequentiu sunt criminu' causa. ut illa que secunt' sint p'ce-
dentiu pena. Precedentiu u' peccatorum pena. ipsa uocat' indu-
ratio ueniens de diuina iusticia. Hinc e' qd' ait p'pha. In-
durasti cor nrm. ne timerem' te. Neq' enim dum quicunq'
iusti st a deo impellunt' ut mali fiant. s; du' mali ia st
indurant' ut deteriores existant. sic zapls dicit. Quo ut-
ritate di n' recepunt ut salui fierent. inmisit illis ds
sp'm erroris. facit g' ds quosda peccare. s; in quib' ia talia

peccata p̄cesserunt. ut iusto iudicio ei merent̄ indeteri
re. Alia q̄ppe peccata p̄cedentib̄ aliis peccatis. plabunt̄
inpenā quā peccata merent̄. Quedā de ira dī ueniunt pecca
ta. que p̄merito alioz compensant̄ peccatoz. Vnde p̄ph̄a.
Ecce inq̄t tu iratus es ⁊ nos peccauim̄. in ipsis fuim̄ semp̄.
tamq̄m si diceret. Quia in peccatis semp̄ fuim̄. uat̄ os ut
determ̄ peccarem̄. Quid enī sit iram dī mereri. qd̄ ū puocare
prudens lector debet scire. Grauior nāq̄ ē ira quā puo
cam̄. quā ea quā merem̄. Nam merem̄ q̄ndo ignorando pec
cam̄. puocam̄ q̄ndo scim̄ bonū nec facere uolum̄. Hunc
iram dei dū uiuim̄ uitare possum̄. timeam̄ q̄ ne uenen
te illo terrore iudicii sentiri possit. uitari non possit. De

Maioris culpe ē manifeste manifestis ⁊ occultis peccis.
Quā occulte peccare. Duplicit̄ enī reus ē qui ap̄t̄
delinq̄t. q̄a ⁊ ait ⁊ docet. De talib̄ ysaias dicit. Et peccata
sua quasi sōdōma p̄dicauerūt. nec absconderūt. Multi enī
publice delinquentes. sine ullo pudore sua flagicia p̄di
cant. nec ulla utunt̄ sceleris uerecundia. Quedam enī iā
iusticie portio ē. iniquitatē suā hominē abscondere. ⁊ in se
metipso de peccatis p̄priis erubescere. Peccatū p̄petrare
erimen ē. peccare ⁊ p̄dicare clamor ē. De q̄ etiā dicit apl̄s.
Et clamor auferat̄ auob̄ cū omni malicia. id ē cū ipsis pecca
tis. Ex eo ipso quo q̄sq̄ peccatū qd̄ agit abscondit. iudiciū
iam iudiciū. q̄a non erubescit nisi de confusione reatu.
Ergo ⁊ hoc ipsū qd̄ q̄sq̄ de facto suo erubescit. ipse sibi
iam iudex fit. De amore peccandi. xxxi.

Aliud ē n̄ peccare amore dilectionis dī. aliud timore
supplicis. Qui enī amore caritatis dī n̄ peccat. horre
scit omne malū amplectendo iusticie bonū. nec eū de
lectat peccatū etiā si sceleris impunitas p̄mittat. Qui ū

sola pena supplicii in se uicia repmit. quia uis n̄ exple-
at opus peccati. uiuit in eo tam uoluntas peccandi. do-
letq; sibi illicitū. qđ lex phibere dinoscit. Ille enī merce-
dem boni opis percipit. q̄ amando iusticiā facit. n̄ is q̄ eā
solo metu penarū inuit̄ custodit. Quidā 7 diligunt pec-
catū 7 faciunt. qđam diligunt tantū 7 n̄ faciunt. pleriq;
ū faciunt tantū 7 n̄ diligunt. non nulli peccatū n̄ faciunt
7 tam iusticiā odunt. Graui aut̄ peccat q̄ n̄ solu peccatū
diligat s; 7 facit. qm̄ q̄ n̄ facit 7 diligit. grauiq; interdū q̄
diligat 7 n̄ facit. quā q̄ facit 7 odit. grauiissimū ū ē n̄ solum
facere. s; 7 diligere peccatū. Nam s̄t qđā q̄ pacto flagicio
ofestum ofundunt. 7 sunt q̄ n̄ solum n̄ dolent gessisse se
malū. s; etiā de ipso malo ope gloriant̄. sicq; ad cōparatio-
nē mali fiunt deteriores. dū de uiciis gratulantes extollunt̄
inpeius. De talib; ait salomon. Qui letant̄ cū male fecerint.
7 exultant in rebus pessimis. De peccandi necessitate. xxii.

Interdū mali qđ sum. necessitate poti qm̄ uoluntate existi-
mus. Vertenda ē aut̄ necessitas mali. in uoluntate boni.
Pleriq; n̄ uoluntate s; sola necessitate peccant. p̄tmescente
temporale inopiā. 7 dū p̄sentis sc̄li necessitatē refugunt
a futuris bonis p̄uant̄. Item n̄ nulli peccatū uoluntate
n̄ necessitate cōmittunt. nulla q; coacti inopia exis-
tunt iniqui. s; tantū gratis cupiunt ēē mali. Neq; enī
ipsa rem amant. quā appetunt. s; ipsa tantū peccati ma-
licia delectantur. De peccandi consuetudine. xxiii.

Melius ē peccatū cauere qm̄ emendare. facili enī re-
sistim; hosti a quo nondū uicti sum. quā ei aq̄ iam
supati ac deuicti ēē cognoscim;. Omne peccatū ante qm̄
admittat̄ ampli p̄tmescit. qm̄uis aut̄ graue sit dū in
usum uenerit leue existimat. 7 sine ullo metu cōmittit̄.

His fomitibus quasi quibusdam gradibus conualescit omne peccatum. Cogitatio namque praua delectationem parit. delectatio consensio. consensio actio. actio consuetudinem. consuetudo necessitatem. sicque his uinculis homo implicatur. quadam catena uiciorum tenetur astrictus. ita ut euelli nunquam ualeat. nisi diuina gratia manu iacentis apprehendat. Peccatum admittere cadere est imputari. consuetudinem uero peccandi facere. osputare est coangustare ne is qui cecidit ualeat exire. Sed interdu deus tales liberat. dum eorum desperationem ad uersionem libertatis commutat. Ipso enim misericorditer peccata dimittuntur. quod preuenit fit ne indeterius peccando catur. Negissimum est peccare. peius est peccandi consuetudinem facere. Ab illo facile. ab hoc cum labore resurgit. dum male consuetudini repugnat. Male agendi consuetudinem recessum esse propheta asserit in profundum. cuius usu quasi quadam lege homo tenetur astrictus. ut etiam quando non uult peccatum admittat. Alapsu uero cito resurgere. non est in profundum ire. A plerisque legem peccati dicit in membris nostris. que lex consuetudo est quam peccando decipimur. non ab ea cum uolumus discedimus. quia iam necessitatis uinculo per consuetudinem retinemur. Multum uero amor agit in homine. si resistat caro male consuetudinis lege. Bene autem audacter per bona scientia exultat. quod ualenter in se reprimat quod insolenter impugnat. Frequent peccare cauendum est. nam hoc ipsum quod de malo nostro plerumque nobis deus salutare operatur. quanto mirabile est. tanto prauum est. Propterea metuendum est confidere ut saluari. ne forte dum expectamus a uicis saluari. uicia multiplicemus. salutem non adipiscamur. Ergo studeamus aut non cadere. aut cito uersi a lapsu resurgere. Omnino peccare cauendum est. quod si humana fragilitate peccatum subreperit. festim erit corrigendum. quod nequiter sentit esse commissum. Cito enim corrigitur culpa. que cito cognoscitur. tantum

aut sanat uuln' q'diam putrescentib' membris longo
post t'p're curationib' adhibet. Iteratio peccati grauior e'
sicut si morb' sup' morbū ueniat: sic ymber sup' ymbre
occurrat. Gloria peccandi. immanitate facit sceleris. Vnd'
e' p'pha. Ve inq't q' uabitis iniquitate infuniculis uani-
tatis. e' q'si uinculū plaustrī peccatū. Trahit iniquitatē
ut funiculū. q' tardat ouerti ad deū. trahere autē ē in-
iquitatē. morā facere in iniquitate. Vnde ypsalm'. Plonga-
uerūt iniquitates suas. dñs iust' occidet ceruices peccatoꝝ. **xxiii.**

Oonū ē homini semp ante De peccati recordatione:
oculos p'pria redibere delicta. sedm psalmi sententiā.
Et peccatū meū corā me ē semp. Sic enī n' oportet remini-
sci peccati affectū. sic semp necesse est unūquēq' suū inde-
flendo cōmemorare peccatū. Apud iustū recordatio pec-
cati facit tediū animi. q' autē luxurie ꝛ cupiditati subdi-
ti sunt. otumaci supbia etiā de ipso peccati ope glōriant'.
Seruo dī tanta recordatio eē debet peccati. ut ea que gessit
semp lacrimis cōfiteatur. Vnde ypsalm' ait. Conuersus sū in e-
rūpnā mea. dñs cōfigit spina. Peccatū meū cognitū ē feci. ꝛ
dixi. p'nuuntiabo aduersum me iniusticias meas dño. Sup'
enī dixerat. quō tacui. hoc ē n' sū confessus. inuetauerūt oīa
ossa mea. dñs clamare ad te tota die. Qd q' tacuisse se penitet.
n' cōfessionē peccatoꝝ. Qd clamasse se dolet. n' defensionē
maloz. Qui q' peccatoꝝ suoz defensor extitit. necesse est
ut penitendo accuset qd supbiens prauē admisit. **De co-**

Bipita ē causa peccandi. id ē opis ꝛ gitatione. **xxv.**
cogitationis. quoz unū iniquitas dicit' qd ope gerit'.
aliud iniusticia. qd cogitatione admittit'. Prius autē actio
refecanda ē postea cogitatio. p' i' praua opa. postmodū de-
sideria. **xxvi.** in cogitatione opa peccant. ꝛ ab ope

cogitatio nascitur. Quāuis si ab ope malo quāvisq; uacet. p
soliū tam prauē cogitōi malicia n̄ erit innocens. Unde
dñs p̄ ysaiā. auferte inquit malū cogitationū ūtrā ab oculis
meis. Non enī solū factis s; y cogitationib; delinqm̄. si eis illi
cite occurrentib; delectem̄. Sic uisera a filiis in utero positis
lacerata p̄mūt. ita nos cogitationes n̄re intra nos enutrit
te occidunt. y concepte interi uisera ueneno osunt.
animāq; n̄ram crudeli uulnere p̄munt. Non ē arbitri
n̄ri cogitationis prauē suggestionib; p̄ueniri. latere aut
in animo cogitationē n̄re attinet uoluntati. Illud enī
ad culpā n̄ redigit. istud culpe p̄prie imputat. Nā cogitati
ones illicitā occurrere demonū ē. cogitationib; oblectare p̄
uersis n̄m ē. Plerūq; fieri solet ut immunde corporalū
rerū species q̄s didicim̄ n̄ris mentib; opponant. y nolente
eas cogitem̄. q̄ntūq; ab eis aciem m̄tis auerte n̄ram. tanto
magis ille se animo ingerunt. obscenisq; in nob; motib; ob
repunt. S; fit hoc p̄conditione mortali. q̄m meruit p̄m
homo in pena sui peccati. Dū unīq; diuina illuminatiōe
p̄uenit. statim molestis turpiū cogitationū pulsatur. S; di
seruus iudicio timoris dī hęc tēptam̄ta a semetipso reicit.
bonisq; cont̄ obiectis. cogitationesq; turpes a se repellit. Mag
na obseruantia circa cordis ē custodiā exhibenda. q̄a aut
bone aut male rei ibi consistit origo. Nam sic scriptū ē
ex corde enī exeunt cogitationes male. ideoq; si pri' p̄p̄
cogitationi resistim̄. in lapsū opis n̄ incurrim̄. Non ē tū
dum si bona malaq; in cogitatione ueniant. s; magis glo
riandū ē. si mens mala a bonis intellectu rationis discr
nat. Itē nichil uiuat qd̄ int̄ bonū y malū sensu pruden
tiori discernim̄. nisi ope aut mala cogitata caueam̄. aut
bona intellecta faciam vS. De conscientia. xxxvi.

Humana conditio dū diuersis uiciositatib' mentē con-
turbat: etiā ante penas gehennę p' inconditionatū animum
appetitū. iā penas cōscientię patit'. Omnia fugere poterit ho-
mo p' ter cor suū. nō enī potest a se q'sq' recedere. Vbiq'q' enī
abierit reatus suus cōscientia illū nō derelinq't. quāuis huma-
na iudicia subterfugiat. Omnis q' male agit: iudiciū tamē
cōscientię suę effugere nō potest. Nā si alius celat qd agit:
sibi tamē celare nō potest. q'a plene nouit malū ēē qd gessit.
Duplex fit q' in eo iudiciū: q'a hic suę cōscientię reatu punit'.
illuc p'petua pena dāpnat'. Hoc enī significat. abyssus a-
byssum inuocat in uoce cataractarū tuarū. Abyssus enī abis-
sum inuocare ē: de iudicio suę cōscientię: ire adiudiciū dāp-
nationis p'petue: In uoce cataractarū. id ē in p'dicatione scōz.

Oculus hominis. intentio *De intentione m'is. xxvii.*
Opus ei ē. Si q' intentio ei bona ē. op' intentionis ipsi
bonū ē. Alioq' male intentionis etiā si bonū infactis op'
appareat bonū iā non ē. quō ex sua intentione aut p'lat' bo-
nū. aut rephat' indignū. Bona ē q' intentio que p'p't dñm ē.
mala ū que p'teno lucro aut uana gl'a ē. Qui op' bonū bo-
na intentione nō faciunt. p' hoc magis cecant' ope p' qd il-
luminari potuerūt. Vñ q'sq' bonū op' qd agit. bona intentio-
ne agat: quō p' mala intentione plerūq' op' bonū qd agit
p'dim'. 7 m' aculpa uacant. Sepe que apud hominū iu-
dicio bona parent. apud exāmen diligentissimi 7 acutis-
simi iudicis rēpha detegunt'. 7 idō omīs scs ueret'. ne forte
bonū qd agit. p' aliq' animi intentione uoclis dī rēpbū

Per sensus carnis. *De sensib' carnis. xxviii.* *Psit.*
In orb' urepit mentis. Vnde 7 p' p'pham dñs ait. Omīs
cogitationes tr'e ab aq' lone ueniunt. 7 ponet un'q'sq' so-
lū suū in introitu portarū hierl'm. Regna aq'lonis uicia

sunt: que sedes suas in portis ponunt. quando p̄sensūs carnis
labem animę ingerunt: ideoq; in ipsīs portis id ē in ipsīs
sensib; regnant. Neq; enī aliunde peccam; n̄ uidendo.
audiendo. atrectando. gustando. atq; tangendo. Unde et
alias dicit. Intrauit mors p̄ fenestras n̄as. ⁊ alibi. Et extra
nei ingredietant; p̄ portas ei; ⁊ sup̄ hierlīm mittebant sacra.
Extra neos q̄ppe immundos sp̄s esse. ⁊ q̄ tamq̄m p̄ portas ita
p̄sensūs carnis animā irrepunt ⁊ cā illecebrando deuineut;

Dixit quedā praua uicioꝝ uerba De Sermone. xxxviii.
n̄ euitam; in magno lingue plābim; crimine. ⁊ dum
facta quedā n̄ graua libere ac sine metu cōmittim; ad po
ciora scēdera ⁊ horrenda peccandi cōsuetudine labim;. Sic
plerūq; multiquoꝝ stulticia rephendit; ita rursus nimis
tacentiū uicia denotant; Illi enī satis laxando linguā in
leuitatis uicio defluunt: isti nimis reticendo ab utilitate
torpescunt. Imperiti sic loqui nesciunt: ita tacere n̄ possunt.
Gente enī in eruditione loq̄ces uerbis p̄strepunt: ⁊ sensu
nichil dicunt. Sic falsitatis crimen ap̄ficientib; p̄tamescit;
ita ociosa uerba ap̄fectis uiris uitant;. Nam ut ait quidā
sic p̄ ocioso uerbo ratio ponit; ita p̄ sermone iniusto pena
exsoluit; Vani g̃ sermones in ore ap̄iani eē n̄ debent. Nā
sic malos mores bona colloquia corrigunt: ita praua colloq̄
bonos mores corrūpunt. Custodia ori ponit; dū q̄sq; n̄ se
uultū. s; qd magis uerū ē peccatore fatet; Manū sup̄ os po
nit; q̄ bonis opib; lingue excessū operit; ⁊ manū sup̄ os po
nit; q̄ male locutionis culpas bone actionis uelamine
tegit; Loquens que ad dñm p̄tinent nec faciens: ⁊ si inuti
lis ē sibi audientib; tam p̄dest. Qui de sapientia se lauda
ri affectant; loquentē p̄pham attendant. Ve q̄ sapientē
estis in oculis ūris. ⁊ corā uobismetipsis prudentes. Recte

25
sententia dicit: q̄ uerā sapientiā gustu interni saporis
sentit. Asentiendo enī sententia dicit: ac p̄ hoc arrogante
q̄ sine humilitate dicunt: de sola scientia dicūt. n̄ de sen-
tentia. Ille enī bene sapit: q̄ recte ⁊ scdm̄ dñm sapit. In suā
dicunt stumeliā doctores: si dñs sint ab eis dicta sapientē
nūmū tam eloquentes: Horret enī sapientia sp̄m eoz uer-
boz ambitu ac fūco mundialis eloquentie: ⁊ inflatis ser-
monib⁹ p̄ornatū. Quidā curiosi delectant̄ audire q̄s libet
sapientes n̄ ut ueritatē ab eis querant: s; ut facundiā ser-
monis eoz agnoscant: more poetarū q̄ magis cōpositionē
uerboz quā sententiā ueritatis secunt. Quatrimoda ē di-
cendi ratio: qua p̄uidendū ē. qd. cui. q̄ndo. uel quom̄ aliqd
p̄ferat. Itē quatrimoda ē dicendi ratio: qua ut bene senti-
endo qd bene p̄ferat: aut nichil sentiendo nichil dicat:
aut parū sentiendo loq̄ntas sola ostendat: aut optime
sentiendo n̄ elegant̄ p̄fert qd intelligit. Itē quadripartita
ē loquendi ratio: qua uel bonū bene. uel malū male: seu bo-
nū male. ut malū bene p̄fert. Bonū q̄ppe bene loq̄t: qui ea
que recta sūt humilit̄ annunciare uidet. Malū male loq̄t:
qui qdlibet flagiciū p̄suadere conat. Bonū male loquit:
qui qd cūq; rectū arrogant̄ p̄dicare sentit. Malū bene loq̄-
tur: q̄ aliqd narrando uiciū detestat: ut ab eo hōies auer-
tantur. Corde bene loq̄t: qui caritatē n̄ simulat. Ore be-
ne loquit: q̄ ueritatē annuntiat. factis bene loq̄t: q̄ aliis
bonis exemplis edificat. Corde male loq̄t: q̄ interi⁹ cogitati-
ones noxias meditat. Lingua male loq̄t: q̄ p̄ eo qd male agit
flagellat ⁊ murmurat. factis male loquit: q̄ male uiuendo
exemplis suis alios ad prauē agendū informat. Semel be-
ne loquit: q̄ se penitendo redarguit. Bis bene loquit: q̄
bene uiuendo alios instruit. Semel male loq̄t: q̄ post

uiciū cito corrigit. Bis male loquitur: q̄ male uiuit &
male docet. Item bis male loquitur: q̄ male cogitat & male
refert cogitata. Itē bis male loquitur: q̄ & bonū qd̄ debuit n̄
agit: & malū qd̄ non oportebat admisit. Mali mala respon-
dent p̄ bonis: & aduersa p̄ optimis: boni bona respondent
p̄ malis: & p̄ p̄p̄a p̄ aduersis. Ad uiciū lingue foetudo
adhibenda ē: patientie: ut tēptatio uerbi que fors in pug-
nat: tolerantie uirtute deuicta discedat. Non om̄is q̄ patit̄
p̄bra iust̄ ē: s̄ q̄ pueritate innox patit̄: ille tamū iust̄
ē. Inter uitupationes lingue & obp̄bria hominū. isto se-
remedio mens iusti corroborat: ut tanto solidi indin figat̄
interi: q̄nto exteri abhumanis sp̄nit̄ sensib̄. Qui illatas
sibi met & tumēdās tranquillo animo p̄dit: dolorē cordis ap̄t̄
& uirius qd̄ feruet in animo facile reicit. Vulnera enī m̄tus
apta cito exālant: clausa nimis exulcerant. Qui dolorem
iniurie clauso pectore tegit: q̄nto ampli in silentio lingua
p̄mit: tanto acriorē dolorē intrinsecus nutrit. Vnde & ue-
re quidā poetarū gentiliū dixit. Quog; magis tegit̄ tectus:
magis estuat ignis. Secus enī languor uehement̄ ē ac nimis:
q̄ta tacitū uiuit sub pectore uuln̄. *De mendatio. xxx.*

Mendaces faciunt: ut nec uera dicentib̄ credat̄. Redit
sepe hominē multa falsitas: etiā in ueritate suspectū.
Sepe uera p̄mittit q̄ falsa dictur̄ est: ut cū primū acq̄sie-
rit fidē: ad reliq̄ mendatia audientes credulos faciat. Mul-
tis uident̄ uera ēē que falsa sunt: & ideo n̄ ex dō s̄ ex suo
mendatio locunt̄. Non nūquā falsitas ueriloq̄o adiungit̄:
& plerūq; aueritate incipit q̄ falsa confingit. Latent sepe
uenena circūlinīta melle uerboz: & tam diu deceptor ueri-
tatē simulat: q̄ usq; fallendo decipiat. Vnde qdā sapiens
dicit. Melle sub appposito: sepe uenena latent. Non nūquā

20
peius ē mendaciū meditari quā loqui. Nā interdū qsq;
cui solet ex precipitatione loqui mendaciū. meditari aut n̄
potest n̄ p̄studii. Graui⁹ g̃ ille ex studio m̄tari phibet. qm̄
is q̄ ex precipitatione sola mentit. Sūmope ē cauendū om̄e
mendaciū. quāuis n̄ nūqm̄ sit aliqd̄ mendaciū gen⁹ culpe le-
uioris. si q̄sq̄ p̄ salute hominū m̄ciatur. S; q̄a scriptū ē
os qd̄ m̄ci⁹ occidit animā. 7 p̄des om̄s q̄ locunt̄ mendaciū.
hoc q̄ mendaciū gen⁹ p̄fecti uiri sūmope fugiunt. ut nec
uita cuiuslibet p̄eoz fallaciā defendat. ne suę anime noce-
ant. dū p̄stare uitā aliene carni nitunt̄. qm̄quā hoc ipsū
peccati gen⁹ facillime credam⁹ relaxari. Nā si quēlibet culpa
sequenti mercede purgat. q̄ntōmagis hec facile abstergit.
quā merces ipsa comitat. Multa m̄ciunt̄ multaq; fingunt
homines p̄t̄ hōiū laudē. sicq; fit ut 7 isti m̄ciendo
peant. 7 eos q̄s laudant. ad uanę gl̄e ruinā p̄ducant. Sicut
bene sibi cōsci n̄ metuit aliene lingue conuiciū. ita 7 qui
laudat̄ ab alio. n̄ debet errore aliene laudis attendere. sed
magis un⁹ qsq; testimoniū d̄scientie suę querat. cui plus ipse
p̄sens ē quā ille q̄ eū laudat. Opus enī suū un⁹ qsq; p̄bet ut ait
ap̄ls. 7 tunc in se ipso qsq; gl̄am habebit. id ē occulte in sua
d̄scientia. n̄ palā in aliena lingua. P̄fecti q̄ alta radice s̄t fun-
dati. si flamine laudis ac uitupationis ut cūq; q̄si uentoz
interdū curuentur. impulsu. fundit̄ tam̄ n̄ deiciunt. s; p̄tū
firmitate radicis ad se redeunt. Bona mens ad malū nec p̄m̄is
nec terrorib⁹ uincit. Nā iniqui t̄ore blandicis iungunt. ut
aut oblectatione quēq̄m decipiant. aut t̄orib⁹ frangant.
Qui laudat̄ in auditoz amore inserit. s; si ueracit̄ 7 n̄ fide
laudat. hoc ē si uera sunt que de illo locunt̄. *De luamen*

to. xxxi.
Sicut m̄tari n̄ potest q̄ n̄ loquit̄. sic p̄uare
n̄ poterit q̄ uare n̄ appetit. Cauendā g̃ ē uanationē.

nec ea utendū n̄ in sola necessitate. Non ē contra dī p̄cep-
tū iurare: s; dū usū iurandi faciunt. p̄iurii enim incurrim.
Sūqm̄ q̄ iuret. q̄ p̄iurare timet. Multi dū locunt̄ semp
iurare delectant̄. dū oporteat tantū eē in ore. ē ē. non n̄.
Ampli enī quā ē n̄. amalo ē. Multi enī ut fallant p̄iurant
ut p̄fidē faciānti fidē faciant uerbi. siq; fallendo dū p̄i-
rant ȳm̄ciunt̄ hominē incautū decipiunt. Interdū falsis
lacrims seducti decipiunt̄. ȳ credit̄ dū plorant. q̄b̄ credendū
n̄ erat. Plerūq; sine iuramento loqui disponim̄. s; incredulita-
te eoz q̄ n̄ credunt qd dicim̄ iurare cōpellim̄. talisq; neces-
sitate iurandi cōsuetudinē faciunt. Sunt multi ad credendū
pigri. q̄ n̄ mouent̄ ad fidē uerbi. Graui aut̄ delinquant̄.
q̄ sibi loquentes iurare cogunt. Quacūq; arte uerboz q̄sq;
iuret. d̄s tam̄ q̄ cōscientie testis ē. ita hoc accipit sic ille cui
iurat̄ intelligit. Duplicit̄ aut̄ reus fit. q̄ ȳdī nom̄ iurantiū
assumit. ȳ p̄ximū dolo capit. Non ē cōseruandū sacra-
mētū qd malū incaute p̄mittit̄. ueluti si q̄spiam adulterē p̄pe-
tuā cū ea p̄manendi fidē polliceat̄. Tolerabili ē enī n̄ imple-
re sacramētū. qm̄ p̄manere in stupri flagitio. Iurare ē dī illa
pudentia. quē statuit n̄ ouellere statuta. penitentia aut̄
dī rerū mutatio ē. n̄ penitere aut̄ statuta n̄ reuocare ut ē
illud. iurauit d̄s n̄ penitebit eū. id ē quē iurauit n̄ mutare.

Recedens homo a dō statim uicioz. De uiciis. ar. vii.
gradit̄ potestati. ut dū patit̄ infesta uicia. reuertendo un-
de cecidit resipiscat. Et si scī toto annisu otendunt supare
uicia nec extinguunt. qd agunt hi q̄ n̄ solū odium uicia.
s; ea toto amore sectant̄. Satis delicate se palpat q̄ uult
sine labore uicia supare. dū peccati legē quā sibi deserui-
endo uiciis fecit. sine uiolentia doloris resicare n̄ possit.
P̄fecte renunciat uicio. q̄ occasione euitat in p̄petrando

peccatū. Nā si uelis tantūdem n̄ peccare: 7 data occasione
peccaueris. tu tibi 7 reus 7 iudex es. q̄ 7 cōmissa dāpnas. &
dāpnata cōmittis. Sic sibi aut̄ iudex 7 reus ē. q̄ uicia accu-
sat 7 p̄petrat. Quedā uicia dū n̄ p̄fecte uitant. suos faci-
unt relābi auctores. Nam si unū uiciū districte uitet. 7
alia negligant. inanis labor ē. Non potest in unū observa-
tione uirtutis fortit̄ p̄durare. cui alia uicia dominant̄
in corde. Non nūq̄m hominē sua uicia p̄secunt. q̄a nūm-
rū q̄ pri⁹ ea uolendo sibi socia fecit. postea sentit etiā nolen-
stimulosa. Non nulli n̄ antea in errore uicioꝝ labunt̄. n̄
pri⁹ interioris rationis p̄diderint oculos. sicuti samson q̄ n̄
antea ab allophiliis ad erroris ligat̄ ē machinā. n̄ postq̄m
sūt ei lumina oculoꝝ extincta. Quidā uegetante m̄tis ratioe
uicioꝝ supant̄ incurſu. sicq; deinde intentionē bonoꝝ
opm p̄dunt. sic rex babylonis in oculis sedechie pri⁹ filio
ipsi int̄fecit. 7 sic postea oculos ei euulsit. ac phoc p̄t mul-
toꝝ opm cōsuetudinē ac interēptionē bonoꝝ p̄t q̄rūdā
& ratio. *Quod ex uiciis uicia. & ex uirtutib⁹ uirtutes*

Sic gignunt̄ ex peccato peccata. ut dū n̄ uiuant̄. xxxiii.
Seuitant̄ parua incidunt in maximis. 7 dū defendunt̄
admissa nec lamentant̄. ex flagitio ad supbiā itur. Vnde fit
ut duplicato sit criminis reus. q̄ 7 admittit sedera p̄uolun-
tatē. 7 defendit ea p̄ otumatis timorē. Sic q̄ ex uicio uiciū
gignit. sic uirt̄ ex uirtute decipit. Ex uicio enī uiciū gig-
nitur. sic dauid q̄ dū n̄ euitauit adulteriū. p̄petrauit 7 ho-
miciū. Itē uirt̄ ex uirtute decipit. sic p̄uirtutē euēgelice
p̄dicationis uirtutē martyrii apli meruerūt. In cordib⁹ scēla-
riter uiuentiū inuicē sibi succedunt uicia. ut dū unū
abiecit aliud succedat. iuxta iohel p̄ph̄e testimoniū q̄ ait.
Residui cruce comedit locusta. 7 residui locuste. comedit

brucis. ⁊ residuū bruoi comedit rubigo. ⁊ id q̄ ista sub uicioꝝ
allegoria colligunt. ⁊ q̄a sequit̄. Exproscimini ebrii ⁊ flete. Ali
q̄ndo humiliat peccator in minimis uiciis. ut maiora uiciis
caueant. *Legit paulū aplm. minora p̄mittentē peccata. ne
maiora p̄petrent. Veracit̄ aut̄ sanant uicia. que uirtutib⁹
uiciis excludunt. Quorūda aut̄ quedā latentia uicia t̄ appa
rent. q̄ndo ab aliis uiciis desinent. **De male usis uirtutib⁹***

Item dū male usē uirtutes ex se uicia gignunt. *xxxviii.*
q̄d sit p̄imoderatū an uni appetitū. cui n̄ sufficit donū q̄d
meruit. n̄ inde aut laudes. aut lucra dāpnanda quesierit.
Intēdū uirtutes uicia gignunt. dū aliquādo p̄p̄re oportuno
minime relaxant. sicq; fit ut que agnū loco uirtutes sūt
in in cōgruo uicia deperiant. ueluti si p̄f̄is aduentu cano
nicū n̄ soluat ieiuniū. Uirtutū enī discretionē a paulo aplō
sume. q̄ ad tēp̄ egit. q̄d agendū ēē om̄ino phibuit. Itē q̄dā
uirtutes dū discretioni n̄ seruiunt. in uicia t̄seunt. Itē
sepe iusticia dū suū modū excedit. crudelitatis seueriam
gignit. ⁊ nimia pietas dissolutionē discipline p̄arturit. ⁊
zeli studiū dū plus ē q̄m oportet. in uacundie uiciū t̄
fit. ⁊ multa mansuetudo cor p̄oris segnitie gignit. Pruden
tis aut̄ uiri discretio sollerter p̄spicit. ne bonū intēp̄ant
agat. ⁊ de uirtute in uiciū transeat. Itē apud q̄sdā ex uir
tute uiciū gignit. dū q̄sq; de castitatis ⁊ abstinentie me
ritis gl̄atur. Itē q̄ elemosinā uane gl̄e causa imptit. ex
uirtute uiciū facit. s; ⁊ is q̄ de sapientia arrogantia habet.
⁊ p̄ iusticia p̄mū appetit. q̄ aliquē donū dī q̄d meruit in
suā laudē uertit aut in malos usus assumit. p̄culdubio
uirtutē transfert in uiciū. Itē homines de uirtutib⁹ uicia
nutriunt. d̄s aut̄ arte potentissima ex n̄ro uicio uirtutē
format. q̄b⁹ nos ab iniquitate reformet. **De simulatis uirtu
tibus.**

Quedā uicia species uirtutū pferunt: ideoq: pnciosi *xxxv.*
suos sectatores deiciunt: qā se sub uelamine uirtutū
regunt. Nā uicia q statim uirtutib contraria apparent: ci-
to dū in palā uenerint emdant: ppter qd sequaces eoz de ta-
lib' criminib' erubescūt. Carnales aut' plerūq: pnsensibili-
tatē mris n̄ agnoscunt uiciū eē culpabile: qd dignū uidet'
dāpnationi. Itē quedā uicia species uirtutū eē uident': s;
tam uirtutes n̄ sunt. Nā interdū sub p̄textu iusticie: cru-
delitas agit: 7 putat' eē uirt': qd nimirū ē uiciū. Sic remissa
segnicies mansuetudo eē credit': 7 qd agit torpens negligentia.
deputat' agere indulgentie pietatis. Non nūq̄m etiā uirtutē
langitans imitat' uiciū pdige effusionis: 7 uirtutē paritū
tristis tenacitas imitat': 7 uiciū p̄tinacie abscondit' sub uir-
tute ostantis. Itē timor sub specie obedientie occultat': 7 dī-
uit' humilitatis. qd tamē uiciū timoris. s; 7 p̄cāntas uocis
pueritatis libertate accipit': 7 uiciū pigritie q̄tis uirtutē
imitat'. Porro uiciū inquietudinis uirtutē uult se uocari
solicitudinis: 7 p̄cipitationis facilitas feruor boni studiū
credit': 7 bene agendi tarditas osiliū mora eē uidet': dū tamē
ista sit uirt' illa uiciū. Tali q̄ exemplo uicia species uirtutū
imitant': 7 inde se n̄ nulli eē iustos ofidunt: unde maxime
rephant'. Aptū exemplū uicioz de latronis specie sumit'
Nam sic ex insidiis latro p̄dit seq: iter agentib' iungit: fingens
se sociū donec decipiat in p̄uissū: 7 dū subito erūperit ad ex-
ceum. latro manifest' ostendit': ita se miscet' interdū p̄ciu-
lose uirtutib' uicia. q usq: omnē boni opis efficaciam in suis
usib' recipiant: ut anima quę sibi erat placens in uirtutib':
deceptā se ofpiciat uiciis dāpnabilib'. *De appetitu uirtutū.*

Ad uirtutes difficile ofurgim'. ad uicia sine labore *xxxvi.*
dilabim'. Ista enī p̄na illa ardua sunt. Grandes enī

173v. sudores ppetuū. ut ad celū ascendere ualeam. Quēadmo-
dū ad uirtutū tendentes cubnen n̄ a sumis inchoant s; a
modicis. ut sensim ad altiora ptingant. ita 7 q̄ dilabunt
aduicia. n̄ statim a magnis cūminib; incipiunt. s; a modicis
assuescunt. 7 sic in maximis p̄uunt. Sic paulatī homo
a minimis uicijs in maximis p̄ruit. ita 7 a modicis uirtutib;
gradatim ad ea q̄ sunt excelsa ascendit. Qui autē inordinate
uirtutes cōprehende nitunt. cito piclitant. Nec ē causa in
rerū natura. ut q̄cūq; uelocit̄ ad p̄fectū tendunt. sine dubio
celerit̄ finiant. sic herbe q̄ tanto festini p̄eunt. q̄nto celerit̄
crescunt. At etia arbores alta radice fundatē idō p̄durat
diuici. q̄a gradatim ad p̄fectū pueniunt. Nichil p̄dest
admixto malo agere aliqd bonū. s; pri ē cōhibendū ama-
lo. deinde exercendū bonū. Hoc enī indicat p̄pha cū dicit.
Quiescite agere p̄uerse. discite bene facere. Pri enī uicia ex-
tirpanda sūt ab homine. deinde inserende uirtutes. Nam
coherere 7 diungi n̄ potest ueritas cū in datio. pudor cū pe-
culantia. fides cū pfidia. castitas cū luxuria. Quedā sūt sū-
me uirtutes. quedā medie. fides spes caritas. sūme uirtu-
tes sunt. Nā a quib; habent. utiq; ueracit̄ habent. Alię ū
uirtutes medie sūt. q̄a 7 ad utilitatē 7 ad p̄miciē possunt ha-
berī. si de his arrogant q̄sq; intumuerit. ut pote doctrina.
ieiuniū. castitas. scientia. siue tēporales diuicie. de q̄b; scilicet
7 bene opari possum 7 male. Quisq; ex deteriori etiā melior ē
cepit. caueat de acceptis uirtutib; extolli. ne graui p̄uirtu-
tes corruat. q̄n pri ex lapsu uicioz iacebat. Quē d̄s iustificat.
caueat ne iterū se de uirtutib; erigat. Quedā illi uirtutū
dona tribuit. quedā retrahit. ne dū mens de hoc qd̄ habet
erigit. iterū de hoc qd̄ nequaquā habere cognoscit humili-
etur. Quisq; dono gr̄e celestis inspirat ad uirtutes erigit.

si forte moderantis di manu aliq̄ aduersitate rep̄mit: ne de
 acceptis uirtutib' attollat: frangi n̄ debet: q̄a hoc ipsū qd̄ pla-
 gis humiliat equanimit ferre. peul dubio uirtutē magis
Use se De pugna uirtutū aduersus uicia. xxxvii.
 uiri seī ueraci auicioz colluione detergunt: dū ab eis cont̄
 singula uicia uirtutes singule opponunt: Interdū uicia cū
 uirtutib' ad utilitatē cōfligunt: ut ipso certamine ut mens
 exerceat: uel ab elatione concussus animi restringat. Adūsus
 impet' uicioz: contrariis uirtutib' ē pugnandū. Cont' luxu-
 riā enī cordis ē adhibenda mundicia: contra odiū dilectio
 p̄paranda: contra iracundiā patientia pponenda ē: porro cont'
 timorē fiducia adhibenda ē uirt': cont' torporē reli p̄liū.
 tristicie q̄q: gaudiū. accidiē fortitudo. auaricie largitas. sup-
 bie humilitas opponenda ē: sicq: singule uirtutes nascentia
 cont' se uicia rep̄munt: ac temptationū mot' uirtute
 diuine caritatis extinguunt. Libidinē abstinentia domat:
 nā q̄ntū corp' inedia frangit: tanto mens ab illicito appetitu
 euacuat. Adūsus irā tolerantia dimicat: ira aut' semetipsa
 necat: sustinendo aut' patientiā uictoriā reportat. Tristicie
 merorē spes eterni gaudiū superat: quē turbata mens de
 exteriorib' afficit: dulcedo interioris tranquillitatis lenit.
 Adūsus inuidiā p̄parat caritas: adūsus ire incendia. man-
 suetudinis adhibet tranquillitas. Supbiā diaboli imitant'
 supbi: adūsus quā opponit' humilitas xpi. qua humiliant'
 elati. Principaliū septē uicioz regina ymater supbia ē: ea-
 demq: septē p̄cipalia. multa de se parunt uicia: q̄a ita
 sibimet qdā cognatione uingunt: ut ex altero alterū oriāt'
 Sic p̄nceps septē uicioz supbia nos eoz potestatib' subdit:
 ita xpc septiformi grā plen. a dominatu uicioz nos eruit:
 q̄s illa addicit septēplici uicio: iste liberat septiformis

Gratie dono;
 —————

Omnis vicio deterior ē supbia. seu **De Supbia.** *viii. xxx.*
ppter qd a summis psonis & pnis asumit. seu qd de ope
iusticie & uirtutis exorit. min⁹ q: culpa ei⁹ sentit. Luxuria
ū carnis ideo notabilis ē omib⁹. quō statī p se turpis ē. & tam
dispensante dō supbie minor ē. S; q detinet supbia. n̄ sentit
labit carnis luxuria. ut phane humiliat. & a diffusionē su-
gat & supbia. Omnis peccans supb⁹ ē. eo qd faciendo uirtu.
contēptuū habeat diuina pcepta. Recte g̃ iniciū omis
peccati supbia. qā n̄ pcesserit mandatorū dī inobedientia.
transgressionis n̄ seqt⁹ culpa. Omnis supbia tanto in imo iacet
q̃nto in alto se erigit. tantoq; pfundi⁹ labit. q̃nto excelsi⁹
eleuat. Qui enī p ppriā supbiā attollit. p di iusticiā incli-
nat. Qui inflant supbia. uento pascunt. unde ppha. Omis
inqt pastores tuos pascit uent⁹. hoc ē supbie sp̃s. Qui de suis
uirtutib⁹ supbiunt. ex ipsis suis iudicandi sunt opib⁹ quib⁹ p
uirtutib⁹ utunt. qā rem bonā n̄ faciunt bona uoluntate. Nā
reuēgia sine humilitate uirt⁹ quēlibet & sine caritate. uiciū de-
putat. Merito supbie diabol⁹ a supnabeatitudine corrumpit.
Qui g̃ de uirtutib⁹ attollunt diabolū imitant. & exinde quī
corruunt. qā de excelsis labunt. Supbia sic origo ē omnū
criminū. ita ruina ē cunctarū uirtutū. Ipsa ē in peccato pma.
ipsa ē in fluctu postrema. Hec enī aut in exordio m̃tē ppecca-
tū pstermit. aut nouissime de uirtutib⁹ deiecit. Inde omnū
peccatorū ē maxima. qā tā de uirtutib⁹ quā pincia humanā
mentē extirminat. Ibi cadere ē supbia ubi & nasci. ut n̄ sit sup-
bis aliud culpa. aliud pena. S; ipsa sit culpa illis & pena. De sup-
bia nascit⁹ arrogantia. n̄ de arrogantia nascit⁹ supbia. Nā si
pcesserit occulta elatio m̃tis. n̄ seqt⁹ apta iactantia laudis.
Ita g̃ in culpa pponit⁹ supbia arrogantie. sic p̃fertur ior-
gine. Iterūq; additionis cōdationē pudentia dī aliquo

casu n̄nulli cadunt. p̄quo lapsu rēphensi a semetipsis hu-
milit̄ sapiant. 7 de munerib⁹ dī laudari n̄ appetant. s; lau-
dent dīm a quo acceperunt unde laudari se uolunt. Vtū ē
arrogantib⁹ quocūq; uicio labi 7 humiles p̄t casū dō fieri.
qm̄ p̄elationē sup̄bire. grauiorēq; ruine dāpnationē p̄sup-

Ex culpa sup̄bie De luxuria. xxviii. Vbiā sumere.
plerūq; in abhominandā carnis immundiciā itur. nā
alterū pendet ex altero. S; sic p̄supbiā m̄tis itur in p̄stitutione
nē libidinis. ita p̄humilitatē m̄tis salua fit castitas carnis.
Vt aut̄ n̄ nūqm̄ dēicit occultā m̄tis sup̄biā. p̄carnis manifestā
ruinā. Libidinis nasci īmundiciā de animi occulta sup̄bia.
exempli causa ē sup̄bi p̄mi hōis. q̄mox ut p̄supbiā cont̄ dīm
tūmuit. statim carnis libidinē sensit. 7 p̄uidenda opuit. Qua
p̄t unq; sue deputet culpe qd̄ cecidit quociens libidine
uincit. q̄a n̄ p̄cessisset latens sup̄bia. n̄ seq̄ret̄ manifesta ruina.
Non nūqm̄ gēmino uicio xp̄ian⁹ a diabolo appetit. 7 occulto
p̄elationē 7 publice p̄libidinē. s; dū incaute euitat q̄s libi-
dinē cadit in elationē. Itē dū incaute declinat elationem.
cadit segnit̄ in libidinē. sicq; ex occulto uicio elationis. it̄
in aptū libidinis. 7 de apto libidinis. itur in occultū elationis.
S; dī seruus discrete utrūq; pensans. sic caueat libidinē ut
n̄ incurrat elationē. sic euitet elationē ut n̄ resoluat ani-
mū ad libidinē. Luxuriosis atq; sup̄bis dēmones plus fauto-
res existunt. dūq; inceteris uiciis sp̄c maligni deseruiunt.
his tam̄ maiori familiaritate iungunt̄. eisq; ampli⁹ iuxta
desideriū famulant̄. Principalit̄ his duob⁹ uiciis diabolus hu-
mano generi dominat̄. id ē p̄supbiā m̄tis. Luxuriā carnis.
Vnde dñs ad iob loquit̄ de diabolo dīcs. Sub umbrā dormit
in secreto cālamī. in locis humentib⁹. P̄ calamū enī inanis su-
p̄bia. p̄loca ū humentia. carnis demonstrat̄ luxuriā.

Hec duo uicia diabolus humanū possidet gen^{us}. uel dū
mentē insupbiā erigit. uel dū pluxuriā carnē corrūpit.
Multi luxurie subditi sūt. 7 contumaci supbia de ipso luxurie
ope glant^{ur}. 7 unde magis elati sūt. unde humiliari debuerūt.
Ad cōparationē q̄ mali fit deteri^{us}. q̄ndo nō solū flagicia cōmit-
tunt. s; etiā de ipsis flagiciis in uanitatē laudis p̄diti extol-
lunt. sic sc̄ptū ē. Laudat^{ur} peccator in desideris anime sue.
Quod enī peius qm̄ in flagiciis miseris gaudere. de q̄b̄ iam debe-
rent copiosi deplorare. **U**bido tunc magis q̄rit^{ur}. dū uidet^{ur}.
Sam sic qdā sapiens ait. p̄ma fornicationis oclōz tela sūt. sc̄da
uerboz. S; q̄ nō capit^{ur} oculis. potest uerbis resistere. Sufficit na-
ture. ubi ubi adhuc liber affect^{us} ē. Quod delectationē refrenat
libidinosę suggestionis. nō transit ad consensū libidinis. Ubi
enī resistit op^{er}. q̄ titillanti nō ad cōmodat delectationē. Ubi
impugnat^{ur} q̄ usq; ad cōsensionē 7 si nō usq; ad p̄p̄tationē tēptat^{ur}.
qm̄ t^{em} q̄ sola suggestionē p̄ductionē carnis tēptamētis sollicita-
tur. Stimuli carnis q̄ in paulo excitante anglo sathane inerat^{ur}.
ex lege peccati erant. q̄ in membris hōiū de necessitate libidi-
nis habitant. qm̄ reluctante dū in se expugnat p̄ficiūt. 7 de in-
firmitate libidinosę titillationis. uirtutē suscipit gloriosi
certaminis. Seruis dī multa certamina de sua carne mouent^{ur}.
nā qm̄ uis in amore dī sit inconcussa intentio. mens tamē de
carne qm̄ exteri^{us} gestat. interna p̄lia tōlerat. **D**s autē q̄ hec
ad p̄bationē p̄mittit. grā ei^{us} p̄tegente suos seruos nō deserit.
Sed deo nō nūq̄m electi lapsu carnis corruunt. ut a uicio supbie q̄
de uirtutib^{us} timent sanent^{ur}. 7 q̄ de uirtutū effectib^{us} existunt
supbi ut cadant. carnis uicio humiliant^{ur} ut surgant. Anteq̄m
p̄ficiat^{ur} adulteriū in ope. iam adulteriū existat in cogitatione.
Ex corde enī primū fornicationes sūt auferende. 7 nō p̄rūpunt
in ope. **H**inc ē qd p̄ p̄pham dicit^{ur}. Accingite lumbos uos sup

411
ubera uia. hoc ē in corde libidines refecare q̄ ad lumbos p̄ti-
nent. nā cor sup̄ ubera ē n̄ in lūbis. Libidinis immoderata
licentia. nescit habere modū. Nam dū se uiciosus animus in-
explenda fornicatione carne luxuriante laxauerit. nichil
ōmni ad alia nefanda scelera suadentib⁹ demonib⁹ transit.
dūq; immoderate metas excesserit. crimen cōminib⁹ addit.
paulatimq; addeteriora p̄cedit. Non ita suauis ē amantiū
immo a mentiū incerta carnis libido sic expta. nec ita de-
lectat fornicatio dū p̄mū cōmittit. Nam repetita maiore
delectationē ingerit. Jam ū si in usū uenerit. tantō p̄ditis
dulciōr fit. ut sup̄are difficile sit. Vnde sepe ex consuetu-
dine delinquendi. q̄si captiui ad peccandū cū quadā ui-
olentia trahim⁹. sensusq; n̄ros contra rectā uoluntatē inno-
bis rebellare sentim⁹. Si plus oblectat mentē delectatio for-
nicationis q̄m amor castitatis. adhuc in hōie peccem regnat.
Certe si ampli⁹ delectat pulchritudo intime castitatis. iā
n̄ regnant peccata. s; regnat iusticia. Nā n̄ solū de cōmissa
fornicatione peccatū regnat in hōie. s; si delectat adhuc atq;
animū teneat. p̄culdubio regnat. fornicatio carnis adulte-
riū ē. fornicatio animi ydolorū seruit⁹ ē. Est autē sp̄italis
fornicatio. sedm̄ qd̄ dñs ait. q̄ uidet mulierē ad concupis-
cendū eā. iam mechatur ē eā in corde suo. Omnis immunda pol-
lutio fornicatio dicit⁹. q̄muis q̄sq; diuersa turpitudinis
uoluptate p̄stituat. Ex delectatione fornicandi uaria gignunt
flagicia. q̄b⁹ regnū dī claudit. ⁊ homo a dō separatur.
Int̄ cetera septē uicia fornicatio maximi sceleris ē. ⁊ p̄car-
nis immundiciā templū dī uiolat. ⁊ tollens m̄bra xpi facit
membra meretricis. Maxime p̄carnis luxuriā humanū
gen⁹ subdit diabolū. q̄m p̄ cetera uicia. sū ille uariis tēptam-
tis illectos hōies conet p̄uerrere. magis autē mechandi desi-

deriū suggerit. q̄a utrūq; serū in hoc uicio amplī egrotare
conspicit. Demones scientes eē pulchritudinē anime castita-
tē ⁊ phanc hominē angelicis meritis eq̄r. eq̄b illi lapsi sunt.
luore percussi inuidie inueniunt p̄sensu corporis op̄ deside-
riūq; libidinis. q̄terī accelesib; deorsū delectā animā p̄tra-
hant. secūq; q̄s uicerint gloriante ad tāta ducant.

Q̄ndo mens impulsu demonū ad delectationē fornicationis
impellit. diuini iudicii met⁹ et̄ni torm̄ti incendia ante
oclos p̄ponant. q̄a nimirū om̄s pena ḡuoris supplicij
formidine supat. Sic enī clauis clauū expellit. ita sepe re-
cordatio ardoris gehennę ardorē excludit luxurie. Quidā
in iuuentute luxuriose uiuentes. in senectute continentes
fieri delectant. tunc eligunt seruire castitati. q̄ndo eos li-
bido seruos habere cōp̄nit. Nequaquā ḡ in senectute con-
tinentes uocandi sunt. q̄ in iuuentute luxuriose uiuērūt.
Tales n̄ habent p̄miū. q̄a laboris certam n̄ habuerūt. Cos enī
expectat gl̄a. in q̄b fuerunt laboriosa certamina. De con-

Adeo dat̄ continentia. s; petite ⁊ accipietis. *continentia. xl.*
Tunc aut̄ tribuit. q̄ndo d̄s gemitu internoꝝ pulsāt.
Prelata ē uirginitas nuptiis. illud enī bonū. hoc optimū.
Coniugiū cessū ē uirginitas admonita tantū n̄ iussa. s; idō
tantū admonita. q̄a nimis excessa. Geniū ē bonū uirgi-
nitatis. q̄a ⁊ in hoc mundo sollicitudinē s̄eli amittit. ⁊ in
futuro eternū castitatis p̄miū percipit. Virgines feliciores
eē ostat uiuita et̄na. ysaiā testante. Hec dic̄ d̄s eunuchis.
dabo eis in domo mea ⁊ in muris meis locū. ⁊ nom̄ meū afi-
liis ⁊ filiabus. nom̄ sempiternū dabo eis qd̄ n̄ p̄bit. Hec dubiū
qd̄ q̄ casti p̄seuerant. ⁊ uirgines. angelis di efficiant̄ eq̄les.
Amāda ḡ ē pulchritudo castitatis. cui degustata delectatio
dulcior inuenit̄ qm̄ carnis uoluptas. Castitas enī fruct⁹

42
suauis ē. pulchritudo inuiolata scōz castitas. secu-
ritas mētis sanitas corporis. Vnde aliqui gemilū gymnico
ppetuā uēneris abstinentiā exercuisse. ne uirtutē libidi-
ne frāgerent. Luxuriosa nāq; uita cito carnē debilitat.
fractāq; celeriter ducit ad senectutē. Omne peccatū ppeniten-
tiā recipit uulneris sanitatē. uirginitas enī si labit nulla-
tenū reparat. Nam qmuis penitendo uenit fructū recipiat.
in corruptionē tam nullatenū recipit pristinā. Virgo car-
ne non mte. nullū pmiū habet inrepressionē. Vnde e-
insipientib; uirginib; saluator ueniens in iudicio dicit. Am-
dico uob; nescio uos. Vbi enī iudicans mte corruptā inue-
nit. carnis pculdubio in corruptionē dāpnabit. Nichil
pdest in corruptio carnis. ubi nō ē integritas mētis. nichilq;
ualet mundū ēē corpore. q pollut ē mte. Multa sūt reproborū
q carnalis corruptionis stagiū nesciunt. q sic infecundi sūt
corpore. ita steriles manent mte absq; opis boni fecunditate.
Qui recte de uirginitate gauderent. si aliis prius opib; nō serui-
rent. Qui se dīnente pfitent; ab aliis tēnis desideriis nō sub-
trahit. qmuis hunc luxuria carnis nō polluat. diuersa tamē
mūdanę conuersationis opa maculant. Virgines de suis me-
ritis gloriantes. hypochritis cōparant. q glām boni opis foris
appetunt. qm intra conscientia humiles habere debuerūt. Tales
q ad pmissa celestia nō pueniunt. qā ipsi sibi uirginitatis p-
miū pelationis uiciū auferunt. Hoc ē enī in euglio nō habē
uirgines inuasit oleū. id ē nō seruare intra conscientia boni
opis testimoniū. s; in facie gloriari apud hōies nō in corde
apud dīm. Ruina adulteri exēpit destinatione matimo-
nii. meliq; ē uxore ducere qm p libidinis ardore pure. Qui-
dā diuagale decus nō pugnendis filiis habē delectant. s; hoc
purbulentia carnis. libidinosa consuetudine appetunt. siq;

bono male utuntur. Micia pſe mala ſunt. coniugia uero potes-
tates pſe quide bona ſunt: pſea uero que circa ea ſunt mala ex-
iſtunt. Coniugia eni pſid mala ſunt p qd dicit apls. q aut cu
uxore e cogitat que ſunt mundi. pſpſt fornicatione un-
qſq; uxore ſua habeat. ſic 7 potestates pſelatione. p oppſſione.
p iuſticie qſq; p uariatione male exiſtunt. Nocent enim
nuptie: nocent 7 potestates. ſ; pſid qd ei iuxta ponit n p
ſe. exemplo itineris recti iuxta qd ſpine naſcuntur: que ſup-
gentes elatere nocent eis q recto itinere gradiuntur. De lu-

Non poſſe quepiam ſpalia bella ſuſcipere. pſiditate. xli.
n pri carnis edomuerit cupiditates. Non poſſe adcon-
teplandu dñm mens ee libera: que deſideriis hui mundi
cupiditatib; inhiat. neq; eni alta conſpicere poterit oclſ
que puluis claudit. Omni peccato peior e auaricia. 7 a-
mor pecuniaz. Unde 7 pſalomonẽ dicit. Nichil e ſce-
leſtiuſ. qua amare pecunia. Hec eni anima ſua uenale
facit: quo inuita ſua pſecit intima ſua. Cupiditas omniũ
criminũ materia e. Unde 7 apls ait. Radix omniũ maloz
e cupiditas. qua qda appetentes errauerunt a fide. Si g ſucci-
dit radix criminũ. n pullulant ceterę ſoboles peccatorũ.
Multi cauſa cupiditatis tene etia fidei renuntiauerunt. cupi-
tas eni xp̄m uendidit. Nam 7 pleriq; tantũ in reb; alienis
e deſideriũ. ut etia homicidiũ ppetrare n reuerant. ſic
achab q appetitu cupiditatis ſue ſanguinis expleuit ef-
fuſione. Sepe unq mala q deſupſcunt aſſecunt. qten de
effectu mali deſideriũ forti puniant. Electos aut ſuos dñs
n dimittit iſe in deſiderioz maloz pſfectione. ſ; in dolore
mentẽ ouerat eoz p eo qd in ſc̄lo nequit appetunt. ut hac
experiencia reſipiscant reuerſi addñm. qd hiſ m̄te ceſſerunt.
Deũ g ſibi ppiciũ aduerſari ſciat. q qd tẽporalit deſupſcit

n̄ p̄mittit̄ adimplere. Secreto aut̄ dī iudicio sit ut duri p̄-
cant: hi quoz cupiditatē effect⁹ statim seq̄t̄ actionis. Nūq̄m
sacari nouit cupiditas. Semp̄ enī auarus eget: q̄ntoq; ma-
gis acq̄rit: tanto ampli⁹ querit: nec solo desiderio augendi
exeruiat: s; etiā amittendi metu afficit̄. Inopes nāscim̄ in
hac uita: inopes recessuri sum⁹ auita. Si bona hui⁹ mundi pi-
tura credim⁹: cur p̄tuita tanto amore cūpm⁹? Uerūq; po-
tentes tamē cupiditatis rabie inflāmant̄: ut de confinib⁹
suis paupes excludant nec habitare p̄mittant. Quib⁹
recte p̄ p̄phā dicit̄: Ve q̄ coniungitis domū ad domū.
⁊ agrū agro copulatis usq; ad t̄minū loci. Nūq̄d uos soli
habitis in medio terre? Tales q̄ppe hoīes infernū
id ē diabolū rape ad p̄ditionē: idē p̄phā d̄seq̄nter annu-
tiat dīcs. Propterea dilatauit infern⁹ animā suā. ⁊ ap̄uit
os suū absq; ullo t̄mino: ⁊ descendent fortes ei⁹ ⁊ sublimēs.
gloriosiq; ei⁹ ad eū. Nec mirū q̄d morientes inferni ignib⁹
deputent̄: q̄ uiuentes flāmā cupiditatis suę minime ex-
tinxerūt. Qui desiderio cupiditatis exestuant: flatu dia-
bolice inspuationis urunt̄. Accendit enī mentē supbia
eue ut de ligno uētito manducaret: accendit mentē inui-
dia cain ut frat̄r occideret: accendit salomonē luxurie
facib⁹: ut p̄ amore libidinis ydola adoraret: accendit achab
ad cupi- ditatē ut homicidiū auaricie annēteret.

His q̄ inspira- tionib⁹ diabol⁹ corda hominū occultis de-
Prima de Gula. xl. ii. *Inspuat cupiditatib⁹*
Pocupiscentie suggestio panis ē: cui si minime cedit̄
diuersa edactatis desideria cōpmunt̄. Vnde daniel. pa-
nem inq̄t desiderii n̄ comedī: hoc ē ei⁹ ocupiscentiā n̄ imple-
ui. Prima luxurie materies ē: saturitas panis: unde p̄phā
sodomā de panis saturitate accusat dīcs. Hec fuit iniq̄

tas sodomoz: supbia. saturitas panis. ⁊ habundantia.
Panē qđē sodomitē immoderate sumētes inturpitudinis
defluxere flagiciū. atq; inde meruerūt comitante supbia.
celestib' adiūri incendiis. ex q̄ modū n̄ tenuerūt edacitatis.
⁊ tūc ē g' cauere gulam. cibozq; deupiscentiā. Qđ enī tam
noxū. quā ut anim' seruiat uentri. ⁊ eſcē que sūt destruenda.
testante aplo ac dicente. d's autē ⁊ hunc ⁊ hanc destruet.
Proxima ē uentri libido. sic loco ita uicio. Vbi enī uent' cura.
ibi ⁊ eoz que circa uentrē sūt p̄xima. In ordine nāq; men
broz genitalia uent' iungunt' dūq; unū ex his immoderate
reficit. aliud ad luxuriā excitat. Non ad luxuriā uel ad facie
tate. s; tantūm ut corp' sustent' epulis utendū ē. Nam ut
philosophi differūt cibos inuentos ēē ut contineant animā. n̄
ut corrūpant. Qui nimīū cibis utunt'. q̄nto magis uentrē
pascunt. tanto magis ampli' sensū mētis obtundunt. Nā greci
dixerūt ex casso uentre subtilē sensū gigni n̄ posse. Nam gule
saturitas nimia acie mētis obtundit. iugē uig: ebescere facit.
Libidinis ignes ciboz fōmitis increscunt. corp' autē qđ abstinen
tia frangit. tēptatio n̄ exurit. Vnde ⁊ tres pueros abstinentē
flāma babiloniū incendiū. ⁊ si tetigit n̄ combussit. qā num
rū si desiderioz carnaliū ignis abstinentiū mētē inflāmet.
usq; ad sensū tam deupiscentie ut opis n̄ exurit. Qui ha
bundantia ē epularū. ardentis diuitis adtendat suppliciu.
cui tanta in inferno int' ignes erat inopia. q̄nta hic epulaz
fuerat copia. In hoc enī scō esurire ⁊ sitire noluit. p̄pterea
illie int' flāmas siciens stillā aque quesuit. nec habere
meruit. Considerandū g' ē qm uehermēter arguant' cōmessati
ones ⁊ suptuosa conuiuia. ita ut p̄ ppham dñs cōminet se n̄
dimissurū hanc iniquitatē. his q̄ eam libenter ambiunt. Dic
enī p̄ ysaiā ppham. Ecce gaudiū ⁊ leticia occidere uirtulos ⁊

44
ingulare arietes. comedere carnes & bibere uinū. si di-
mittat iniquitas hec uobis donec moriamini. Sic omnes car-
nales cupiditates abstinencia refecant. ita omnes anime uir-
tutes edacitatis uicio destruiunt. Inde ē qd princeps cocoy-
muros hierlm subuertit. q̃a uenter cui seruit acocis. uir-
tutes anime destruit. Neq; enī posse quēpiā uirtutū p̃fec-
tionē attingere. n̄ pri uentris domuerit ingluuiē. Nemo
potest dominari cetis uiciis. n̄ pri ingluuiē uentis restrinxe-
rit. nec q̃sqm facile potest a semetipso sp̃e immundos expel-
lere. n̄ pabstinentiā gule. Tunc enī hostes q̃ extra nos s̃t a
nob foris supant. q̃ndo pri que intra s̃t uicia extinguunt.
Nā frustra foris agit bellū. q̃ intus habet piculū. Non q̃uitatē
eiboy dico. s; earū cupiditatē cauendā. Nā sepe accitati p̃-
parata sine gule & cupiscentia degustant. & sepe abiecta & uis-
lia edendi cupiditate sumunt. sicq; fit ut n̄ sit inculpa ei-
boy q̃uitas. s; illud reputet inuiciū. qd cū desiderio gustat.
Quatuor genera s̃t distinctionū ingule appetitū. id ē quid.
q̃ndo. q̃ntū. & quom̄ appetat. Quid. ad rem ipsā p̃tinet que ap-
petit. q̃ndo. si ante legitimū t̃ps appetat. q̃ntū uero. ad in-
moderationē refert. quom̄. ad impacientia festinationis ascri-
bit. Nullus hōis tā importunū exactor existit qm uenter. qui
cotidianā refectiōē cotidiana famis exactione adimplet.
Cū cetis — enī uiciis. si interdū nascim̄. intdū tam cū eis n̄
mōrūm. cū isto aut & nascim̄. cū isto & mōrūm. Perūq; uoluptas
uescendi ita sub obtentu necessitatis subrept. ut dū putat
seruire necessitati. uoluptatis desiderio seruiat. nec facile
discernit utrū qd accipit. gule aut indigentie deputet.
Capula pot' ebrietatē generat. **De Ebrietate. xliii.**
Ebrietas aut p̃turbationē gignit m̃tis. furorē cordis.
flāmā libidinis. Ebrietas ita m̃tē alienat. ut ubi sit nesciat.

unde etiā nec malū sentit qđ pebrietatē cōmittit. Verū
 ē qđ iuxta ppham dicit: fornicatio ebrietas aufert cor.
 fornicatio aut sic salomonē infatuat sapientē. ebrietas sic
 inloth sensus rationis captiuat. Vnde ynpuerbiū. Poten-
 tes inqt quacundi sūt uinū n̄ bibant. ne cū biberint obli-
 uiscant sapientiā. Vltisq; laus ē multū bibere n̄ inebriari.
 audiant hi adūsū se dicentē ppham. Ve q̄ potentes estis ad
 bibendū uinū. y uiri fortes admiscendā ebrietatē. Qūo mul-
 to deditos y luxuriose uiuentes. ysaias sic redarguit dīcs.
 Ve q̄ cōsurgitis mane ad ebrietatē sectandā. y potandū usq; ad
 uespūm. ut uino estuatis. De talib; y alio loco dicit. Ve t̄ cui-
 tas cui rex uiuentis ē. y cui p̄ncipes mane cōmediunt. Multi
 enī amane usq; ad solis occubitū ebrietati y gulae uoluptatib;
 seruiunt. nec intelligunt cur nati sint. s; cōsuetudine be-
 luina detenti luxurie tantū tota die epulisq; inseruiunt.
 Uamat iohel ppha his q̄ ebrietati deseruiunt. dīcs. Expro-
 mini ebrīi y flete. y ululate om̄s q̄ bibitis uinū indulcedine.
 Quo testimonio n̄ ait tantū flete om̄s q̄ bibitis uinū. ut bibe-
 re om̄ino n̄ liceat. s; adiecit indulcedine. qđ ad uoluptuosā
 p̄tinet y p̄digā effusione. Nā q̄ntū satis ē necessitati. edocet
 thumothēū bibere apl̄s dīcs. Vino mōdico utere. Non solū ex
 uino inebriant hōies. s; etiā ceteris potandi generib; que ua-
 rio m̄ cōficiunt. Vnde y nazareis q̄ se sc̄ificabant dño. p̄-
 ceptū ē uinū y sicerā n̄ bibere. Vtrāq; enī statū m̄tis euerunt
 y ebrios faciunt. luxuriā q̄q; carnis utraq; equalit̄ gignunt.
 Quidā continentēs sic panē cū pōdere edunt. ita y aquā cū men-
 suā ^{et sumunt} bibunt. asserentes ad castimoniam carnis. etiā aque absti-
 nentiam conuenire. **De Abstinentia siue ieiunio. xliiii.**

Hoc ē p̄fectū y rationabile ieiunū. q̄ndo n̄ homo exte-
 rior ieiunat. y interior orat. facili p̄ieiunū. oratio

45
penetrat celū. Tunc enī homo spālis effect⁹ angli conuingt⁹.
dōq; liberi copulat⁹. Ieiuniū etiā occulta mysterioꝝ celestī
reuelant⁹. diuiniq; sacramēta archana pandunt⁹. Sic nāq;
daniel anglo reuelante. mysterioꝝ sacramēta cognoscere
meruit. Hec enī uirt⁹. angloꝝ manifestationes ⁊ eoꝝ annun-
tiationes ostendit. Ieiunia forcia sūt tela adūsus tēptamēta
demonioꝝ. cito enī pabstinentiā deuineunt⁹. Unde etiā
dñs ⁊ saluator nŕ eoꝝ incurſus ieiuniis ⁊ orationib⁹ pmo-
net supare diēs. hoc gen⁹ n̄ eicit⁹ n̄ porationē ⁊ ieiuniū.
Immundi enī spē ibi sese magis inueiunt. ubi plus uiderint
esca ⁊ potū. Scī q̄ndiu in hui⁹ scēlī uita inhabitant. desīdio
supni toris corp⁹ suū aridū portant. Unde ⁊ psalm⁹. Sitiuit
inte aīa mea. quā multipliciter caro mea. Caro enī tunc deū
sinit. q̄ndo pieiuniū abstinet ⁊ reficit. Abstinentia ⁊ uiuifi-
cat ⁊ occidit. uiuificat animā corp⁹ necat. Sepe abstinentia
simulate agit⁹. ieiuniaq; p hypochrīsin exercent⁹. Quidā e-
nī mīa inedia corp⁹ suū laniant. exterminantes sic ait euāgēl
facies suas ut appareant hōib⁹ ieiunantes. Ore nāq; palleſcūt.
corpore atterunt⁹. cordis alta suspiria ducunt. ante mortē q;
mortiferis sese suppliciis tradunt. tantūq; miseri laboris
exercitiū n̄ p dī amore s; p sola humana laudis amuatione
ſectant⁹. Quidā incredibilib⁹ abstinent. ut hōib⁹ curiosis scī
appareant. s; hoc bonū abstinentie talib⁹ n̄ ē uirt⁹ reputan-
da s; uiciū. q̄a bonis male utunt⁹. Ieiuniū ⁊ elemosina inab-
ſcondito sese amant. ut solus d̄s q̄ inspiciat om̄ia. meritū opū
bonoꝝ impendat. Nā q̄ ea sub populari manifestatione fa-
ciunt. nequaquā adō iustificanti. q̄a iuxta sermonē euange-
licū mercede ab hōib⁹ recipiunt. Ieiunia cū bonis opib⁹ dō ac-
ceptabilia sūt. q̄ autē acib⁹ abstinent ⁊ pūe agunt. demones
unitant. q̄b⁹ n̄ ē esca. ⁊ neq̄cia semp̄ inest. Ille bene abstinet

acibus. q̄ amaliē actib⁹ amundi ieiunat ambitionib⁹.
Qui ab execrationis studio n̄ abstinētie uoto abescit carni
se suspendunt. hi pot⁹ execrandi sunt. q̄a di creaturā huma
nis usib⁹ cessam reiciunt. Nichil enī fidelib⁹ inq̄natū. ni
chilq; iudicat⁹ ēē inmundū. paulo attestante aptō. Om̄a
munda mundis. inq̄natis aut̄ infidelib⁹ nich ē mundū.
s; polluta ē eorū mens ⁊ scientia. Sp̄it⁹ ieiunū. qd̄ in uesp̄
um refectiōe ciboꝝ reficit⁹. Neq; enī reputanda ē abstinen
tia. ubi fuerit uentis saturitas subsequuta. Sp̄it⁹ ieiunū qd̄
in uesp̄ū deliciis op̄ensat. dicente ysaiā p̄pha. Ecce indie
ieiunij ur̄i inuenit⁹ uoluptas ur̄a. Voluptas enī deliciē in
telligunt. Sic enī repetitio debiti. ⁊ lites. ⁊ stentio. ⁊ percussio.
ita ⁊ deliciē imphant⁹ app̄ha in ieiunio. Tota enī die epula
in cogitatione ruminat. q̄ ad explendā gulā uesp̄e sibi de
licias p̄parat. Non ē corporis adhibenda inmoderata absti
nentia. ne dū ampli⁹ grauāt caro pōnde in die nec ma
tū agat postea. nec bene facere incipiat. ⁊ que afficit⁹ ut
usu mali carat. simul ⁊ boni officiū dū plus iusto p̄mit⁹ p
dat. Sollicita q̄ discretionē carnis ē moderanda materies.
scilicet ne aut̄ integre extinguat⁹ aut̄ inmoderate laxet.
Infirmitate carnis nimia p̄ualente. ad p̄fectionē p̄tingere
nemo potest. Nā q̄muis sc̄itatis amorē q̄sq; habeat. exequi
tam n̄ ualet op̄is meritū. cui intentione cordis deseruire
conat⁹. Corporis debilitas nimia etiā uires anime frangit. m̄
tis q̄q; facit ingenuū marcescere nec ualet q̄cquā boni p̄u
becillitatē p̄ficere. dū n̄ attendit qd̄ sc̄ptura dicit. Ne qd̄ nimis
Nā q̄cqd̄ cū modo ⁊ tēp̄e^{men} fit salutare ē. quicqd̄ aut̄ nimis
⁊ ultra modū ē. p̄niciosū fit studiūq; suū in strariū uertit.
In om̄i ope modū ⁊ tēp̄amentū oportet habere. nā om̄e qd̄
excedit p̄iculosū ē. sic aqua que si nimis ymbres p̄beat. n̄

solū ullum usū adhibet; s; etiā piculū exhibet; **Explicit**
liber Scd's. Incipit cap. libri. iiii.
i. De flagellis di. ii. De gemi-
na peusione. iiii. De infirmi-
tate carnis. iiii. De tolerantia
diuine correptionis. v. De tēp-
tationib'. vi. De tēptamētis sō-
morum. vii. De orōne. viii.
De electione. viii. De legendi as-
siduitate. x. De doctrina singulā.
xi. De supbis lectorib'. xii.
De carnalib' lectorib' & hereticis.
xiii. De libris gentiliū. xiiii.
De conlatione. xv. De contē-
platione & actione. xvi. De
contēptorib' mundi. xv. De
seis q̄a consorcio scli se sepant.
xvii. De p̄ceptis altiorib' mo-
nachoz. xviii. De tempore mo-
nachoz. xxi. De humilitate mo-
nachi uel ope. xxi. De mona-
chis q̄ curis scli occupant. xxii.
De his q̄ mundi amore p̄pediunt.
xxiii. De iactantia. xx. De
hypochrisi. xxv. De inuidia.
xxvi. De simulatione. xxvii.
De odio. xxvi. De dilectione.
xxviii. De fideis amicit. xxx.
De amicitia munde orta. xxx. De
maloz discordia. xix. De cor-

reptione fratna. xxx. De p̄positis
eccl'e. xxx. De indignis p̄positis.
xxxv. De indoctis p̄positis. xxxvi.
De doctrina & exemplis p̄positoz.
xxxvii. De his q̄ bene uiuunt &
male docent. xxxviii. De exem-
plis p̄uoz sac̄dotum. xxxviii.
De p̄positis carnalib'. xl.
De inuicundis doctorib'. xl. De su-
pbis doctorib'. xli. De hūilitate
p̄positoz. xli. De doctrinē dis-
cretionē. xlii. De silentio doctoroz.
xlv. De p̄bebenda sac̄dotali
p̄tectione implebe. xlii. De di-
sciplina sac̄dotū in his q̄ delinqt.
xlii. De subditis. xlii. De placē.
xlii. De iusticia p̄ncipū. l.
De paciencia p̄ncipū. li. De delictis
p̄ncipū siue exemplis. li. Qd
p̄ncipes legib' teneant. lii.
De disciplina p̄ncipū in eccl'a.
liii. De iudicib'. lv. De stultis
ut impbis iudicib'. lvi. De iūbo-
sis iudicib' & elatis. lvii. De accep-
tione p̄sonaz. lviii. De p̄mio.
lxviii. De testib'. lxx. De causidicis.
lxi. De coſp̄sionib' paup̄. lxi.
De tribulationē iustoz. lxi. De a-
matorib' mundi. lxi. De ele-

mosinus. *Lxxv. De breuitate huius uite. Lxxvi De uite exitu.*

Explicunt Capta. Incipit tertius libri

DIVIDE SAPIENTIE SECUNDE. De flagellis dei.
Suptilitas sic interius ut testis sciat conscientia.
as. ita exterius interrogat penas. ut uerum sit testi-
monium prophete. quia ipse est testis et iudex. Misere

domine misero ysaia. indigna agentis. et digna patientis. assidue peccanti. et tua flagella assidue sustinenti. Ordinata est misericordia dei. que prius hic hominem per flagella a peccatis emundat. et postea aeterno supplicio liberat. Nec enim dei doloribus uite huius atterit. ut perfectio uite future lucret. Neque enim dei delinquentibus parit. quanto peccatorem aut flagello temporalis ad purgationem ferit. aut iudicio eterno puniendum relinquit. aut ipse in se homo penitendo punit. quod male admisit. ac punitur est quod dei delinquenti non parit. Iusto temporalia flagella aeterna perficiunt gaudia. ideoque iustus in penis gaudere debet. et impius in spiritibus timere debet. Neque iusto neque reprobis deus misericordiam et iusticiam subtrahit. Nam et bonos hic passionem iudicat. et illic remunerat per misericordiam. et malos hic remunerat per temporalem clementiam. et illic punit per aeternam iusticiam. In hac enim uita deus parit impiis. et tamen non parit electis. in illa parit electis et non parit impiis. Periculosa est securitas in hac uita malorum et bonorum dolor. tranquillitas. Nam iniquus potest mortem ducit cruciandam. iustus uero dormit potest laborem securus. Non tantum de corporalibus passionibus sed etiam de spiritualibus oportet intelligi. ut quanto quisque aut in corpore aut in mente flagella sustinet. tanto se in fine remunerari speret. Sepe occulto dei iudicio extra flagelli correptionem sunt reprobi in hoc mundo. dumque multa dampnabilia commisisse uideant. despecti tamen a deo nullo emendationis uerbere ferunt. Illi corripitur flagello quod a deo diligit si peccauerit. di-

cente amos ppha. Tantūm uos cognoui ex omib' cognati-
onib' t'g. idcirco uisitato sup uos om' iniquitates u'as. Quē
enī diligit dñs corrigit: flagellat autē omnē filiū quē re-
cipit. Valde necessariū ē iusto in hac uita 7 uiciis tēptari 7
uerberari flagello. ut dñi uiciis pulsati de uiciis nō supbiat:
dñi u' aut animi aut carnis dolore atterit: a mundi amore re-
trahat. Tēptari aut oportet iustū. s; tēptatione plage: nō
tēptatione luxurie. Duri circa suos electos in hac uita d's agit:
ut dñi forciori' flagelli stimulis feriant: nulla eos oblectamē-
ta p'sentis uite delectent. s; celestē patriā ubi certa reges expec-
tat' indefinēt' desiderant. Electos necesse ē uite istī aduersita-
te pbari: ut scdm petrū iudiciū a domo dī incipiat. dñi elec-
tos suos d's in hac uita iudiciis flagello castigat. **De gemina**

Gemina ē p'cussio diuina. una in bonā **p'cussione: u.**
partē qua p'cutiū carne ut emendem'. alia qua uulne-
ram' o'scientia ex caritate: ut dñm ardenti' diligam'. Gemino mo-
re d's respicit uel adueniā uel aduindictā. adueniā sic petrū.
aduindictā sic. dñi facta sodomoz se descensurū 7 uisurū
testat'. Trīmoda ratione d's q's uoluerit p'cutit: id ē ad dāpna-
tionē reprobos. ad purgationē q's errare uidet: electos. ad p'pagan-
dā meritoz glām iustos. Primo nāq; in egypt' cesa ē ad
dāpnationē. sedō in paup' lazar' ad purgationē. tercio in
p'cussus ē iob ad p'pationē. Flagellat' homo plerūq; a deo
ante peccatū ne malus sit: ut paub' q's sathang anglo in-
stigante carnis tolerabat stimulos. flagellat' etiā p'p' pec-
catū ut corrigat'. sic ille in aplo q' tradit' ē sathang in in-
ternū carnis ut sp'e indie dñi saluus eēt. Non tam iuste
murmurat: etiā q' nescit cur uapulet. Nā d's plerūq; ius-
tū flagellat: ne de sua iusticia supbiens cadat. In hac uita
d's tantō magis studet ut parcat: q'ntō magis expectando

flagellat. & alios feriendo corrigit. alios uero feriendo punit.
feriendo namque corrigit. de quo dicit. Ego quod amo. arguo et cas-
tigo. Alios feriendo punit. quod incorrigibiliter delinquentes as-
picit. quodque iam non sub disciplina ut filios patris. sed districta dam-
natione ut hostis aduersarios percussit. De talibus dicit. Flagello
inimici percussit te. castigatione crudeli. Et item. Quod clamas
ad me super strictione tua. Insanabilis est dolor tuus. Unde
unusquisque festinet et timeat. ne simul feratur uita eius cum culpa.
Flagello namque tunc debet culpa. cum mutauerit uitam. Nam cum
mores non mutantur. actiones non expiantur. Omnis diuina percussio
aut percussio uite presentis est. aut in uitam peruenit sequens. Nam
quodam flagella ab hac uita inchoant. in eternam percussione per-
durant. Unde per moysen dominus dicit. Ignis exarsit in ira mea.
et ardabit usque ad inferos deorsum. A quo dicitur dicitur solet. non iudicat
deus bis in idipsum. quod tamen attenditur illud quod alias scriptum est.
Hic populum israhel de terra egypti liberans. sed eos qui non crediderunt per-
dit. Quamuis enim si una culpa bis non percussit. una tamen percussio
intelligitur. que hic cepta illic perficitur. ut in his quod omnino
non corriguntur. precedentium percussio flagellorum. sequenti sit in-
cium tormentorum. Hinc est quod in psalmo scribitur. operantur sicut di-
ploide confusione sua. Diploides enim duplex uestimentum est.
quod figuratim induunt. quod temporali pena eterna damnantur.
Unde et hieremias. contritio super strictionem. id est geminata dam-
pnatio. hic in futuro seculo. et idem alibi. duplici strictione
contere eos. id est gemina pena. presentis scilicet et futura. Quodam
secreto dei iudicio hic male est illic bene. scilicet ut dum hic cas-
tigati corriguntur. ab eterna damnatione liberentur. Quibusdam uero
hic bene est illic male. sicut illi accidit quod hic potentis cla-
ritate aspiciunt. per mortem gehenne incendiis traditur cruci-
andus. Porro quodam hic male et illic male est. quia corrigi nolen-

tes. ⁊ flagellari in hac uita incipiunt. ⁊ in eterna percussione dāp-
nant. Intanto inmergi contingit q̄sdā despationis p̄fundo.
ut nec p̄flagella ualeant em̄dari. De q̄b̄ recte p̄ph̄am dñs
dicit frustra percussisti filios uos. disciplina n̄ receperunt. Pierūq;
iust' plangit. ⁊ nescit utrū p̄mib' suis peccatis p̄sentia paciat
flagella. aut p̄uno tantū. ⁊ nescit que sit culpa illa p̄q̄ meru-
it huiusmodi pati supplicia. ⁊ p̄ipsa ambiguitate maxime in
merore uersat'. Quāuis flagella p̄sentia iustū a peccatis absol-
uant. adhuc tam̄ sub metu uindictę turbat'. ne instantes ei
plage n̄ sufficiant ad purganda delicta. Unde ḡ dū p̄sentia
p̄mescit. quodāmodo sic ait p̄ph̄a. p̄suis peccatis duplicia

Essē non nullos De infirmitate carnis. *¶* Recipit:
eidem q̄tatis hoīes. q̄ nesciant corrigi n̄ alios uideant III.
flagellari. sicq; p̄ficiunt cōparatione maloz. dū sibi acci-
dere timent. inq; alios p̄re uident. Quosdā uidens d̄s nol-
le p̄prio uoto corrigi. ad uisitātū tangit stimulus. q̄sdā etiā
p̄sciens multū peccare posse. in salutē flagellat eos corpori
infirmitate ne peccent. ut eis utili' sit frangi languorib'
ad salutē. quā manere incolomes ad dāpnationē. Visitatio
dī nec semp in bono accipit'. nec semp in malū. In bonū enī
accipit' sic ē illud. uisita nos in salutari tuo. in malū ū uer-
ta illud. in tēpore uisitationis tue p̄ibunt. Trib' excusis in-
firmitates accidunt corpori. id ē ex peccato. ex tēpore
ex intēperantię passione. S; huc tantū nouissimo huma-
na potest medicina succurrere. illis ū sola pietas diuine mi-
sericōdie. Qui ualentiores sūt ⁊ sani. utile ē illis infirmari. ⁊ n̄
peccare. ne p̄uigorē salutis illicitis sordident cupiditatē
⁊ luxurię desiderijs. Duricia que m̄tē p̄mit. nec sentit'
utiliter mutat' in carne ut sentiat. atq; intellecta em̄-
det. Nā cici' uulnera carnis sentiunt' quā animes. ideoq;

pcarnis flagellū errantes ei⁹ corrigunt. Hoc q̄ppe in-
dicant in pauli oculis squame infidelitatis. que dū mutar-
sunt p̄ inreparationē in oculis carnis. defestim resoluta ē du-
ricia mētis. Est p̄nciosa sanitas que ad inobedientiā hoīem
ducit. ē salubris infirmitas q̄ p̄ diuinā correptionē mētē
ad duriciā frangit. Languor anime id ē peccatorū infir-
mitas p̄nciosa ē. de qua ap̄ls ait. Quis infirmat. ego n̄ in-
firmor. Quā infirmitatē carnis utilē ē. idē ap̄ls ait. quidō
enī infirmor tunc fortior sum. De tolerantia diuine cor-

Murmurare in flagellis dī peccatorū reptionis. iiii.
homo n̄ debet. q̄a maxime p̄ hoc qd corripit em̄dat.
An quisq; aut tūc leui⁹ portat qd patit. si sua discusserit
mala. p̄ q̄b⁹ illi inferit retributio iusta. Biscat n̄ murmurare
q̄ mala patit. etiā si ignorat cur mala paciat. p̄ hoc iuste
se arbitret pati. p̄ qd ab illo iudicat. cui nūq̄ iniusta iudici-
a sunt. Qui flagella sustinet. 7 cont̄ dīm murmurat. iusticiā
iudicantis accusat. Qui uero se cognoscit a iusto iudice pati qd
sustinet. etiā si p̄ qd patit ignoret. p̄ hoc iā iustificat. p̄ qd
se ipsū accusat. 7 dī iusticiā laudat. Bū ex reb⁹ p̄speris utilia
iust⁹ exempla p̄stat hominib⁹. necesse ē eū iterū 7 aduersita-
tib⁹ tangi. q̄ten⁹ ei⁹ patientia cōp̄bet. ut denuo fortitudinē
documenta ex eo sumant. q̄ p̄speritatis ei⁹ tēperantiā agnoue-
runt. Qui passionib⁹ anime insidiantē adūsario cruciat.
n̄ idō se credat alienigenari a xp̄o q̄ talia patit. s; magis p̄
hoc dō cōm̄dabilē se eē existimet. si dū hęc patit laudet dīm
pocē 7 n̄ accuset. Ad magnā utilitatē diuino iudicio men-
iusti diuisis passionū tēptationib⁹ agitat. p̄ q̄b⁹ si dō gr̄a se-
gerit suq; culpe qd talib⁹ dign⁹ sit reputauerit. hoc qd p̄p̄-
sione tolerat. ei p̄uirtutib⁹ reputabit. q̄a 7 diuinā agnoscat
iusticiā. 7 suā culpā intelligit. De tēptationib⁹ diaboli.

Multis calamitatū tēptationib⁹ meis iusti in hac uita
pulsat⁹: unde oportet ab hoc seclō fundit⁹ euelli. qd⁹ et erip-
niscareat. fixā illie securitatē inueniat. Int⁹ eas penas quas
iust⁹ in corpore patit⁹ atq; eas quas mte pfiandē diaboli tolerat.
multū inter ē. Nam gauī fert has q̄s interī luget. quā eas
quas exteri sustinet. Has enī yloco euitat⁹ tēpore. illas nec
loco potest euitare nec tēpore. Non ampli⁹ tēptat electos dia-
bolus. quā dī uoluntas pmittit. Tēptando autē scōz pfectib⁹
seruit. si nolens tam utilitati eoz seruit diabol⁹. q̄ndo eos
tēptationib⁹ suis n̄ decipit s; poti⁹ erudit. Nā tēptationes q̄s
ille ad humanū interitū mouet. int̄dū tam xp̄c ad exerci-
ciū uirtutū salubri utilitate conuertit. Insidie diaboli atq;
astucie q̄muis huc atq; illuc q̄rentes quē deuorent diffun-
dant. a potestate tam diuina n̄ egrediunt⁹ ne tantū noceant
q̄ntū maliciose intendunt. Nā q̄ndo scōz uirt⁹ tanta tolerare
potuisset. si supna dispensatio pio moderamine neq̄ciā de-
monū n̄ frenaret. Et licet diabolus tēptationē iustoz semp
inferre cupiat. tam si adō potestatē n̄ accipit. nullaten⁹ ad-
ipsi potest qd⁹ appetit. Unde yom̄is uoluntas diaboli inuis-
ta ē. tam pmittente dō om̄is potestas ei iusta. Ex se enī temp-
tare q̄slibet inuiste appetit. s; eos q̄ tēptandi sunt. y put tēp-
tandi sūt. n̄ n̄ tēptandos d̄s iuste pmittit. Unde etiā in libris
regū de diabolo sepiū est. q̄a sp̄c dñi malus ut uelut in saul.
Vbi iuste querit⁹ si dñi cur malus. si malus cur dñi. S; duob⁹
uerbis cōphensa ē. dī potestas iusta. y diaboli uoluntas inuis-
ta. Nam sp̄c malus p nequissimā uoluntatē. y idem sp̄c dñi p accep-
tā iustissimā potestatē. Diabolus n̄ ē inmissor s; uicentor. po-
tē uicior⁹. neq; enī alibi deupiscen⁹q; foim̄ta succendit. n̄
ubi pri⁹ prauē cogitationis delectationes aspexerit. Quā
si anob⁹ sp̄nim⁹ sine dubio ille cōfusus abscedit. statimq;

frangunt iacula deupiscencie ei. contēptq; iacent sine
luce faces illi. Sollicite hostis insidias intelligere pariter
ycauere dī seruū oportet. Sicq; innocentia uite existere
simplicē. ut tam oporteat cū simplicitate ēē prudentē. Qui
prudentiā simplicitati nō miscet. iuxta pphā colūba ē seducta
nō habens cor. idō colūba q̄a simplex. idō aut cor nō habens
q̄a ignara prudentia ē. Sepe fraus sathane scōz cordib; apit.
q̄ndo p̄speciē boni anglm se simulans lucis. dū nitit electo
decipere detegit atq; contēpnit. Sic yuerba fallacis doctine
scōs suos d̄s facit intelligere. q̄ten diabolicū errorē inter
cognoscant ac sollicite caueant. Misereno scōz tanta ē de
bet. ut int bonū y malū p̄diti ratione diiudicent. ne eos dia
bolus p̄speciē boni fallat. Hec ē p̄contatio ioseph dicentis.
noster es an aduersarioz. App̄t hoc yhieremie dicit. Si se
paraueris p̄ciosū auli. q̄si os meū eris. Tunc enī bene de se
iudicant scī. q̄ndo eos d̄s fallaciā demonū y tēptamēta facit
intelligere. Multi decipiunt ad diabolo. y ignorant se ēē decep
tos. osee pphē testimonio declaiante. Comederūt inquit
alieni robur ei. y ipse ignorat. Alieni nāq; maligni sp̄s sig
nificant. q̄ uirtutē m̄tis comedunt. s; hoc corda negligē
tiū nō intelligūt. Tamq̄m inermis diabolus uincit. q̄ndo de
apta iniquitate hominē deprauare conat. Armatus u tunc in
cedit dū p̄speciē sc̄itatis y uirtutis ea que sunt sc̄a destruit.
q̄ndo y q̄ decipit sua detrimēta nō sentit. s; tāq̄m sunt uir
tutes que sūt uicia sectat y diligit. In oculis carnaliū diabolus
tribilis ē. in oculis electoz terribilis ē. Ab incredulis ut
leo timet. a fortib; infide ut uermis contēpnit. atq; admonitū
ostensus repellit. Qui suggestiones diaboli nō recipit. mei
insidias minime tr̄sit. Jam facile in sequenti ope repellit.
si p̄ma oblectamēta illi respuunt. Diabolus enī serpens ē lu

bricui. cui si capiti. id ē p̄me suggestioni n̄ resistit. cor
adintia cordis dū n̄ sentit illabit. Tēptationū diabolicarū
inicia fragilia sūt. que si n̄ caueant s; pusū in osuetudinē
trāseant. in nouissimis fortiter oualescunt. ita ut aut nūq̄
aut cū difficultate uincant. Dū in tota uita diabol' pua-
ricare hominē cupiat. ampli' tam infine molit' decipe. Hinc
ē qd̄ in p̄ncipio cont' p̄toplastū serpentis ē dictū. 7 tu insidia-
beris calcaneo ei. q̄a nimirū hoīem quē diabol' incur su p̄ce-
rit uirgē n̄ decipit. in nouissimis supplantare disponit.
Unde q̄muis q̄sq; sit iust. nūq̄m necesse ē ne sit in hac uita se-
curus. s; semp̄ humilis caueat. sempq; ne infine corruat sol-
licit' p̄timeat. Diabol' suis fautorib' blandit. dū u' seruus
molit' tēptamēta uaria. exemplo dñi q̄ se p̄t baptismū pass'
ē a diabolo tēptari. Diabol' scōs om̄s n̄ tenendo possidet. s; tēp-
tando p̄seq̄t. Nā q̄a n̄ in eis intrinsec' regnat. cont' eos extrin-
secus pugnat. 7 q̄ intrinsec' amisit dominatū. exteri' cōmouet
bellū. Tunc cont' eū quē possidet diabol' acri' seuit. q̄ndo se-
uitute diuina ab eo expellendū cognoscit. Unde inmund'
sp̄c tūc decerpserit graui' puerū in q̄ habitabat. q̄ndo ad xp̄i
impiū exire ab eo coact' ē. Qd̄ factū 7 ad iob uerba respicit.
ubi in nouissimis uehemoth caudā suā q̄si cedrus astringit.
Plus cont' eos diabolū ostat diuīs tēptationib' insistere. q̄ pos-
sunt aliis sua utilitate p̄desse. ut dū illi impediunt. n̄ p̄fi-
ciant q̄ docendi sūt. Maligni sp̄c hoc qd̄ int' nos mundari cu-
pim'. sine int̄missione tēptant iterū sordidare. Scī aut' p̄-
sago sp̄u eoz insidias p̄noseunt. 7 q̄cqd̄ in semetipsis terre-
nū sentiunt. indefinēt opib' scīs exhauriunt. unde in inu-
mis puri inueniant. Eodē blandimēto decipiunt nunc p̄-
diabolū hoīes. q̄ p̄thoplasti in paradysō sunt decepti. Multi
enī uiciorū p̄stigiis m̄tes reprob' p̄tēptando deludit. Hunc

enī pmissis decipit: nūc reb' tñsitorijs q̄si necessarijs illi-
cit. nūc etiā ipsa inferni supplicia q̄si leuia tñsitoria
suggert. q̄ten' miserorū corda in cupiditatē lasciuiāq; dis-
soluat. secūq; ad tartara ducat. Argumēta machinationum
malaxq; cogitationū semina q̄ in cordib' hōiū diabol'
fundit: ita sepe undiq; captā implicat mētē. ut ex q̄cūq;
parte euadē q̄sq; tēptauerit sine piculo exire nō possit. ut
luti si uires hoc facere. qd si feceris pecces. si nō feceris reus
puri sis. In tanto q̄ malo discimine ut euadendi adit' pateat
minora poti' eligenda sūt. ut maiora uiterit. Diabol' q̄ndo qm
quā decipe querit. pri' naturā unī cuiq; intendit. unde
se applicat unde aptū hōiem ad peccandū inspererit. Ex ea
parte diabol' hōies tēptat: quē eos p̄ excrescentē humore fa-
cile inclinari ad uicia cōspicit. ut scdm humoris cōspiciōē
adhibeat tēptationē. Lege balaam. q̄ in figura diaboli
tra p̄plm dī ex ea parte p̄cepit p̄niciosos p̄tendere laqueos.
ex qua sensit eos facili' ēē lapsuros. Nā q̄ aquā alicubi dedu-
cit. nō eā paliā partē mittit. nō ubi impetū ei' intendit. Nullus
culpā nō estimet qm ex cōspiciōe p̄pria aliter sustinet. s; qm
tū ualeat. cont' id qd tolerat pugnet. Nā si cōspiciōi cedit.
tēptationi ut uicio nequa qm resistit. Idō diabol' in sacris e-
loquijs uehement' id ē animal dicit'. q̄ de celis lapsus ad t̄ras
cecidit. idō leuiathan id ē serpens de aq̄s. q̄ in hui' scti mare
uolubili uersat' astucia. auis ū p̄pterea nominat'. q̄ p̄supbiā
ad alta sustollit. Et recte his trib' uocabulis appellat'. q̄ p̄ suo
merito aerem q̄si auis p̄carere meruit. t̄ia ut animal bru-
tū sit. Serpens ut in hui' scti mare insana uacet' fluctuatione.
Ex eo id enī qd p̄ membra sua diabol' opat' sortit' uocabula. ita
ut qd singuli agunt. inueniente illo ipse nomet' ex eo. Quē
enī nō decipit diabol' unde animal ē. hoc ē p̄ carnis luxuriā.

51
tēptat unde serpens ē cupiditatis ac nocendi malicia.
quē autē nec sic decipit: insidiat unde auis ē. hoc ē sup-
bie ruina. Undiq; enī dolos pparat. q̄ usq; uiā inueniat
pquā incantū decipiat. Aliud ē intrare inuitē cuiq̄m dia-
bolū. aliud ū inhabitare. Nā 7 in cordib' scōz ingredit' dū
malas suggestiones insinuat. 7 n̄ habitat in eis. q̄a in suo
corpore n̄ eos cōsducit. Qui ū in corpore ei' sūt ipsos in-
habitat. q̄a ipsi sūt templū ei'. Et si subripiat m̄tib' electoz
diabol'. n̄ autē in eis requiescit sic in cordib' reprobz. nā calore
fidei mor excitat' ut exeat ab electis. Non nulli q̄s iā au-
do ore diabol' deuorauerit. 7 rursus diuini iudicii occulta
misericordie ab ei' ore eripiunt' 7 saluti restituiunt'. Nā sepe
multos q̄s antiquis hostis luxurie uoragine mersos tenu-
it. potentia diuina ppenitentiā ab ei' faucib' traxit. Quom̄
bonoz interitū ppha electā dicit ēē escā. dū alibi sc̄ptū sit
de illo fenū sic bos comedat. n̄ qd in oculis dī fenū sūt. q̄
elect' cib' scdm hōies ēē uident'. ac p hoc q̄ de bonoz nu-
mero peunt. apud hōies electi. apud dīm fenū existunt.
Eū diabolus iā deglutisse dicit. quē iā pfecto scelere deuoras-
se uidet'. eū ū quē n̄ deglutiuit op̄is pfectione. 7 tēptatio-
nū illecebris mordet ut deuoret. adhuc q̄si in maxilla
mandit. Unde 7 paul' habet stimulos carnis q̄b' humiliet'.
n̄ habet pfectionē peccandi qua degluciat'. Os diaboli ūba
ei' sūt. uerba ū ei' inspirationes occulte sūt. q̄b' corda hōiū
alloquens occultis urit cupiditatib'. Quidā obin corrigi-
bile iniquitatē q̄a sponte n̄ corrigunt'. inmundis spiritib'
uexandi tradunt'. ut arripiendi eos demones corporalit'
habeant potestātē. 7 torib'q; eoz afflicti humilient' 7 acci-
tur. peniteant 7 saluent'. sic apl's corinthiis scrip̄t. itē
bens dicit. tradi huiusmodi hōiem sathane in inter- 7 co-

tū carnis ut sp̄s saluus sit. Vtile ē enī q̄sdā peccantes ut in
anima saluent̄ sathane corporalit̄ deputari. q̄ten̄ ex p̄senti
correctione futurū iudiciū timeant. ⁊ de cetero delinquere
caueant. Quidā aut̄ potestati demonū ad emendationē de
putant̄. q̄dā ū despectū ad solā p̄ditionē t̄dunt. Quāq̄m ua
cat diabolus aduersus hoīem iustū. aut̄ enī illi t̄bulationē
cordis exaggerat. aut̄ dolores corporis suscitāt. Hinc ē q̄d
ap̄ls ait. Dat̄ ē m̄ stimul⁹ carnis mee anḡls sathane. q̄ me
colaphizet. Sepe iusti n̄tē uariis uexationū dolorib⁹ usq̄ de
monū cruciat. unde m̄tū usq̄ ad desp̄ationis angustia co
artant̄. P̄manenti aut̄ indi timore anime. ⁊ ipsa talis angus
tia ad meritū p̄ficiat. nā siue in anima siue in corpore p̄m̄tin
etū in m̄ndoy sp̄um quelibet adūsā iust⁹ p̄ciat. ex de
utiq̄ p̄missu id patit̄. Qd si hoc ipsū addi gl̄am humilis re
ferat. ⁊ dicat q̄d p̄ corporis passione iob dixit. si bona suscep̄
de manu d̄ni mala aut̄ q̄re n̄ suscipiam. iste n̄ separat̄ adō s̄
coniungit̄. q̄libet atroci angustia torqueat̄. Multa iust⁹ adūsā
in animo patit̄ instigatione demonū. s̄ talib⁹ t̄ptam̄tis p̄re
uitē eterne n̄ potest. q̄a pius d̄ns addāpnationē culpe n̄
reputat. q̄d de sue maiestatis p̄missu nolens q̄ patit̄ portat.
Nam ibi peccant̄ ū cupiditate ut uoluntate deflectū. ubi
ū uolent̄ addicim̄. si facin⁹ aut̄ flagitū n̄ ē. miseria tam̄
p̄flagitio ⁊ facinore ē. Sed q̄ d̄m p̄rogata laudat miseria.
cōmisso p̄culdubio caret facinore. **De temptam̄tis som**

Perumq̄ demones in noctib⁹ occurren. **nuoz.** Si
tes. humanos sensus p̄uersiones sōnoy cont̄bant.
ut formidolosos ⁊ timidos faciant. aliquēiens etiā desp̄ati
one peccatoz m̄tē uersi p̄sopore turbant. horren
ut q̄d dag. gehenne supplicia m̄ntant. n̄ nūq̄m aut̄ ⁊
enī n̄ apta impugnatione c̄assantes humana corpora uer

32
berant: qđ tam dō pmittere maloz fit aduindictā. iustoz
adtolerantie glām. Plerūq; immundi sp̄s eos q̄s incūbere
in ſeli amore aspiciunt. dormientes qđā uana ſpei p̄ſpitate
illudunt. qđā ū q̄s formidare aliq̄ aduerſa p̄ſentunt. dor-
mientes inani terrore deueiunt. ſicq; miferoz corda uari-
is illuſionib; intēptantes. in uana uacua p̄ſpitate demulcent.
in uana formidine terrent. Qui autē nullis aut rariſ ſcī
ſunt delictis. aut nūq̄m aut raro t̄rorib; fatigant. nocturnis.
ſi placito ſomno q̄ſcentes. in t̄dū etiā p̄ſopore quedā archana
myſtica ſtuent. uident. Qui ū corda ſua ḡuorib; uiciis pollu-
erūt. ſcientie pauore illuſi. ſpecies treīdas aspiciunt. fallax
enī imago m̄tes miferoz diuerſis eludit imaginib;. q̄s uigi-
lantes in uicia t̄xit. dormientes fatigat. ut nūq̄m ſecuros
reſcere ſinat. Non nūq̄ etiā electoz m̄tes horrendis imagi-
nib; ſomnoz ſp̄s immundi terrificare conant. q̄s uigilante
uiciis tēptant nec ſupant. acriter dormientes impugnant.
ſcī autē ſi admonitū huiusmodi uisionib; cōmoueant. mox
tam euigilantes illuſionū uanitates deſpiciunt. intentio-
nēq; ſuā p̄tinē ad d̄m ouertunt. Viſe autē q̄itates ſcī ſonior.
Quedā ex ſaturitate ſeu inanitione occurrunt. que etiā p̄exp-
ientia nota ſcī. Quedā ū ex p̄p̄a cogitatione oriunt. nā ſepe
que indie cogitam in noctib; recognoscim. Non nulle autē
uisiones ſp̄ūm immundoz ſunt illuſione. ſalomone plan-
te. Multos inq̄ errare fecerūt ſōnia. 7 illuſiones uanę. Porro
quedā iuſto ſunt in. id ē ſup̄ne reuelationis myſterio. ſic le-
gīt in lege de ioſeph filio iacob q̄ ſomnio fr̄ib; p̄ferendū dicit.
uel ſic in euēgio de ioſeph ſponſo marie q̄ ut ſugere in e-
gyptū cū puero ſomnio admonet. Non nūq̄m 7 p̄mixte acci-
dunt uisiones. id ē cogitatione ſimul 7 illuſione. atq; itē
cogitatione 7 reuelatione daniēle dicente. Tu inq̄ rex co-

guare cepisti in stratu tuo qđ ēē futurū p̄r hec. ⁊ q̄ reuelat
mysteria. ostendit ⁊ que uentura sūt. Item sepe ea in q̄b̄ cogi-
tationū n̄rā sensū porrigim⁹. qđā m̄tis excessu reuelant̄
dū q̄seim⁹. Quāuis n̄ nulla uera sint somnia. facile tamē
credi n̄ op̄ est. q̄a diuīsīs imaginationib⁹ ⁊ q̄tuatib⁹ oriunt̄.
unde ueniant rare considerant̄. Tam difficile ē somniū fi-
des adhibenda ē. ne forte sathanas in angīm lucis se trans-
formans. quēlibet fallat. incāutū aliq̄ fraude erroris decipi-
at. Non nūq̄ intdū demones deceptorū fraude ita qđdam
curiosos obseruantesq̄ illudūt. ut quedā somnia n̄ alit̄
eueniant qm̄ ostendunt̄. Ut enī in multis fallant. intdū
⁊ uera p̄nunciant. S; qm̄us ita accidunt. contēpnenda sūt.
ne forte de illusione p̄cedant. recolentes testimoniū sēp-
tūre dicentis. Si dixerint uob⁹ ⁊ ita euenierint. n̄ credatis.
Somnia similia sūt auguriis. ⁊ q̄ in ea intendūt reuera
augurari nesciunt. Non q̄ ēē uera somnia. q̄ cogitans ani-
mus die noctūq̄ sibi imaginat̄. m̄tes enī n̄ nūq̄m ipse sibi
somnia fingunt. Sepe enī ut p̄ora mala p̄stite memoriā
ac gehennę uindictā in nob̄ ipsis recolendo imaginam⁹. hui-
modi m̄tis imaginatione aut de p̄teritis admissis aut de
futuris supplicis memoria uigilantib⁹ fiunt. ⁊ p̄uisiones
somnia q̄ occurrunt excogitantū m̄tes decutiunt. S; una
uī memorię fiunt utraq̄. siue uigilantib⁹ siue dormientib⁹
nob̄. Tali enī animi monitione horribili pauore etiā p̄q̄tē
concutim⁹. qm̄ graua sūt q̄ cōmisim⁹ ⁊ qm̄ dura q̄ p̄amesim⁹.
m̄tis aspectu etiā in somno contemplan⁹. Non ēē peccatū q̄do
nolentes imaginib⁹ nocturnis illudim⁹. S; tūc ēē peccatū si
ante qm̄ illudam⁹ cogitationū affectib⁹ p̄ueniam⁹. Luxurie
q̄ppe imagines q̄s in ueritate gessim⁹. sepe dormientib⁹ inani-
mo apparent. S; innoxie si n̄ deupiscendo occurrant. Qui noc-

53
turna illusionē polluit. q̄muis ⁊ si extra memoriā turpiū co-
gitationū sese p̄sentiat inq̄natū. tam̄ hoc ut tēptaret culpe
sue t̄buat. suāq; inmundiciā fletib; tergat. **De ORATIONE**

Hoc ē remediū ei q̄ uicioz tēptamētis exestuat. **VII.**
ut q̄ciens quolibet tangit uicio. tocens adorationē sese
subdat. q̄a frequēis oratio uicioz impugnationē exunguit.
Tam p̄seuerant̄ intendere oportet animū nr̄m orando atq;
pulsando. q̄ usq; inportunas desiderioz carnaliū suggestionē
que nr̄is obstrepunt sensib; fortissima intentione supem. ac
tādiu insistere q̄ ad usq; p̄sistendo uincam. Nā negligentes
orōnes. nec ab ipso hōie impetare ualent q̄d uolunt. Q̄ndo q̄sq;
orat. sc̄m ad se sp̄m inuocat. At ubi uenerit. ofestum tēptamē-
ta demonioz que se nr̄ib; humanis inmergunt. p̄sentia ei
n̄ sustinentes effugunt. Oratio cordis ē n̄ labioz. neq; enī uer-
ba dep̄cantis d̄s intendit. s; orantis cor aspicit. Q̄d si tacite cor
oret ⁊ uox sileat. q̄muis hōib; lateat. d̄o latere n̄ potest q̄ con-
scientie p̄sens ē. Q̄d aut̄ ē orare cū silentio cordis sine sono
uocis. quā solis uerbis sine intuitu nr̄is. Nūq̄m ē sine gēni-
tu orandū. nā peccatoz recordatio mem̄e gignit. Dū enī ora-
mus ad memoriā culpā reducim. ⁊ magis reos tunc nos ēē cogno-
scim. ideoq; cū d̄o assistim gēnere ⁊ flere debem. reminscen-
tes q̄m graua s̄t scelera que cōmisim. q̄m q; dura inferni sup-
plicia que timem. Mens quālē se in oratione offert. talē se
post orationē conseruet. Nā nichil p̄ficit oratio. si denuo cō-
mittit. unde iterū uenia postulet. Ille enī p̄cis desideratū ef-
fectū sine dubio p̄cipit. q̄ q̄d orando absolui postulati delin-
q̄ndo n̄ itat. Mens nr̄a celestis ē. ⁊ tunc orando d̄m bene con-
tēplat. q̄ndo nullis t̄renis curis aut errorib; impedit. Aptā
ē enī in bonū sua natura. in aliena ū turbat. Pura ē oratio.
q̄m in suo tēpore soli n̄ intueniunt curę. Longe aut̄ a d̄o ē

animi? q̄ in oratione cogitationib' sibi fuerit occupat. Tunc
q̄ ueracit' orant'. q̄ndo abunde n̄ cogitant'. S; ualde pauci s̄t
q̄ tales orationes habeant. licet in quib' dā sint. difficile tam̄
ut semp sint. Mens que ante orationē uacans ad dō illicitis co-
gitationib' occupat'. dū in orationē uenerit confestim illi
imagines rerū q̄s nup cogitauit occurrunt. aditūq; p̄cis obstru-
punt. ne se mens libera ad celeste desiderū erigat. Lurgand'
ē itaq; animi p̄mū. atq; atēporaliū rerū cogitationib' segre-
gandus. ut pura acies cordis ad dñm uere y simplici dū-
gat'. Nā reuera tūc impetnda diuina munera credim'. q̄ndo
simplici affectu assistim' cū orant'. Multis modis intrūpit'
orationis intentio. dū se p̄incuriā uana mundi ingerunt
in eūcūq; orantis animo. Tūc aut' magis diabol' cogitationes
sclariū humanis m̄tib' ingerit. q̄ndo orantē aspererit.
Quob' modis oratio impedit' ne impetare q̄sq; ualeat postula-
ta. hoc ē si aut q̄sq; mala cōmittit. aut si delinquenti sibi de-
bita n̄ dimittit. Qd̄ geminū malū dū q̄sq; a semetipso ab-
sterferit. p̄mū securus studio orationis incūbit. y adea q̄
impetare p̄cis cupit m̄tē libere erigit. Qui ledit' n̄ desis-
tat orare p̄se ledentib'. alioqñ iuxta dī sententiā peccat.
q̄ p̄ inimicis n̄ orat. Sic nullū p̄ficat in uulnere medicamē-
tū si in eo adhuc ferrū ē. ita nichil p̄ficat oratio illi cui ad-
huc dolor in m̄te uel odiū manet in p̄pectore. Tant' eē debet
orantis erga dñm affect'. ut n̄ desperet p̄cis effectū. Inanit' aut'
orant'. si sp̄s fiduciā n̄ habent. Petat ḡ ut apls ait. un' q̄sq; in
fide nichil hesitans. Nā q̄ dubitat. similis ē unde maris. q̄
auento fert' atq; disp̄git'. Diffidentia nascit' impetndi orata.
si se adhuc animi sentiat circa peccandi affectione uerbera-
ri. Non enī potest habere p̄cis certā fiduciā. q̄ adhuc in p̄-
ceptis dī pigritat. y peccati recordatione delectat'. Qui a

51
pceptis dī auertit qđ in oratione postulat n̄ meret. nec impet-
rat ab illo bonū qđ poscit. cui legi n̄ obēdit. Si enī id qđ d̄s
pcepit facim. id qđ petim sine dubio optinem. Nā sic sc̄ptū
ē q̄ auertit aurē suā ne audiat legē. oratio ei erit execrabilis.
Multū apud d̄m utraq; sibi necessario cōmīdat. ut oratione opa-
tio. & ope fuleat oratio. Vnde etiā hieremias ait. Leuē cor-
dā n̄rā cū manib; addm. Cor enī cū manib; leuat. q̄ orationē
cū ope subleuat. Nā q̄s orat & n̄ opat. cor leuat & man; non
leuat. Quisq; ū opat & n̄ orat. man; leuat & cor n̄ leuat. S; q̄a
& opari necesse ē & orare. bene iuxta utrūq; ē dictū. leuē cor-
dā n̄rā cū manib; addm. ne de negligentia mandatoꝝ corde
rephendam. dū salutē n̄rā obtinere aut sola oratione aut
sola opatione contendim. Postq̄m bonū op; agim; lacrimę
orationū fundant. ut meritū actionis humilitas impetret
p̄cis. Culpabilit; man; ad d̄m expandit. q̄ facta sua orando iac-
tanter p̄dit. sic phariseus in tēplo iactanter orabat. seq;
magis quā d̄m de opib; iustis laudari uolebat. Quorūda ora-
tio in peccatū ouertit. sic de iuda p̄ditore sc̄bit. fiat orō
ei in peccatū. Qui enī iactanter orat laudē appetendā. n̄
solū ei oratio n̄ delet peccatū. s; & ipsa uertit in peccatū. sic
iudei uel heretici q̄ licet ieiunare & orare uideant. eoz tamē
oratio n̄ illis ad purgationis p̄ficiat meritū. s; inuitat p̄ci in
peccatū. Ideo in tēdū oratio electoꝝ in p̄ssuris eoz differt. ut
impioꝝ pueritas augeat. Verū dū iusti tēporalit; audiunt.
p̄coꝝ sic salute q̄ eos affligunt. ut dū illis tēporali remedio
subuenit. p̄uioꝝ oeli ad ouersionē apiant. Vnde x̄p̄s pu-
eroꝝ frigid; ignis fuit. ut nabuchodonosor d̄m uerū agno-
sceret. sic & p̄phā in psalmis ait. p̄t inimicos meos eripe me.
Vnde tardius exaudiunt quozdā orationes. ut dū differunt
forti excitare maiorib; p̄niis cumulent. exemplo pruinaz

repressionem messiu. in q̄b̄ q̄nto tardi⁹ sata semina exeunt
tanto ad frugē cumulant⁹ crescunt. Quociens orantes n̄
cito exaudimur. facta n̄ra nob̄ in oculis p̄ponam⁹. ut hoc
ipsū qd̄ differim⁹. diuine reputet⁹ reputet⁹ iusticie. n̄re
culpe. In t̄dū autē qd̄ p̄seuerant⁹ orantes n̄ cito exaudim⁹. uti
litas n̄re ē n̄ aduersitatis. Sepe enī d̄s multos n̄ exaudit ad
uoluntatē. ut exaudiat ad salutē. Multi orantes n̄ exaudiunt⁹
p̄uidendo illis dō meliora qm̄ petunt. sic stringere solet par
uulis. q̄ ne inscolis uapulent d̄m exorant. s; n̄ dat⁹ postulati
onis effect⁹. q̄a impedit talis exauditiō ad p̄fectū. Non aliter
q̄b̄dā contingit electis. dep̄cant⁹ enī d̄m p̄ nullis uite hui⁹
cōmodis t̄ aduersis. p̄uidencia ū diuina tēporaliter eoz
desiderio omnino n̄ cōsultat. q̄a meliora illis in c̄t̄nū p̄mittit.
Oratio p̄uatis locis oportuni⁹ fundit⁹. maiusq; obtentū im
petrat. dū dō tantū teste dep̄mit⁹. Ap̄riū autē hypochritax
ē offerre se uidentib⁹ in oratione. quoz fruct⁹ ē n̄ dō place
re. s; gl̄am ab hōib⁹ cōparare. Non in multiloq̄o exaudiunt⁹
hōies a dō. dū q̄si plurimis eū uerbis conent⁹ inflectere.
Neq; enī cōsiliat eū multiplex orantis sermo. s; pura sincerag;
orationis intentio. Bonū ē semp̄ corde orare. bonū etiā &
sono uocis d̄m inuocare & sp̄italib⁹ hymnis gl̄orificare.
Nil ē sola uoce cantare sine cordis intentione. s; sic ait ap̄ls
cantantes in cordib⁹ ur̄is. hoc ē n̄ solū uoce s; & corde psallen
tes. unde & alibi dicit. psallā sp̄u. psallā & m̄te. Sic orati
onib⁹ regim⁹. ita psalmoz studiis delectam⁹. Hallendi enī
utilitas t̄sticiā cordis cōsolat⁹. & grauiore m̄te t̄m̄tes facit.
fastidiosos oblectat. inertes exsuscitat. peccatores ad lam
ta inuitat. Nā q̄muis dura sint carnaliū corda. statim
ut carminis dulcedo insonuerit. ad affectū pietatis a
nimū eoz inflectit. Bū xp̄ianū n̄ uocis modulatio s; tan

55
tū uerba diuina que ibi dicuntur debeant comouere. nesci-
o tam q̄ pacto modulatione canentis maior nascitur cōpun-
ctio cordis. Multi enī repiunt q̄ cantū suauitate comoti sua
crimina plangunt. atq; ex ea parte magis flectunt ad lac-
mas. ex q̄ psallentis insonuerit dulcedo suauissima. Oratio
imp̄senti tantū uita p̄medīo peccatorū effundit. psalmoz
autē decantatio p̄petuā dī laudē demonstrat in glām sem-
pitnā. sic̄ scriptū ē. Beati q̄ habitāt in domo tua. in sc̄la sc̄loz
laudabūt te. Cui op̄is ministeriū q̄ cūq; fidelit̄ intentaq;
m̄te exequit. quodānī anglis sociat. **De lectione.**

Rationib; mundanū. lectionib; instrūm̄. Vtrūq; VIII.
bonū si liceat. si n̄ liceat. meli ē orare qm̄ legere. Qui
uult cū dō ^{semper} frequent̄ debet orare. frequent̄ legere. Nam
cū oram̄. ipsi cū dō loquim̄. cū ū legim̄. d̄s nob̄ cū loquitur. Omnis
p̄fect̄ ex lectione y meditatione p̄cedit. qd̄ enī nescim̄ lectione
discim̄. qd̄ autē discim̄ meditationib; cōseruam̄. Geminū cōfert
donū lectio sc̄arū sc̄pturaz. siue q̄a intellectū m̄tis erudit.
siue qd̄ amundi uanitatib; abstractū hominē ad amorē dī
pducit. Excitati enī sepe illi sermone subtrahim̄ adesi-
derio uitę mundanę. atq; accensi in amorē sapientię tanto
uana spes mortalitatis hui nob̄ uidescit. q̄nto ampli; legendo
spes et̄na claruerit. Geminū ē lectionis studiū. p̄mū quom̄
sc̄pturę intelligant. sc̄dm̄ qua utilitate ut dignitate dicant.
Erit enī antea q̄sq; p̄mpt̄ ad intelligendū que legit. sequēter
idoneus ad p̄ferendū que didicit. Lector strenuus poti; ad
implendū que legit. quā ad sciendū erit p̄mptissim̄. Minor
enī pena ē nescire qd̄ appetas. quā ea q̄ nō ueris n̄ implere.
Sic̄ enī legendo scire cōcupiscim̄. sic̄ sciendo que recte didi-
cim̄ implere debem̄. Lex dī y p̄mū habet y penā. legentib;
cā p̄mū in eis q̄ eā bene custodiunt. uiuendo. penā ū q̄ eā

male uiuendo contēpnunt. Omnis q̄ ap̄ceptis dī discedit
ope. q̄ciens eadē p̄cepta dī legere ut audire potuerit. cor-
de suo rēphensuſ ofundit. q̄a id qd non egit memorat. et tēte
conscientia interi accusat. Vnde ⁊ dauid p̄ph̄a dep̄cat dīes.
Tunc n̄ ofundat. dū respicio in om̄ia mandata tua. Grauit
nāq; un̄ q̄sq; ofundit. quando mandata dī uel legendo ut
audiendo respicit. que uiuendo contēpnit. Unde enī repre-
hendit. dū mandatorū meditatione docet. q̄a n̄ impleuit
ope qd diuina didicit iussione. **De Legendi assiduitate.**

Nemo potest sensū sēptē cognoscere n̄ legendi familiari-
tate. sic sēptū est. Ama illā ⁊ exaltabit te. glorificaberis
ab ea cū eam fueris amplexatus. Quanto q̄sq; magni in sacris e-
loquiis assiduius fuerit. tanto ex eis uberiorē intelligentiā
capit. sic terra que q̄nto ampli excolit. tanto uberi fructifi-
cat. Q̄nto ampli ad quālibet artē homo conscendit. tanto
magis ad hominē ars ipsa descendit. sic in lege sēbit. Moyses
ascendit in montē. ⁊ dñs descendit. Verū ē de otio spiritali. qd
ille tantū secreta diuinorū scrutabitur mandatorū. q̄ ab actione
terrene cure auocauerit an- nū. ⁊ sedula familiaritate
sēpturū scīs inheret. Nā sic cecus ⁊ uidens possunt qdē
utiq; ambulare. s; n̄ ofimili libertate. dū cecus p̄gens in id
qd n̄ uidet offendat. uidens ū offendicula caueat. ⁊ q̄ sit p̄gen-
dum agnoscat. sic ⁊ q̄ nūbilo t̄rene cure suscat. si tempore
dī p̄scrutare mysteria n̄ ualet. q̄a caligine curarū n̄ uidet.
qd ille tantū idē efficere ualet. q̄ sese de exteriorib; sēli curis
abstrahit. ⁊ totū sēpturū se meditationi defigit. Quidā
habent intelligentie ingeniū. s; negligunt lectionis stu-
diū. ⁊ qd legendo scire potuerit. negligendo contēpnunt.
Quidā ū amorē sciendi habent. s; tarditate sensū p̄pediunt.

quā assidue lectione sapiunt: quod ingeniosi p̄desidia n̄
nouert. Ingenio tard? si n̄ p̄naturā p̄assiduitatē tam lecti-
onis augmenat: nā quāuis sensus ebitudo sit: frequē tam le-
ctio intelligentiā adhibet. Sic q̄ tardus ē ad capiendū. p̄inten-
tione tam boni studiū p̄miū p̄cipit: ita q̄ p̄stitū sibi a dō
ingeniū intelligentie negligit: condēpnationi reus existit: q̄
q̄a donū qd accepit: despiciit: p̄desidia derelinq̄t. Quidā
di iudicio donū scientie qd negligunt accipiunt: ut duri
de reb̄ creditis puniant. Tardiores aut̄ ideo qd scire cupiūt
difficiliter inueniunt: ut p̄maximo exercicio laboris. ma-
ximū p̄miū habeant retributionis. *De doctrina sine*

grā. xl.
Doctrina sine grā adiuuante: quāuis infun-
dat̄ aurib̄: ad cor nūquā descendit. foris quidē p̄strepit:
s̄ interī nichil p̄ficiit. Tunc aut̄ dī sermo infusus aurib̄ ad
cordis ultima p̄uenit: q̄ndo dī grā mentē interī ut intel-
ligat tangit. Sic enī q̄sdā flāma caritatis sue d̄s illumi-
nat ut uitalit̄ sapiant: ita q̄sdā frigidus torpentesq; de-
serit: ut sine sensu p̄sistant. Pleriq; in acumine intelli-
gentie uiuaces existunt: s̄ loquendi inopia angustant.
Quidā ū in utrisq; polleat: q̄a sciendi copā. ydicendi ef-
ficaciam habent. *De Superbis lectoribus. xl.*

Pleriq; scientia accepta s̄ptuax. n̄ ad dī glām s̄ ad
laudē utunt̄: dū ex ipsa scientia extollunt̄: yibi pec-
cant ū peccata munda re debuerūt. Nūquā c̄secunt̄ legendo
p̄fectā scientiā arrogantes: nā quāuis sapientes insup̄ficie
uideant̄: medullitus tam ueritatis archana n̄ tangunt: q̄a
sup̄bie nube p̄pediunt. Semp enī sup̄bi legunt: querunt
y nūquā inueniunt. Diuine legis penetrabilia humilib̄ e-
bene ad dīn uitantib̄ patent: p̄iis aut̄ atq; sup̄bis clau-
dunt. Nā quāuis diuina eloq̄a in lectionib̄ arrogantib̄

sint apta. in mysterio autē clausa atq; occulta sunt. Bū sermo di fidelib' lux sit. repbis autē ac supbis quodā tenebre sciti. & unde illi illuminant. unde isti cecant. **De carnalib'**

xii

Nequa qm legē intelligit q carnaliter. **lectorib' hereticis.**
uerba legis percurrit. s; is q ea sensu interioris intelligentie
piscipit. Nā q litterā legis attendunt. ei occulta penetrare n
possunt. Multa enī n intelligendo spitalit' scripturas. nec eas re
te sentiendo in heresim deuoluti sūt. atq; in multis errorib'
defluerūt. In solis fidelib' religata ē lex. res tantō dno p pro
phetā. Viga testimoniu signa legē in discipulis meis. ne eā
iudeus intelligat aut heretic'. qā n ē xpī discipuls. Vnitatē qp
pe pacis qm xpē docuit n secuti. de qua idē dñs dicit.
In hoc cognoscēt omīs qā mei discipuli estis. si dilectionē int' uos
habueritis. Scripturas heretici sano sensu n sapiunt. s; eas ad
errorē prauē intelligentie ducunt. neq; semetipsos carū
sensib' subdunt. s; eas puerse ad errorē ppriū pūhant. Doc
tores errorū prauis p̄suationib' ita p̄argumēta fraudulentiē illi
gant auditores. ut eos q in laborinto implicent. a q uix exi
re ualeant. Tanta ē hereticorū calliditas. ut falsa ueris mala
q; bonis p̄misceant. salutaribq; reb' plerūq; erroris sui uir
interferant. q facili' possunt pūtatē puerse dogmatis sub
specie p̄suadere ueritatis. Herūq; sub nomine catholicorū
doctoz heretici sua dicta conscribunt. ut indubitan' lecta
credant. Non nūq; etiā blasphemias suas latendi dolo in li
bris nroz inserunt. doctrināq; uerā adulterando corrūpūt.
scilicet uel adiciendo q impia sūt. uel auferendo que pia
sunt. Laute meditanda cautoq; sensu pbanda sūt que le
gunt. ut iuxta aplīca monita teneam' que recta sunt.
refutem' que contraria ueritati existunt. sicq; in bonis
instruam'. ut amalis illesi pmaneam'. **De libris gentiliū**

Ideo prohibent christiani signata legere poetarum. quia populus
 tanta inaniu fabularum mente excitant ad incontinentia li-
 bidinum. Non enim solum thura offerendo demonibus immolat.
 sed etiam eorum dicta libenter capiendo. Quidam amplius meditari
 ut delectantur gentiliu dicta propter tumentem et ornatum ser-
 uidi monent. quoniam scriptura sanctam propter eloquium humile. Sed quod
 potest immundantis doctrinis perficere et inanescere diuinis.
 caduca sequi signata. et celestia fastidire mysteria. Cauendi sunt
 igitur tales libri. et propter amorem sanctarum scripturarum uitandi. Gentiliu
 dicta exterius uerborum eloquentia nitentur. interius uacua uirtutis
 sapientie manent. Eloquia autem sacra exterius incoapta uerbis
 apparent. interius autem mysteriorum sapientia fulgent. Unde
 apostolus. habemus inquit thesaurum istum in uasis fictilibus. Sermo quippe
 diuinitatis habet fulgorem sapientie et uernatilis. repositum in
 uerborum utilissimis uasculis. Ideo libri sancti simplici sermone
 conscripti sunt. ut non insipientia uerbi sed in ostensione spiritus.
 homines ad fidem perducerent. Nam si dialectici acuminis uersu-
 tia. aut rethorice artis eloquentia editi essent. nequaquam pu-
 tarerit fides christi in diuinitate. sed in eloquentie humane argum-
 tis consistere. nec quicquam crederem ad fidem diuino inspira-
 mine peruari. sed potius uerborum calliditate seduci. Omnis secularis
 doctrina spumantibus uerbis resonans. ac se per eloquentie tu-
 morem attollens. per doctrinam simplicem et humilem christianam euacua-
 ta est. sic scriptum est. Nonne stultum fecit deus sapientiam huius mundi.
 fastidiosis atque loquacibus scripture sancte minus propter sermonem sim-
 plicem placent. gentili enim eloquentie comparata. uidetur illis indig-
 na. Quod si animo humili mysteria eius intendamus. confestim a-
 uertunt quantum excelsa sunt que in illis despiciunt. In lectione
 non uerba sed ueritas est amanda. Sepe enim reperitur simplicitas ue-
 ridica et composita falsitas. que hominem suis erroribus illicet. et

plinguę ornamēta laqueos dulces aspgit. Nichil aliud agit
amor mundanę sciētię. n̄ extollere laudib⁹ hominē. Nam
q̄nto maiora fuerint litteraturę studia. tanto anim⁹ arro-
gantis fastu inflat⁹. maior intumescit iactantia. Unde bene
psalm⁹ ait. Quia n̄ cognoui litteraturā. int̄ibo in po-
tentias dñi. Simpliciorib⁹ litteris n̄ ē p̄ponendus
sucus uel laus grāmaticę artis. meliores s̄t enī cōmunes
litterę q̄a simpliciore s̄nt. ad solā humilitatē legentū
ptinentes. ille ū neq̄ores q̄a ingerunt hōib⁹ p̄uiciosa m̄tis
elationē. Meliores ēē grāmaticos q̄m hereticos. heretici enī
haustu letiferos sucos hōib⁹ psuadendo pp̄inant. grāmati-
corū autē doctrina potest etiā pficere aduētā. dum fuerit
ad meliores usus assumpta. De collatione xiiii.

Cor sit utilis ad instruendū lectio. adhibita autē colla-
tione maiorē intelligentiā p̄bet. Meli⁹ ē enī cōferre quā
legere. q̄a cōlatio docibilitatē facit. Nā p̄positis int̄roga-
tionib⁹ cunctatio rerū excludit⁹. sepe obiectionib⁹ latens
ueritas approbat⁹. Qd enī obscurū ē aut dubiū. conferendo
cito p̄spicit⁹. Multū p̄sunt in collatione figure. res enī que
min⁹ p̄ se aduertunt. p̄ cōparationē rerū facile capiuntur.
Nā sepe sub specie alia sc̄pturę diuinę sp̄itales causas insinu-
ant. n̄ paliquā euidentē ostensionē uix apparent occulta
legis mysteria. Sic instruere solet cōlatio. ita cōtentio des-
truit. Hęc enī relicto sensu ueritatis lites generat. pug-
nando uerbis etiā in dō blasphemā cumulat. Unde heresim⁹
sc̄isma orit⁹. q̄b⁹ subuertit⁹ fides. ueritas corrūpit⁹. sc̄indit⁹
caritas. Contentiosorū studiū n̄ p̄ueniat s; p̄ appetitū
laudis cētat. itaq; ē in his p̄uersa ut ueritati cedere
nesciant. ipsaq; rectā doctrinā euacuare cōtendant. Sic in
dispositione fidelū cauenda ē p̄positionū artificiosa sub-

tilitas que callidis obiectionib' retia tendit. ita uersutis
assertionib' prauoz disputatio innodat. ut recta ee simu-
lent. que puerfa psuadent. Lectio memorie auxilio eget.
que si fuerit naturalit' tardior. frequenti tam meditatione
acuit. ac legendi assiduitate colligit. Sepe plixa lectio lon-
gitudinis causa memoria legentis oblitteat. qd si breuis
sit submotog. libro sententia retractet inanimio. tunc sine
labore legit. ea que lecta sunt recolendo memorie minime
excidunt. Acceptabilior e sensib' lectio tacita qua apta.
ampli eni intellect' instruit. qndo uox legentis quiescit.
sub silentio lingua mouet. Na clare legendo corp' las-
sat. uocis acumen obtundit. **De contemplatione uacu**

Actiua uita innocentia e bonoz opū. contē. one. xv
platiua speculatio supnoy. Illa cōmunit multoz e.
ista u paucoy. Actiua uita mundanis reb' bene utit. con-
tēplatiua u mundanis renuntians. soli dō uiuere delectat.
Qui pri' in actiua pficit uita. ad contēplationē bene ascendit.
Sento eni in ista sustollit. q' in illa utilis inuenit. Quicūq;
adhuc aut tēporalē glām aut carnalē affectat occupiscen-
tiā. ad contēplationē ascendere phibeat. ut posit' in actiua
li uite opatione purget. In ista eni pri' p exercitiū boni opē
cuncta exhaurienda sunt uicia. ut in illa iā pura mētis acie
ad contēplandū dñm qsq; ptranscat. y licet conuersus statū
ad contēplationē ascendere cupiat. tam ratione cogit ut
pri' in actiue uite opatione uerset. Exemplū eni actiue
uite de contēplatiue de iacob sume. q' dū ad rachel hoc
e aduersū pncipiū festinaret. que contēplationē significat.
lia illi hoc e laboriosa uita subponit. que actiua uitā de-
monstrat. Sic sepult' ab omni negotio terreno pnat. ita e
contēplatione uacans ab omni occupatione actuali auerit.

et sic ab actuali uita conscendentes in contemplationis quiete
sepeliuntur: ita ab actione sancti recedentes. uita actiua in se
quasi sepeliendo suscipitur: ac hoc uite mundane actiua uita
uite actiue contemplatiua sepulchrum est. Viri sancti sic a secreto
contemplationis egrediuntur ad publicum actionis: ita rursus
ab actionis manifesto ad secretum contemplationis intus re-
uertuntur: ut in domino laudent unde foris ad
gloriam operantur. Sic aquile moris est semper oculum in radium solis
infigere nec deflectere nisi esset soli obtemperare: ita sancti a contempla-
tione ad actuale uitam intus reflectunt: considerantes illa
summa sic esse utilia. ut tam ista humilia sint paululum nostre in-
digentie necessaria. In actiue uite studio humana intentio
perseuerant incedit: in contemplatione autem sese puerualla re-
sumit: quia diuturnitate contemplandi lassatur. Visio animalium
in ezechiele quibus ibant et non reuertebantur: pertinet ad uitam actiue
perseuerantiam: iterum ea animalia quibus ibant et reuertebantur per-
tinet ad contemplatiue uite mensuram: in qua dum quisque intendit
sua reuerberat infirmitate reflectitur: atque iterum renouata
intentione ad eam unde descendit rursus erigitur: quod fieri in
actiua uita non potest. de qua si quis reflectat uel admodicum. statim
uiciorum excipitur luxu. Oculum dextrum scandalizantem quem euul-
si dominus precipit: uita contemplatiua est. Duo oculi in facie: actiua
et contemplatiua uita est in homine. Qui ergo per contemplationem docet
erroris: melius est si euellit contemplationis oculum seruans sibi
unum uite actualis obtutum: ut sit utilis illi per simplicem actio-
nem ire ad uitam: quam per contemplationis erroris mitti in ge-
nena. Sepe mens ad summa ab imis erigitur: sepe a summis ad im-
fima pondere carnis inclinata reuertitur. Multos dominus ex carna-
libus sua gratia uisitat: ad contemplationis fastigium eleuat: mul-
tosque a contemplatione iusto iudicio deserit: lapsos in terrenis

operib' derelinquit. *De contemptorib' mundi. xvi.*

Ea que soli amatorib' cara sunt: sci uelut aduersa re-
fugiunt: plusq; aduersitatib' mundi gaudent: qua
p'sentatib' delectant. Auenos ee ad dō qd' hoc scīm ad omē cō-
modū p'sperat: seruis autē dī cuncta hui' mundi scīa sunt:
ut dū ista adūsa sentiunt: ad celeste desiderū ardentē ex-
citant. Magna apud dīm refulget grā: q' hūc mundo contēp-
tabilis fuerit. Nā reuera necesse ē: ut quē mund' odit: diliga-
tur ad dō. Scōs uiros in hoc scō p'grinos: hospites ee oportet:
unde rēphendit petr' qd' tabernaculū in monte fieri co-
gitauit: qā scīs in hoc mundo tabernaculū nō ē. qb' patria ce-
lestis in celo ē. Scī uiri ideo contēpnere cupiunt mundū:
motū mētē ad supna reuocare: ut ibi se recolligant unde
defluerūt: inde se subtrahant ū dispsi sunt. Iusti q' reb'
honorib'q; actus uite: blandimētis renuntiant: p'inde se
ab omni tēna possessione mortificant: ut dō uiuant: idōq;
soli hui' blandicias calcant: ut ualidiores ad uitā illā de
hui' uite mortificatione consurgant. Cuncta q'ppe tēporalia
q'li herbe uiuentes arescunt: & triseunt: idēq; p'etnis reb' q'
nūq'm arescunt: recte ista dī seruis contēpnit: qā in eis sta-
bilitatē nō aspiciat. Qui post renuntiationē mundi ad supnā
patriā scīs desiderii inhiat: ab hac intentione q'li q'busdā
pennis subleuat' erigit: in q' lapsus erat p'genitū conspicit:
ubi puenit cū gaudio magno intendit. Qui ū a contem-
plationis regē reflexus incuris hui' scīi incidit: si ad memo-
riā suā reuertit: p'tū ingemiscit: q'ntūcūq; fuerint tranq'la-
que p'didit: quā cōfusa sunt in q'b' cecidit: ex ipsa laboris
sui difficultate cognoscit. Qd' enī in hac uita laboriosius:
q'm terrenis desiderii est uare. Aut qd' hic securi: q'm hui'
scīi nichil appetere. Qui enī hunc mundū diligunt:

turbulentis et curis et sollicitudinibus conturbantur. Qui autem cum
odiunt nec secuntur. interne quietis tranquillitate fruuntur.
future pacis requiem quam illic expectant. hic quodammodo iam
habere incipiunt. **De Scis quod a consortio seculi se separant.**

xvii.

Socii viri funditus seculo renunciantes. ita huic mundo mortui
ut soli deo vivere delectentur. quantoque se ab huius seculi conuer-
satione subtrahunt. tanto interne mentis acie presentiam dei et
angelice societatis frequentiam contemplantur. Malorum autem propria sunt
opera manifesta. ut hi qui supernam patriam desiderant. non solum
mores eorum sed et consortia fugiant. Quidam etiam corporaliter se-
parari desiderant ab omnibus ut eorum non involuantur delictis. non
nulli et si in corporali discessu spirituali tamen ab eis intentione reer-
dunt. quod si communes sunt conversatione discreti tamen sunt cor-
de. ut ope. Et licet sepe in medio carnalium vitam deus pregar
electorum. tamen satis rari sunt ut quisque inter seculi voluptates positus
amicis illibatus in quibus si non cito implicetur. aliquando tamen attra-
hitur. Neque enim diu tutus est vir poterit. quod periculo proximi fuerit.

Vita sine offendiculo. vita est monachi sine cupiditatis et timoris
impedimento. Dum enim quisque a consortio mundi abstrahitur. nec
cupiditas eum obligat consentientem nec cruciat sentientem.

Bonum est corporaliter remotum esse a mundo. sed multo melius volun-
tate. utrumque vero perfecte. Ille ergo perfecte est. qui huic seculo et corpore
et corde discretus est. Onager ut ait iob contempnit civitatem
et monachi communem secularium civium conversationem. Et ad-
versa vite huius appetunt. prospera contempnunt. ut dum ab-
eis hec vita despicitur. futura inveniat. **De Preceptis al-**

Alia sunt precepta quod dantur **monachis. xviii.**
fidelibus et communem in seculo vitam degentibus. atque seculi huius
renunciantibus. Illi enim dicuntur ut sua omnia bene gerant. istis
ut sua omnia derelinquant. Illi preceptis generalibus astringuntur.

ad pcepta generalia pfecti uiuendo transcendunt. Ad p-
fectu n̄ sufficit. n̄ abnegatis om̄ib' suis etiā seipsū q̄sq;
abneget. S; qd ē semetipsū abnegare. n̄ uoluptatib' p̄priis
renuntiare. ut q̄ sup̄b' erat sit humilis. q̄ uacund' ē. esse
studeat mansuet'. Nā si ita q̄sq; renunciet om̄ib' q̄ possidet
ut suis n̄ renuntiet. morib'. n̄ ē xp̄i discip̄ls. Qui enī re-
nuntiat reb' suis sua abnegat. q̄ ū renuntiat morib' p̄uis
semetipsū scilicet abnegat. Unde ydñs. Qui uult inq̄t post
me uenire. abneget semetipsū. **De Tempore mona-**

Qui non rigida intentione monachi p̄fes- **chor. xviii.**
sionē sectant'. q̄nto sup̄ni amoris p̄positū dissolute
appetunt. tanto peliui' admundi amorē denuo reduciunt'.
Nam p̄fessio n̄ p̄fecta. p̄sentis uitę repetit desideria. inq̄b' a-
si nondū se monachus alliget ope. iā tam alligat cogitatio-
nis amore. Longe q̄ppe a deo ē animi. cui adhuc hec uita
dulcis ē. Iste enī qd de sup̄nis appetat. qd de infimis fugi-
at nescit. Nā sic septū ē. q̄ apponit scientiā apponit dolorē.
q̄ntū enī potuerit sup̄na scire que appetat. tanto de infi-
mis acius q̄b' inhēret dolere debet. Ap̄t hoc enī. iacob'
ap̄ls dicit. Miseri estote. plorate ylugere. risus uester in
luctū conuertat'. ygaudiū in merore. Hic etiā dñs. Beati q̄
lugent quō ipsi dolabunt'. y rursus. ne uob' q̄ ridetis qm̄
flebitis. Qui ad hoc conuersionē sc̄itatis p̄tendit. ut aliis
q̄ndog; p̄eē desideret. iste n̄ discip̄ls xp̄i s; p̄uitatis secta-
tor existit. q̄a n̄ p̄do s; p̄feli honore portare studet crucis
xp̄i laborem. **De Humilitate monachi uel ope. xx.**

Soyma uirt' monachi humilitas. sūmū uiciū ei sup̄-
bia ē. Tunc autē se unq̄sq; monachū iudicat. q̄ndo
seminumū existimauerit. etiā cū maiora uirtutū opa ges-
serit. Qui mundū deserunt tam uirtutes p̄ceptorū sine

cordis humilitate secuntur. isti quasi de excelsis graui corru-
unt. quia deterius puritatem elatione deiciunt. quam puritas de la-
bi potuerit. Omnis dei seruus de suis meritis non debet extolli. dei
posse uideat ex inferioribus sibi prelatiores alios fieri. Nouerit
autem se omnis sanctus. alteri non preponere scientiam. Sempiterna
serui dei humilis debet esse tristis. scilicet ut per humilitatem
non superbiat. et putile merore cor ad la seruam non dissoluat. Dei
seruus dum bonum aliquod opus agit. utrum ei ad remunerationem
boni peringat que facit incertum est. ne forte discussione celestis
iudicis reus pensetur. et in his que dei sunt negligenter aut
superbe aliquod operasse inueniatur. ideoque per hoc ipso tristis me-
rensque efficitur atque indefinenter turbatur. reminiscens perculdu-
bio scriptum esse. maledictus homo qui opus dei facit negligenter. Nam
ueraciter condemnatur. si propter ea que bona sunt agimus.
Dei seruus sine intermissione legere. orare. et operari oportet.
ne forte inter otio dedita spiritus fornicationis subripiat. Ce-
dit enim labori uoluptas. animus autem uacantem cito preoccupat.
Contuere salomonem potius multis fornicationibus in-
uolutum. et per fornicationis uicia usque ad ydolatriam lapsum.
Hic *Qui per diuinitatem De monachis qui curis seculi occupantur. cxi.*
more seculo renuntiant. et tamen curis rerum familiarium im-
plicantur. quanto se rerum studiis occupant. tanto diuine seipso
subtrahunt caritati. Qui simul et terrenis parere curis et diui-
nis exerceri student. utrumque complectere simul non ualent.
Nam duas curas pariter inesse pectori humano non posse. et duobus
seruientem dominus uni placere difficile esse. Nisi prius a secretionibus
cordis expellatur importuna secularium multitudo cu-
rarum. anima que intrinsecus iacet nequaquam resurgit. Nam dum
se per innumeras seculi cogitationes spargit. ad considerationem
sui se nullatenus colligit. Arguit eorum tepor. qui deo uacare

61
uolentes mundo renuntiant: & pascuas aspiciunt: & dū
ppinquoꝝ utilitates piciunt: ad dī amore se separant. Vir spi-
ritalis ita pdesse debet sue ppinquitati: ut dū illis grām carni
pstat studet: ipse aspitali pposito n̄ declinet. Multi enī mona-
choꝝ amore parentū n̄ solū terrenis curis s; etiā forensib; iur-
gis inuoluti sunt: & p suoꝝ tēporali salute suas animas pdi-
derūt. Intēdū inordinata discretio ē dū negat parenti qd pstat
extaneo: ut noueris n̄ phiberi pietatis officiū. s; negari car-
nality affectū. Parentib; enī carnalit pstatuꝝ: qd extaneis
pie impēdit. Sic nra n̄ odienda ē anima: s; ei carnales odio
debeni affectu habere: ita nec parentes odio anob; habendi sūt
s; eoꝝ impedimēta que nos ab itinere recto ppediunt: dū tamē
dñs ita pcepit anob; parentes odiri sic & animas nras. figuras
scōꝝ uiroꝝ renuntiantū scō. uaccas designasse allophiloz
archā dī gestantes: nā sic ille pignoz affectib; arecto itinere
minime digresse sunt: ita & uir mundo renuntians parente-
le obtentu n̄ debet abono ppediri pposito. *De his q̄ mundi*

Multi cupiunt conuolare amore ppediuntur. *arrit*
ad grām dei: s; timent carere oblectamēto mundi. Prouo-
cat qdem eos amor xpi: s; reuocat cupiditas scē. Qui p inde
obliuiscunt uoti: q̄a cupiunt illecebras uanitatū. Quicūq;
mens pcellis mundi hui; inuoluens. lignū conscende crucis:
ut amari id est tēpestare hui; scē libereris. Nam nullus te
alacu mortis humane saluabit: n̄ xpc eruerit. Qui scō re-
nuntiare disposuit: transgressionis reatu distringit: si uoti
mutauerit. Atroceꝝ enī indiscussione diuini iudicii ar-
guendi sunt: q̄ qd pfessione spoponderant implere ope con-
tēpserunt. Inabiliter cōparat similitudo auoluptatib; hui;
mundi conanti redire ad dñm. retinentib; eū cupiditatib; scē.
ei q̄ dormitans surgere conat: & sopore somniis depmit. Ille

enī ad bonū nouit redire ⁊ uoluptatū fascib⁹ nō sinit: iste
magis eligit uigilare: s; soporis torpore tenet. Abono inde-
terius lapsos sup̄ carbones frigidos fieri nigriores. q̄a p̄tor-
porē m̄tis ab igne caritatis dī extincti sunt. ⁊ p̄mundi ap-
petitū aluce sup̄ne illuminationis p̄uati. nigredine pec-
catoꝝ fuscant. Quidā intentione bonę opationis metu ex-
tingunt inopie: nec p̄mittunt infirma m̄te desiderata
p̄ficere. ⁊ cū indigere immundo metuunt. agtā sup̄na
semetipsos abscidunt. Multis consilioꝝ argum̄tis insidiat̄
eis diabol⁹ in acq̄rendo plurima. q̄ in paucis ⁊ modicis nō
uerant eē contenti. Opponit q̄ in eoꝝ m̄tes futuras filioꝝ
egestates. p̄suadet habere plura unde sibi egenisq; suffici-
ant. quaten⁹ his blandim̄tis intentionē bonę deuotionis
subuertat. atq; m̄tē lucis deceptā m̄tē reducat. Mul-
tis consilioꝝ argum̄tis insidiat̄ diabol⁹ eis q̄ renuntiant sc̄lo.
ut ei se iterū amore subternant. Braui illos inconcupiscen-
tiis sc̄li ferit. q̄s p̄t renuntiationē ad mundi amorē redu-
xerit. Et maxime p̄cenodoxiā subicit sibi diabol⁹ mona-
chū. ut quē p̄sc̄li amorē retinere nō potuit. ab humilitatē
culmine subtrahat. ⁊ p̄sup̄bie tumorē sibi subditū faciat.
Tei seruus semp fallentis diaboli p̄uidere debet insidias. ⁊
magis in bonis opib⁹ cordis debet adhibere cautelā. ne p̄-
uanā gl̄am p̄dat semetipsū ac p̄eat. cunctaq; bona amittat.
que recte obtinebat agendo. **De iactantia. ar. iiii.**
Taoꝝ in factis qm̄ dictis. sciendū ē cauendā eē iactantiā.
filenda tamē ruīna. sibi quēq; magis qm̄ dō placere. lau-
dem ab hōib⁹ cōparare. Van⁹ ⁊ erroris ē anim⁹ plen⁹ famā ap-
p̄tere. ⁊ ad capiendā terrenā laudē studiū dare. Quispi-
ce temetipsū homo. nichilq; ē arroges que inde sunt p̄ter
peccatū. Non declinat ad dexterā q̄ nō sibi s; dō tribuit bo-

na que agit. neq. ad sinistra se conuertit. q. de diuina in-
vulgencia peccandi licentia n. presumit. Hoc e. qd ppha ait.
Hec e. uia. ambulate mea. neq. ad dexteram neq. ad sinistra
declinate. Veru e. qd natura expectat in laudib. delectari.
si tunc recte si indo n. in se qsq. laudet. sic septu e. In dno
laudabitur anima mea. Sepe uana glam contempnendo in ali-
ud gen. elationis incidit. du in se qsq. laudat pro qd con-
tempnat ab hoib. laude. Quibda concessu e tantu de bene a-
gere. y fructu boni opis n. habere. qd sibi ipsi auferunt pstu-
diu humane iactantie. Semp sua aspiciant felicitate qui
uane gle fauores diligunt. y pdidisse bonu op. doleant. qd
phumana ostentatione fecerit. Amator uane gle unde pos-
sit semp laudari agere n. quiescit. si subinde illi uires
uanitatis prius appetit agit. Boni opis inchoatio n. debet
cui palam ad hominu cognitione uenire. ne du boni incho-
atio humanis oculis reserat. auitute refectionis inanef-
cat. ceptio scntis. Ante maturitatis eni temp. messes flo-
rentes cito preunt. germinaq. inutilia fiunt. Virtutes
scor. postentationis appetitu dominio demonu imundoz
subiciunt. sic ezechias rex q. diuicias suas chaldeis plac-
tantia pdidit. y ppta pituas p. ppham audiuit. ut sig-
nificaret di seruū virtutes suas du uane gle studio pdi-
derit pdere. y statim demones suoz opum dnos facere.
sic ille postentatione chaldeos reru suaz dnos fecit. Opti-
ma e. illa discretio ut y nota sint opa nra ad di augendi
glam. y occulta pelatione uitando humana. Ille aut debet
publicare bonu qd agit. q. pfecta humilitate fundat. nul-
la ia elatione contingit. Na is q. se intelligit adhuc amore
laudis pulsari. facta bona in occulto agat. ne forte qd
egerit pdat. Intu uiri sci du cupiunt fundit muta-

bilitatē corrigere. aliquādo timore tangunt elationis sue
consciū actione iusticie. s; abhui subreptionis malo humi-
litas cōpunctione purgant. Viri scī nūq̄m q̄dā de se au-
dientes instruunt. tam in his alta se cōfideratione custodi-
unt. ne dū alios a terrena intentione erigunt. ipsi intēne
laudis appetitū dimergant. Quidā pincutū uirtutū iactan-
tiā relabunt ad uicia. q̄dā dū uicioz impulsu frequēter
plangunt. de ipsa infirmitate p humilitatē ualidē conua-
lescunt. Hierūq; utile ē arrogantib; deseri ad dō. q̄ten sue
infirmitatis consciū ad humilitatē redeant. humiles post
casū existant. Non nulli falsa opinione arrogantiē sese p̄fec-
tos existimant. dū n̄ sint ea que obortis tēptationib; innotē-
scant. Tanto q̄sq; fit ueritati uicinior. q̄nto se longi ab ea
fuerit arbitrat. Hoc enī humilitatis ē q̄ dō hōiem uingit. ce-
terū iactantia oculos q̄b; d̄s uidēri poterat claudit. Sic solis
radi dū conspiciūt acies oculi uerberat. sic y q̄ inmoderate al-
tiora se seruat. ab intentione ueri luminis obtundit. Sic
aqla ex alto ad eascas conlabit. sic homo de alto bone uersa-
tionis p carnalē appetitū ad inferiora dimergit. **xxiii.**

Ypochrita uerba scōz habet. uitā n̄ **De ypochriti.**
habet. q̄s p sermonē doctrine genuerit. n̄ fouet exem-
plis s; deserit. q̄a quos uerbo edificat. uitā y morib; destruit.
ypochrite simulatores dicunt. q̄ iusti eē n̄ querūt. s; tantū
uideri cupiunt. Humila agunt. y bona p̄stant. p̄ostentati-
onē q̄ppe boni apparent. p̄actionē ū mali existunt. Omnia
possunt a simplicib; uicia ppetari. simulatio ū ypochritis
n̄ cōmittit. n̄ amale astutis p calliditatē ualentib; uicia
sub specie uirtutū celare. y uiciā scītātē obicere. Scī n̄ solū
glām sup modū suū omīno n̄ appetunt. s; etiā hoc ipsum
uidēri refugiant. q̄d eē meruerit. Ypochrite aut malicie

63
sue occulta tegentes. ante oculos hominum quā innocentia scita-
tis uestiunt ut uenerint. quā bene diuina uoce dicitur. Ve uobis
ypochritae. quia similes facti estis sepulchris de albatris. quae foris
quādem apparent hominibus speciosa. intus uero plena sunt ossibus mortuorum
et omni spurcia. ita et uos quidem foris apparetis hominibus iusti. intus
uero pleni estis auaricia et iniquitate. Duplicitē dāpnantur ypochri-
tae. siue pocculta iniquitate. siue aperta simulatione. Ex illo
enī condēpnantur quā iniqui existunt. et hoc quā ostendunt quod
non sunt. Non semper latent ypochritae. nam et si in principio sui quā-
dam non pateant. prius tamē quā uita eorum finiat. quā simulatione
uixerint detegunt. Omne enī sincerū permanet. nam quae simu-
lata sunt. diuturna esse non possunt. Non eorum est despicienda salus quae
adhuc aliquid terrenū sapiunt. dum possint in occultis agere
unde iustificentur. Hi enī meliores sunt ypochritis. eo quod ma-
li sint in aperto. in occulto boni. Ypochritae uero in occulto mali
sunt. in bonis se palam ostendunt. Ypochrita uisus arguere prohi-
bet. ne deterior castigatus existat. dicente salomone. Noli argu-
ere de florem. ne oderit te.

De Inuidia. xxxv.

Iuxta alieni boni. suū punit auctore. Nam unde boni proficiunt.
inde inuidi contabescunt. Homines prae uiuentes. sic de bonorum
lapsibus gratulantur. ita de eorum recto facto bonaque perseverantia
confundunt. Inuidi membrum est diaboli. cui inuidia mors in-
trouit in orbem terrarum. sic et superbi membrum est diaboli. de quo
scriptum est. Omne sublimē uidet. et ipse est rex super omnes filios super-
bie. Nulla est uirtus quae non habeat contrarium inuidie malum.
sola miseria caret inuidia. quia nemo inuidet misero cui re-
uera non luor obicit. sed sola misericordia adhibet. Multi et bonos
imitari nolunt. et de bonorum profectibus inuidie luore tabes-
cunt. quod fit ut nec illi corrigantur malo suo sed inuidencia
deteriorentur. et bonos a recto studio quantum in ipsis est si potue-

runt deprauare conent. Quando malos boni pficere uident
n̄ scandalizent. s; quē sint finē habituri cogitent. Hoc
om̄is inuid̄ alienis uirtutib; pstat. qd beato iob sathan p̄st̄
tit. Nam dū emulat̄ p̄speritatib; cōmouet aduersa. s; unde
eū credidit diabolus posse p̄sternere. inde ei aucta s̄ meri-
ta. atq; inde claruerūt p̄babilia patientie docum̄ta. Ita
rēgrunt inuidi aditū male fame p̄quā bonoz uitā mā-
culent. sic querebant ostiū sodomitę quo domū loth noci-
turi intrarent. Illi ū cecitate erroris parietes uidebant.
ostiū n̄ inueniebant. Non alit̄ inuidi uident. uidendo
uelut parietes. uirtutes dissimulant. uicia ū p̄grunt p̄
que eoz conscientia mergant. **De simulatione. xxv.**

Fraudulencie gen̄ in modū saretre subtilit̄ insidiarū
sagittas celat. ut falsam faciat securitatē. decipiatq; cal-
lide eū. cont̄ quē molit̄ occulte. Lauend̄ ē inimic̄ q̄ mani-
festus ē. s; magis ille q̄ uidēri n̄ potest. facile enī uincim̄
quē uidem̄. quē aut̄ n̄ uidem̄. difficile anob; expellimus.
Raro nocet̄ homo ab extraneis. si sui eū n̄ ledant. Magis enī
cū insidiis n̄oz. qm̄ alioz p̄clitām. Latent enī sepe uene-
na circūlīta melle uerboz. tamdiu deceptor bonitatē
simulat. q̄ usq; fallendo decipiat. **De odio. xxvi.**

Non hominē s; uicia odio s̄ habenda. flebilis aut̄ de-
plorandi sunt. q̄ odio insiatre tabescunt. cont̄ alios
p̄ciosū anime doliū seruant. Aregno enī dī se separant.
qui semetipsos a caritate dissociant. Sic mat̄ eccl̄a prauē
abhōib; hereticis p̄mit̄. s; tam̄ eos uenientes ad se benigna
caritate amplectit̄. ita singuli n̄m̄ q̄scūq; inimicos
sustinem̄. reitentes mat̄na imitatione amplectere statim
debem̄. Utō ē ignoscendū cui qm̄ cū ueniā postulat. n̄ enī
posse peccata dimitti ei. q̄ in se peccanti peccā n̄ dimittit.

forma enī nob indulgentie d's ex merito additionis n're
imposuit. dū ita nos pcepit orare. Dimitte nob debita
nra. sic nos dimittim' debitorib' n'is. Iustū ē enī dī iudi-
cium. tantūq; peccatori ase indulgeri ostendit. qntū al-
terutrū un' qsq; in se offenso indulget. Quidā de suis fiden-
tes meritis. pigre in se delinquentib' ueniā pstant. s; nich
pficit illibari ēē aculpa q n est parat' adueniā. dū poti'
hec magna sit culpa. qndo tardius relaxant' fātina delicta.

Qui sibi fratē tarde reconciliat. dīm sibi tandi placat. frus-

tra enī piciari sibi dīm querit. q cito placari in pximū neg-

Ovo sunt erga dilec- *De dilectione. xxv.* *Illegit.*
tionē pximi conseruanda. unū ne malū q's inferat.

alterū ut bonū impendat. p'mū ut caueat ledere. seqnter

ut discat p'stare. Amicitia ē animoz societas. hec q'ppe adu-

ob incipit. nā min' qm int' duos dilectio ēē n poterit. Amiq

dixerit de societate duoz unā ēē animā induob' corporib'.

pp' uim scilicet amoris. sic in actib' ap'loz legim'. erat illis cor-

unū anima una. n qā multa corpora unā habeant animā.

s; qā uinculo yigne conuincti. unū om's generalit' sine offen-

sione sapiebant. Amicitia p'speras res dulciores facit. adūsas

cōmunionē tēperat leuioreq; reddit. qā dū in tribulatione

amici solatio adiungit. nec frangit animū nec cadere patit'.

Tunc uere amic' amat. si n p'se s; p'do amet. q ū p'se amicū di-

ligit. insipient' eū amplectit. Multū interra dimersus ē. q

caralit' hominē moriturū plus diligit qm oportet. Qui in-

temperanter amicū amat. p'se magis illū qm p'do amat.

Quanto g bonū ē q p'do fratē diligit. tamō pnciosū q eū p-

ipso amplectit. Plerūq; diligit in alio homo qd odit in se. ut

pote in infantib'. aman' enī qndā eoz ignāuiā. nām odim'.

quæ ignaui esse nolumus. Sic lapides. equos. & cetera. quæ licet diligamus. tam nolumus hoc esse. etiam si possemus. *De fidei amicis.*

Cito paduersa fraudulentus patet amicus. nam in *xxviii* speritate incerta est amicitia. Nam in aduersitate scit. utrum persona an felicitas diligat. Sepe per simulationem amicitia colitur. ut qui non potuit aperte decipere decipiat fraudulentus. Tunc quisque magis fit pietatis iusticieque diuine curarum. quando despicit amicum aliqua aduersitate percussu. Qua in re et sibi occasionem mercedis tollit. et erga percussorem proximi crudelis existit. uelut actum est inter lazarium ulcerosum. diuitumque superbum. Paduersa ergo et prospera comparat. si utique uere diligat deus et proximus. quia dum aduersa preecedunt. amicus fraudulentus detegitur. statimque despicit. quem se diligere simulauit. Amicitia certa nulla uel excludit. nullo tempore abolet. ubicumque enim se uertit tempus. illa firma est. Rari autem sunt. qui usque in finem existunt cari. Nam multos acernitate aut aduersitas temporis. aut contentio que libet actionis auerit. Sepe et per honorem quorumdam mutant et mores. et qui ante conglutinosos carnate habuerunt. postquam ad culmen honoris uenerint. amicos habere despiciunt. *xxv.*

Ister ueros amicos amicitia *De amicitia munere orta.* ex beniuolentia oritur. inter fideles beneficio adiungitur. Non sunt fideles in amicitia. quos munus non gratia copulat. nam cito deserunt. non semper accipiunt. Dilectio enim que munere conglutinat. eodem suspensio dissoluit. Nulla est uera amicitia que nichil querit ex rebus amici. non sola beniuolentia. scilicet ut gratis amet amantem. Plerumque amicitia ex necessitate uel indigentia nascitur. ut semper quisque quod desiderat consequatur. Ille autem ea ueraciter querit. que nichil egendo ea appetit. Nam illa erimopia breuis est et fuscata. ista pura atque perpetua.

De malorum Concordia.

xxvi.

Amicicia in rebus tantum bonis habenda est: nam quod ea in malo
utuntur: non sibi amici sed inimici existunt. Concordia malorum
contraria est bonorum: et sic optandum est ut boni pacem habeant in
uicem: sic optandum est ut mali inuicem sint discordes. Vnanimi
tate quippe malorum bonorum esse contraria paulus apostolus approbat: quod
malos contra se diuidit: quod in necesse sua discordasse conspexit.
Inde in lege mare rubrum hoc est malorum hominum concordia diui
ditur: ut electorum uia tendens ad beatitudinem non impediatur. Im
peditur autem iter bonorum: si mare hoc est unitas non diuiditur iniquorum.

Non debet uicia aliena **De Correctione fraterna. xxxii.**
corripere: quod adhuc uiciorum contagionibus seruit. Improbum est
enim arguere quinquam in alio: quod adhuc reprehendit in semetipso.
Qui ueraciter uult fratrem corrigere ac sanare infirmitate: ta
lem se fratri utilitati prestare studeat: ut cum quem corrigere
cupit humili corde amoneat: et hoc faciens ex compassione quasi
communis periculi: ne forte et ipse subiciatur temptationi. Sicut
uiri spirituales alieni peccati emendationem expectant: ita propter
delinquentibus deridendo insultant: et quantum in ipsis est eos insa
nabiles putant: nec declinant cor ad compatiendi misericordiam:
sed superbiunt et detestantur atque blasphemant. Non nunquam accidit
ut inter amicos aliquod redargutionis enutritum discordia ma
iorem postea caritatem parturiat: utpote cum corriguntur ea que displicere in amico uidentur: et hoc quod de
primum non sine quadam emulatione amonuit suscipit sed
corruptum primum gratias agit. At contra multi pro parua lesione
uim caritatis rescindunt: et ab amore dilectionis sese phen
inter retrahunt. Plerique correctionem suam officium caritatis
existimant: plerique uero hoc ipsum quod ex caritate corripuimus
ad iniuriam contumeliam trahunt. Unde euenit: ut ex eo de
teriores efficiantur: pro quod emendari obediendo potuerunt.

Salubrit̃ accipiunt iusti. quociens ex suis excessib⁹ angunt̃.
Supflua aut̃ ē humilitas eorū. q̃ se gessisse accusant que n̄
admisert̃. Qui ū sine arrogancia bona sua facta p̄nuntiat.
p̄culdubio nequaquā peccat. Est quorūdā excusatio pueri for̃.
q̃ dū p̄ suis facinorib⁹ angunt̃. uerba iustorū p̄cursura decli-
nanda abiciunt. seruantes se diuino iudicio q̃ p̄mendi
sunt duri. dū tēporaliter cōtēpnunt se iudicari ab hōib⁹.
Iniquis molesta ē ueritas. amara disciplina iusticie. nec de-
lectant̃ n̄ placencia p̄prie inbecillitatis. in iusticie fecundi.
steriles ueritati. cecū ad contuendā lucē. yoculati ad tene-
brarū aspiciendū errorē. Corda reprobū lubrica sunt. ad
male cōsentiendū fluxa. ad bene cōsentiendū durissima.

Approbat salomon. y iusti emendationē correpti. y stulti ob-
stinationē amoniti. dicens. Doce iustū. y festinabit accipe.
De stulto aut̃ ait. Qui erudit derisorē. ipse s̄ iniuriā facit.
Non nullos ēē prauitatis hōies. q̃ dū ipsi a malo corrigi negli-
gunt correptorū falsa criminatione detrectant. y ad sui sce-
leris solatiū usurpant siue falsū cōpeterint. qd̃ ad infamiā
bonorū obiciant. sic ē illud in salomone. Bona in malū con-
uerter impi. y in electis inponit maculā. Ve aut̃ illi q̃ et
suā rennuit uitā corrigere. y bonorū n̄ desinit detrectare.

Uerūq; mali similes sibi in malū defendunt. y p̄-
cino suo prauos cont̃ correctionē bonorū suscipiunt.
ne unde displicent emendent. adicientes in se aliena
delicta. ut n̄ tantū de suis malis s̄ etiā y aliorū facinorib⁹
puniant. quorū peccata defendunt. **De Prepositis**

Via ecclesiasticus y crucifigi mundo p̄. **eccle. xxi.**
mortificationē p̄prie carnis debet. y dispensationē
ecclesiastici ordinis ex diuina uoluntate si puenierit nolens qd̃.
s̄ humilis gubernandā suscipiat. Multis intercipit sa-

66
thanas fraudib' eos q' uirt' 7 sensus utilitate pstantes pē-
pdesse aliis nolunt. 7 dū eis rēgimen animarū imponit ren-
nuunt. consulti arbitantes ociosā uitā agere. qm' lucris
animarū insistere. Qd' tam' decepti agunt panguitū dia-
boli. fallentis eos p' speciem boni. ut dū illos apastorali offi-
cio rēhibet. nequaquā pficiant q' eorū uerbis atq; exemplis in-
strui poterant. Scī uiri neq; qm' occupationū sēlarū curas ap-
petunt. f' occulto ordine sibi sup' impositas gemunt. 7 qm' uis
illas p' meliorem intentionē fugiant. tam' p' subdita mte por-
tant. Quas qdē sūmo p' se liceat uitare festinant. f' tūtes oc-
cultā dī dispensationē suscipiunt qd' fugiunt. exerceant qd'
uitare noscunt. Intrant enī ad cor. 7 ibi cōsulant qd' uelit
occulta uoluntas dī. sēseq; subditos debere sūmis ordinatiōib'
cognoscentes. humiliant ceruicē cordis. iugo diuine dispen-

Nos sunt p'mo. *De indignis p'positis. xxx. Stationis.* 111.
Nuendi ad rēgimen ecclē. q' adhuc uiciis subiacent. Hinc
ē qd' p'ceptū ē dauid n' edificare uisibile templū. q' sangui-
nū uir' belli frequentia ē. Qua figura illi spūalit' admonent.
qd' adhuc correptioni s' dediti. ne templū edificent. hoc est
ecclām docere p'sumant. Non debet honoris ducatu' suscipe.
q' nescit subiectos tūmte uite melioris p're. Neq; enī q'sq;
ad hoc p'ficiūt ut subditoz culpas corrigat. 7 ipse uiciis ser-
uiat. Qui n' se dignū ad episcopatu' existimat. locū ei' q' dignū
ē n' p'sumat. Nā tam scīm ē sacerdotis nom'. ut nulla uicioz
nota maculari se sinat. Graui' enī condēpnabit. q' indignū su-
scipit qd' n' meret. Qui rēgim' sacerdotis contendit appetere.
ante uisū discutiāt si uita honori sit congrua. Qd' si n' dis-
crepat. humili' ad id ad qd' uocat' accedat. Beati q' p'pe cul-
pē geminat. si q'sq; cū culpa ad sacerdotale culmen aspiciat.
Heu me miserū. inexplicabilib' modis astrictū. Si enī suscep-

tū regimē ecclesiastici ordinis retentē criminis consciū tūeo.
si de scia ne deteri sit culpa susceptū gregē relinquere ampli
formido. Undiq; miser metuo. 7 in tanto rei discrimine qd
sequar ignoro. Vnicuiq; casus tanto maioris ē cūinis. qmto
7 priq; caderet maioris erat uirtutis. Precedentiū nāq;
magnitudo uirtutū crescit ad cumuluū sequentiū delictorū.
¶ Ilerūq; sacerdotes sue magis utilitatis causa qm gregis pēe
desiderant. nec ut p sint p̄sules fieri cupiunt. s; magis ut
diuites fiant 7 honorent. Suscipiunt enī sublimitatis cul
men. n̄ p pastoralis regimine s; p solius honoris abitione. atq;
abiecto ope dignitatis solā nominis appetunt dignitatē.

¶ Bū mali sacerdotes dō ignorante n̄ fiant. tam ignorant a dō.
ipso p ppham testante. Principes extiterūt n̄ cognoui. S;
hic nescire dī regbare ē. nam dō om̄a nouit. *De indoctis*

*S*icut Iniq; 7 peccatores ministeriū sacer
dotale assequi phibent. ita indocti 7 imperiti atali offi
cio retrahunt. Illi enī exemplis suis uitā bonorū corrūpūt.
isti sua ignāua iniq; corrigere nesciunt. Qd enī docere
pōterunt. qd ipsi n̄ didicerunt. Desinat locū docendi su
scipe. q nescit docere. Ignorantia q̄ppe p̄suliū. uitē n̄ con
gruit subiectorū. Uetus enī si ceco ducatu pbeat. ambo info
ueā cadunt. Sacerdotes indoctos p̄saliā ppham dñs implet
dies. Ipsi inq; pastores ignorauerūt intelligentiā. Et iterū.
Speculatores cecī om̄s. id ē imperiti ep̄i. nescierūt inq; unūsi.
canes muti n̄ ualentes latrare. hoc ē plebes cōmissas n̄ ualen
tes resistendo malis puerbū doctrine defendere. *De doctrina*

*T*ay Doctrina quā uitā. 7 exemplis p̄positoy. xiv
clarere debet ecclesiasticus doctor. Sā doctrina sine uitā ar
rogantē reddit. uitā sine doctrina inutile facit. Sacerdotis
p̄dicatio opib; cōfirmanda ē. ita ut qd docet ūbo instruat

67
exemplo. Vera ē enī illa doctrina. qm̄ uiuendi seq̄t̄ forma.
Nam nichil turpi ē. qm̄ si bonū qd̄ qsq; p̄dicat explere ope ne-
gligit. Tūc enī p̄dicatio uulit p̄feri. q̄ndo efficacit̄ adimplet̄.
Nūq; doctor 7 bone actionis 7 bone p̄dicationis habere debet
studii. nā alterū sine altero n̄ facit p̄fectū. S; p̄cedat iustū be-
ne agere. ut seq̄nter bene possit docere. Om̄is uilis doctor
plebiū subiectarū ita se p̄stare debet. atq; insistere doctrine.
ut q̄nto claret uerbo. tanto clarescat 7 merito. Nā qd̄ apls ti-
metho p̄cepit cū om̄i impio docere. n̄ hortat̄ ad timorē su-
p̄bie s; ad bone actionis 7 uite auctoritatē. uidelicet ne liber-
tatē p̄deret p̄dicandi. si bene doceret 7 male uiueret. Vnde
7 dñs. Qui soluerit unū de mandatis his minimis 7 sic docu-
erit. minimū erit in regno celoz. Vides qd̄ auctoritate magis-
teri caret. q̄ qd̄ docet n̄ facit. Sic in m̄mis metallū 7 figu-
ra 7 pond̄ inquirūt. ita in om̄i doctore eccl̄astico qd̄ sequat̄.
qd̄ doceat. qm̄ uiuat. P̄ qualitatē q̄ metalli doctrina. p̄figu-
rā similitudo patrū. p̄ pond̄ humilitas designat̄. Qui ū ab his
trib; discrepauerit. n̄ metallū s; terra erit. De his q̄ bene
Intendū doctoris uicio etiā ipsa uera *docent 7 male uiuunt*
doctrina uilescit. 7 q̄ ^{non} uiuit sic docet. ipsā quā p̄dicat ueri-
tatē contēptibile facit. Arcus p̄sūs ē lingua magistroz do-
centiū bene 7 uiuentiū male. 7 idō q̄si expuerso arcu sagittā
emittunt. dū suā prauā uitā pp̄rie lingue ictu confundūt.
Qui diuina p̄dicant 7 exei p̄dicationis dignitate uiuendo
muni desiderant. habentes dī ūbū more 7 in ope n̄ habentes.
multa 7 bene docentes nichil aut̄ opantes. imitant̄ ba-
laam ariolū. q̄ corruens ope aptos habuit oculos ad comu-
endā lucē doctrine. Qui bene docet 7 male uiuit. tāqm̄ es
aut cymbalū sonū facit aliis. ipse tam̄ sibi manet insen-
sualis. Qui bene docet 7 male uiuit. qd̄ docet bene uiui-

xxv

ut p̄ficiat. q̄d u male uiuit se ip̄m occidit. Sic sacerdos q̄
si digne se agit ut sacerdotē decet ⁊ ministeriū ei. ⁊ ip̄s ⁊ a-
liis utilis ē. indigne autē uiuens aliis q̄dē utilis ē loquendo.
se autē interficit prauē uiuendo. ac phoc q̄d in illo mortuū
ē p̄priū ē. q̄d uiuit in eo id ē sac̄rū ministeriū q̄d ē uite
alienū ē. Qui bene docet ⁊ male uiuit. uidet̄ ut cereus q̄
dū bonā alis exponit lucē p̄stare. se ū in malis suis cōsumere
atq; extinguere uidet̄. Qui bene docet ⁊ male uiuit. uidet̄ bo-
nū malo cōtingere. lucē tenebris commiscere. ueritatē mēdā.

xxxviii

Sēp̄ p̄qs **De prauis exemplis sacerdotum.** No mutas ē
iusticia docet̄ p̄p̄s peccati mor̄b̄ ir̄p̄it. ⁊ mors peccati
ad plebes p̄transit. scilicet uel dū male docent. uel dū faciūt
praua. Hieriq; sacerdotēs ⁊ clerici p̄ue uiuentes forma ceteris
in malū existunt. q̄ in bonis exemplū cē debuerūt. Hi enī q̄cūq;
exemplo male cōuersationis sue p̄dunt. de illis rationē sine
dubio reddituri sūt. Ex carnaliū p̄positoz exemplo plerūq; fit
uita deterior. subditoz. ⁊ plebis merito fiunt tales sacerdotēs. q̄
exemplo deteriori poplū destruant n̄ ut edificent. Ex merito
enī plebs n̄ nūq̄m ep̄i dep̄uant. q̄ten̄ peliui corruant q̄ secus.
Capit̄ languente. cetera corporis m̄bia inficiunt. Si ⁊ sēp̄tū est.
Om̄e caput languidū ⁊ om̄e cor merens. a planta pedis usq;
aduerticē n̄ ē in eo sanitas. Caput enī languidū doctor ē agens
peccatū. cui malū ad corp̄ p̄uenit. dū eū uel peccante uel pra-
ue docente. pestifer languor ad plebes subditas transit. De-
teriores sūt q̄ siue doctrinis siue exemplis uitā moresq; bonoz
corrūpunt. his q̄ substantias alioz p̄diag; diripiunt. Hi
enī ea que extra nos sūt. tam q̄ n̄a sunt auferunt. corrupto-
res ū morū p̄p̄e nos ip̄s decipiunt. quō diuicie hominū
mores eoz sūt. Multū q̄ distant dāpna mox. a dāpnis tēpo-
raliū rerū. dū ista extra nos sūt. mores ū in nobis.

De ppositis carnalib. xxxvii

Providentia plerūq; divini consilij ordinant ppositi mundana y exteriora sectantes. ut dū tēporalib' reb' se totos impendūt. spītalē y studiosiōrē uitā cōtemplationis exerceant. q̄a dura ē sārēina episcopaliū cinarū uolentiū quiete uiuere. Pūdet sepe d's curis deditos sc̄larib' ad susceptionē regiminis. ut dū hīs exteriora sine radio pcurant. spītales reb' interiorib' sine impedimēto rerū terrenarū deseruiant. Dei g' ordinē accusat qd instituiunt q' epōs cōdemnat. dū mūi spīitalia s; magis tēna sectant. Ex diuini enī tabnaculi dispositione obinurias mundi ferendā y turbines. qsdā institui epōs sc̄larib' curis insistentes. ut hīs q' interi' supna desiderant. nullo terreno obsistente negotio. liberi' hoc qd amant intendant. Non ē itaq; iudicand' a plebe rector inordinat'. dū magis nouerit ppli sui fuisse meriti. pueri regimēni suscepisse pontificis. Nā pmeritis plebiū disponit' a dō uita rectorū. exemplo dauid peccanti ad cōparationē pncipū q' ex merito plebis puaricant. Sententia dāpnant' cham filiū noe q' suorū ppositoz culpas in publico pdunt. sic cham q' patris pudentia nō opuit. s; deridenda monstrauit. Habituri sem meritū y iusticiā. q' reuerent' opūnt que patrē excessisse cognoscunt. si tamē facta patrū nō diligant. s; tam opiant nec imitent. Nā sunt q' ppositos suos puerse iudicant. dū terrenis studiis eos plus uiderint cōtinentes. si uel parū etiā ipsi de spītalib' cognauerit. Rectores g' iudicandi a deo sunt. a suis autē subditis nequaquā iudicandi s'. exemplo dñi q' pse uidentes colūbas y nūmulariorū m̄sas. ppo euerit flagello. y p̄iecit atēplo. uel etiā sic dicit. d's stetit in synagoga deoz. in medio autē dōs discernit. Qd si a fide exorbitauerit rector. tūc erit arguend' a subditis. p morib' ū rēpbis tolerandus magis qm dīstringend' a plebe ē. **De iacundis doctorib'.**

Iracundi doctores praeuident furoris discipline modum ad iracundiam eruditatis conuertuntur unde emendare subditos poterant inde potius uulnerant. Unde uisceribus sine misericordia culpas praeposuit iracundi. quia cor eius dissipatum in iram curis non colligit in amorem unitatis. Mens enim soluta induit se catena caritatis non astringit sed male laxata male ad omne occasionem mouetur & *De Supbis doctoribus. xl. i.*

Bonys doctoribus est quod in humilitate seruat disciplinam. per disciplinam non incurrit superbiam. Uti autem pastores plebes tyrannice praemunt non regunt. quique non dei sed suam gloriam a subditis exigunt. Multi sunt qui in uerbo doctrine non humiles sed arrogantis existunt. quique ipsa quae predicant recta non studio correctionis sed uicio elationis annuntiant. Multi sunt qui non ex consilio edificandi sed ex timore superbiendi docent ne ut possint sapientes sunt sed ut sapientes uideantur docere student. Estimatio propria arrogantium sacerdotum per quam imitantur sanctos rigore discipline sed sequuntur negligunt caritatis affectione. Videri uolunt rigidi seueritate. yformam humilitatis praestare nequeunt ut magis terribiles quam mitis aspiciantur. Superbi doctores uulnerare potius quam emendare nouerunt. salomone testante qui ait. uirga in ore stulti superbia. quia increpando rigide feriunt. ycomparati humilibus nesciunt. Bene alieni peccati curanda uicia suscipit. qui hoc ex cordis dilectione yhumili conscientia facit. Ieterum qui delinquentem superbo uel odioso animo corrumpit non emendat sed percutit. Quicquid enim propter uisum uel indignum animi pertulerit obuiungentis furor est non dilectio corrigentis.

Qui perficit ad regimen. *De Humilitate praepositorum. xli.* taliter erga disciplinam subditorum praestare se debet ut non solum auctoritate uerum etiam humilitate clarescat. Sed tam uita erit in eo uirtus humilitatis ne dissoluatur uita subditorum in.

69
uicis. atq; ita adherat auctoritas potestatis. ne p[er] timore
cordis seueritas existat inmoderationis. Hec ē in d[omi]ni sacerdotib[us]
uera discretio. q[ui] nec p[re]b[er]at sup[er]bi. nec p[re]humilitatē re-
missi sunt. Hinc ē q[uo]d sc[ilicet] cū multa ostentia redarguer[ent] etiā
p[ri]ncipū uicia. in q[ui]b[us] cū ēēt sūma humilitas. loco tam necessa-
rio libere t[ran]sgressores iusticie increpabant. Aliq[ui]ndo etiā sub-
ditos nos oportet animo ēē humiliores. q[uo] facta subdito[rum]
iudicant[ur] a nob[is]. n[on] a d[omi]no d[omi]n[u]s iudicat. Agnoscat se ep[iscopu]s s[er]uū eē
plebi n[on] d[omi]n[u]m. uerū hoc caritas n[on] conditio exigit. **De doctrina**

Non omib[us] una eadēq[ue] doctrina ē adhiben- **discretionis. xlul.**
da. s[ed] p[er] qualitate mo[rum] diuisa exhortatio erit docto[rum]. Nam
q[ui]sdā increpatio dura. q[ui]sdā u[er]o exhortatio corrigit blanda. Sic
p[ri]m[us] medici aduarios corporis morbos diuiso medicamine ser-
uiunt. ita ut iuxta uulnerū uarietates medicina diuersa sit.
sic y doctor ecclesie singulis q[ui]b[us]q[ue] congruū doctrine remediū
adhibebit. q[uo]d cuiq[ue] oporteat p[er]tate. p[er]seru. ac p[er]fessione
annuntiabit. Non omib[us] ea q[ue] clausa s[un]t ap[er]ienda s[un]t. multi s[un]t
enī q[ui] capere n[on] possunt. q[ui]b[us] si indiscrete manifestent[ur]. statim
aut detrahunt aut negligunt. Prima q[ui]dē prudentie uirt[us]
ē. eam q[ui]n docere oporteat estimare p[er]sonā. Rūdicib[us] p[ro]p[ri]is seu
carnalib[us] plana atq; cōmunia. n[on] sūma atq; ardua p[re]dicanda s[un]t.
ne inu[er]sitate doctrine opp[rim]ant[ur] poti[us] q[uam] erudiant[ur]. Vnde y
paulus ap[osto]l[us] ait. Non potui uob[is] loq[ui] q[ui] sp[irit]ualib[us] s[ed] q[ui] carnalib[us].
tāq[ui]n paruulis in xp[isto] lac uob[is] potū dedi n[on] escā. Carnalib[us] q[ui]ppe
anims nec alta nimis de celestib[us] nec terrena ouenit p[re]dicare
s[ed] mediocrit[er]. ut uicia eor[um] moresq[ue] desiderant edoceri. Coruus
dū suos pullos uidet albi coloris nullis eos alit cibis. s[ed] tantū
de attendit donec pat[er]no colore nigrescant. y sic eos frequē cibo
reficiat. ita y ecclesie doctor strennuus n[on] eos q[ui] docet uidet ad
suā similitudinē penitentis cōfessione nigrescere. y decore

seculari deposito lamentationis habitū de peccati recordati-
one induere: ut pote adhuc exteriorib' hoc ē carnalib' nō
apit intelligentie spūalib' p'fundiora mysteria. ne dū au-
dita nō capiunt: p'ri' incipiant contēpnere qm̄ uenerare mā-
data celestia. Ali' ē agendū erga eos q' nō cōmittunt' regi-
mini. si offendunt. atq: alit' cū hīs q' nob' cōmissi nō sunt.
Qui si iusti sunt uenerandi sūt: si ū delinquant: p'sola carita-
te ut loc' ē corripiendi sūt: nō tam cū seueritate: sic hū q'
nob' regendi cōmissi sūt. Pri' docendi sūt seniores plebis: ut per
infra positi facili' doceant. Unde ap'ls. Hec inq't cōmū fide-
lib' hōib'. q' idonei sūt yalios docere. Ingeniū ē boni doctoris
incipientis alauidib' eoz q's salubrit' obuiugatos corripe ca-
piunt: sicuti ap'ls ad corinthios facit: q's alauidib' inchoat
y increpationib' pbat. S; erant apud corinthios q' laude y in-
crepatione digni eēnt: illi ū indiscrete. Sic utraq: omib' loq't:
ut omib' utraq: uenire uideant. *De Silentio doctor. xl*

Pro malo merito plebis auferē doctrina p'dicationis. *iii*
p' bono merito audientis tribuit' sermo doctoris. In potesta-
te diuina consistit: cui uelit d's doctrine uerbū dare ut cui au-
ferre: y hoc aut p'dicentis aut p'audientis sit merito: ut in
p'culpa plebis auferat' sermo doctoris. nō ū p'utilib' meritis
tribuat'. S; y bon' docet bonū. y malus malū. y bon' malū. y
malus bonū. q'd tam fit iuxta meritū pplōy. Non om̄a t'p'a
congruunt doctrine: sedm̄ salomonis sententiā dicentis.
Temp' tacendi: y temp' loquendi. Non q'dē p' timorē s; p'distri-
ctionē: p'p't maloy incorrigibilē iniquitatē: nūq'm electos opor-
tet ad doctrina cessare. Vntū doctores ecclē calore caritati
ardentes dicescunt ad docendo. q'a nō est q' audiat: testante
ppha. Sinitatis claustra clauserunt: y nō ē q' apiat. Qui docen-
di accipit officiū. vntū ad temp' facta p'rimi taceat: que

70
statim corrigere nequaquam existimat. Nam si corrigere potest et
dissimulat: uerum est quod sensum alieni erroris habeat. Plerique
scilicet doctores principaliter perinatia qua iniquis emendare nequeunt
his tacere disponunt: sed calore spiritus qui agunt ferre non sustinen-
tes. iterum in increpatione persiliunt iniquorum. *De prebenda sacca-*

Quibz docendi forma commissae: *dotali protectione implebe. xlv.*

multum subeunt periculis si contradicentibus ueritati resis-
tere noluerint. dum propheta doctorem ecclesie instruat usque ad su-
mum iusticie peruenire cum dicit: super montem excelsum ascende
que uolueras syon: scilicet ut ita premineat merito sic et gradu.
sequens ne forte debeat a docenti timore restringi addidit:
exalta in fortitudine uocem tuam et noli timere. Unde propheta
mox ita dominus ait. Accinge lumbos tuos: et surge loquere ad eos.
Ne formides a facie eorum: nec enim timere te faciam uultum eorum.
Unde apparet: quia et non timere donum dei est. Qui personam potentis ac-
cipit ueritatem loqui pauescit: graui multat culpe sententia.
Multi enim sacerdotes metu potestatis ueritatem occultant: et ab o-
pe uel a iusticie predicatione rei alicuius formidine aut potes-
tate trementes auertunt. Sed heu perdidit inde metuunt quia
uel amore rerum secularium implicantur: uel quia aliquod facinorosum opus
confundunt. Multi presules ecclesiarum timentes ne amicitiam per-
dant: et molestiam odiorum incurrant: peccantes non arguunt et
corripere pauperum oppressores uerentur: nec pertimescunt se de ue-
ritate reddere rationem: pro eo quod recedunt de plebibus sibi com-
missis. Quando a potentibus pauperes opprimunt: ad eripiendos
eos boni sacerdotes protectionis auxilium ferunt: nec uerentur cui-
quam inimiciarum molestias. Sed oppressores pauperum palam arguunt
increpant: excommunicant: inuicem metuunt eorum nocendi in-
fidias: etiam si nocere ualeant. Pastor enim boni animam suam ponit
pro ouibus suis. Sic praeuigil pastor contra bestias oues custodire solet:

ita & di sacerdos sup gregē xpī sollicit' eē debet ne inimic' uastet
ne persecutor' infestet: ne potentioris cuiq; cupiditas unā pau-
pum inq̄tet. **Bravi** autē pastores n̄ habent curā de omnib'. s; sic
legit' in euanglio de mercennariis. uident lupū ueniēte & fugi-
unt: q̄ndo potentib' tacent. & malis resistere metuumt. **inquit.**

xlvi

Sacerdotes p̄p̄loz inq̄tate. **De disciplina sacerdotū in his q̄ de-**
dāpnant: si eos aut ignorantes n̄ erudiunt. aut peccantes
n̄ arguant: testante dño ad p̄phā. Speculatorē te dedi do-
mū istā. Si n̄ fueris locut' ut se custodiat impi' auiā suā. ille
in inq̄tate sua moriet'. sanguinē autē ei de manu tua requiā.
Sic enī hely sacerdos p̄filioz inq̄tate dāpnat' est: & licet eos delin-
quentes amonuerit: s; tam n̄ ut oportebat redarguit. Sacerdotes
exq̄rere debent peccata p̄p̄loz. & sagaci sollicitudine unūquēq;
p̄bare: iuxta testimoniu dñi ad hieremiā loq̄ntis. **P**astorē te
vedi in p̄p̄lū meū robustū. & scies & p̄babis uias eoz. Sacerdotes stu-
dio corrigendi facta p̄scrutari debent subiectoz: ut em̄datis
lucrifacere possint. Sic autē peccatorē cōuenit argui: ita
iustū n̄ exulcerari. Sacerdotes curā debent habere de his q̄ pe-
unt: ut ei redargutione aut corrigant' a peccatis. aut si incor-
rigibiles existunt ab ecclā separentur. **A**trouit arguunt' q̄ de-
cipiendo peccantes. n̄ solū q̄a n̄ arguunt' p̄ peccato s; etiā adu-
lant' decipiunt: dicente p̄phā. **E**t erunt q̄ beatificant' p̄p̄lū istū
seducentes. & q̄ beatificant' p̄cipitati. **A**trouit iterū arguunt'
q̄ peccantē n̄ recipiunt s; despiciunt. & sp̄nunt. nec alteri
delictū tāquā p̄p̄riū ingemiscunt. **D**e talib' p̄ ysaiā dñs cō-
minans dicit. Qui dicit' recede a me n̄ appropinques m̄ q̄a in-
mund' es. isti ut fum' erūt in furore meo. ignis ardens tota die.
Inde ē qd̄ ap̄ls om̄ia om̄ib' fact' ē n̄ imitatione erroris. s; cō-
passionis miseratione: scilicet ut ita uicia aliena fleret: quē
admodū si tali & ipse implicaret' errore. **B**oni pastores p̄p̄lū

71
debent delicta deflere: y totos se planctib' tēdere: y imitantes
hieremiā pphā dicentē: Quis dabit capiti meo aq̄m y oculis
meis fontē lacrimarū: y plorabo die ac nocte in tēfectos ppli mei.
Tanq̄m pphā q̄ delicta plebis peccata sādōs flere debet: s; affec-
tu cōpaciendi n̄ actione cōmissi. Non nulli p̄sules greges q̄dā
p peccato a cōmunionē eiciunt: ut peniteant: s; q̄li sorte
uiuere debeant ad meli' exhortandos n̄ uisitant: q̄b' congrue
sermo diuin' increpans cōminat: Pastores q̄ pascitis pplm meū
uos dispistis gregē meū: eiecistis nec uisitastis eos: ecce ego uis-
itabo sup uos maliciā studioz uībz. Bonoz studia sādōtū
multa diligentia etiā praua plebiū facta p̄q̄runt: ut dū in i-
mis subditoz peccatis se acerrimos p̄stant: maiores malos
cautos sibi subiectosq; ac sollicitos faciunt: Sic medici morbo
imminentes curandos suscipiunt: futuros ū ne irēpant me-
dicinē obiectu q̄dā p̄scientia antecediunt: ita y doctores bo-
ni sic ea que male acta sūt resēcant: ut ea q̄ admitti possunt
ne ppetrent: doctrina succurrente pueniunt. Qui blando
uerbo castigat n̄ corrigit: acri necesse ē ut arguat: sū dolore
enī abscedenda sūt: que lenit sanari n̄ possunt. Qui amōnuit
secrete de peccato corrigi negligit: publice arguend' ē: ut
uuln' q̄d occulte sanari nescit manifeste debeat emdār.
Manifesta q̄ppe peccata: n̄ s; occulta correctione purganda.
Palā enī sunt arguendi: q̄ palā nocent: ut dū apta obuiungatio-
ne sanant: hi q̄ eos imitando deliq̄ant corrigant. Dum un'
corripit: plurimi emdant. Necesse ē enī ut p multoz saluatiōē
un' condēpnēt: quā p un' licentiā multi p̄elutent. Ita erga
delinquentes sermo ē pferend'. sic ei q̄ corripit expostulat
salus. Qd si op' ē aliq̄m medicamēti salutē uerbo p̄dicationis
asp̄gere: lenitate tamē corde op' ē retinere. Doctores n̄ nūq̄m
duris feriunt increpationib' subditos: q̄ tamē acariitate eoz

q̄s corripunt n̄ recedunt. Sepe eccl̄e censura arrogantib̄ ui-
det̄ eē supbia. q̄d ab onis pie fit. crudelit̄ fieri putat̄ ap̄ius.
q̄a n̄ discernunt recto oculo q̄d ab onis recto fit animo. Notan-
dū ē uehement̄ ab om̄i pontifice. ut tanto caut̄ erga cōmissos
agat. q̄nto dur̄i ap̄o iudicari formidat. Nā sic sc̄ptū ē. in q̄
mensura m̄si fueritis remeiet̄ in ipsa uob̄. Cottidie nāq̄. om̄s
delinq̄m̄. y in multis errorib̄ labim̄. Qui enī in m̄is delictis elem̄-
tes sum̄. in alieno peccato rigōrē neq̄q̄m tenere debem̄. Multi
alioz uicia cernunt sua n̄ aspiciunt. y cū ipsi in maximis cri-
minib̄ obnoxii teneant̄. inuota peccata fr̄ib̄ n̄ dimitunt.
Y pochrit̄ trabe in oculo suo consistentē n̄ sentiunt. y herentē
festucā in lumine fr̄is intendūt. Facili rēphendim̄ uicia alie-
na q̄m m̄a. Nā sepe q̄ puer sa in aliis iudicam̄. in nob̄ nocibilia
eē minime sentim̄. y q̄d in aliis rēphendim̄. agere ipsi n̄ er-
ubescim̄. Facili uicia unicuiq̄. q̄m uirtutes intendim̄. ne q̄d
boni q̄sq̄. gesserit agnosce cupim̄. s̄. q̄d mali egerit p̄feram̄.
Propter peccatū p̄mi hōis humano **De Subditis. xlviii.**
generi pena diuinit̄ illata ē seruitutis. ita ut q̄b̄ aspici-
t̄ n̄ congruere lib̄tatē. his misericordī irroget seruitutē. y
licet p̄ peccatū humane originis. tam̄ equis d̄s idō decreuit
hōib̄ uitā. alios seruos constituens alios d̄nos. ut licentia
male agendi seruoꝝ. potestate dominantū restringat.
Nā si om̄s sine metu eēnt. q̄s eēt q̄ amalis quēpiā cohiberet.
Vnde y ingentib̄ p̄ncipes regesq̄. electi sunt. ut terrore suo
p̄p̄lū amalo cohererent. atq̄. ad recte uiuendū legib̄ subde-
rent. q̄ntū p̄tinet ad rationē. Non ē enī p̄sonar̄ acceptio ap̄
d̄m̄. q̄m mundi elegit ignobilia y contemptibilia. y ea que n̄ sūt
ut ea que sūt destrueret. ne gloriēt̄ om̄is caro hoc ē carnalis
potentia corā illo. Vñ enī d̄ns equalit̄. y d̄ns fert consultū
y seruū. Melior ē subiecta seruut̄. quā elata lib̄tas. Multi

enim inveniunt dō libere seruientes sub dñis constituti
flagitiosus. q̄ si hic subiecti sunt illis corpore. plati tam s̄

Uix lustris aut om̄i **De Prelatis. xlviii.** *In mente;*
potestate sc̄lari exuitur: aut si aliq̄ cingit. n̄ sub illa
curuat ut sup̄b tūmeat. s̄; eam sibi subiecit ut humilior
innotescat. Pbat hoc aplico exemplo. q̄ datā sibi potestatem
etiā nec usus ē ad hoc licebat. s̄; dū posset uti licita abnuunt.
seseq; ut paruultū in medio eoz q̄b̄ p̄erant ostendit. Qui
inappetendis honorib̄ sc̄li aut p̄sp̄itatib̄ mundi instanti de-
sudat labore. hic in futuro uacuius inuenit atque: tan-
toq; s̄aruius ē peccatoz grauatur. q̄nto ab onis opib̄ alieni.
Quanto q̄sq; ampli sc̄laris honoris dignitate sublimat.
tanto graui curarū ponderib̄ aggrauat. etq; magis mente
reogitatione subiecit q̄b̄ sublimitatis gradu p̄ponit. Nā
ut quidā patrū ait. om̄e qd sup̄ eminet plus merorib̄
afficit. qm̄ honorib̄ gaudeat. Quanto q̄sq; curis mundi ma-
iorib̄ occupat. tanto faciliorib̄ uiciis p̄mit. Si enī uix ua-
let peccata animi deuitare quiet. q̄nto magis occupatione
sc̄lari deuinet. Non statim utile ē om̄is potestatis insignis.
s̄; tunc uere ē utile si bene gerat. Tunc aut bene gerit. q̄ndo
subiectis p̄dest. q̄b̄ terreni honores p̄ferunt. Potestas bona ē
q̄ndo dō donante ē. ut malū timore cohercat. n̄ ut temere
malū cōmittat. Nichil aut peius qm̄ p̄ potestatem peccandi
libertatem habere. nichilq; infelici male agendi felicitate.
Qui intra sc̄lā bene tēporalit̄ impat. sine fine in p̄petuum
regnat. de glā sc̄li hui ad eternā transmeat glām. Qui ū
p̄raue regnū exercent. p̄t uestē fulgentē. y lum lapilloz nu-
di y miseri ad inferna torquendi descendunt. Reges a recte
agendo uocati sunt. y ideo sic recte faciendo nom̄ tenet.
ita peccando amittit. Nā y uiros sc̄os p̄inde reges uocari

constat in sacris eloquiis eo quod recte agant: sensus proprios
bene regant: et motus resistentes sibi rationabili discretione
comprimant. Recte ergo illi reges uocantur: qui tam semetipsos quam
subiectos bene regendo modificare nouerunt. Quidam ipsi non
regiminis ad inhumanitatem transuerunt crudelitatis: dumque
ad culmen potestatis uenerint: in apostasiam confestim labuntur:
tantoque se tumore cordis extollunt: ut cunctos subditos
in sui comparatione despiciant: et eos quibus prece contigit non agno-
scant. Quibus congrue peccatasten dicitur: **Uice te constituere:**
noli extolli: sed esto in illis quasi unus ex illis. Dum mundi reges sub-
limiores se ceteris sentiunt: mortales tamen se esse agnoscant:
ne regni gloriam qua in hoc seculo sublimantur aspiciant: sed oportet
quod secum ad inferos deportent intendant. Si ergo carebunt huius
temporis gloria: illa agant que post finem sine fine possideant.
Cum apostolus dicat non est potestas nisi a deo: quoniam dominus per prophetam de quo-
dam dicit: ipsi regnauerunt sed non ex me: Quasi diceret: Non me
propicio: sed me irato. Unde inferi per eundem prophetam adiecit: da-
bo inquit tibi regem in furore meo. Qua sententia manifesti elucet
bonam malamque potestatem a deo ordinari: sed bonam propicio ordinat
~~et~~ mala irato. Reges quando boni sunt muneris sunt dei:
~~et~~ quando uero mali: sceleris est populi. Secundum enim meritum plebis
disponitur uita rectorum: testante iob. qui regnare facit inquit pro-
phetam propter peccata populi. Irascente enim deo: talem rectorem populi
suscipiunt: quale pro peccato merentur. Non nunquam per malicia ple-
bis etiam reges mutantur: et qui ante uidebantur esse boni: accepto
regno fiunt iniqui. **De iusticia principum. xlviii.**

Qui recte utitur regni potestate: ita prestare se omnibus debet
ut quanto magis honoris celsitudine claret: tanto semet-
ipsum mente humiliet: proponens sibi exemplum humilitatis
dauid. quod de suis meritis non tumuit: sed humiliter sese deiciens

73

derit. Viliſ inceda: ⁊ viliſ apparebo ante dñm q̄ elegit me:
Qui recte utit̃ regni poteſtate: formā iuſticię factis magis q̄
uerbis inſtituit. Iſte nulla pſpitate erigit̃: nulla aduerſita-
te turbat̃: n̄ inmitit̃ p̄priis uirib⁹. nec adñno recedit cor ei⁹.
regni faſtigii humili pſidet animo. n̄ eū delectat iniquitas.
n̄ inflammāt cupiditas. ſine defraudatione alicui⁹ expau-
pe diuites facit. ⁊ qđ iuſta poteſtate applis extorquere pote-
rit. ſepe miſedi clem̄tia donat. Dedit dñs p̄ncipib⁹ p̄ſula-
tum. p̄regimine poplōz. ⁊ illis eoſ p̄eē uoluit. cū qđ una
ē ei⁹ naſcendi moriendiq; conditio. Addeſſe q̄ debet poplis
p̄ncipat⁹ n̄ nocere. nec dominando p̄nere ſ; condeſcendendo
conſulere. ut uere ſit utile hoc poteſtat⁹ inſigne. ⁊ donū
di p̄tutione utant̃ membroz xp̄i. Membra q̄ppe xp̄i fideles
ſunt popli. q̄ſ dñi apoteſtate quā accipiunt optime regunt.
bonā utiq; uiciſſitudinē dō largitori reſtituunt. Bon⁹ rex
facili⁹ ad iuſticiā a delicto regredit̃. quā de iuſticia ad de-
lictū tranſſerat̃. ut noueris hic eē caſū illic p̄poſitū. In p̄-
poſito ei⁹ eē debet nūq̄m egredi auerſitate. qđ ſi caſu tituba-
re contigerit. cito reſurgere. **De Pacientia principum.**

Plerumq; p̄nceps iuſt⁹ etiā maloz errores diſ-
ſimulare nouit. n̄ qđ iniquitati eoꝝ conſentiat. ſ; qđ
aptū temp⁹ correctionis expectet. qñdo eoꝝ uicia uel em-
dare ualeat uel punire. Multa aduerſus p̄ncipes conuira-
tionis cōmine detegunt̃. ſ; p̄bare uolent̃ dñs clem̄tiā p̄ncipū.
illoſ male cogitare p̄mittit. iſtoſ n̄ deſerit. De illoꝝ malo
bene iſtiſ facit. dñi culpas quas iſti agunt. iſti miſa pacien-
tia indulgent. Reddē malū p̄ malo uiciſſitudo iuſticię ē.
ſ; qđ clem̄tiā addit iuſticię n̄ malū p̄ malo offenſis imputat.
Diſſicile ē p̄ncipē **De delictis p̄ncipū ſue exemplis.**
regredi ad meli⁹. ſi uiciſ fuerit implicat⁹ populi. **U.**

enim peccantes iudicē metuunt 7 amalo suo legib' coher-
centur: reges autē n̄ solo dī timore metuq; gehenne coher-
ceant: libere in p̄ceptis prouunt: 7 p̄ abruptū licentie in om-
ne faciū uicioz labunt: Q̄nto q̄sq; in sup̄iori constitut' ē
loco tanto maiori uersat' p̄iculo: 7 q̄nto splendoris honore
cellior' q̄sq; ē: tanto si delinquat peccato maior' ē. Potente
enī potent' tormenta pacunt: cui enī plus cōmittit' plus ab
eo erigit: etiā cū uisua penarū. Reges uitā subditoz facile ex
emplis suis uel edificant uel subuertunt: ideoq; p̄ncipem
n̄ oportet delinquere: ne formā peccandi faciat peccati ei
impunita licentia. Nā rex q̄ruit in uicis: cito uia ostendit
erroris: sic legit' de hieroboā q̄ peccauit 7 peccare fecit isrl.
Illi nāq; ascribit: q̄cqd exemplo ei a subditis p̄petrat. Sic non
nulli bonoz p̄ncipū dō placita facta secunt: ita facile mul-
ti p̄ua eoz exempla sectant. Alii q; aut apud iniqs p̄nci-
pes necessitate magis qm uoto mali existunt: dū imperiis
eoz obediunt. Nonnulli aut sic p̄mpti sunt seq̄ reges in
malū: sic pigri sunt imitari illos in bonū. Sepe unde reges
mali peccant inde boni iustificant: dū p̄cedentiū cu-
piditatē 7 maliciā corrigunt. Nā reuera peccatis eoz
cōmunicant: si qd illi diripuerit isti retentant. Cui
peccatū q̄sq; seq̄tur: necē ē ut ei penā sequat'. Seq̄: enī
erit impar supplicii: cui errore q̄sq; par' ē ac uicio. **Lu.**
Istū ē p̄ncipē legib' **Qd p̄ncipes legib' teneantur.**
obtemperare suis. Tunc enī uia sua ab omib' custodienda
existimet: q̄ndo 7 ipse illis reuerentiā p̄bet. Principes con-
uenit legib' teneri suis: nec in se posse dāpnare uia que
in subiectis constituunt. Iusta ē enī uocis eoz auctoritas:
si qd pplis phibent: sibi licere n̄ paciant'. Sub religionis
disciplina scli potestates subter sunt: 7 q̄n uis culmine

regni sint p̄diti. uinculo tam̄ iniquitatis tenent̄ astricti.
ut fidē xp̄i suis legib' p̄dicent. 7 ipsam fidē p̄dicationē
morib' bonis conseruent. *De disciplina p̄ncipū in ecclā.*

P rincipes sc̄li n̄ nūq̄m int̄ ecclām potestatis
adept̄y culmina tenent. ut p̄eandē potestatē discipli-
nā ecclāsticā muniant. Ceterū int̄ ecclām potestates necessa-
riē n̄eēt. n̄ ut q̄d n̄ p̄ualet sac̄dos efficere p̄doctrinē ser-
monē. potestas hoc impet p̄discipline t̄orē. Sepe pregnē
t̄renū celeste pficit regnū. ut q̄ intra ecclām positi. cont̄
fidē 7 disciplinā ecclē agunt. rigore p̄ncipū conterant.
ipsamq; disciplinā q̄m ecclē utilitas exercere n̄ p̄ualet. cer-
uicib' sup̄boz potestas p̄ncipalis imponat. ut uenerationē
mereat uirtute potestatis imptiat. Cognoscant p̄ncipes sc̄li
dō debere se rationē reddere p̄t̄ ecclām. q̄m ax̄po tuendā
suscipiunt. Nā siue augeat̄ pax ecclē p̄fideles p̄ncipes siue
soluat̄. ille ab eis rationē exigit. q̄ eoz potestati suā ecclām

A d delictū p̄tinet p̄nci. *De iudicib'. l. iii. Mercedidit.*
p̄um. q̄ prauos iudices cont̄ uoluntatē dī p̄plis fide-
lib' p̄ferunt. Nā sicut poplī delictū ē q̄ndo p̄ncipes ma-
li sunt. sic p̄ncipis ē peccatū. q̄ndo iudices iniq̄ existunt.
Bon' iudex sic nocere ciuib' nescit. ita p̄desse om̄ib' nouit.
Aliis enī p̄stat censurā iusticie. aliis bonitatē. iudicia si ne-
p̄sonarū acceptione suscipit. n̄ infirmat iusticiā auaricie
flāma. nec studet auferri alteri q̄d cupiat sibi. Boni iudices
iusticiā ad solā optinendā salutē eternā suscipiunt. nec eā
munerib' acceptis distribuunt. ut dū de iusto
iudicio tēporalia lucra n̄ appe- cat. Qui tūm. p̄mio et̄no
duent. Om̄is q̄ recte iudicat. Ita ne rec- tē in manu
gestat. In utroq; pensu iusticiā 7 misericordiam portat. s; p̄ius-
ticiā punit peccati sententiā. p̄misericordiam peccati tēperat

penam. ut iusto libramine quedā peccatū corrīgat. quedā
ūp̄miserationē indulgeat. Qui dī iudicia oculis suis p̄ponit
semp̄ timentis tremensq; in om̄i negotio reformidat. ne de
iusticię trāmite dēuans cadat. unde n̄ iustificat̄ inde po
tius condempnet. *De stultis uel im̄p̄is iudicib; .lv.*

Neminē stultoz uel im̄p̄oz oportere iudicē ēē. Nam
stult; p̄gnauā ignorat iusticiā. im̄p̄ autē p̄cupidita
tē corrūpit ipsā qm̄ didicerit ueritatē. Graui; lacerant pau
peres ap̄iauis iudicib;. quā acruentissimis hostib;. Nullus enī
predo tā cupid; ē inalienis. quā iudex iniquis insus. Lat
nes in accensis facib; ac latebrosis latentes insidias ponunt.
isti palā rapacitatis auaricia seuiunt. Hostes in alioz sang
ne tantū intendunt. iudices q̄si crudelissimi hostes carni
fices ciuiū. opp̄sione sua subiectoz unā extinguunt. Qui
enī destruunt multi sūt. rari sunt q̄ poplōs legū moderamine
regant. Herūq; boni iudices sūt. s; ministros rapaces habent.
Isoz figura ut ait qdā tāquā scilla pingit atq; describit.
ipsa quidē humana specie. s; capitis caninus accincta. uentū
data. Non alit̄ q̄b; dā potestatis accidit. ut ipsoz humanita
tē inmanitas iniquoz socioz p̄turbet. Sepe iudices p̄u eni
piditatis causa aut differunt aut puerunt iudicia. nec
finiunt cepta negotia. q̄ usq; marsupia eoz q̄ causant̄ exhau
riant. Quando enī iudicant. n̄ causā s; dona considerant. s; sic
negligentes sūt in discussione causantiū. sic in eoz dāpno sol
liciti sūt. Iudices p̄u iuxta p̄ph̄e uerbū q̄si lupi uespe non
relinquunt in ^{ep̄} mane. hoc ē de p̄sentis uite tantū
cōmodis cogitāt. ^{ieri sui} n̄ defuturis. Vita enī ista uesperū.
futura ū mane ^{stittur} accipit̄. Et bene ait q̄si lupi. quia
lupoz more cuncta diripiunt. uix pauca pauperib;
derelinquunt. *De uerbosis iudicib; et elatis. lvi.*

75
Uerbosi iudices relati ut sapientes uideant. n̄ discunt
causas s; afferunt. sicq; conturbant iudicii ordinē.
dum n̄ suo contenti officio aliena p̄sumunt. Quidā dū iu-
dicare incipiunt uascunt. ipsaq; iudicii sententiā in in-
saniam uertunt. De q̄b; recte p̄ p̄phā dicit. Qui puerunt
in furore iudiciū. Qui enī uatis iudicat. in furore iudiciū
mutat. Ante p̄fert sententiā quā cognoscat. furor in iu-
dice inuestigationē ueri n̄ ualet attingere. q̄a mens ei tur-
bat furore. ab inquisitione alienat iusticię. Iacundus iudex
iudicii examen plene contueri n̄ ualet. q̄a caliginē furor
n̄ uidet. Qui autē repulso furore discit. facili ad contuendā
ueritatē m̄tis serenitate confurgit. sine ulla p̄turbatione
adeptus intelligentiā puenit. **De deceptione p̄sonar. lvi.**

Non ē p̄sonā in iudicio considerandā. s; causā. Septu ē enī.
Non accipies p̄sonā in iudicio. Et iterū. Non misereberis
paup̄s in iudicio. Qui enī consanguinitate et amicitie fauore
sue inuicem iudiciū odio iudiciū puerunt. sine dubio in
xp̄m q̄ est ueritas et iusticia peccare noscunt. Iniqui iu-
dices errant in ueritate sententię. dū intendūt iniquitatē
p̄sonę. exulcerant sepe iustos dū impbe defendūt iniq̄s.
Qui autē recte p̄sidere studet. nec p̄sonā palpare nouit. nec
cohibere a iusticia didicit. **De Premio. lvii.**

Qui recte iudicat p̄miū inde remunerationis expec-
tat. fraudē indō p̄petrat. q̄a iusticiā qm̄ gratis imp-
tū debet. acceptione pecunię uendit. Bono male utunt.
q̄ iuste p̄temporalis lucro iudicant. tales q̄ppe ad ueritatē n̄
iusticię defensio. s; amor p̄cū puocat. Quib; si spes nūmi sub-
trahit. confestim a iusticię defensione recedunt. Acceptio
nūmōz p̄uariatio ueritatis ē. unde xp̄istū dicit. Qui
excutit manū suā ab omni munere. iste in excelsis habitat.

Qui muneribus cito corrumpit iudicem. pauper autem dum non habet quod
offerat non solum audiri contempnitur: sed etiam contra ueritatem opprimitur.
Cito uiolat auro iusticia. nullaque reus promittit culpam. quam re-
dimere nummis existimat. Huius enim obtinet mentem censoris amor
lucris. quam equitas iudicii. Tres sunt munerum acceptiones quas contra
iusticiam humana uanitas militat: id est fauor amicitiarum. adu-
latio laudis. et corporalis acceptio muneris. Facili autem puerit
animum rei corporeque munere. quam gratie laudisque fauore. Quatuor
modis iudicium humanum puerit: timore. cupiditate. odio.
amore. timore dum metu potestatis alicui ueritatem loqui
pauescimus. cupiditate dum primo muneris alicui corrumpimur.
odio dum contra quemlibet aduersari molimur. amore dum amico
uel propinquo gratiam prestare contendimus. His enim quatuor causis. se-
pe equitas uiolat. sepe innocentia leditur. **De testibus. lvi**

Et si mendacium peccatum est dum gratis dicitur. quanto magis si
male queratur. Neque enim deerit multiplex conueniens falsorum
sitantium presentia sit numerorum. Testis falsidicus tribus est personis ob-
noxius. primum deo quem perjurando contempnit. sequentem iudici
quem mentiendo fallit. postremo innocentem quem falso testimo-
nio ledit. Testibus falsis coniunctis tarde mendacii falsitas re-
peritur. quod si separati fuerint. examine iudicantis cito mani-
festantur. Nam sic in unitate prauorum. grandis est fortitudo. ita in se-
paratione eorum maior infirmitas. Fraudulencia cito reprehen-
ditur. mendacium falsidicorum testium sibi non conuenit. Unum quippe
crimen habent. quod falsitatem promittit. quod supponit ueritatem. quod
nulle obesse uult. et iste perdesse non uult. Peior autem est testis qui
ledit. quam qui prestare non uult. Nam ille malignus est. iste inuitis.
Iniquus testis quamuis sua falsitate corpori rebusque nocere inten-
dat. animae tamen nichil dampni confert. Erit autem ille apud
deum condemnatus. qui aduersus innocentem falsum testimonium

76
uel dicit ut dicentib' credit. Nā non solū ille reus ē q' falsū
de alio pferit: s; 7 is qui cito aurē criminib' p'bet. Qui metu
potestatis ueritatē occultat eidē uegnatis iracundiā sibi ce-
litus puocat: q'a plus p'timescit hōiem quā diuinā trepidet
indignationē. Beat' cui testimonio innocens a scelere obie-
cto purgat: impi' cui p'ditione etiā iniquis pūnit. Neq' enī
deet xpianū mortis obnoxii p'dere: 7 ad effundendū sangnē
infelicū uocē testificationis p'bere. Sermo enī iusti hominis
tantū administrū debet ēē salutis: ira enī indignationis 7
tribulationis 7 uimissionis panglōs malos. **De causidicis.**

Negotioz forensiū sectatores. p'p'te p'ximi dilectionē **Lx**
seculare negotiū deserere debent: aut certe manente
p'ximi caritate negotiū sequant' t'renū. S; q'a p'iarū ē ut
int' uirgantes caritas maneat: post ponenda ē rei causatio
ut pseueret dilectio. Antiq' forensē eloquentiā caninā fa-
cundiā nuncupabant: eo q'd causidici incertaminib' cau-
sarū omisissis que agunt: ueluti canes alterutrū se lacerant:
ungiaq; causarū ad iniurias suas cōmutant. **De opp'ssōrib'**

Paupum opp'ssōres tunc se sciant **paupum; Lxi.**
graciori dignos sententia: q'ndo p'ualuerint his q's no-
cere uoluerint. Nā tamō atroci futuro supplicio condēpnan-
di sunt: q'nto hic forci contra miseroz uitā inualuerint.
Audiant iudices q' p'sunt p'p'lis. q'a p'temporalib' molestiis
quas plebib' ingerunt et'no iudicio cremabunt: testante
dño p'ysaiā p'pham. Iac' sum inqt sup p'p'lin meū. 7 dedi eos
in manu tua: non posuisti eis misericordiam. Agg'auasti iugū
eoz ualde: descende sede in puluere: tace: in t'ra in tenebris.
Veniet sup te malū 7 p'eries: 7 uiruet in te calamitas quā nō
poteris expiare: 7 ueniet sup te repentina miseria quā
nescis. Magis mala facientib' q'm mala patientib' dolere

debeni. illi enī prauē faciendo in malū p̄ficiunt. isti a
malo paciēdo corrigunt. **D**s autē p̄malas uoluntates aliorū
malis multa opat̄ bona. Malignantiū hominū uoluntas
nequaquā potest impleri. n̄ d̄s dederit potestatem. Nā dū
homines dō p̄mittente malū qd concupiscunt p̄ficiunt.
ipse dicit̄ facere q̄ p̄mittit. **I**nde ē qd sc̄ptū ē p̄ p̄pham.
si erit malū qd d̄ns n̄ fecit. Veruntam̄ qd iniqui mala ex
petunt uoluntate. idcirco d̄s p̄ficiendi dat potestatem.
p̄ suā bonā uoluntatē. q̄a de n̄ro malo ipse multa opat̄ bo
na. Quidā cū dī uoluntate resistunt. nescientes consiliū dei
faciunt qd n̄ nouerūt. Sic dō subiecta ēē om̄ia. ut ipsi q̄ ei
dispositioni resistere arbitrant̄ ei impleant uoluntatem.
P̄terea in hac uita boni iudicant̄ a malis. ut iterū in illa ui
ta mali iudicent̄ a bonis. siue ut iam sit hic bonus tēpora
lis afflictio. illic ētna remuneratio. **I**dcirco s̄t necessarij
mali. ut q̄ciens boni offendunt. flagellent̄ ab illis. Hinc ē
qd assūit uirgā furoris sui testat̄ d̄ns. **S**; q̄ciens ita fit de
dī indignatione p̄cedit. ut d̄s pillos in eos seruiat. q̄s fla
gellando em̄dare desiderat. s̄; ille iustissima uoluntate.
illi ū sepe crudeli intentione. sic p̄ p̄pham dicit̄ de eodē
assūit. **I**psē autē n̄ sic. s̄; ad conterendū paratū ē cor eius.
Atrocē sup̄ eos diuinū furorē ostendit uenturū. q̄ existunt p̄
secutores y uolenti fidelib;. **C**onsolando enī p̄ p̄pham d̄s.
suos ita iudicare p̄mittit. **A**dversus eos inq̄t q̄ iudicauerit
te ego iudicabo. y cibabo hostes tuos carnib; suis. y q̄si mu
lto sanguine suo inebriabunt. **H**abet aliqd usū y maloz
iniquitas qd electos dī suis morib; laniant. ac p̄ hoc uita im
pioz sibi dēperit. iustoz autē n̄ perit s̄; p̄ficiat. dū eos
mali p̄tribulationis exerciciū ad p̄sentē odiendā uitā
y futurā desiderandā erudiunt. **I**nter dū enī p̄dest p̄uē

77
sorum puritas utilitati iustorum dum eos finaliter sua erudiunt. Ad
regna celorum requirenda molestia temporalis impellunt. Atque hoc
exemplis israheliticę plebis. que tunc duris angebat in egipto.
quando eam oportebat per moysen ad terram repmissionis uocari.
et carnalis que in egipto paciebantur discedere. et ad promissam pa-
triam festinare. Iniqui dum constantiam iusti in persecutionibus suis
aspiciunt. multis confusione tabescunt. et dum aduersa osten-
tant. nec uincunt. tandem de sue puerilitatis infania con-
funduntur. Stulti contra bonos studium semper assumunt. quod dum
persuas elucet iactanter de suis meritis gloriantur. et bonorum atque
iustorum afflictionibus detrahunt. dumque eis aduersa continge-
runt. max ad blasphemiam pusillanimitate animi conuertuntur.
Quidam simplicium nescientes dispensationem dei. in malorum profectibus
scandalizant. dicentes iuxta prophetiam. Quare uia impiorum perspa-
tury. Bene est omnibus qui peruaricant. et inique agunt. Qui ergo hoc
dicunt. non mirentur quod priorum hominum temporalis et caduca felici-
tatem aspiciunt. sed magis nouissima eorum intendant. quanta illis
post hec eterna supplicia preparentur. dicente propheta. Ducunt in
bonis dies suos. et subito ad inferna descendunt. **De Tribulati-**

Iustus in aduersis probari se agnoscat. non deici. **one iustorum. lxxii.**
Viri sancti plus formidant perspa quam aduersa. quia dei seruos perspa
deiciunt. aduersa uero erudiunt. Ideoque sancti uiri constantia ita
portare debet aduersa. ut frangi non queat. Tunc magis sunt
dei oculi super iustos. quando eos affligit ab iniquis prudentia super-
na permittit. Nam tunc eis gaudia disponunt eterna. cum presenti
tribulatione probantur. Omnis uite huius tribulationes aquis com-
parantur pretereuntibus. propterea si quid in hac tribulationis acci-
derit. non stat sed celeriter transit. Qui uite future premia dili-
genter excogitat. mala omnia uite presentis equanimiter por-
tat. quoniam ex illi dulcedine huius amaritudinis temperat. et ex

eternitate illi. breuitate huius despiciunt transitoria. Grauiati
diuerso malo temporalis putilitate eorum est quod uitae istius mala prefe-
runt. quia dum in dolore quantitas cupiditatis luxurie uiciorumque
ceterorum mala non appetunt. Plus ergo potest saluta temptaciones
soli quam prosperitates. nam ex prosperitate indeterius iur: exceptati
onis dolore in melius perficitur. Unusquisque ad temptacionem animi
preparare debet. minus enim dum speratur temptatio grauiatur: dure
autem premitur: si non sperata aduenierit. Sapientis est omnia aduersa
ante meditari: nec inueniri casus debet. quem non consilia ei

Mundi *De amatoribus mundi. Lxiii.* *Preueniant*
amatores non solum ex eo rei sunt quod infima per summis
appetunt: uerum etiam miseri per hoc quod cum graui erubescunt ad
ipsa desiderata perungunt. Grauius torquetur impius mundi ad
exaggeranda comoda: quam iustus tolerando aduersa. Qui enim bo-
nam mundi diligit: uelit nolit timoris et doloris pene succu-
bit. Quisque plus quam oportet transitorias res diligit: maiorem
sibi ingerunt dolorem rei ablatam: quam amorem parturiebam
posse. Cum ergo enim dolore amittuntur: quod cum magno amore
habent. Qui autem carendo dolent: quod minus possidendo di-
ligunt. Et sciunt soli lucra sectantes quantum sint uana ut adu-
sa quae diligunt: quae etiam in hoc seculo non sine contritione quam
congruunt: propter quod in futuro supplicio penas dabunt. his qui in-
uoluntate secularium desideriorum persistunt. Bene autem testimonium
hic propheta inducit: factus est ephraim panis sub cineribus quod non re-
uerfatur: hoc est ita obruuntur cecitate secularis amoris ut nunquam
resipiscant ad deum amorem torquere meritis. Multis mortuus
est mundus: ipsi tamen uicissim mundo mortui non sunt. Bona enim
soli diligunt: tamen quae diligunt minime consequuntur.
In utroque uacui: quia et futura perdunt: et praesentia non acquirunt.
Agestas est electorum quod pergrinantur a bonis semper transiens. in hoc

78
erilio diuiti remorantur. egestas est reprobis quod habundant diuiti-
bus uirtutibus uacuantur. Sequi inopes esse nesciunt. Quod uere p-
bat papokalipsin iohannis. quod contra huius mundi amatores
sic ait. Dicit quod diues sum et locuplex et nullus egeo. et nescis quia
tu es miser et miserabilis. et pauper. et cecus. et nudus. bene temporalis
sequaces. et si nitidi sunt foris fulgore potentie. interius tamen uacui
sunt elatione superbie. sicuti calamus exterius quidem nitet. sed inte-
rius uacuat. Ob hoc reprobi exterius ut calamus nitidi interius uacui.
electi uero exterius quasi arborum cortices fedi. interius uero solidi. Qui p-
cioso cultu incedunt. audiant prophetam quemadmodum detes-
tat eorum corporalia ornamenta. et quasi successus habeat cultus compo-
situs. et ornatus. hoc est psuauis odore fetore. et per zona funiculii. et
cetera. Legant prophetam diuites. quorum spes opulentia est. audiant
eum dicentem. Ve quod opulenti estis. Quanto enim quisque potentia
minor est. tanto magis liber est a peccato. Nam patrimonio gnan-
dis. temptatio est. Plus enim uenerant homines in hoc seculo per temporalis
potentia. quam preuenerant sanctitatis. Suscipiunt enim quod magis
sunt diuites. et quod homines sunt omnino despiciunt. Sunt quidam iusti.
qui sine lesione cuiusquam suis rebus utuntur. Iste sunt quidam diuites
humiles quos inflat superbia rerum. ueluti plerique fuerunt sancti
ueteris testamenti. qui affluiebant diuitiis. et tamen humilitate
pollebant. Ad contra quidam diuites superbos rerum copia facit ela-
tos. quorum non sunt opes in uicio sed uoluptas. Nam crimen in rebus
non est. sed in usus agentis. Est elatio pauperum. quos nec diuitie
elevant. et uoluntas in eis sola superba est. His et si opes desunt. p-
mentis tamen timore. plus quam superbi diuites condepernant.
Securus uult esse diues. pauper non uult. Sed quoniam erit diues quiescit.
quem suis stimulis res ipsae ne careant semper faciunt inquietum.
Et ideo eligit cupiditas inquietum esse et timidum diuitem quam se-
curum. paucis sumptu contentum esse et pauperem. Bonis bene u-

tunt. q̄ diuicias sibi concessas in reb' salutarib' p̄fruiunt.
Bonif male utunt. q̄ aut iuste p̄tēporali lucro iudicant
aut aliqd boni puane gl̄e appetitu faciunt. **M**alis male
utunt. q̄ noxias cogitationes opib' prauis p̄ficiunt. **B**ene-
malis utunt. q̄ luxuriā carnis coniugali honestate restrin-
gunt. **S**; sicut malū bene uti bonū ē: sic bonū bene uti meli' ē.
sic bonū male uti malū ē: sic malū male uti pessimū est.

Grauer indm delinquent. **De elemosinis. lviij.**
q̄ diuicijs adō concessis n̄ in reb' salutarib' s; inuisib' p̄-
uisutunt. **D**esciunt enī in p̄tū. paupib' op̄ssis subuenire
despiciunt. unde magis augent delictū. unde redimere de-
buerunt. **H**oc habet tantū boni p̄sentū possessio rerū: si ui-
tam reficiat miserorū. **P**reter hec tēptatio ē mundi lucrū.
tantōq; maiora supplicia infuturū dabiunt. q̄nto ipsa
maiora sūt. **P**otentēs enī potenter tormenta paciunt. **T**errena
om̄a seruando amittunt. largiendo seruiant. **P**atrimoniu enī
retentū perit: manet aut erogatū. **D**ui enī cū reb' n̄is durare
non pōssunt. q̄a aut illa nos moriendo deserunt. aut ille nos
uiuētes deserunt. **A**d uersitate usus alii de reb' mundanis
peunt. q̄s cupidi rapiunt. alii ū saluant dū in eorū pulchri-
tudine conditoris pulcherrimā p̄uidentia laudantes mi-
rant. uel dū p̄misdie op' ex eis celestia dona mercant. **M**i-
serdia enī a conpatiēdo aliene miserie uocabulū sortita ē.
Nullus aut in alio ēē misericors potest. q̄ prauē uiuendo
in se misericors n̄ est. **Q**ui enī sibi neqm ē cui boni est. **M**ul-
ta scelera elemosinis posse redimi. si in peccatis q̄sq; p̄manse-
rit. **T**unc aut fructu elemosinarū indulgentia concedit. q̄n-
do absclerū ope desinit. **V**erū ē qd peccata om̄a misericordie ope-
rib' expurgent. s; caueat peccare q̄ misericordiam in p̄tū. **I**tem
nulla ē delicti uenia. q̄ndo sic p̄cedit misericordia ut eā seq̄nt

79
peccata. Non ē elemosina. que gl'e magis causa qm misēdie
imputatur intutu. Quali enī intentione ab uno qq: largitur:
talit' apud dñm recipit. Qui g' hic de bono laudē p'sentē appetit:
spem p'dit. gl'am mercedis infuturo nō recipit. Dū enī causa
iactantię paup' pascit: etiā ipsū misēdie op' in peccatū conu-
tit. Instantiū elemosinaz opa peccata extinguunt. atq: in-
tanto ad regnū scti futuri p'ficiunt: ut etiā iudex celestis
infuturo iudicio ueniens in dextera consistentib' dicat. Esu-
riui deditis m' manducare: sitiui deditis m' bibere. hospes
erā: collegistis me: nud' coopuistis me. Quib' etiā bene p'mit-
tit dicens. Venite benedicti pat' mei. percipite paratū uob' reg-
nū. His aut' q' nulla p'cedentia elemosinaz facta secunt: et
in iudicis uoce sic dicit. Esuriui nō deditis m' manducare:
sitiui nō deditis m' bibere. Quib' iuste dicit. Discedite ame-
maledicti in ignē ætñ. q' p'parat' ē diabolo & angelis ei. Qui
hic misēdiam nō imputat illic pietatis fructū nō inuenit: exem-
plo ardentis diuitis. q' in inferno tenuissima petenda con-
pulsus ē: q' hic tenuissima neganda studuit. Qd' retribuī sub-
tilius. qd' districti' potuit. Guttā aque ardens petiit: qui
micas negauit. panis Sero diues oculos apuit: qñdo lazaru
paup'em req̄scentē uidit. quē iacentē ante ianuas uidere
desperit. Non solū q' esuriēti & sitiēti & nudo beneficiū lar-
gitatis impendit: uel si aliud qd' indigenti largit'. s; & q' ini-
micū diligit. & q' lugenti affectū cōpassionis & consolationis
imputat: aut in q'b' libet necessitatib' consiliū deuote dat.
elemosinā pculdubio facit. Nā & doctrine & disciplinę bonū
elemosina ē: & misēdie carnalis eminentior ē. Quicūq: egen'
poscit etiā si nō indiget simul & ex toto illi corde commisē-
randū oportet: licet ille fortasse falsā indigentis speciem
p'ferat: is tamen q' simplicit' imputat: fruct' mīe nō amittit.

Quāuis q̄sq: sit egens nullus tam̄ unde t̄buat egenti. excusa-
tionē inopię potest opponere. Q̄ndo ex p̄cepto saluatoris
etiā calicē aque frigide p̄cipim̄ indigenti p̄bere. Nā si aliud
n̄ habentes id ipsū benigne t̄buam̄. mercedē p̄culdubio n̄
amittim̄. Ieterū si ampli⁹ possum⁹ egestatē simulando min⁹
largim̄. n̄ egentē s; d̄m fallim̄. cui conscientia m̄am absconde-
n̄ ualen̄. **D**ux s̄t demofing. una corporalis egenti dare q̄cqd
potuerit. altera spiritalis dimittere a q̄ lesus extiteris. Max
p̄ma adhibenda ē miseris. scdā malis. **E**rit ḡ qd semp imp-
tariis. s; si n̄ pecuniā saltē uel grām. Non erit elemosina cū
murmuratione p̄benda. ne comitante tristitia merces p̄at
dispensata. Tunc autē bene tribuit. q̄ndo cū mentis hilarita-
te p̄betur. **V**nde sapls. hylarem datore diligat d̄s. **R**etuen-
dū est itaq; ne paup̄ aut cū tedio n̄ro oblata suscipiat. aut
ne om̄ino p̄termisus merens tristisq; recedat. **D**e rapinis

alienis elemosinā facere. n̄ ē officiū miserationis s;
emolumētū sceleris. **V**nde salomon. q̄ offert in q̄t sacri-
ficiū de rapina paup̄um. tāquā si q̄s uictimet filiū in con-
spectu pat̄s sui. **Q**ui enī iniuste tollit iuste nūq̄m tribuit.
nec bene alteri p̄bet. qd ab alio male extorquet. **M**agniū sce-
lus ē rem paup̄ū p̄stare diuitib⁹. de sup̄tib⁹ inopū acq̄-
re fauores potentū. arentis aquā tollere. flumina que n̄
indigent irrigare. **N**on nūquā largitas diuitū p̄diga. n̄
ad utilitatē s; ad elationē effundit. cōparata ypochritis. q̄
n̄ ad edificationē docent audientū. s; ad suę gl̄e exagge-
ratiōē coturnū. **R**e p̄hensibilis ē sup̄flua effusio largitatis. nā
q̄ modū seruat. auarus nulli ē s; om̄ib⁹ largus ē. **D**ispensator
non debet ēē p̄digus. s; discretus. **L**argire enī debet q̄mū
oportet. ut tenendo in uno mensurā. sufficiat plurimis.

De Breuitate Hui⁹ vitę. Lxv.

Tantū enī in hac uita ē licitū opari bonū. in illa namq;
uita n̄ iam opatio expectat. s; retributio meritorū. Hec uita
impūis longa y gata ē. in oculis aut iustorū amara y breuis est.
Et licet uita ista pūis sit breuis. moras tam sibi fieri credis.
q̄a q̄ntolibet breuis sit tēporis spacio. tam si uiuenti parū
ē amanti pculdubio longū ē. Qui uite p̄sentis longitudinē
n̄ de suo spacio s; de ei fine considerat. q̄m sit misera y breuis
satis utilit̄ pensat. Vita enī p̄sens q̄a ip̄sis suis incrementis defi-
cit breuis ē. suo enī augm̄to p̄t. dum id q̄d uidet̄ in futu-
ro p̄ficere. in p̄terito deficit. Itē ex ip̄so ēē breuis uita p̄sens
ostendit̄. ex quo n̄ p̄manet s; finit̄. Tela enī consumat̄ filis.
y uita hōis expletur dieb; singulis. Quādiu in hac uita uiuit.
querit̄ utrū augm̄tū an detrimentū recti dicat. S; q̄m posse
recte diei augm̄tū. q̄d p̄dimensiones statū ad mortis tendit
detrimentū. Qui uitā longā querit. ad eā tende uitā p̄qua
xp̄ian̄ es. id ē et̄na. p̄qua xp̄c ē puerbū carni conuinc̄. n̄ ad
istam de qua aderudiendū te descendit uita et̄na. Hec ē enī
uita uitalis. nā ista uita mortalis ē. Mori oportet hōiem in
carne mundo. ne moriat̄ inani in xp̄o. Nā tunc q̄sq; uiuere
credit. si sc̄d̄m sc̄l̄m moriens in solo dō uiuere delectet̄. De
mora uite isti tediū patit̄ iust. eo q̄d ad desideratā patriā
tardē pueniat. y uite p̄sentis erūpnā serius amittat. **LXXV.**

Quāuis sc̄i uite hui erūpnis liberari **De uite exitu.**
se cupiant. erit uolentes exire de corpore. dī tam dis-
positione plerūq; diu in hac uita uersant̄. ut p̄longū tole-
rantie experimentū solidi eorū paciencia roborēt. Multi uitā
odio habent. tam mori timent. q̄d plerisq; in angustia
contin̄ ḡre solet. sicq; contrario effectū y uiuendi habeat
tediū. y moriendi metū. Sollicite debet un̄q̄sq; uiuere. y sc̄p
terminū uite sue considerare. ut de contēplatione illi

hui' feli blandicias caucat. **S**ēptū ē enī. In omib' opib' tuis me
morare nouissima tua. ⁊ in etnū non peccabis. **S**entur ex
tuis ignorantia incerta ē. ⁊ dū mori q'sq' n̄ estimat. tollit
Unde un'q'sq' festinet ne in iniquitatib' suis rapiat. simulq;
finit uita cū culpa. **N**ā in centos diabol' eos q's uiuentes
accendit aduicia. subito morientes p'trahi nitit' ad tormē-
ta. Sepe diuites in hac fallaci uita dū de potentie glā uel re-
rū habundantia gestiuunt. repente hora qua nesciunt. in
p'uiso exitu rapunt. tur. atq; absorbente p'fundo cruciandi
et'ne gehenne incendiis deputant'. **D**e q'b' bene p' p'ham dī-
Tucunt in bonis dies suos. ⁊ in puncto ad inferna descendunt.
Iniquus moriens q' imitatione sua multos ad culpā traxerit
delectatione peccati. multos a culpa reuocat terrore tormēti.
Quā etiā psalmista testat' dīcs. **V**etabit' iusti cū uiderit uindic-
tā impiorū. man' suas lauabit in sang'ne peccatorū. In pecca-
torū enī morientū sang'ne iusti lauant' man'. qā dū eorū pe-
na conspiciat'. conspicientis uita mundat'. **C**ui enī talis exit'
cernit'. n̄ solū q' uiderit refugit. s; alios etiā ab imitatione il-
lius exhortatione cōpescit. **I**n exitu uite anime electorū ni-
mio t'rent' metu. incerta utrū ad p'miū an ad suppliciiū t'n-
seant. **Q**uidā aut' electi in fine suo purgant' aleuib' q'b'dam
peccatis. q'dā ū in ipso suo fine hylarescunt exet'noꝝ contē-
platione bonorū. **Q**uāuis enī q'sq; in hac uita sit iusti. tamen
dū de corpore isto egredit' p'timescit. ne digni supplicio sit.
Nullus ē enī absq; peccato. nec q'squā potest ēē secur' de dī iudi-
cio. cū etiā de ociosis uerbis reddenda sit ratio. **F**inē iustorū
optimū uocatio t'nq'la cōmendat'. ut ex eo intelligantur
scōꝝ habere consorciiū ang'lorū. ex q' ab hoc corpore sine
uexatione dura tollunt'. **B**rauos aut' hoīes apostate ang'li
excipiunt morientes. ut eis ipsis sint tortores in pensis.

81
qui fuerant suadores inuicis. Et si pietas p̄ defunctis fide-
libus flere iubeat. fides tamen p̄ eis lugere uetat. Illi enī
deplorandi sūt in morte: quos miseris infernus ex hac uita
recipit. non quos celestis aula letificandos concludit.
Explicit Liber Sententiarū ysiroki epi.

Inert plogus in libro Scintillarum

Ector. Quisq[ue] es legens hunc libellu[m] flagito te scrip-
tor: ut libenti animo legas. ⁊ melliflua grate suscipias uerba.
Voluntas bona ⁊ labor aliud nichil fuit mecu[m]. n[on] de d[omi]ni ⁊ sc[ola]r[um]
suor[um] dictis a q[ui]b[us] excerpta e[st] hec scintilla. nec mea extitit indu-
stria. s[ed] totu[m] d[omi]ni gra[ti]a. meiq[ue] nutritoris ursini doctrine obte[ra]-
re uolens. paginas q[ua]sq[ue] scrutans. sententia[m] repperiens fulgentem.
ceu inuenta[m] q[ua]s margarita[m] aut gemina[m]. ita au[tem] collegi. butte-
queadmodu[m] collecte multe fonte efficiunt. sic diuersor[um] uo-
luminu[m] aggregans testimonia. hunc libellu[m] condire te[ra]ui.
Velut de igne p[re]cedunt scintille. ita hic minute sententie plu-
rib[us] libris in septe[m] uocet[ur] scintilla se[ptuaginta]r[um]. Qua[m] q[ui] legere uult
labore[m] sibi amputet. ne p[re]c[us]as paginas iterando lassescat. hic
habet explurimis sententiis carpsu[m]. ⁊ in unu[m] op[us] diligent[er] redac-
tu[m]. Ne aut[em] id op[us] q[ui] sine auctore putet apocri[st]u[m]. unicuiq[ue] sen-
tentie p[er] singulas capitulati uirtutes suu[m] se[pi]s auctore[m]. Non
u[er]o scribens me[u]m. q[uo]d e[st] defensor. n[on] ob uana[m] gla[ri]am. s[ed] ut q[ui] cu[m]q[ue] le-
gerit. mei memoria[m] habeat. **Explicit plogus.**

Incipiunt Capitula. i.
De caritate. ii. De paciencia. iii.
De dilectio[n]e d[omi]ni ⁊ p[ro]xim[um]. iiii. De hu-
militate. v. De indulgentia. vi.
De co[m]punctio[n]e. vii. De or[ati]o[n]e. viii.
De co[n]fessione. ix. De penitencia.
x. De abstinentia. xi. De relin-
quib[us] secl[us]. xii. De timore. xiii.
De uirginitate. xiiii. De iusticia.
xv. De inuidia. xvi. De silentio.
xvii. De supbia. xviii. De sapientia.
xix. De inuidia. xx. De uana

gl[ori]a. xxi. De fornicatio[n]e. xxii.
De p[re]suntia. xxiii. De securitate.
xxiiii. De stulticia. xxv. De aua-
ricia. xxvi. De uirtutib[us]. xxvii.
De uicis. xxviii. De ebrietate. xxix.
De decimis. xxx. De cupiditate.
xxxi. De disciplina ⁊ increpatio[n]e.
xxxii. De fide. xxxiii. De spe. xxxiv.
De gaudio. xxxv. De discordia.
xxxvi. De iuramento. xxxvii.
De cogitatio[n]e. xxxviii. De iudicio.
xxxix. De oronachis. xl.

De detractioe. **xl.** De uoluntatib.
xl. De induritis. **xl.** De mīa.
xl. De cōpassioe primi. **xl.**
De elatione. **xlvi.** De unita hoīs.
xlvi. De munerib. **xlvi.** De
elemosinis. **xlvi.** De tribulatioib.
l. De p̄miciis siue oblatioib.
li. De cōsticia. **li.** De pul-
chritudine. **liii.** De diuitiis.
liii. De risu et fletu. **lv.** De
honore parentū. **lvi.** De filiis.
lvii. De diuitib. et paupib. **lviii.**
De acceptioe p̄sonaz. **lviii.** De in-
nata. **lx.** De sensib. **lxi.** De ser-
uis et dñis. **lxii.** De sortio bonaz

ymaloz. **lxiii.** De amicitia et in-
micitia. **lxiii.** De consiliis. **lxv.**
De defunctis. **lxvi.** De auxilio.
lxvii. De senib. et iuuenib. **lxviii.**
De oratioib. **lxix.** De curiositate.
lxx. De mansuetis et inuicatis. **lxxi.**
De rectorib. ut iudicib. **lxxii.**
De simplicitate. **lxxiii.** De medicis.
lxxiv. De ligatione. **lxxv.** De exem-
plis. **lxxvi.** De disciplina. **lxxvii.**
De tēptatioe et martyrio. **lxxviii.** De
libo ocioso. **lxxix.** De breuitate hui-
us. **lxxx.** De lectione.
Explicunt Capitula.

D Incepit liber Scutillariū. De karitate. **i.**
¶ Sicut in euangelio. Maiorē caritatē nemo habet.
quā ut animā suā ponat q̄s p̄ amicis suis. Petrus ap̄l̄s
dicit. Ante om̄a mutuā inuob̄met ipsis caritatē cō-
tinuā habentes. q̄a caritas op̄it multitudinē peccōz. Paulus
ap̄l̄s. Caritas paciens ē benigna ē. et reliq̄. Caritate fr̄atnitatis
in uicē diligentes. Ioh̄s ap̄l̄s. D̄s caritas ē. q̄ manet in caritate
indō manet yd̄s in eo. In hoc apparuit caritas d̄i in nob̄. q̄m ille
p̄ nob̄ animā suā posuit. et nos debem̄ p̄f̄r̄i b̄ aīas ponere. Salo-
mon. Odium suscitāt rixas. et uniuersa delicta op̄it caritas. Avo-
lus. Si puīā uere caritatis uolum̄ currere. ad et̄nā p̄tām fe-
licit̄ possum̄ puenire. Sine caritate enī om̄a quēcūq̄ faciunt.
nil nob̄ p̄dest facere. Vacuū et inane expendim̄ studiū. Si n̄ ha-
bem̄ caritatē q̄ xp̄s ē. Regnat enī carnalis cupiditas. ubi n̄ ē
caritas. Tunc enī homo p̄fect̄ ē. q̄ndo caritate plen̄ ē. Sine

amore caritatis quāuis q̄sq; recte credit: ad beatitudinē pue-
nire nequaquā potest. Tanta ē caritatis uirt: ut etiā pphetia ē
martyrū sine illa nichil eē credant: Tanta ē caritas: quē si
desit frustra habeant cetera: si ū adest: recte habent omnia.
Ille enī tenet qd patet: illi nil latet indiuisis sermonib;
q̄ caritatē tenet in morib;. Secūm in caritatē dulci ac salū-
bri cibo: sine qua diues paup est: inq; paup diues ē. Qui
claudunt oclōs suos cont caritatē: obdormiscunt in ocu-
piscantiis in delectatione carnis. Extende caritatē p totū
orbē si uis xp̄m ama re: q̄a m̄bra xp̄i p orbē iacent. Quom̄
enī corp tuū ē sine spū hoc ē sine anima si fuerit mortuū?
ita ē anima tua sine spū scō id ē sine caritate: itaq; si fuerit
mortua deputabit. Non enī habitant in unū: n̄ inq; pfecta
fuerit caritas xp̄i. Nā inq; n̄ ē pfecta caritas: cū in unū sint
odiosi sunt: molesti s̄: turbolenti s̄: anxietate t̄ant ceteros.
Aoyrosi. Sic sine uia nullus puenit q̄ tendit: ita sine carita-
te quē data ē uia: n̄ ambulare possūt hōies s; errare. Eos aut q̄
ad tolerantia passionū fortes dī caritas reddit: nulla delecta-
tio carnis uel uoluptas blanda corrūpt. Gregori. Vna q̄ppe
summa pbatio ē caritatis: si diligit ipse q̄ aduersat. Amandi
sunt pximi: in penderida ē om̄ib; caritas p pinq; extraneis:
nec tam p eadē caritate a dī amore ē flectendū. Sic enī mul-
ti rami arboris ex una radice pcedunt: sic ceterē uirtutes ex
una caritate generant: nec habet aliqd ramū uisiditatis boni
opis: q̄ n̄ pmanet in radice caritatis. Ille uerā caritatē habet:
q̄ amicū diligit in dō: inimicū ppter dīm. Inimico nil postu-
lat: q̄ p eo ex caritate n̄ orat. Lex q̄ppe xp̄i: ē caritas unitatis.
Nichil om̄ino ē opatio n̄ra: si n̄ habem caritatē: q̄ in om̄ib;
mandatis dī areē ac p̄ncipatū tenet. Caritas ē dilectio dī & p-
ximi: in toto corde & in tota m̄te: & quēcūq; uolum ut faciāt

nob hoies bona. ita nos faciamus illis. **H**ec est enim lex prophete. Haben-
ti enim dabitur et habundabit. quoniam quicquid caritatem habet etiam alia
dona percipit. quicquid caritatem non habet. etiam dona que percipisse uide-
bat amittit. Necessesse ergo est ut erga caritatis uinculum uigilemus.
Tantum namque amplius peccati rubigo confunditur. quantum peccatores
eius magno caritatis igne cremantur. Tunc enim ad alta caritas
mirabiliter surgit. cum ad ima proximorum se misericorditer inclinat.
et quod benigne descendit ad ima. eo ualentius recurrit ad
summa. Vnde ergo uere orationis est celsitudo caritatis.
Lata quippe est caritas. que dilectionem inimicorum capit. sicut
nam mala. caritas longanimitate portat. Caritas autem uera est. et
amicum diligere uidetur. et inimicum diligere propter dominum. Qui quicquid ca-
ritatem non habet. omne bonum amittit quod habet. Vires quod impia
denegat. caritas subministrat. Merumque caritas quod danda occupa-
tionibus prepedita et integra flagrat in corde. et tamen non monstrat
in opere. quia et sol nube cum tegitur non uidetur intra. et tamen seruet in celo.
Sic occupata caritas solet. ut uim sui amoris exerceat. Foris flamma
operis non ostendit. Hieronymus. Terrarum longitudo non separatur. quod a-
mor caritatis ligatur. ^{et unum} **Ysidorus.** Quamuis non nulli fide atque operibus sanctis
uideantur esse participes. tamen quia prauant caritate fratres dilectionis.
nullum habent incrementum uirtutis. Nullum primum caritati pensant.
caritas enim uirtutum omnium obtinet principatum. Tenenda est cum sanctis
uiris unitas caritatis. quantum se unusquisque subicit mundo. tantum
necesse est ut se associet bonorum consortio. Caritas in dilectione dei
proximi constat. Seruat autem in se dilectionem dei. qui se de caritate
non diuidit proximi. Qui a fratrum societate secegnit. ad uitae ca-
ritatis participationem prauat. Aregio autem dei se separant. qui
semetipsos a caritate dissociant. Caritas est perfecta. dei dilectio et
proximi. Omnis enim bonitas. ex caritate et humilitate procedit. **Epiphanius.** A dissensionis malo continere linguam suam debet. qui

nouit ⁊ diligit uinculū caritatis. **Basil.** Qui caritate plen⁹ ē,
in illo animo ⁊ serenissimo uultu pcedit. Vir autē odio plen⁹, am-
bulat uacund⁹. **Cesari.** Verā caritatē ⁊ uerā obedientiā retinen-
tes, nichil de nr̄is meritis psumam⁹. ⁊ de dī misericordia sēp ofidam⁹.
Talia enī sūt sine caritate ieiuna. q̄lis sine oleo lucerna. Nil nob⁹
pdest qd nos otinuis uigiliis laborib⁹q; afficim⁹. si int⁹ nos cari-
tatē nō habem⁹. q̄a nil pdest qd affligit corp⁹ tuū. q̄ndo nil pficit
cordi tuo. Si caritas uera ⁊ humilitas in nob⁹ nō fuerit. de solo habi-
tu religionis psumere ⁊ ofidere nō debem⁹. **Efrēoy.** Caritas colup-
na ⁊ firmitatū inanima scā est. **De patientia. 11.**

Dñs dicit in euanglio. Beati pacifici. quō filij dī uocabunt⁹. Itē
dicit. In patientia ur̄a possidebitis animas ur̄as. **Petr⁹s ap̄ls.**
Hec ē gl̄a. si pp̄r dñm sustinet q̄s tristitia. patienti inuit⁹. Que enī gl̄a ē
si peccantes ⁊ colaphizati sufferitis. S; si bene facientes patienter
sustinetis. Hec ē gl̄a ap̄d dñm. **Pavls ap̄ls.** Tribulatio patientiā opat⁹.
patientia autē p̄bationē. p̄batio ū spem. spes autē nō ofundit. q̄a cari-
tas dī diffusa ē in cordib⁹ nr̄is. p̄sp̄m sc̄m q̄ dat⁹ ē nob⁹. Si fieri potest
qd ex uob⁹ ē. cū omib⁹ hoīb⁹ pacē habentes. Patientia enī uob⁹ neces-
saria ē. ut uoluntatē dī facientes reportetis p̄missionē. Pacē seq-
mini cū omib⁹ ⁊ sc̄monia. sine q̄ nemo uidebit dñm. **Iacob⁹ ap̄ls.**
Patientia op̄ p̄fectū habet. ut sitis p̄fecti ⁊ integri in nullo deficiēt⁹.
Beat⁹ uir q̄ sufferit tēptationē. q̄a cū p̄bat⁹ fuerit accipiet coronā
uitę. q̄m rep̄misit d̄s diligentib⁹ se. **Salomon.** Qui patienti ē mul-
ta gubernat⁹ sapientia. q̄ autē impatienti ē exaltat stulticiā suā.
Melior ē patienti uir fortis. q̄ dñat⁹ animo suo expugnatore ur̄br̄.
Doctrina uiri. p̄patientia nōscit⁹. Patientia liniet p̄nceps. ⁊ lingua
mollis ofringit duriciā. Melior ē patientia arrogante. **Auēt⁹.**
Qui fuerit patientior ad iniuriā. potentior ofituet⁹ in regno ad
gl̄am. Quantū patienti ē d̄s nr̄ in sustinendo delictis nr̄is. tantū
seuerus erit in discutiendis actib⁹ nr̄is. **Hieroni⁹.** Si credentiū

pax xpi ē: q̄cūq; sine pace ē. s̄sequent̄. nec xpm̄ habet. Ap̄d
xp̄ianos enī. n̄ qui patit̄ s; q̄ facit calūpniā miser ē. **Grati** est
sustinere quē nolis. q̄m desiderare quē diligis. Sic ad p̄pas inu-
rias patientes eē debem̄. ita si aliquē uiderim̄ erga dñm ore sac-
lego blasphemantē illic tenere paciētiā n̄ debem̄. s; resistere
sacrilego. ios blasphemū ueritatis responsione dāpnare. **Aug-**
Brosi. Ad faciē publicā qdā paciētiā fingunt. 7 in animo in-
cundie uir̄ abscondunt. ad nocendū parati. cū nocendi t̄ps
aduenerit. **GREGORI.** Trib̄ modis uir̄ paciētie exerceri solet.
Alia nāq; sūt quę ad dō. alia quę ab antiq̄ aduersario. alia quę
ap̄ximo sustinem̄. Ap̄ximo nāq; p̄secutiones dāpna 7 otumēdas.
ab antiq̄ aduersario tēptam̄ta. a dō aut̄ flagella toleram̄. Ad
pacis donū puenire nequaq; potest. q̄ pacē dñi discordie furore
rūpit. Paciētia uera ē aliena mala equanimit̄ ppeti. cont̄ eū
q̄q; q̄ mala irrogat nullo dolore mordēri. Sine ferro martyres eē
pōssim̄. si paciētiā ueracit̄ in animo seruam̄. Tanto ḡ q̄sq; min̄
ostendit̄ doct̄. q̄nto min̄ conuincit̄ paciēti. **Agit** cū paciētia
relinq̄t̄. etiā bona reliq; quę iā gesta sunt destruunt̄. Paciētia
enī uera ē. quę ipsū amat quē portat. Nā tolerasse 7 odisse n̄ ē
uir̄ mansuetudinis. s; uelam̄tū furoris. Cū resistere n̄ pōssim̄.
nā sup̄bientū humiliat̄ declinem̄. **Gloriosi** enī ē iniuriā tace-
do fugere. q̄m respondendo sup̄are. **Sup̄n** arbit̄ n̄r. 7 si pond̄ con-
siderat̄ iust̄tributione. tam̄ uires pensat inope. **Q̄ntū** lata mens
fuerit p̄mose. tantū erit 7 paciēti p̄longa inuitat̄. Tantū
q̄sq; portat p̄ximū. q̄ntū amat. Si enī amas portas. si desistis
amare. desistis 7 tolerare. Quē enī min̄ diligim̄. min̄ etiā tole-
ram̄. Irruente fastidio cici facta p̄ximi aduehunt̄ in ḡuitate
ponderis. quę nob̄ n̄ leuigat penna caritatis. **Basil.** Lasciuus
homo consortiū anḡloz merebit̄. inuid̄ aut̄ particeps de-
monioz efficit̄. Qui paciēti sustinet mala. in suo coronā

meretur. Pax effugatur discorde. Inuidia autem eas copulat.
 Si pax secreta mentis illuminat. ita inuidia occulta cordis obsecrat.
 Homo pacifice securus possidet mentem. inuidus autem tribulatione est semper.
 Fidei cupis patientiam habere. monco te ipsum primum. ut ad mandata di-
 uina excites mentem tuam. Ex habundantia leticie pacifice homo dimoscitur.
 et exultu martido et furore pleno inuidus demonstrat. Vir be-
 nignus etiam si paciatur iniuriam. primum nichilo ducit. Iniquus autem etiam
 paruū uerbum audiens a proximo. contumelias arbitrat. Qui enim
 amplectitur pacem in mentis sue hospicio mansionem parat. Christo. quia
 Christus pax est. et in pace requiescere consuevit. Si quis tamen intulerit iniu-
 riam ne irascaris. sed dolo potius pro qua deus illi irascitur. Ysidorus. Non
 potest in pace esse. qui spem suam ponit in homine. Qui uite future pre-
 mia diligent excoGITat. mala omnia uite presentis equumit por-
 tat. brauius extorquet impius mundi excoGITando comoda. quam
 uult tolerando aduersa. Qui enim bona mundi diligit. uelut
 nolit timoris et doloris pena succubitus. Pacienter ab uno ferendum
 est. quod multis accidit tolerabile. Pena huius mundi breuis est. et quod
 affligit et quod affligit mortalis est. Malorum pueri suas non te occidunt
 sed erudit. Habeto patientiam in aduersis. et promptior esto ad susci-
 pienda molestia. quam ad inferenda. Contumelias detestantur.
 patientia superat. Sagittas contumelie. patientie chyppeus fran-
 git. Contumelie lingue gladii. patientie summe scutum. Magna est uirtus
 si non ledas a quo lesus es. magna est uirtus si etiam lesus remittas. magna
 est gloria. si cui potuisti nocere parcas. Syerianus. Pacificos enim et con-
 cordes deus in domo sua habitare precepit. ut qui filii dei cepimus esse.
 in dei pace maneamus. et quibus unus spiritus est. unus sit animus et sensus. Sacri-
 cium deo maius non est. quam pax uera. et fratrum concordia. Qui pacem Christi
 concordiam rupit. aduersus Christum facit. qui dixit. Pacem meam do uobis.
 pacem relinquo uobis. Pacem quippe querere debet filius pacis. Neque enim
 accipi potest honor et passionum corona. nisi precesserit in dolore

passione pacis. **S**eq. enī uera. **E**q. cit. potest bona docendo
impende. Si uiuendo nescit equimit aliena mala tolerare. **Q**sq.
lenis ymitis ē di patris imitator ē. **I**n uita patrum dicit. Paciens
homo uuluis ē fontis. **Y**omib' exhibens delectabile potē. **I**oseph.
Vir paciens ē q' p'sentia nō timet. **Y** futura cognat. **N**escit trepidare
ubi non est timor. **D**e dilectione di **Y**pximi. **iii.**

Dñs dicit in euanglio. **Q**ui diligit me. **M**andata mea seruabit.
Si diligitis me. **M**andata mea seruare. **S**i manseritis in me.
Y uerba mea in uob' manserit. **Q**d cūq. perieritis fiet uob'. **I**n hoc
cognoscit om' qd mei estis discipuli. **S**i inuicē dilexeritis. **P**etr.
Apl's. **I**nfrat' natus amore simplici ex corde. inuicē diligit. **L**au.
Apl's. **D**ilectio pximi. **M**aliū nō opat. **E**lentudo q' legis. ē dilectio.
Ambulate in dilectioē. **S**ic xpc dilexit nos. **Y** dedit semetip'm p' nob'.
Diligentib' dñm. om' coopant' in bonū. **Q**d ocul' nō uidet. nec auris
audiuit. nec in cor hōis ascendit. **Q**d p'parauit d's hīs q' diligit eū.
Loh's apl's. **Q**ui diligit frat'r suū manet in lumine. **Y** scandalū
in eo nō ē. **Q**ui autē odit frēm suū in tenebris ē. **Y** in tenebris am-
bulat. **Y** nescit q' eat. **Q**uō tenebrę obcecauerūt oculos ei'. **N**os q'
diligam' eū. **Q**ia ipse p'or dilexit nos. **S**i q's dixerit q'a diligit dñm
Y frāt'r suū odit. **I**ndax ē. **Y** in eo ueritas nō ē. **H**oc mandatū habe-
m' a dō. ut q' diligit dñm diligit **Y** frēm suū. **Q**ui autē nō diligit
frēm suū quē uidet. **D**ñm quē nō uidet q'm potest diligere.
Salomon. **O**mī t'p're diligit q' amic' ē. **Y** frāt' in angustis cōpluit.
Lhe fili' syrach. **Q**ui diligit dñm exorabit p' peccatis. **Y** tenebit
se ab illis. **Y** in oratione dierū exaudiet. **D**ilige dñm q' te fecit. **Y**
in iustis ei' nō derelinqs. **D**ilige dñm. **Y** in uoca eū in salutē tuā.
Omē animal diligit simile sibi. **S**ic om' hō pximū sibi. **O**is
caro ad simile sibi coniungit. **Y** om' hō simili s' sociabit.
Dilige pximū tuū. **Y** coniungere fide cū illo. **S**ic q' dimittit autē
de manu sua. **S**ic q' derelinqt amicū suū. **O**culi dñi. in diligen-

86
res se. **AVGVSTINVS.** Vita nostra dilectio est. Si vita nostra dilectio est mors
odiu est. Homine enim humana felicitate. diabolū uincti mi-
nici dilectione. Inuitiat inter dilectio. q̄ sola ducit ad uitam.
Non aut carnalis s; spiritalis debet inter nos esse dilectio. Nil specio-
si dō uirtute dilectionis. nil desiderabili diabolō extinctioe
caritatis. **HIERONIMVS.** Sēs amor impatientia nō habet. falsus
rumor cito opprimit. Omne enī hōiem iudica frēm tuū esse. me-
rito qd in artefex condidit nos. Amor ordinē nescit. facili
enī negligentia emdari potest. qm amor nasci. **AMBROSIVS.** Pro-
ximos nōstunc diligim; sic nos. si nō p̄t accepta beneficia ut
sp̄ata. s; p̄t hoc tantūm. q̄a sūt participes nature n̄re. Acq̄rit fi-
liū. cui fratrū amor fructū acq̄rit. **GREGORIVS.** Abatio dilectionis.
exhibitio ē opis. Qui dñm diligit mandata ei custodit. in illi
corde uenit dñs mansionē facit. Neq; enī q̄s qm posset diligere.
si cū quē diligit nō haberet. In proximi nāq; dilectione discit. q̄
liter puenire debeat ad amorē dī. Quidā nimirū proximiū di-
ligunt. tam illa sublimia p̄mia dilectionis p̄mia nō assecunt.
q̄a amorē suū nō spiritalit; carnalit; inpendiūt. Bū rem occupi-
scim; tēporalem. uerā amittim; dilectionē. Sic aut ignis
amoris mentē erigit. ut ignis malicie m̄tē inuoluit.
Amando enī dñm n̄ra imob̄ mala psequim;. diligendo aut
proximū in q̄ pdesse possum; festinam;. Sic mors corp̄ inter-
rimit. sic ab amore rerū corporaliv; et̄ne uite castas oc-
cidit. Vis amoris hoc agere solet in animo. ut quē ipse
semp cogitat. nullū aliū ignorare credat. Sca enī desidia
exdilatione cresciunt. si aut dilatioe deficiunt. desideria nō
sunt. quō t̄cqd p̄uide agit. ex sola caritate pensat. Nec deus
uere sine proximo. nec proximi uere diligūt sine dō. Si q̄s aut
quēlibet amat s; nō p̄t dñm amat. caritatē nō h̄t. s; habere se
putat. Caritas aut uera ē. cū in dō diligit amic. p̄t dñm

diligit inimic. Ille enī diligit ppter dñm qđ diligit. qđ etiā eos di-
ligit aqđ nō diligit scit. **Basil.** Una queq; anima qm̄ lata
fuerit in amore pxiimi. tantū alta erit incognitiōe dī. Qui
diligit frēm in ināqllitate erit cor ei. fiat ū odiens tēpestare
circūdat. Extota g̃ mte tua dilige dñm. ut in om̄ib; actib; tuis
placeas illi. Ds enī nō se uult uerbis tantū diligere. s; puro
corde 7 opib; iustis. Magis g̃ om̄ib; diligam; dñm. qđ nos 7 parentes
mōs pxiis manib; finxit. 7 cuncta in nob; bona que erga nos
gerunt. cotidie ei beneficiis affebam;. Xpc diligend; ē sup pa-
rentes. qđ nō nob; tbiunt parentes ea que xpc. Eximū g̃ tuū ha-
bito tāquā unū ex membris tuis. Cū nob; ds magna beneficia pſtit.
nichil exq̄rit a nob; n̄ ut diligam; eū. 7 templa nra ei seruiem; in
polluta. 7 ille in nob; semp; habitet. 7 nos in illo pmaneam;. **Isidor.**
Extoto corde xpm̄ nō diligit. qđ hōiem odit. Dilectio dī mortē cōpa-
rata ē. dicente salomone. ualida ē ut mors dilectio. Sic mors ui-
olenter separat a corpore animā. ita dilectio dī uiolent; segregat
hōiem a mundo. 7 a carnali amore. Diligendo pxiimū purgas oclm̄
ad uidendū dñm. qđ ū dī pcepta contēpnit. dñm nō diligit. neq; enī
regē diligim; si odio ei legē habem;. Nec potest dñm diligere.
qđ noscitur in pxiimi dilectione errare. Bona g̃ discretio ē nō odire
pſonas s; culpas. 7 recta pſalutis nō spnere s; phare. Qui in pſecti
sunt in di amore. sepe se auicis disponunt separare. s; pon-
dere uiciorū aggrauati rursus ad ea uicia qđ optant relinque-
re uoluant;. Qm̄ qm̄ int; duos dilectio eē nō pot;. Multū in
tra dīmersus ē. qđ carnalit; hōiem mortuū plus diligit
quā oportet. **Byſan.** Ds inq̄ dilectio ē. 7 qđ manet in dilectiōe
in dō manet. 7 ds in eo. Cū dō manere nō possunt. qđ eē in ecclā
dī unanimēs noluerūt. In libro clēntis dicit; Stultū ē aliqd
amare sup dñm. Memē enī qm̄ repleuerit glā dī. maligno
nō dabit; loc; in eo. **8 ff. 80.** Si qđ dilexerit dñm illi mens nō erit

intra. s; semp supiora desiderat. Qui amat dñm. inde dulcorat. in
de illuminat. inde reficit qñ de dulcissimo fonte. **De humi-**

Oñs dic me uigilio. Viscite ame qñ mñtis sũ. **utate. iiii.**

humilis corder. inuenietis regem aĩabũ uĩs. Omĩs q se exal-
tat humiliabit. q se humiliat exaltabit. Ipẽ dixit p ppham.
Adquẽ respiciã ñ adhumilẽ qetum. tĩmẽtẽ ũba mea. Petrũ
apls. Omĩs aut inuicẽ insinuate humilitatẽ qñ dñs supbis resistit.
humilibũ aut pstat grãm. Humiliamini sub potenti manu dñi.
ut uos exaltet in tĩpĩe uisitatioĩs. Iacobũ apls. Humiliamini ĩ
aspectu dñi. exaltabit uos. Paulũ apls. Sitis unanimẽs idipsũ sen-
tientes. nichil p contentione agentes. neq; p inanẽ grãm. s; p hu-
militatẽ supiores sibi inuicẽ arbitantes. ñ alta sapientes. s; humi-
libũ sentientes. Salomoni. Vbi fuerit supbia. ibi erit contumelia.
Vbi aut humilitas. ibi sapientia. Supbũ seqũt humilitas. hu-
milẽ spũ suscipiet grã. Priqũm conterat exaltat cor hõis. an qñ
glorificet humiliat. Meliẽ humiliare cũ mĩtibũ. quã diuide re-
spolia cũ supbis. Itho fili syrach. Quanto magis es humiliare
mõmĩbũ. corã dñi inuenies grãm. Abhumilibũ honorat dñs. Ho-
liẽ humilis insipientia tua. ne humiliat instulticiã seducarẽ.
Est q neqter humiliat se. in tĩora ei plena s dolo. Origenis.
Siñ fueris humilis. quiet. ñ potes in te hĩre grãm spẽ scĩ. Avetianũ.
Vñ humilis factẽ. erubescat homo eẽ supb. Semp conscientia ser-
ui dñi humilis eẽ debet. tĩstis. Scilicet ut p humilitatẽ ñ supbi-
at. pputilẽ merore cor ad lasciuĩã ñ dissoluat. Ille nãq; atten-
dit laudẽ dñi. ũba orĩsei. cui ceruicẽ inclinat humilitas. qñ
erigit supbia. Hieronimũ. Ad sũmitatẽ uirtutũ. ñ potentia
s; humilitate puenit. Gregoriũ. Sor qĩppe carnale dũ huiũ
te grãm querit. humilitatẽ respuit. Humilitas qñtũ inclina-
tur ad imã. tantũ pficit in excelsõ. Tantũ enĩ necẽẽ ẽ ut se unũ
qĩq; depmat in humilitate. qñtũ si sit elect. ignorat. Quĩuis

q̄sq; bona sua in primo suo inptiendo ostendat. rectū tam̄ iā n̄
erit si humilitate caruerit. Qui enī fuerit humilis. exaltabit
ingla. Magna ē uirt^{us} humilitatis. q̄ enī ex desiderio loca ultima
tenentes. se p̄ humilitatē in alto n̄ subleuant. he celestis regni pur
purā in m̄te seruant. Via dñi adeor^{is} dirigit^{ur}. cū ueritatis sermo
humilit^{er} audit^{ur}. Incunctis se despiciunt. q̄ in suis oculis se eē humi
lem p̄fiter^{ur}. Quelibet assint opa. nulla sūt. n̄ ex hūilitate condiant^{ur}.
Tanto q̄ q̄sq; humilior. debet eē ex munere. q̄nto se obligatiore
eē conspiciunt in reddenda ratione. Eam q̄ p̄pe quā n̄ inuenit hu
milit^{er}. ueritas fugit m̄te. Illic in iudicio cos a sorte humilū iudex
separat. q̄ se hic in corrib^{us} supbie exaltant. Humiles donū accipiunt.
q̄d a se conda supbientū repellunt. Qui enī sine hūilitate uirtutes
congregat. in uento puluere portat. Cogitatio cordis n̄r tantū ap
dñm in uino ē. q̄ntū hōib^{us} in alto. Humilitas cordis n̄r tantū apud
dñm in alto ē. q̄ntū hōib^{us} in uino ē. Basili. Humilis licet habitu uilis
sim^{us} sit. ḡlosus tam̄ ē uirtutib^{us}. supb^{us} aut^{em} si decorus uideat^{ur} aspec
tu. tam̄ opib^{us} uilis ē. Ysidor. Humilia ualde sp̄m tuū. quō uita
carnis impiū ignis. uermis. Sine humilitate uirt^{us} quelibet. si
ne caritate. in uicū deputabit^{ur}. Sūma monachi uirt^{us} hūilitas.
sūmū uicū ei^{us} supbia ē. Esto in hūilitate fundat^{us}. esto om̄iū no
uissim^{us}. yltim^{us}. Humilia te ut exalteris. minimū te om̄ib^{us} fac.
nulli te p̄ponas. nulli te supiorē deputes. Estima om̄is supiores
eē tibi. quāuis sūm^{us} sis. In hūilitate tene. q̄a si hūilitatē tenueris
ḡlosus eris. Q̄ntū enī humilior fueris. tantū te seq̄r^{ur} altitudo gl̄e.
Descende ut ascendas. humiliare ut exalteris. ne exaltat^{ur} humile
ris. Humilitas casū nescit. humilitas lapsū n̄ nouit. hūilitas
nūq̄ lapsū passa ē. Qui enī ^{sibi} uilis ē ante dñm magn^{us} ē. q̄ sibi displicet
dō placet. Esto q̄ paruus in oculis tuis. ut sis magn^{us} in oculis dñi.
Tantū eris apud dñm excelsior. q̄ntū fueris ante oculos tuos despecti
or. Porta q̄q; uerecundiā in uultu. de recordatione delicti. pulis

et in puluere sedet: cunctis est in cinere manere. In summo honore
summa est sit humilitas: nite extollat honor. Tanto maiori humi-
litate perspicuus esto: quanto magis dignitate prelat. Cesari. Nunquam
uera humilitas et uera obedientia sine caritate aut fuerit aut esse
potuerunt: quia sic ignis sine calore et splendore huiusmodi non est:
ita caritas sine humilitate et uera obedientia esse non potest. In
uita patrum dicitur: Corporalis labor: dux est humilitatis. Omnis labor
sine humilitate: uanitas est. Humilitas nec ipsa nascitur: nec alios tra-
scipinit. Humilitas est si quando peccauerit inter fratres tuos: ante
quam ille peniteat indulseris ei. Humilitas precursor est caritatis.
Sic iohannes precursor fuit ihesu omnis trahens ad eum: ita et humilitas precur-
sor est caritatis. Quod non habet caritatem perdet uitam. **De Indulgentia.**

Quod dicit in euangelio. Si offeris munus tuum ante altare: tibi
recordatur fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te: relinque
ibi munus tuum ante altare: et uade prius reconciliari fratri tuo: et tunc
ueniens offeres munus tuum. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum:
dimittet uobis et pater uoster qui in celis est peccata uestra. Si enim non dimiseri-
tis hominibus peccata eorum: nec pater uoster dimittet uobis peccata uestra. Petrus
apostolus. Non reddentes malum pro malo. ut maledictum pro maledicto.
sed contrario benedicentes: quia in hoc uocati estis. ut benedictionem
hereditate possideatis. Paulus apostolus. Cum patientia subportamus
in uicem: et donantes uobismet ipsis si quis aduersus aliquem habet querelam.
Sic dominus in christo donauit uobis ita et uos facite: nulli malum
pro malo reddentes. Salomone. Non dicas reddam malum pro
malo: expecta dominum et liberabit te. Relinque primo tuo nocen-
tiam: et tunc de peccatis tuis peccata soluentur. Auerius. Vnde quisque: talem
indulgentiam accipitur esse ad deum: qualem et ipse dedit primo suo.
Ieronimus. Quomodo dominus in christo nobis nostra peccata donauit: sic etiam nos
qui in nobis peccant dimittamus. Gregorius. Ille recte sui delicti
ueniam postulat: qui hoc quod primo in ipso delinquit relaxat. Dimittamus

quod debet nobis: ut dimittat quod debet a nobis. Tunc quisque quod
recte petit adipiscitur: cum et animi in petici- one nec inimi-
ci odio fuscatur. **F**undim? padiusariis peccatis: sed u- tina cor te-
neat amore. Cum diligendo lucrum de inimicis facere possumus?
etiam ipsi amici sunt qui persecuntur. Nec curat antiquus hostis
ut terna a nobis tollat: sed ut caritatem in nobis feriat. **YSIDOR.**
Non enim possunt peccata dimitti eis: qui in se peccantibus debita non
dimittunt. Qui fratrem sibi tardi? reconciliat: dominum sibi tardi? pla-
cat: frustra enim sibi propitiare dominum querit: qui cito placari primo
negligit. **Beato** ergo est ignoscendum cuiquam cum ueniam postulat. **GESARI.**
Qui enim in se peccanti clementer indulserit: nullum peccati uestigi-
um in illius anima remanebit. **ANASTASI.** Si non dimittis iniuriam
que tibi facta est: non orationem facis pro: sed maledictionem inducis super
te. Sic enim dicit. Sic mihi dimitte: sic ego dimissi. In collationibus
patrum dicitur. Tantum remittat nobis: quantum nos remiserimus eis qui
nobis qualicunque malignitate nocuerint. **HYPRIAN.** Quisquis enim illi
qui in eum peccauit dimittit ignoscendo peccatis: per uel dubio
elemosinam facit. **De compunctione. VI.**

Quod si dicitur in euangelio. Amen amen dico uobis quod qui plorabit et flebit
uos mundus autem gaudebit: uos autem contristabimini: sed et effica-
cia uertetur in gaudium. **PAULUS** apostolus. Gaudere cum gaudentibus: fle-
re cum flentibus. Qui flent tamquam non flentes sint: et qui gaudent tam-
quam non gaudentes. **IACOBUS** apostolus. **et tunc** Miseri estote: lugete et
plorate: et risus uoster in luctum est: ueris uertatur: et gaudium in me-
ritum. **SALOMON.** Risus dolore miscetur: et extrema gaudium
luctus occupat. **ARISTOTELIS.** Qui non habet compunctionem: non habet mundam
orationem. **Thesaurus** est bona compunctio cordis: et inenarrabile
gaudium in anima hominis. Anima hominis que oratione compungitur:
ualde illi proficit ad salutem. **HERONIMUS.** Non minus laudandum est
uius fortis in luctu: quam in bello. **Gregorius.** Vox etenim psal-

89
modie cū p̄intentionē agit̄ cordis. p̄hanc om̄ipotentē dō
ad cor̄ ites̄ parat̄. ut intente m̄ti p̄phetie mysteria & con-
punctionis gr̄am infundat. Lū p̄orationē cōpunctio fundit̄.
uia nob̄ in corde p̄ qm̄ ad ihm̄ puenit̄ in fine parat̄. Irrigui
q̄ppe sup̄ accipit anima. cū se se lacrimis celestis regni desiderio
affligit. Irrigui ū inferi accipit. cū inferni supplicia p̄tmesceat.
Reitentes ḡ nos dñs elem̄ter aplectit̄. q̄a peccatorū uita eē in-
digna iā n̄ potest que fletib̄ lauat̄. Non dubitare ē circa finē
iustificari hōiem p̄ penitentie cōpunctionē. s̄ q̄a raro id fieri
solet. metuendū ē ne dū ad finē differ̄t conūfio. insipata ante
occupet mors. qm̄ subueniat penitentia. Non ḡ in fletib̄ n̄ in
actib̄. s̄ in dño fidam̄. Quia ḡ p̄t baptismū in q̄ nauim̄ uitā.
baptizem̄ lacrimis conscientia. in q̄ nati p̄t aq̄m salutis renascam̄
ex lacrimis. Basil. Vbi fuerint lacrimae. ibi sp̄italis ignis accendit̄
q̄ secreta m̄tis illuminat. Ysidor. Priem̄ lacrimis purganda s̄ ma-
la que gessim̄. tunc mundata acie m̄tis id qd̄ querim̄ contē-
plem̄. ut dū antea flendo a nob̄ peccati caligo detegit̄. mun-
datis cordis oculis liberi sup̄na inspiciant̄. Qui ū lacrimas inde-
finent̄ fundit. tam̄ peccare n̄ desinit. hic lacrimū h̄t s̄ em̄-
dationē n̄ h̄t. Cōpunctio cordis ē humilitas m̄tis. cū lacrimis.
exoriet̄ de recordatiōe peccati & timore iudicii. Ille ē cūctis
p̄fectior cōpunctiois affect̄. q̄ om̄s a se carnaliū desiderioz
affect̄ repellit. intentionē suā toto m̄tis studio indi contē-
platione defigit. Gemina ē cōpunctio. una q̄ p̄t dñm aīa
cuiq̄ electi afficit̄. id ē uel dū opm̄ suoz mala considerat̄.
uel dū desidio uite et̄ne suspirat. Quatuor s̄ q̄tuates affectio-
nū q̄b̄ mens iusti tedio salubrit̄ compungit̄. hoc ē memoria
p̄teritoz facinoz. consideratio p̄gnationis sue in huī ui-
te longinq̄tate. recordatio futuraz penarū. desiderii sup̄-
ne patrie. quatin̄ adeā quantociū ualeat puenire. Sunt qm̄

ex uera cordis cōpunctione sui accusatores fiunt. Et tunc adhuc
peccatores se esse designant. ut exfecta hūilitate cōfessionis
locū inueniant scētatis. Lacrimę enī penitentie. ap̄ dñm pharys
mate reputant. Dilige lacrimas. si uales sint t̄ lacrimę delectet
te semp̄ luct⁹ ⁊ pland⁹. Esto tantū prius ad laetitiam. quā fuisse
ad culpā. Qualis t̄ fuit ad peccandū intentio. talis t̄ sit ad pe
nitendū deuotio. Grauiora enī peccata. gēdia laetitiam desiderant.
Et ff̄. 109. Beat⁹ nāq; ē iter beat⁹. q̄sq; h̄t cōpunctionē scđm dñm.
Cōpunctio sanctas aīę ē cōpunctio illuminatio aīę ē. cōpunctio
remissio ē peccatorū. cōpunctio sp̄m scđm pducit ad se. cōpunc
tio unigenitū xp̄m facit habitare in se. Lacrimę ap̄ dñm fiducia
dant semp̄. ⁊ u lacrimę habundant. ibi cognatioēs sordide n̄ adp̄ri
r̄s diē in euēgio. Om̄a **De Orationib⁹. vii.** Inuocant

O quecūq; pecceritis in oratione. credentes accipietis. Vigi
late om̄i t̄p̄e orantes. ut digni habeamini fugere om̄a que
futura s̄. ⁊ stare ante filiū hōis. Orate autē. ut n̄ fiat fuga ustra
hieme ⁊ sabbato. Pet̄r̄ apl̄s. In patientes in uicē honorē tāq̄m
coheredib⁹ grām uitę. ut n̄ impediant orōnes ustrę. Pavl⁹ apl̄s.
Orationi instantes. orantes om̄i t̄p̄e in sp̄u. uigilantes in om̄i
instantia. Iacob⁹ apl̄s. Orate in uicē ut saluemini. multū
enī ualeat deprecatio assidua. Salomō. Longe ē dñs ab impijs.
⁊ orationes iustoz exaudiet. Melior ē finis orationis. quā p̄nci
piū. Ante orōnē p̄para animā tuā. ⁊ noli ēē q̄si hō q̄ t̄p̄t dñm.
Qui cōseruat legē multiplicat orōnē. p̄cationē lesi exaudiet dñs.
Oratio humilis. sup̄ nubes penetrat. fili intua infirmitate ut
despicias te ipsū. ⁊ ora dñm ⁊ curabit te. Auerte te a delicto. ⁊ di
rige manū. Auct⁹. Orationib⁹ mundan⁹. lectioib⁹ instrum̄. ⁊
utrūq; bonū ē si liceat. S; meli⁹ ē orare q̄m legere. q̄a in lectione
cognoscim⁹ qd facere debem⁹. in orōne autē eadē accipim⁹ q̄ posu
lam⁹. Neq; die uaces neq; nocte. ⁊ cū somn⁹ de tuis oculis ceciderit.

tunc sensus tuus in oratione uigilet. Oratio mundat a peccatis.
 dabit salutem. In oratione paratus esto. ostende continentiam cordis
 tui. ut amplior gratiam consequaris. IERONIMUS. Sic enim militi sine
 armis ad bellum exire non suenit. ita christiano homini procedere quolibet
 sine oratione non expedit. Ingressus de hospicio armatus oratio.
 regressus de platea oratio occurrat. GREGORIUS. Quantum quicquam
 tumultu cogitationum carnalium premium. tantum orationi ardenti in-
 sistere debemus. Ad dominum quippe corda leuare est cum manibus. orationis nostre
 studium cum merito boni operis imponere. Uel ad preces iudex flexit.
 si apud pietatem suam petitor corrigatur. Ille ergo in nomine saluatoris petit.
 quod illud petit. quod aduersum salutem peruenit. Nam si id quod non expediat
 petit. non in nomine ihesu petit. Cum orationi uehementer insistimus. stat
 ihesus ut lucem restituat. quia deus in corde figitur. lux amissa reparatur.
 Qui a terrenis actibus liber. soli deo uacare meruit. per delinquentibus pro-
 ximis exoret. Ea quae perscrutari in nobis metipsis plenam uitam. Repe-
 uerit orando quam inuestigando penetramus. YSIDORUS. Oratio cordis est
 non labiorum. neque enim deus uerba precantis intendit. sed orantis cor aspicit.
 Melius est cum silentio orare cordis. quam solis uerbis sine intuitu mentis.
 Quod sit acite quod ore et uox sileat. quamuis hominibus lateat deo latere non
 potest. cui omnis conscientia praesens est. Pura est oratio. quando in suo tempore
 soli non intueniunt eurye. Longe quippe est a deo animus. qui in oratione co-
 gitationibus solus fuerit occupatus. Tunc ergo ueraciter oramus. quando aliunde
 non cogitamus. Sed ualde pauci sunt qui tales orationes habeant. licet
 in quibusdam sint. difficile tamen ut semper sint. Sic orationibus regimur.
 ita psalmodiarum studiis delectemur. psallendi enim utilitas tristitia cor-
 dis consolatur. Tamen esse debet orantis erga dominum affectus. ut non desperet
 precis effectum. Inaniter autem oramus. si spei fiduciam non habemus. Qui a pro-
 pter dei auertit. quod in oratione postulat non merebitur. Si autem id quod deus
 precipit faciamus. id quod petimus sine dubio obtinemus. Oratio in pre-
 sentia tantum uita pro medio peccatorum effunditur. psalmodiarum autem

decanatio perpetua di laude demonstrati. yglam sempiterna. Dei
seruus q̄ciens q̄libet tangit uicio. tocienf adōrōnē se subdat.
q̄a frequens oratio uicioz impugnationē extinguit. Tā pseue-
rantes oportet intendē animū n̄m orando atq; sp̄llendo. q̄usq;
importunas desidiōz carnaliū suggestiones q̄ n̄is subiaccit
sensib fortissima intentiōe superem. Dū enī oram? ad memoriā
culpā reducim. Cū corā dō assistim? gēnere flere debem. Reminif-
centes qm̄ quia sint scelera q̄ cōmissim. qm̄q; dura inferni supp-
cia q̄ timent. Quis enī n̄a celestis ē? itē orando dīm plane cōplac-
q̄ndo nullis tēris curs aut errorib impedit. Purgand ē p̄mū a-
nim atq; atēporaliū rerū cogitatioib segregand. ut pura m̄tis
acie ad cōplandū dīm q̄sq; p̄nseat. Tūc impetare diuinā mi-
sericordiam credim. q̄ndo supplici affectu assistim cū oram. Tūc
magis diabol cogitatioēs curarū sc̄larū humanis m̄tib ingerit.
q̄ndo orantē aspererit. Qui ledit n̄ desistat orare p̄se ledem-
b. q̄a iuxta di sententiā peccat. q̄ p̄inimicis n̄ orat. Nichil p̄fi-
cit oratio illi. cui adhuc dolor in m̄te tōdiū manet impetore.
Cor cū manib leuat q̄ orōnē cū ope subleuat. q̄sq; ū orat n̄
opat. cor leuat. manū n̄ leuat. q̄sq; aut opat n̄ orat. manū
leuat. cor n̄ leuat. Sūgo necē ē opari. orare. Culpabilē manū ad
dīm erigit. q̄ facta sua orando iactant p̄dit. Qui enī iactantes
orat laudē appetendo humanā. n̄ solū ei oratio n̄ delet peccatū.
s; etiā ipsa uertit in peccatū. Quociens orantes n̄ cito exaudim.
n̄a nob facta in oculis p̄ponant. ut hoc ipsū qd differtim. dū
ne reputet iusticie yculpe n̄re. Sepe enī multos d̄s n̄ exaudire
aduoluntatē. ut exaudiat ad salutē. Non q̄ conciliat dīm mul-
tiplex orōnis sermo. s; purissima sinceratq; cordis intentio.
Oratio frequens. diaboli iacula submouet. oratio continua dia-
boli tela exsuperat. Immundos sp̄e orōnis uincit instantia. q̄ap-
orationē mundā demonia uincunt. In libro clem̄tis dicitur.

Disciplina nra ē orare punitētorib⁹ ⁊ psecutorib⁹ nris. **Basil.**
Oratio nāq; gūdis munitio ē anime. Orationē enī purissimā
omīa salubria nob⁹ tribuunt a dō. ⁊ cuncta noxia pcul fugant.
Cyprian. Bona ē oratio cū ieiunio ⁊ elemosina. ⁊ cito orationes
ad dñm ascendunt q̄s a deū merita nri opis inponunt. **lesau.**
Sic lectioni ⁊ orōni debetis incūbere. ut intēdū etiā ma-
nib⁹ aliqd possitis exercere. Duob⁹ modis oratio impedit⁹ ne im-
petre q̄sq; ualeat postulata. hoc ē si aut mala adhuc q̄sq; cō-
mittit. aut si delinq̄nti sibi debita nō dimittit. **Inuita patrū dī.**
Sic uenenata animalia forciores herbe ⁊ pigritia expellunt.
ita ⁊ cogitationes sordidas oratio cū ieiunio repellit. Quales orante
uolum⁹ inueniri. tales nos ante tps orōnis pparem⁹. Xpo enī con-
iuncta mens. ꝑcipue intp̄re orōnis intentā. nichil malū ni-
chil supfluum recipit. **De Confessione. viii.**

Dñs dīc in euāglio. Omis q̄ cōfitebit⁹ me corā hōib⁹. cōfitebor.
⁊ ego eū corā patre meo q̄ ē in celis. **Paul⁹ apls.** Ore autē. cōfessio
fit ad salutē. **Iacob⁹ apls.** Confitemini altitū. peccā uīa. ⁊ ora-
te p̄inuicē ut saluemini. **Ioh⁹ apls.** Si dixerim⁹ q̄a peccatū nō
habem⁹. ipsi nos seducim⁹. ⁊ ueritas in nob⁹ nō ē. Si autē cōfiteam⁹
peccā nra. fidelis ⁊ iustus ē ut remittat nob⁹ peccata. ⁊ mundet
nos ab omī iniquitate. **Salomon.** Qui abscondit scelera sua nō
diriget⁹. q̄ autē cōfessus fuerit ⁊ reliquerit ea. mīam cōsequet⁹.
Ihē fili⁹ syrach. Ne cōfundaris cōfiteri peccata tua. ⁊ ne subi-
cias te hōi p̄t peccatū. Ante mortē cōfite. uiuus ⁊ san⁹ cō-
fitebi⁹ ⁊ laudab⁹ dñm. ⁊ glaberis in misericordiā ill⁹. **Origen.**
Si dixeris peccata tua p̄or. exaudiet te dñs tamq̄ p̄p̄lū sc̄m.
Aug⁹. Confessio omīū maloz. inuicū ē bonoz opm. Qui con-
fite⁹ peccata sua. cū dō facit pactū. ferto patrē erudentē.
ne sentias iudicē punientē. Temp⁹ confessionis nō ē. Cōfite
que fecisti. que in iūbo. q̄ in ope. que in nocte. que in die.

Confiteri in ipse oportuno. y in die salutis accipies celeste the-
saurū. **Jerom.** Ridiculi ē debilitari. y fidei tui corporis
uulnera pauca monstrare. **Ambros.** Neq; enī potest ei adhi-
beri remediū. cui ē uuln' occultū. **Basil.** Non uult d's ul-
cisci maliciā. q' confiteri delicta p'suadet. Oportet dissolui ofi-
tentes. ne contumaces punire cogat. Tantū ē hō saccus pecca-
torū quāt' qmū ab onis opib' alieni. Laque' inq'ta ēē hōib' impo-
tuni solent. iudicio ueritatis placent. Qmū ampli' silentiū
p'mittit. tantū q'uorē dolorē int'us ē nutrit. Quā cū putredo
que interi' feruet eicit. ad salutē dolor apit. Omīs q'pe pec-
cator dū culpā suā intra conscientiā abscondit. int'us ē la-
tet. y int'us penetrabil' occultat. Peccatores d's uidet. susti-
net. resistentes tolerat y dāpnat. cotidie per angustia uocat.
y confessionē nrām expuro corde desidat. y cuncta q' deliq'm relaxat.
Peccata uirus salubrit' apit' in confessione. qd pestiferē latebat
int'us. Confitendo peccata qd aliud agim'. n' malū qd in nob
latebat apim'. Peccator enī cōfessus de peccatis inflat'. iā iust'
ēē inchoat. cū cepit accusare qd fecit. **Ysidor.** Qui peccata sua
hōib' occultant. y p'semetipsos cōfessi n' fuerint. d'm quē testē
habent. ipsū habebunt y ultorē. Ex eo un' q'sq; ēē iust' incipit.
ex q' sui accusator extiterit. Multa aut' y contra semetipsos se
peccatores uocant. y tamē se a peccato n' subtrahunt. Magna iā
iusticie pars ē se ipsū nosse hō qd prauus ē. ut ex eo diuine
uirtuti subdat' humili. ex q' suā infirmitatē agnoscat. Bene
se iust' iudicat in hac uita. ne iudicet' ad d' dāpnatiōē p'petuā.
Tūc aut' iudiciū de se q'sq; sumit. q'ndo p' dignā penitentiā suā
p'ua facta condēpnat. Duplicē h're fletū debet in penitentiā oīs
peccator. siue q'a p' negligentia bonū n' fecit. seu q'a malū p'ui-
ditiā p'petuit. Qd enī oportuit n' gessit. y gessit qd agere n' ope-
ruit. Quedā enī iā iusticie poruo ē. iniquitatē suā hōi n' abscon-

dere. in semetipso de peccatis propriis erubescere. Qui illatas s
contumeliae et tranquillo animo pferit. dolore cordis apert. e
uius qd feruet in animo facile reicit. Vulnera enim mitis
apta cito sanant. clausa minus exulcerant. Confessio iustificat.
confessio peccati ueniam donat. Omnis spes in confessione consistit. q
in confessione mne loc est. Peccatu pditu cito curat. erum aut
tacendo ampliat. Si patet uicium fit ex magno pusillu. si latet
uicium fit ex minimo magnu. silentio enim culpa crescit. Basil.
Melior e in malis factis pura confessio. quam in bonis opib supba
glatio. In libro elemis dicit. Tacentib n facile potes medelam
oportuni y necessarij sermonis adhibere. pferre debet unqsg
in q anim pignoratitia languet. **De penitentia. viii.**

Dns dicit in euagio. Penitentia agite. appropinquit enim regnu
celoz. Petrus aplos. Penitentia agite. y baptizet unqsg: uim.
y accipietis donu spe sci. Paul aplos. His qd scdm penitentia bo
mopis. glam y honore y incorruptione. querentib uita cina.
Salomoni. Bonu e correpto manifestare penitentia. sic enim effu
get uoluntariu peccatu. Ne dixeris peccaui. e qd accidit in
tiste. De ppietatione peccoz noli ee sine metu. y ne adicias
peccatu sup peccatu. Ne tarde uerti addim. y ne differas de
die indie. Ne despicias homine auertente se a pecco. memento qm
omni incorruptione sumi. Atissim odio habet peccatores. y mi
ser e penitentib. Conuertere addim. y relinque peccata tua.
fili peccasti. n adicias iteru. de pstinis deicare ut remittant t
Quasi a facie colubri fuge peccata. y si accesseris ad illa suscipies
te. Origenes. Penitentia qmuis exigua sit. n despicit apud dm.
August. Me q sua scelera cogitat y statim dñsus fuerit. ueniam s
n de ee credat. Si enim tñc uis penitentia agere qndo peccare n
potes. pecca te dimiserit n tu illa. Impia anima plangit in
malis. cu despat de bonis. Jeronim. Utina ta cito conuertat

peccator ad penitentiam. quoniam cito dominus parat est etiam praesentiam muta-
re sententiam. Non enim longitudinem dominus tenet et potius requi-
rit sed affectum sinceritatis penitendo pensat. Qui enim in
christo tota mente confidit. etiam si sic homo lapsus mortuus fue-
rit in peccato. fide sua uiuit in eternum. laudandum est uulnus. quod dolore
curat. Pusillo carnis. ferro indiget. et cauterio. lathena sordis. et co-
memoratio peccatorum. non solum diadematis signa. sed fletus. et lacrimas. Sacer-
dos uenit. arma penitentiae. et remedium peccatorum. quam amant uenit
et habet. luctuosus abstinens dominum deprecatur. Deus nata misericors est. et pa-
rat. ut saluet deum. quod non potest saluare iusticia. Deus nec implet bo-
na quod scis promittit si illi reuerentur ad uincula. nec mala quod peccatoribus comi-
nat. si illi reuerentur ad salutem. Homo iniquus quod nefas putat
diuicias congregauit. si aliquando comitatus eadem cupit eterna supplicia. de-
bet ita agere ut multitudinem peccatorum possit exequere ubi tamen uirtutem.
Hylari. Penitendo mores immutat. et longa temporum crimina uinctu
oculi peccat. si cordis nata fuerit compunctio. Gregori. Neque delicti
satisfacimus. si non ab iniquitate cessamus. Qui commisit prohibita. semet-
ipsi abscidere debet etiam decessa. et se reprehendat in minimis. quod se
meminit in maximis deliquisse. Satis alienum est a fide. quod ad agenda
penitentiam tempus senectutis expectat. Metuendum est ualde. ne
dum quod sperat ueniam. incidat iudicium. Penitentiam quippe agere
est. et pro peccata mala plangere. et plangenda non pro peccare. Nam quod
sic peccata deplorat ut tamen alia committat. adhuc penitentiam
agere aut ignorat aut dissimulat. Deus omnes laborare se de-
nuntiat. cum hominum puritates duras portat. Si quis te de peccato
foris fecerit correxerit. tu confitere peccatum interius quod ille nescit.
Neque enim potest esse gratia delictorum. nisi ubi fuerit uenia peccatorum. Qui
ergo de peccatore confusus. quoniam de stante iusto gaudium fit in celo.
Necessarium est ergo ei qui uult se omnino purgare a peccato. primo ipsius
causas culpe studeat abscidere. quia internus iudex interius potius quam

93

uerba considerat. Nūq̃m peccatores ad lām̃tū penitentię redi-
rent. si nulla eēt bonoz exempla que eoz m̃tē traherent.
Om̃e peccatū graue ē. q̃a n̄ p̃mittit animū ad sublimia eleuare.
Neq; enī tē ueniā inuenit. q̃ in aptū uenire temp̃ p̃dit. Ibi iā
adō n̄ potest mereri q̃d petit. q̃ hic noluit audire q̃d iussit.
Qui t̃ps congrue penitentię p̃dit. frustra ante regni ianuā cū
p̃cib; uenit. Ysidor. Penitentia n̄ uerbo agenda ē s; facto. Cui
corrigit culpa q̃ cito cognoscit. tardī autē sanat uuln; q̃d iā
putrescentib; m̃bris longo p̃t t̃p̃e curationib; adhibet. Nā q̃
consuetudinē peccati facit. iā sepult; ē. Grande scelus. q̃nde h̃c
necessariū op̃ satisfactoris. Qui q̃ cupit eē cert; in morte de in-
dulgētia. san; peniteat. san; p̃petrata facinora defleat. P̃phā
namq; peccorib; dictū. Lauamini mundi estote. Lauat itaq; et
mund; ē. q̃ p̃terita plangit. flenda n̄ admittit. Lauat n̄ ē
mund; q̃ plangit q̃d gessit nec deserit. p̃t lacrimas hec que fle-
uerat repetit. Qui autē p̃ue uiuendo penitentiā in morte agit.
p̃iculosū ē. q̃a sic ei dāpnatio incerta ē. sic remissio dubia. Ille
penitentiā digne agit. q̃ reatū suū satisfactorē legitima plangit.
condēpnando scilicet ac deflendo tantū implorando pfundit.
q̃ntū extitit in peccando p̃lix. Quāuis q̃sq; sit peccator ym-
pi. tam si ad penitentiā uertat cōseq; posse ueniā credat. fes-
tinare debet ad dñm penitendo unq̃sq; dū potest. ne si dū pot
noluerit. om̃ino cū tarde uoluerit n̄ possit. Ampli; d̃s letat de
anima desp̃ata. aliq̃ndo conūsa. q̃m de ea q̃ nūq̃m extitit p̃-
dita. Quis enī gaudiū corā dō angis ei sit de eo q̃ ap̃iculo libat.
quā de eo q̃ nūq̃m nouit peccati piculū. Q̃ntū enī contristat
res p̃dita. tanto magis letificat si fuerit inuenta. Multa sup̃na
respectu grā. in extremis suis ad dñm uertunt p̃penitentiā. q̃
cūq; male gesserunt. cottidianis fletib; purgant. atq; in bonis
factis mala gesta cōmutant. Quib; iuste totū q̃d deliquerant

ignoscit: quia ipsi quod male gesserunt penitendo diluunt. Est autem
penitentia medicamentum vulneris. spes salutis. per quam deus ad misericordiam
provocat: quae non tempore pensatur: sed profunditate fletus et lacrimarum. Peni-
tentia enim sumpsit nomen a pena: quia anima cruciatur et mortificatur
caro. Qui penitentiam gerit: proinde capillos et barbam nutrit: ut
demonstrent habundantiam criminum. quod caput peccatoris quasi
capilli enim pro uicio accipiunt: sicut scriptum est. Grunib' peccatorum suorum
unusquisque constringitur. Pelliculum quippe recordatio est peccatorum: unde
circa medicum penitentiam agimus: ut incompunctioe elicti cog-
noscamus uicia quae per culpam commisimus. Tantum ergo considanda est mis-
eria temporis: quantum doloris. Quia fuit in malum abrupte interitus interitus:
tanta necesse est ut sit incompunctioe deuotio. Duplex est autem pe-
nitentiae gemitus: ut dum plangimus quod male gessimus: ut dum non agimus
quod agere debuimus. Ille uere penitentiam agit: qui nec penitere
praeterita negligit: nec adhuc penitenda committit. Si bona est in-
teritus conuersio: melior tamen est quam longe ante finem agit: ut ab
hac uita securus transcat. In hoc seculo penitentiam operantibus diuina
subuenit: in futuro autem iam non operantibus: sed ratione operum nostrorum ponitur.
Nullus desperare debet ueniam: etiam si circa finem uitae ad penitentiam
conuertatur. Si enim penitendo digna deo acta gesserimus: seueritatem eius
in clementiam commutabimus. Deus qui nos malos tolerat: non dubium quin
conuersis clementer ignoscat. Sic enim non oportet remitti peccati
affectum: sic necesse est unumquemque suum indeflendo commemorare pec-
catum. Omne peccatum: per penitentiam recipit uulneris sanitatem.
Nil perit: quia culpam agnoscere: nec desistere. In hac uita tantum pe-
nitentiae patet libertas: post mortem uero nulla correctionis est licentia.
Penitentibus diuina clementia subuenit: per penitentiam indulgentia
datur. Vnde iteratum: tardius sanat. Secundum morbum inpendenda est me-
dicina: uarta uuln' adhibenda sunt remedia. Sesari. Valde du-
ra et nimium dolenda conditio est: omni intentione studium corporis

impende. fructū n̄ recipe p̄r laborē. Dicit enī aliq̄s. lū ad
senectutē uenero. tūc ad penitentię medicamēta confugā. Q̄re
hoc de se fragilitas humana p̄sumat. eū unū diem uite sue in
potestate n̄ habeat. Iniquitatē enī m̄am si nos agnoscam̄. d̄s
ignoscet. Multi enī se credunt longo t̄p̄e uiuere. ita illos
mors repentina subtrahit. ut nec ad illā monitaneā penitentiā
potuerint puenire. Erubescim̄ in paruo t̄p̄e penitentiā agere.
n̄ timem̄ sine ullo t̄mino ētna supplicia sustinere. Qui enī p
peccatis sibi ipsi n̄ parēt. d̄s cito illi indulgentiā tribuit. x.

Dic̄s diē in euangl̄io. Beati q̄ esuriunt ⁊ de abstinentia.
ficiunt iusticiā. qm̄ ipsi saturabunt. Pavl' ap̄ls. Si q̄s man
ducet n̄ manducantē sp̄nat. ⁊ q̄ n̄ manducat manducantē n̄ iudi
cet. Qui enī manducat d̄no manducat. gr̄as enī agit d̄o. ⁊ q̄ non
manducat d̄no n̄ manducat. gr̄as agit d̄o. Om̄is creatura dei
bona. nichil reiiciendū qd̄ cū gr̄ax actione percipit. sc̄ificatur
enī p̄bū d̄i ⁊ orōnem. Salomon. Iust' comedit ⁊ replet aīam
suā. uent' aut' impioꝝ insatiabilis. Anima saturata caleat
fauit. aīa esuriens amarū p̄dulce sumit. Qui abstinentis ē. a
dicet sibi uitā. Avē t̄is. Oens ciboz inanitate lassata. p̄dit
orōnis uigore. Nil p̄dest tota die longū ducere ieiuniū. si
p̄tea ciboz facietate ⁊ in inietate anima irrigat. Sic q̄ tēpat
cib' irrigata corporis n̄sā trā. sp̄nas libidiniū n̄ germinabit.
Qualis ē caro que p̄r multos dies n̄ percipit cibū. talis ē anima
que n̄ assidue pascit̄ d̄i uerbo. Que n̄ potes ieiunando curare.
potes elemosinā dando redimere. Bonū ē ieiunare. Simili ē
elemosinā dare. Elemosina sufficit sine ieiunio. ieiuniū n̄
sufficit sine elemosina. Ieiuniū cū elemosina duplex bonū ē.
ieiuniū ū sine elemosina nullū bonū ē. Tale ē ieiuniū sine
elemosina. q̄lis sine oleo lucerna. Sic lucerna q̄ sine oleo ac
cendit̄ fumigare potest. lucē habere n̄ potest. ita ieiuniū

sine elemosina carnē quidē cruciat: s; caritatis lumine
animā n̄ illustrat. **LEONIO.** Ieiunia modata debent ēē ne
nimis debilitent stomachū. q̄a modat' & tēperat' eibus carni
varum ē utilis. Linguis uent' n̄ gignit tenuem sensū. plen'
uent' facile de ieiuniis disputat. Meli' ē stomachū dolere qm̄
mētē. Tantū t' ieiuniū impone: qm̄tū ferre potes. Multo magis
meli' ē cottidie parū. quā raro satis sumere. Humilia illa optima ē
q̄ sensim descendit int'ia. Subit' & nimis ymber in p̄ceptis arua
subuertit. In iis etiā leguminib'. infantia quēq; & gēna decli
nanda s. Nichil ita scias condecere in cōmodū xp̄ianis adolescen
tib'. ut esum hōlerū. Ardorq; corporū. frigidiorib' epulis tēperan
dus ē. Non nulli uitā pudicā appetentes in medio tūne corruunt.
dū solā abstinentiā esus carnū putant. & leguminib' onerant
stomachū. Nichil sic inflāmat & titillat mēbra genitalia. qm̄
indigest' cib' ructusq; conuulsus. Part' cib' & semp uent' esuriens.
tūam ieiuniis p̄fert. sensuū officia exhibens. dō ingulat sēp
& tenuis fit. **AGROSI.** Ieiunia. uigilię. elemosinę. & cetera humo
di augere bonū n̄m debent. n̄ uelare peccatū. Ille uir abstineri
credend' ē. q̄ uiciorū omniū liber effect' ē. Neq; enī reputanda ē
abstinentia. ubi fuerit uent' saturitas subsequita. Membra sua
quę s sup̄ t̄ram mortificant. q̄ndo insolens corp' ieiuniorū con
tinuatione castigant. Nil cont' abstinentiā faciunt. q̄ uinū n̄
pebrietate. s; tantū p̄ corporis salute p̄cipiunt. nec hoc eis offert
uoluptas. s; p̄mittit infirmitas. Abstinentia sola ciborū n̄ sufficit.
n̄ ei opa bona iungant. **BERBOKI.** Plus ē enī uerbi pabulo uic
tūā in p̄petuū mētē reficere. quā mortuā carnē t̄eno pane
saciare. Libo corp' pascit. pio ope sp̄s nutrit. Abstinentes raro
gantes abstinentia q̄dē corp' afficiunt. s; p̄ desiderū gule
mundo uiuunt. Dū mens ad p̄cepta caritatis tendit. restat
p̄culdubio ut p̄ abstinentiā caro maceret. Non enī dō s; sibi

q̄sq; ieiunant: si ea que ad tempus uentri subtrahunt n̄ in opus tri-
 bunt: s; uentri p̄modū offerenda custodit. Ammonendi s̄t
 abstinentes: ut nouerint q̄a tē placentē dō abstinentiā offerit.
 cū ea que sibi de alimentis subtrahunt indigentib; largiunt.
 Ysidor. Qui acibis abstinent y p̄ue agunt: demones imitant.
 Illi uero bene se acibo abstinent: q̄a malis actib; t̄a mundi ambitio-
 ne ieiunant. Esset enī libido crescit: ieiunio luxuria supat. Hoc
 ē p̄fectū r̄ationabile ieiuniū. q̄ndo n̄r hō extior ieiunat. in-
 terior orat. P̄ ieiuniū etiā occulta mysterioꝝ reuelant: diui-
 niq; sacram̄ta archana pandunt. Ieiunia forcia tela s̄ adūsus
 tēptantia demonioꝝ. cito enī p̄ abstinentiā a diisariū deuin-
 cunt. Immundi enī sp̄s ibi se magis inieciunt: ubi plus uident
 escā y potū. Caro enī tūc d̄m fit: q̄ndo p̄ ieiuniū abstinet
 r̄arescit. Abstinentia modata uiuificat aīam: supflua occi-
 dit y corp̄ necat. Quidā incredibilt̄ abstinent ut hōib; curi-
 osis appareant ieiunantes: n̄ abstinentie uoto abescarū car-
 naliū gl̄se suspendunt. Hi poel execrandi sunt: q̄a dī creatu-
 ram usib; humanis concessā reiciunt. Sp̄nit ieiuniū: q̄d in-
 ueste saturitate ciboy reficit. Sp̄nit ieiuniū: q̄d in ueste
 deliciis compensat. Tota enī ep̄ulas incogitatioē r̄uminat.
 q̄ ad explendā gulā ueste sibi delicias p̄parat. Corp̄is de-
 bilitas nimia etiā uires animi frangit: m̄tisq; ingeniū fac̄
 marcescere: nec ualet q̄equā boni p̄ inbecillitatē p̄ficere.
 Q̄qd cū n̄ r̄epamento fit salutare ē: q̄qd nimis y ult̄ mo-
 dū ē p̄nitiosū ē. Studiūq; suū in contrariū uertit. Corp̄ autē
 q̄d abstinentia frangit: tēptatio n̄ uirt. Sic om̄s cupiditates
 carnales abstinentia refecant: ita om̄s aning uirtutes eda-
 citatis uicio destruunt. Neq; enī q̄sp̄ia potest uirtutē p̄fec-
 tionis attingere: n̄ p̄ edomauerit uentris ingluuiē. Basil.
 Non possum iugulare: cū dapib; fuerit uent̄ onust. Vigil esto.

copulare ieiuniis. ut cunctis uirtutibus florere possis. Sic
equis frena imponenda sunt. ita corda nostra ieiunio sunt refrenanda.
Et secus enim plurime non solum corda nostra. sed etiam corpus et animam ledunt.
Nihil potest uentre abescis rescare. et animam obruere passionibus.
Talem te exhibe fili cum uolueris ieiunare. ut cum te acerbis ab-
stines. abstineas. et linguam tuam ab illicitis uerbis. Corpus exerceam
ieiuniis. mentem purgemus auiciis. Aduigilandum autem multum
ieiunium potest. Sic enim miles plurimo onere pergrauatur. impe-
ditur ad bellum. ita impeditur monachus aduigilias cum esca-
rū largitate feruescit. Sepe enim per ciborum auaritiam franguntur stoma-
chi uires. nec non ad habundantiam sanguis et colorum plurima
egritudines exesca-
rū largitate patitur. **Isaia.** Quid potest si
carne nostram ieiuniis et uigiliis affligant. mentem nostram non e-
mendemus. aut quod interiora sunt non curemus. In collationibus patrum dicitur.
Tantum sibi unusquisque cibi concedat. quantum sustentatio corporis. non
quantum desiderium carnis exposcit. Qui nimium cibis utuntur. quanto
magis uentre corrumpunt. tantum amplius sensum obtundunt.
In uita patrum dicitur. Quodammodo flamma comburit siluam. Sic
uisiones malas extinguit esuries. Qui continet uentre suum.
minuet uicia. Nam quod uincit abescis. augmet uicia. Incremen-
tum ignis siluam. et incrementum uentris esca multa. Ligna multa mag-
nam extollunt flammam. et habundantia esca-
rū praua nutiunt de-
sidia. flamma minuitur deficiente silua. et esca-
rū indigentia
marcescere facit desideria mala. Desiderium escae genuit inobedi-
entiam. et gustus fidius expulit de paradiso. Quas esca-
s delectant
gule. nutiunt autem uermem fornicationis. Quacumque uentus in-
orationibus uigilare facit. Nam quod repletur. somnum infert quiescenti.
Sic enim flammam ignis in paleas currentem retinere impossibile est.
sic libidinis impetum ardentem uentre satiato retinere est im-
possibile. Vapor thymiamatis replet aerem. et oratio abstinenti-

nis ascendit ad dñm. Mensura cōpetens implet uas: uenit ū
disrupt⁹ n̄ dicit sufficere. Passiones etiā uicia corporis n̄rī
si fame ieiuniorū ac uigiliarū labore macerent: tē adūsariorū

Unūq; demonū humiliat uirt⁹. *De Reliq; trib; scdm. vi.*
Dñs dicit in euāglio. Om̄s q̄ reliquerit domū. t̄ fr̄es. aut sor-
res. aut patrē. aut matrē. aut uxore. aut filios. aut agros.
p̄t nom̄ meū. centuplū accipiet. uitā et̄nā possidebit. Paul⁹ ap̄ls.
Solite conformari huic sc̄lō. s; reformamini in nouitate sens⁹
ur̄i. ut p̄betis quē sit uoluntas dī bona. y bene placens y p̄fecta.
Qui utunt⁹ hoc mundo. tāq; n̄ utant⁹. Iacob⁹ ap̄ls. Quicūq; uolue-
rit ēē amicus hui⁹ sc̄li. inimic⁹ dī constituet⁹. Salomon⁹. Conuēte ad
dñm. y derelinque peccata tua. Aue⁹ t̄ris. Sē q̄dā q̄ facili⁹ om̄ia sua
paupib⁹ distribuunt. qm̄ ip̄i paupes dī fiant. Jeronim⁹. Multi
capta uirtutis uia. capti sc̄li uoluptatib⁹ de medio uitae reuertunt⁹.
Facili⁹ sacculus q̄ uoluntas dēp̄nit. Multi diuitias relinq̄ntes.
uicia n̄ relinquunt. Malū ē qd̄ n̄ in eo studio dō seruim⁹. q̄ que-
rita querim⁹. Vn̄ q̄sq; cui op̄a facit. ei⁹ fili⁹ appellat⁹. Xpm̄ seq̄ eu-
piens. si habes in potestate tua rem uende. si ū n̄ habes magis io-
nere libat⁹ es. Torū ei⁹ dō dedit. q̄ se ip̄m optulit. facile contēp-
nit om̄ia. q̄ se semp cogitat moriturū. Qui uult ēē p̄fect⁹.
multitudines hōiū. y officia. y salutationes. y conuiuia uolup-
tatiū q̄si catenas fugiat. Utinā qd̄ renuntiam⁹ sc̄lō. uoluntas
sit n̄ necessitas. Nudū xpm̄. nudā crucē xpi. nud⁹ seque. Dñs
magis querit aīas credentiū. qm̄ opes. Ambrosi⁹. Qui uult
dñm posside. renuntiet mundo. ut sit illi d̄s bēata possessio.
Hic renuntiat mundo. quē t̄rens possessionis n̄ delectat ab̄itio.
Dñs sua q̄sq; n̄ relinquit. mundo cui bona retinet seruit. Grego-
ri⁹. Qui celestis uitae dulcedinē in q̄ntū possibilitas admittit
p̄fecte cognouerit. ea quē int̄ris amauerat libent⁹ cuncta dēin-
q̄t. Quisq; q̄ iā et̄na cognouit. ap̄ ei⁹ animū tēporales fruct⁹

ualeant. Tergat q̄ sordes p̄ui opis. q̄ dō p̄parat domū m̄tis.
Electi enī sic ad bona tendūt. ut ad mala p̄petranda n̄ redeant.
Qui autē qd̄ plene potest agere agit. plene qd̄ d̄s p̄misit accipiet.
Gula relinq̄tas. si desideris t̄renis renunciatis. Exteriora etenī
n̄a d̄no quālibet parua sufficiunt. cor nāq; n̄ substantiā
pensat. nec p̄pendit q̄ntū in ei s̄ficiū. s; ex q̄nto p̄ferat. Reg-
nū dī tanti ualet. q̄ntū habes. Quos d̄s diu ut d̄stantē tolerat.
n̄ d̄sios duri d̄apnat. Negotia q̄ ad peccata implicant. ad hec
necesse ē ut p̄t d̄sionē animi n̄ recurat. Laboriosū n̄ ē hōi re-
linquere sua. s; ualde laboriosū ē relinq̄re semetipsū. Qui q̄ppe
ē abnegare qd̄ habet. ualde autē multū ē. abnegare qd̄ ē. Nil
p̄dest nob̄ abrenuntiatio corporis. sine abrenuntiatiōe m̄tis.
Sūt n̄nulli q̄ despectis carnis desid̄is cuncta relinq̄re p̄t̄ant.
s; cū cecidisse etiā alios p̄t boni opis initia conspiciunt. hoc
ipsū facere qd̄ deliberauerūt p̄t̄escunt. **Basili.** Nulli student
placere inuita tua. n̄ soli dī. Sic enī q̄ militant regi t̄reno
om̄ib; iussis ei obediunt. sic q̄ militant regi celesti debent
custodire p̄cepta celestia. Miles t̄reni cont̄ hostē uisibile p̄t
ad bellū. tecū ū hostis inuisibilis cotidie dimicare n̄ desunt.
Ysidor. Necesse ē om̄i conūsō ut p̄t timorē d̄surgere ad caritātē
dī debeat. q̄si fili. ne semp̄ sub timore iaceat q̄si seruus. In mox-
dia conūsōz blandis resouenda s̄t modis. ne si ab aspritate inci-
pant. ex t̄ritu ad p̄ores lapsus recurrant. Qui enī conūsū sine
lenitate erudit. exasp̄are potē q̄m corrigere nouit. Ille enī p̄-
fect' ē. q̄ huic sc̄lo y corpore y corde discret' ē. Gula enī p̄t con-
ūsionē etiā nolentes motū libidinis sustinent. qd̄ tam n̄ ad d̄ap-
nationē tolerant. s; ad p̄bationē. Stile ē dī seruo p̄t conūsionē
tēptari. q̄ten' a tepore negligentie sollicitantib; uiciis adur-
tates animū p̄exercitiū p̄paret uicioz. Ea q̄ sc̄li amatorib;
cara s̄t sc̄i uelut adūsā refugunt. plusq; adūsitatib; mundi

97

gaudent: qm̄ p̄sp̄itab' delectent'. Seruis dī cuncta hui' mun-
di contraria sūt: ut dū ista adūsā sentiunt: ad celeste desidiū ar-
denti excitant'. Magna ap̄ dīm refulget grā q̄ huic mundo
contēptibilis fuerit: nā reuera necesse ē ut quē mund' odit di-
ligat' adō. Scīs uir' in hoc mundo tabnaculū n̄ ē: q̄b' patria
dom' in celo ē. Qui enī hunc mundū diligit: turbulenti et
cur' et sollicitudinib' conturbant'. Scī uir' sēlo renunciantes:
ita huic mundo moriunt': ut soli dō uiuere delectent'. Qntū
enī scī ab hui' sēlo dīlatione se subtrahunt: tantū int'ne mēt' a-
cie p̄sentiā dī et ang'lor' frequentia dēplānt'. Si q̄sq; renuntiet
om̄ib' que possidet: et suis n̄ renuntiet morib': n̄ est xpī discip'ls.
Qui enī renuntiat reb' suis abnegat: q̄ ū renuntiat morib' p̄iis.
semetipsū abnegat. Longe q̄ppe adō ē anim' cui adhuc hec ui-
tadulescūt. Multi cupiunt conuolare ad grām dī: s; tam timent
carere oblectāntis mundi: puocat eos q̄dem amor xpī: s; reuo-
cat cupiditas sēli. Trib' modis t̄et d's hoīes: ut uel sero dūtant':
atq; inde magis erubescant qd̄ tādū in peccatis p̄manserunt.
Nā nē minis: nē plagis: nē reuelatiōib' q̄sdā concutit: ut q̄ uolun-
tate dūti despiciunt: cū multis t̄orib' corrigant'. Tunc amorē
nr̄e dīlationis ostendunt: si dīm ut patrē diligunt: quē p̄us ser-
uili m̄te uere ut dīm formidant. Cesari. Nū ē qd̄ iustū locū
expetim'. Sitales hic sum' q̄les in celo ēē poteram'. Inuita patrē dī:
Qui diligit sēlū t̄stabit' multū: contēpnens aut' q̄ in eo sunt
letabit' semp. In libro clēntis dicit'. Difficilis ē subita p̄mutatio.
longo aut' t̄p̄e si paulatī assuescat labori: n̄ erit difficile qd̄
exusu uenit. Non querit atē d's pecuniā: s; animā misericōdēm et
D'ns dic' in euāglio. Nolite **De timore xli.** Sp̄iā mētē
timere eos q̄ occidūt corp' animā aut' n̄ possunt occidere:
s; poci' eū timete q̄ pot' et animā et corp' mūtē in gehennā. Pet' et
ap'ls. In timore incolat' uir' t̄p̄e conūsamini. Deū timete: regē

honorificate: & considerantes in timore casti & uisitatione uiam.
Paul' apl's. Non accepistis spm seruitutis dñi in timore: & acce-
pistis spm adoptionis filioꝝ in q̄ clamam' alba pat' bñs agen-
tes semp p omib' innoie dñi nři ihu xpi dō & pat' subiecti in
uicē in timore xpi. Salomoni. Inueni sapiē: timor dñi. Time
dñm: & recede a malo. Timor dñi apponet diē. & anni impioꝝ
abbreviabunt. In timore dñi fiducia fortitudinis: & filius ei
erit spes. Timor dñi fons uitę: ut declinet aruina mortis.
Qui timet dñm: nichil negligit. **H**ic fili' syrach. Timor dñi gl'a
& gl'atio: & leticia & corona exultationis. Timor dñi delectabit
cor: & dabit leticiā & gaudiū in longitudine dierū. Timor dñm
bene erit in extremis: & in die defunctionis sue benedicet.
Timor dñi: scientie religiositas. Plenitudo sapiē: timere dñm.
Corona sapiē timor dñi: replens pacē & salutis fructū. Radix
sapiē ē timere dñm: rami enī illi longeu. Timor dñi expellit
peccatū: nā q̄ sine timore ē n̄ poterit iustificari. Sapia & disci-
plina timor dñi. Non sis incredibilis timori dñi: ne accesse-
ris ad illū duplici corde. Metuentes dñm sustinete misericordiā ei:
& ne defleat is ab illo ne cadatis. Qui timetis dñm credite illi:
& n̄ euacuabit' merces uſa. Qui timetis dñm laudate eū: & in
oblatione ueruet uob' mīa. Qui timetis dñm diligite eū: &
illuminabunt' corda uſa. Qui timent dñm n̄ erūt incredibiles
ūbo illi: & q̄ diligunt eū & seruabunt uia illi. Qui timent dñm
inqr̄t que beneplacita s̄ illi: & q̄ diligt eū replebunt' lege ipſi.
Qui timent dñm pparabūt corda sua: & in conspectu illi scificabūt
animas suas. Qui timent dñm custodiunt mandata ei: & paci-
entiā habebūt usq; ad inspectionē illi. Cogitātū habet in pcep-
tis dñi: & in mandatis illi maxime assiduus esto. Intota aīa
tua time dñm. Qui timent dñm: erūt in oculis ei. Timor dñi ē: n̄
despicere hoīem in dieū: & pauperem. Magis ē iudex & potens

in honore: et non est maior illo qui timet dominum. Nichil melius est: quam
timor domini. Omne execramentum erroris odit deus: et non erit amabile ti-
mentibus dominum. Oculi domini adiunguntur ei: et ipse agnoscit omnia opera hominis.
Homo sapiens in omnibus metuit: et in diebus electorum attendit ad
mercedem. Consummatio timoris dei sapientia. Qui timet dominum accipiet
doctrinam eius: et iusticiam tanquam si lucem accendat. Qui timet dominum accipi-
et doctrinam eius: qui iugiter ad illud inueniet benedictionem eius. Ti-
mentibus dominum non occurrent mala: sed in temptatione deus illud seruabit. Li-
berabit a malis. Spiritus timoris domini querit: et in responsione illi be-
nedicet. Spes enim timentibus dominum. in saluatione illorum. Qui timet dominum
nihil trepidat et non pauebit: quoniam ipse est spes eius. Timentibus dominum beata
est anima. et rogi domini super timentes eius. Timor domini sic paradysus: be-
nedictionibus et super omnem gloriam operum eius. Beat' cui donatum est
habeat timorem domini: timor enim domini inuitum dilectionis eius. facultates
et uict' exaltant cor: et super hec timor domini. IERONIMUS. Nulla res
nos sic ab omni peccato seruat immunes: sicut timor supplicium
timoris dei. AMBROSII. Qui timet dominum declinat a errore: et ad
semitas suas uirtutis uias dirigit. GREGORIUS. Prava mens si non
prius timore euerit: ab assuetis uiciis non emendat. Dominum timere est
nulla que facienda sunt bona preterire. Si dominum in tranquillitate metuere
nolumus: uicinum eius iudicium et passionibus attriti timeamus. TIMOR
YSIDORI. Timor domini semper emendat: timor expellit peccatum: ti-
remit uicium. timor cautum facit hominem. atque sollicitum. Vbi
uerus timor non est: scelerum habundantia est. **De Virginitate**
Dns dicit in euangelio. filii huius seculi nubunt: et cadunt. **cap. xiii.**
ad nuptias. filii uero qui digni habentur seculo illo. et resurrectione
ex mortuis. neque nubent neque ducunt uxores. neque enim ult-
iori poterunt: equales enim angelis sancti. et filii dei. cum sint filii re-
surrectionis. Paulus apostolus. Virgo que in nuptia est cogitat que
domini sunt: quoniam placeat deo. Qui matrimonio iungit uirginem

suā bene facit. ⁊ q̄ n̄ iungit meli⁹ facit. **Arētin⁹.** Nichil
pdest uirginitas corporis. ubi opat⁹ corruptio m̄tis. Sic
enī occisus inimic⁹ t̄ n̄ facit iniuriā. sic mortificata caro n̄
turbabit aīam tuā. Tales enī decet dñm h̄re ministros. qui
nulla carnis contagione corrūpant. ⁊ si poti⁹ continentia ca
stitatis splendeant. **Leuonius.** Multū distat int̄ puritatē
uirginalis nulla contagioē pollute. ⁊ sordet ei⁹ q̄ multoz libi
dini subiaccit. **Sentenari⁹** numer⁹ p̄mus ē q̄ purginitatis
coronā uirginib⁹ deputat. **Sexagenari⁹** secūdo gradu p̄continen
tiē labore uiduaz ē. **tricenari⁹** t̄cio loco nuptiaz federe ipsa
dictoz coniunctioē testat. ac sic uiduz amisso p̄mo gradu
p̄teuū ueniunt adsecū. **Tēnera** res infemini⁹ fama. **Pudici
cie** ē. ⁊ q̄ si flos pulcherrim⁹ cito adleuē marcescit auā leuig.
flatu corrūpit. maxime ū etas consentit aduiciū. ⁊ marita
lis deest auctoritas. Eūde n̄ solū oculos tuos castos seruare.
⁊ linguā. Nil pdest carnē h̄re uirginē. si n̄ te q̄ nupserit.
⁊ si uox. Quidā in iuuentute luxuriose uiuentes. in senectute
continentes fieri delectant. ⁊ tē eligunt castitati seruire. q̄ndo
eos libido seruos h̄re contēpserit. Tales n̄ habebūt p̄mū. q̄a
n̄ habuerūt laboris certamina. Tos autē expectat glā. inq̄b⁹ fuerūt
laboriosa certamina. Qui corpora sua continentie dedicant. cū
femini⁹ habitare n̄ p̄sumant. **Semina** ē bona uirginitas. q̄a
hic immundo sollicitudinē sēli amittit. ⁊ in futuro et̄nū casti
tatis p̄mū recipit. Qui casti p̄seuerant ⁊ uirgines. angelis di
efficiunt cōles. castitas enī fruct⁹ suauitatis ē. Castitas secu
ritas ē m̄tis. sanitas corporis. **Virginitas** si labit. nūq̄ reparat.
Nā q̄muis penitendo uerū recipiat fructū. in corruptionē
tam nullaten⁹ recipit p̄stinā. **Virgo** carne n̄ m̄te. nullū p̄mū
habet inrepmissoē. **Meli⁹** ē uxore ducere. q̄m plibidinis ar
dore pure. continentia hoīem dō p̄mū facit. ⁊ ista manserit

ibi dñs manet. — Sensenū p oculos capit. Castitas hōiem celo ē-
ungit. castitas hōiem ad celos p̄trahit. Lesari? Nichil pdest
uiginitatē integritatē corporis custodire. si oculoꝝ occupasen-
tias noluerit custodire. Longa castitas p̄t peccatū. imitatio
ē uiginitatis. Non carnis integritas seruati ū animi supbie tu-
more corrūpit. Virginitas in corpore nichil pderit. si caritā
aut humilitas a corde discesserit. Melior ē humilis iugalitas.

De iusticia. xii.

Dñs dicit in euangelio. Querite p̄mū regnū dī iusticiā ei? et
hec om̄ia adicient̄ uob. Non egent q̄ sani s̄ medico. s̄ q̄ male ha-
bent. Non enī ueni uocare iustos. s̄ peccatores ad penitentiā.
Paul' apl's. Sic p̄ni delictū in om̄is hōies condēpnatio uite. Sic
p̄ni iusticiā in om̄is hōies iustificatio uite. Sic regnauit pec-
catū in mortē. ita q̄ grā regnet p̄ iusticiā in uitā et̄nā. Iacob
apl's. fruct' aut iusticie in pace seminati. facientib' pacē. Sa-
lomon. Non affliget dñs fame aīam iusti. insidias impioꝝ
subūtet. Memoria iusti cū laudib'. nom̄ impioꝝ putrescet.
Q̄ iusti adiut'. fruct' impii ad peccatū. Argentū electū lingua
iusti. cor impioꝝ p̄ nichilo. Q̄d timet impi' ueniet sup eū.
desideriū suū iustis dabit. Labia iusti considant placitū. os
impioꝝ p̄uersa. Iust' de angustia sua libat' ē. et tradet impi'
p̄ eo. Semen iustoz saluabit'. desideriū iustoz om̄e bonū ē. Verbe
impioꝝ n̄ erunt. dom' aut iustoz p̄manebit.
Dom' iniustoz delet'. tabernacula ū iustoz germinabit. Holi-
cū multū iust'. Dom' iusti plurima fortitudo. infructib' im-
pii p̄turbatio. Abominatio ē dño uia impi'. q̄ seq̄t' iusticiā
diligē a dño. Sūt iusti atq; sapientes. yopa eoz in manu dei.
et tam̄ nescit homo utrū amore an odio dign' sit. s̄ om̄ia infu-
turū reseruant' incerta. Sunt iusti q̄b' multa pueniunt q̄si
opa impioꝝ egerint. sūt impi' q̄ ita securi s̄ q̄si iustoz

facta habeant. Fugit impi' nemine p'seqn te. iust' q'si leo
confidens absq; timore erit. Ille fili' syrach. Iusticia agoni
zare p'anima tua. usq; ad mortē. Certa p'iusticia. d's ex
pugniabit p'te inimicos tuos. Ratio d'i p'manet iustis. bene
dictio d'ni inmercedē iusti festinat. Ante hōiem uita y mors.
bonū y malū. q'd placuerit dabit ei. Ante iudiciū ē para ius
ticia. Qui custodit iudiciū. timebit sensū suū. Si seq's iust
ciā app'hendes illā. y indues q'si p'oderē honorē. Qui diligit iu
sticiā. ipse exaltabit. Avōtū. Si enī iust' sū nil timeo. nemo me
trēre potest. iust' enī cōfidit ut leo. Brebor. Iusticia si modū
n̄ habet. in crudelitātē cadit. Malicia remanentiū meret' ut
hi q' p'dcē poterant festine subthant'. y cū mundi finis app
pinquat electi tollunt'. ne deteriora uideant. Sic iniustis
naseit' d's. ut tam corda eoz p'iustoz confortē consoletur.
Y si uox. Multi apud hōies putant' electi. y ap' d'm repbi existunt.
y multi ap' hōies repbi s̄. y apud d'm electi s̄. Null' g' se putat
electū. ne forte iā ap' d'm sit repb. In libro clēmētis dicit'
Fectio legis par ē. ex peccatis enī bella nascunt' y certamina.
Vbi autē peccatū n̄ fit. pax ē anime. Vbi autē pax ē. indispu
tatiōib' uertas. in opib' iusticia inuenit'. De inuidia.
Dis diē inuigilio. Nolite iudicare inuicē. caute. xv.
afermō phariseoz. Petr' apl's. Deponentes g' omnē ma
liciā y omnē dolū. y simulatiōes. y detēctiones.
y om̄s inuidias. Paul' apl's. Caritas n̄ emulat. Quidā enī e
pp't inuidiā xp'm p'dicant. q'dā autē y p't bonā uoluntatē
Salomon. Vita carniū sanitas corporis. putredo ossiū inuidia.
Nec comedas cū hōie inuido. nec desiderabis cibos ei. q'm nisi
multitudine arioli y conectoris estimat q'd ignorat. comedit
y benedicet t'. y mensei n̄ ē tecū. Qui sibi inuidet. nichil illo
nequit. Avōtū. Inuidia cunctas uirtutes cōcremat. p'm

inuidiā p̄dicat̄ ē x̄p̄e crucifixus. Inuidia y luor: sup̄ om̄ia me-
briant animā. Vbi ē inuidia? amor fraternitatis ēē n̄ potest.
Qui inuidet n̄ amat. Peccatū diaboli in illo ē: q̄a diabol⁹ inui-
dendo cecidit: idō cognoscit̄ inuidiā n̄ posse ēē incarnate. E
inuidiā enī x̄p̄e crucifix⁹ ē: idō q̄ inuidet fr̄i suo x̄p̄m crucifi-
git. IERONIM⁹. Semp̄ uirtutes seq̄t̄ inuidia. Magn⁹ uir ē q̄ in-
uidiā sup̄at hūilitate. AGRICOLA. Inuid ē certe q̄ alenū bonū
facit suū. inuidendo supplicū. BREXIA. Mos p̄uor ē: inuidere
aliis bonū q̄d ip̄i h̄re n̄ appetunt. Qui in se donoz grām mi-
me recognoscit̄: maiora aliis n̄ inuideant. YSIDOR⁹. Vnde bon⁹ p̄fi-
cit: unde inuid⁹ contabescit. Inuid ē m̄brū diaboli: cui⁹ inuidia
mor̄ introiit in or̄bē t̄raz. Multi y bonos imitari nolūt: y de
bonoz p̄fectib⁹ inuidie luore contabescit. flebilis deplorandi s̄:
q̄ odio in fr̄e contabescit. Inuidia sensū mordet: pest⁹ urit: int̄
afficit. Inuidia cor hoīs q̄si quedā pestis depascit. Adūsus inui-
diā: caritas p̄parat. De bono alteri n̄ doleas: de alii p̄fectib⁹ n̄
contabescas: nulli p̄sp̄itate lacereris. EUSEBI⁹. Inuidie horror:
n̄ solū religiosas s; uiles animas puādit. EFFRASI⁹. Inuidia enī
manifestat nos caritatē dī penitē n̄ h̄re. IOSEPH⁹. Difficile ē

D in prosperis inuidia carere. **De Silentio. xvi.**
Ist⁹ diē in euāglio. Bon⁹ homo de bono thesauro cordis sui
p̄fert bona: mal⁹ hō de malo thesauro p̄fert mala. Qui ase-
metipso loq̄t̄: glām p̄pā querit. Paul⁹ ap̄ls. Verbosi. ociosi. y cu-
rioli. loq̄ntes quē n̄ oportet: tu autē loquere q̄ decent sanā doc-
trinā. Salomoni. In multiloq̄o peccatū n̄ deerit: q̄ autē mode-
rat labia sua prudentissim⁹ ē. Ap̄t peccā labioz: ruina p̄ci-
pat malo. Qui custodit os suū custodit aīam suā: q̄ autē incon-
fidat⁹ ē ad loq̄ndū sentiet mala. In om̄i ope erit habundan-
tia: ubi autē ūba s̄ plurima: ibi frequenter egestas. Lingua
placabilis lignū uitę: q̄ autē inmodata ē conteret sp̄m. Hoīs

ē animū pparare. ⁊ dñi ē gubnare linguā. Voluntas regū.
labia iusta. Qui recta loq̃tur dirigit. ⁊ qui attonitis oculis
cognat p̃ua. mordens labia sua pficit in malū. Qui exaltat
os suū querit ruinā. ⁊ q̃ modat sermones suos doct⁹ ⁊ prudē
ē. ⁊ p̃ciosi sp̃e uir erudit⁹. Quors⁹ uita inumanib⁹ lingue. Cū
obsecratioib⁹ loq̃t⁹ paup⁹. ⁊ diues effabit⁹ r̃gi de. Qui ētodit
os suū custodit animā suā. q̃ autē neglexerit uas suas mortifi
cabit⁹. Labia deosculabit⁹ q̃ recta ūba respondet. Qui ētodit
os suū ⁊ linguā suā. custodit ab angustis aīam suā. **Isē** fili⁹
syrach. Soli citat⁹ ēē in lingua tua. ⁊ in multis remissus in opib⁹
tuis. Et q̃m audias n̄ respondeas ūbū. ⁊ in medio senoz ne a
dicias loq̃. Beat⁹ uir q̃ n̄ ē lapsus ūbo ex ore suo. ⁊ n̄ ē stimulat⁹
in stulticia delicti. Ante q̃m loq̃ris discē. q̃ odit loq̃tate extin
guit maliciā. Ne iteris ūbū naq̃m ⁊ durū. ⁊ n̄ minoraberis.
Est q̃ labit⁹ in lingua. s; n̄ ex corde. Quis ē enī q̃ n̄ deliquerit in lin
gua sua. Est q̃ mittit ūbū certū. enarrans ueritatē. Verbū ne
quā. immutabit cor. Est tacens q̃ inuenit⁹ sapiens. ⁊ ē odibilis
q̃ p̃car ē ad loq̃ndū. Est autē tacens n̄ habens sensū loquel⁹.
⁊ ē tacens sciens aptū temp⁹. Qui multis utit⁹ uerbis. ledit a
nimā suā. Multi ceciderūt in ore gladij. s; n̄ sic q̃ interierūt
p̃ linguā. Iugū enī lingue iugū ferrēū. ⁊ uinculū illi⁹ erēū ē.
Sepi aures tuas spiritus ⁊ noli audire linguā neq̃m. ⁊ ori tuo
facito ostia. ⁊ seias. Verbis tuis facito statēiā. ⁊ frena recta ori
tuo. Attende ne forte labaris in lingua. ⁊ cadas in aspectu in
imicoy insidiantū t̃. ⁊ sit casus tuus insanabilis in morte.
Sup̃ m̃sam magnā sedisti. n̄ ap̃ias faucē tuā sup̃ illā p̃or. Ado
lescens loquere incausa tua uix. ⁊ sibi inuogat⁹ fueris ha
beat caput responsio tua. In multis esto q̃ si in seuis. ⁊ audi
tacens simul ⁊ q̃rens. Vbi s̃ senes. n̄ multū loq̃ris. Vbi au
dit⁹ n̄ ē n̄ effundas sermonē. ⁊ inopportune no li extolli

101

insipientia tua. IERONIMUS. Discat aliquando reticere: quoniam diligit filere. AMBROSII. Est homo qui silentium affectat quidem: sed cor eius multum se condemnat. Iste talis multum loquitur et alii qui amane usque aduersum loquitur: cum discretione magni silentium custodit. GREGORIUS. Non superbe quis audeat contempnere et iudicare quod non egit. YSIDORUS. Scito quod tempore loquaris. considera quando dicas: tempore congruo loquere: congruo tempore tace. Non loquaris nisi interrogatus fueris. non dicas plus quam audias: interrogatio ostium aperiat. Linguosus homo impius est: sapiens paucis uerbis. Breuis sermone scientia facit: loqui multum stulticia est: vox enim insipientis: in multiplicatione sermonum. In uerbo mensura maneat: in sermone sit statira. Semper uerba tua sint modata: modum loquendi non transgas. Plus dilige audire quam loqui: plus auscultare quam loqui. In principio audi et loquere: nouissimum finis plus habet honoris. Melior est nouissimus sermo: quam primus. BASILIUS. Inconuenienti noli preferre sermonem: sed opportuna uerba procedant de ore tuo. Cum opportunum tempus inuenieris: sic tempora uerba ut acutis te audientibus habeas gratiam. LESARTIUS. Nichil potest si in habitatione silentium sit: in habitatoribus uiciorum tumultus: et colluctatio passionum. Inuita patrum dicit: cum silentio oratione: age quod agis inueniatur. **De superbia.**

Dicit dominus in euangelio. Omnis qui se exaltat humiliabitur: **XXVII.** et qui se humiliat exaltabitur. Quod hominibus altum est: ab hominibus est apud deum. PAULUS apostolus. Noli altum sapere: sed time. Scientia inflat: caritas uero edificat. Caritas non inflat. SALOMON. Contentione procedit superbia: ante ruinam exaltatur spiritus. Iste filius syrach. Odibilis est coram deo in omnibus hominibus superbia. In uerbum superbie homines apostatare a deo: initium enim omnis peccati superbia. Propter enim deus memoria superborum. Non est creata hominibus superbia. Qui tetigerit primum iniquabitur ab ea: et qui se communicauerit superbo. induet superbiam. Denotatio pessima superbia: bilinguis effusio sanguinis in rixa superborum.

dolor aut consumet illos anteqm moriant. Sic caprea
inducit in laqueū. sic corp supboz. Non te extollas inco-
gitatione anime tue sic thaur? ne forte elidat mens tua p
supbia. **Avstus.** Vitanda ē nob supbia q̄ nouit anglos deci-
pe. q̄nto magis hoies dissipare. **Veronio.** Vir supb n̄ decora-
bit. nec uoluntate suā pducet ad finē. Grauis culpa ē. q̄ndo
ad impericiā negligentie crim supbie accedit. Nil magi xpian
studeat uitare. quā tūmē erectā ceruicē. dī cont se odiū p-
uocantē. **Ambros.** Supbia ex angelis demones fecit. hūilitas aut
hoies scis angelis similes reddit. Supbia uoluntas fac dī pcepta ē-
tēnere. humilis custodire. Supbi cupiunt in se p̄dicari qd n̄
faciunt. humiles refugunt q̄qd boni opant agnosci. **Breuer.**
Neqm ualet in culmine hūilitatē discere. q̄ in minimis po-
sit n̄ desistit supbire. **Ysidor.** Tantū q̄q̄ fit ueritati uici-
mor. q̄ntū se ēē longi a supbia fuerit arbitrat. Supbia di-
aboli imitant supbi. aduersus quā opponit hūilitas xpi qua
hūiliant electi. Principaliū uiciorū regina mat supbia ē.
om̄is peccans supb ē. Om̄is supbia tantū inimo iacet q̄ntū
in altū se erigit. tantūq̄ p̄fundi labit q̄ntū excelsi eleuat.
Qui enī p̄p̄am supbiā attollit. p̄dī iusticiā inclinat. Qui
inflant supbia. uento pascunt. Supbia sic origo ē om̄iū
criminū. ita ē ruina cunctarū uirtutū. Ipsa in peccō p̄ma.
ipsa in conflictu postrema. Qui de uirtutū effectib̄ existunt
supbi. caderites carnis uicio hūiliant ut resurgant. **Anita**
patrū dicit. fruct̄ putrefact̄ inutilis agricolę. hūit̄ supbi
inutilis dō. Sic enī pond̄ fructuū frangit ramū. sic supbia
decorē frangit anime. Anima supbi derelinq̄t adō. fit demonū de-
sideriū. Supbia de celo deposuit archangelū. itaq̄ fulgorē
fecit cadere sup tiam. Hūilitas hoīem eleuat in celū. cū an-
gelis letare facit. Noli p̄ supbiā negare p̄geniē. q̄muis egen?

fit: tu locuples. Et ipse conditor plasmauit utrosque. Los erit.
Quia enim superbi est trinus: cito labitur: quod ergo diu tenet. *De Sapi-*

entia. xviii.
Omnis die inuigilio. Estote prudentes sicut serpentes. *et* simplices sicut columbe. Iustificata est sapientia ab

omnibus filiis suis. Filij huius seculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Paulus apostolus. Non plus sapere quam oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem. Nolite prudentes esse apud uosmetipsos. Quia sapientia dei non cognouit mundus: placuit deo per sapientiam saluos facere credentes. Sapientia enim huius mundi: stulticia est apud deum. Salomon. Inclina cor tuum ad cognoscendam prudentiam. Si enim inuocaueris sapientiam. et inclinaueris cor tuum prudentie: si quesieris eam quasi pecuniam. et sicut thesaurum effoderis illam: tunc intelliges timorem domini. et scientiam dei inuenies. Dominus dat sapientiam: et ex ore eius prudentia et scientia. Habe fiduciam in domino ex toto corde tuo: et ne inuitaris prudentie tue. Ne sis sapiens apud te metipsum. Beatus homo qui inuenit sapientiam. et qui affluit prudentia: melior est acquisitio eius negotiatione argenti et auri. premissi et purissimi fructus eius. Preciosior est cunctis opibus: omnia que desiderant huius non ualent comparari. Etiam sapientes possidebunt: et stultorum exaltatio ignominia. Principio sapientie posside sapientiam: et in omni possessione tua acquirere prudentiam: arripe illam: et exaltabit te: glorificaberis ab illa cum ea fueris amplexatus: dabit capiti tuo augmenta gratiarum: et corona ueluta preget te. Dic sapientie soror mea es: et prudentiam uoca amicum tuum. Melior est sapientia cunctis preciosissimis: et omne desiderabile non potest ei comparari. Principium sapientie timor domini: et scientia sanctorum timor domini atque prudentia. Sapiens corde precepta suscipit: stultus cedit labijs. In labijs sapientis inuenitur sapientia. Sapientes abscondunt sapientiam: os autem stulti confusioni proximum est. Labia iusti erudiunt plurimos: qui

aut indocti sunt in cordis egestate moriuntur. Lingua autem
sapientium sanitas est. lux sapientie fons uite ut declinet a ruina
mortis. Qui cum graditur sapientibus sapiens erit. amicus stultorum
similis efficitur. Sapiens timet. et declinat a malo. Corona sapien-
tium diuitie eorum. et imprudentia stultorum fatuitas. In corde pri-
dentis requiescit sapientia. et indoctos quosque erudiet. Labia sapi-
entium disseminabunt scientiam. cor stultorum dissimile erit. Cor sa-
pientis querit doctrinam. et os stultorum patet in pericia. Posside
sapientiam quia auro melior est. et acquirere prudentiam quam preciosior est
argento. Qui sapiens corde est appellabitur prudens. et quod dulcis est
eloquio maiora percipiet. Cor sapientis erudiet oser. et labiis eius
reddet gratiam. Aqua profunda uerba ex ore uiri. et torrentis redun-
dans fons sapientie. In facie prudentis lucet sapientia. ocli autem stultorum
in finibus terre. custodit sapientie inueniet bona. Et aurum et multitu-
do gemmarum. uasa autem preciososa labia prudentium. Non uende
sapientiam. et doctrinam. et intellectum. et diligentiam. Vir sapiens et fortis
est. uir doctus et robustus. et ualidus. neque plus sapias quam necesse est.
ne obstupescas. Sapientia confortabit sapientem. et super principem decet
civitatum. Verba sapientium audiuntur in silentio. plus quam clamor
principis inter stultos. Melior est sapientia quam arma bellica. uerba
oris sapientis gratia. et labia insipientis precipitabit eum. Hec fili sy-
rach. Omnis sapientia a domino deo est. Dilectio dei honorabilis sapientia.
in thesauris sapientie intellectus scientie et religiositatis. Concupisce
sapientiam. conserva scientiam. et deus prebebit illam tibi. Non est enim necesse
scire ea que abscondita sunt uidere oculis tuis. Cor sapiens intelliget
sapientiam. et auris bona audiet cum omni concupiscentia sapientiam.
Sapiens cor et intelligibile abstinebit se a peccato. Sapientia filiis su-
is unam inspirat. et suscipit in quarentes se. Qui sapientiam diligit.
diliget unam. Qui tenuerit sapientiam. uitam hereditabit. In lingua
enim dinoscitur sapientia. et sensus. et scientia. et doctrina. in uerbo uitatis.

Sape enim nimium. insipientia est indoctis hominibus. Decor enim iustis est
insipientia. et uincula illi alligatura salutis. Si inclinaueris aurem
tuam excipies doctrinam. et si dilexeris audire sapiens eris. Sapia
humiliati exaltabit caput illi. et in medio magnatorum consedere
illi faciet. Beat' uir qui insipientia morabitur. et qui iniusticia meditabitur.
Qui tenens est iusticie apprehendet sapiam. et obuiabit illi quasi mater
honorificata. Non est speciosa laus in ore peccatoris. quoniam ad opus perfec-
ta est sapia. Sapiens enim dei astat laus. et in ore fideli habundabit.
et dominator dabit eam illi. Omnis astutus agnouit sapiam. Omnis sapia
timor dei est. et in illa timere dominum. in omni sapia dispositio legis. Ho-
mo prudens. placebit magnatis. Melior est homo qui deficit sapia. et
deficiens sensu in timore. quoniam qui habundat sensu. et transgreditur legem
altissimi. Sapiens in uerbis semper amabilem facit. gratia autem fatuorum
effundit. Sapia absconsa et thesaur' inuisus. que utilitas in
utrisque. Unus pie agentibus dabit sapientiam. ornamentum aureum
prudenti doctrina. et quasi brachiale in brachio dextro. Verba
autem prudentium statim ponderabunt. flagella. et doctrina in omni
tempore sapia. Magis qui inuenit sapiam et scientiam. si non est super timen-
tem dominum. Homo scilicet insipientia manet sicut sol. non stultus ut luna
mutat. Sapiens non odit mandata et iusticias. uir sapiens plebem
suam erudit. quia sapia in ore fidelium plantabit. Vir pius multo
erudit. et anime sue suauis est. Vir sapiens implebitur benedi-
ctione. sapiens in populo hereditabit honorem. et nomen eius erit uiuenti
in eternum. Sapientiam scribe ut prece uacuitatis. et qui minorat ac-
tu percipiet eam. Sapiam omnium antiquorum excipiet sapiens. Sapi-
ens occulta prophetarum excipiet. et in absconditis parabolarum rursus.
Sapiens bona et mala in omnibus temptabit. Auctus. Docti ut stelle
fulgebunt. et qui alios erudire poterit in eterna fulgebit clarita-
te. Qui animam tuam in lectionibus diuinis. preparabit enim est
mentem spiritalem. Vbi enim sapiens est possessio. ibi amor mulie-

rū excludit. **Jeromio.** Multo meli' ē uera rustica. qm̄ diserta
falsa pferre. Sapientes enī mundi idō sēpturas sacra despiciūt.
qā ea n̄ ex maiestate sensuū. ex uerboz iudicant uilitate. **Bas.**
Sapientia ē timere dñm. abnegare autē se ip̄m amali. Prima sa-
pientia ē uitare malū. Scdā sapiā facere bonū. Quisq; q̄ uult
audita intelligere. Festinet ea q̄ iā potuit intelligē ope im-
plere. Scire autē dī app̄bare ē. nescire ū rep̄bare. Sēpturę scē
intelligentia q̄ si incunctis ēēt apta. uilesceret. nantū maiori
dulcedine inuenta reficit. q̄ntū maiori labore fatigat aīnū
quesita. Qui ūba dī audit. semp̄ oclōs cordis ponere ad exitū de-
bet. sine cessatione meditare q̄ndo ap̄senti uita exeat. atq;
ad ētēna gaudia ptingat. In libro sapiē dicit. Melior ē sapiā
qm̄ uires. uir prudens magis q̄ fortis. Multitudo sapientū.
sanctas ē orbis ciarū. Om̄e aurū incōparatiōē sapiē. harena ē
exigua. Semine diligit dñs. n̄ eū q̄ cū sapiā habitat. **Ysidor.**
Om̄s q̄ scdm̄ dñm sapiens ē. beat' est. Beata uita. cognitio diui-
tatis ē. cognitio diuinitatis. uir' boni opis ē. Vir' boni opis.
fruct' ētēnitatis ē. Qui scdm̄ sēlm̄ sapiens ē. scdm̄ dñm stult' est.
Nullus ē q̄ sapientiā dī plene recipit. n̄ q̄ se ab om̄i abstrahere
uicioz cura contendit. Tūc dñm recte agnoscim'. q̄ndo eū p̄fec-
te scire nos denegam'. Null' autē maior inculpa ē. quā q̄ dñm ne-
cit. Inuestigationē autē ueri multoz ē querere. paucoz inuenire.
Inis sapiā. scientia. ex opinatiōē consistit. Melior ē autē sapiā
ex scientia ueniens. qm̄ ex opinatiōē sententia. Nā illa uera ē.
ista dubia. Simplicitatē cū ignorantia. uocare ē stulticiā. si-
plicitatē ū cū prudentia uocare ē sapiā. Utile ē multa scire.
iuste uiuere. Qd si utrūq; n̄ ualeat. meli' ē ut bene uiuendi
studū qm̄ multa sciendi seqm̄. Non enī p̄tinere ad beatitudinē
consequendā scientiā rerū. nec ēē beatū scire multa. s; ēē beatū
recte uiuere. Multi s; q̄ dñm noscūt p̄scientiā. p̄actionē autē n̄

104
uenerant. Idō cecant diuino iudicio punienda cōmittere.
in penā cōmissi facinoris. facin' deteri addere. Nichil sapia
meli'. nil prudentia dulci'. nil scientia suau'. Soria n̄ uitam?
n̄ p̄ sapientiā. Sapia dando longior fit. retinendo minorat.
langendo redundantior ē scientia. dū plus conferit plus ha-
bundat. Exē. Quom̄ enī sapiens ut prudens ē potest. q̄ nec
sapientiā nec paciētiā habet. Sapiens ille ē. q̄ ē humilis e-
st dīc' in euglio. Om̄s qui **De iucundia. xviii. Intus.**
uascit' fiat suo sine causa. reuserit iudicio. Paul' ap̄ls. Sol
n̄ occidat sup uacundiā uiam. Inascimini. nolite peccare.
Iacob' ap̄ls. In cū uiri. iusticiā dī n̄ opat'. Sa. Lomon. Qui dīf-
simulat inuiriā. callid' ē. fatuus aut' statim s' indicat uā suā.
Int' supbos semp uingia s'. q̄ agunt cuncta cū consilio. regunt' sa-
pientiā. Responsio mollis frangit uā. sermo durus suscitāt fu-
rem. Vir uacund' puocat rixas. q̄ sapiens ē mitigat suscitāt.
De sis uelox ad irascendū. q̄a uia insinu stulti req̄esert. Semp uir-
gia querit malis. angls aut' crudelis mittet' cont' eū. Sicut
frenit' leonis ita uia regis. q̄si ros sup herbā ita hylartas ei.
Spē uiri suscitāt inbecillitatē suā. sp̄m ū facile ad irascendū q̄s
poterit sustinere. Ira n̄ h̄t misericordiam. eripens furore. Impetū
concitati ferre q̄s poterit. H̄c fili' syrach. Cū uacundo rixas
non facias. cor hōis inmutat faciē illi. siue in bona siue in
mala. Vestigiū cordis boni y faciē bonā. difficile inuenies y
cū labore. Non ē cap' nequ' sup caput cōlubri. n̄ est uia sup
nam inuicel. Memore timoris dī. n̄ irascaris p̄ximo. Se-
cundū enī ligna filius sic ignis exardescit. y scdm uirtutes
hōis sic iucundia illi erit. Homo uacund' incendit ignē.
Velut iucundia minuunt dies. ante temp' ad senectutē
pducunt. Lērosior' furor incipiens uacē. y feruens in aīmo
indignato. Ira ē cui amaritudo y furor species sunt. que

furore extincto desinat ultione. Iesu quem decepsse putat uult
ledere. **Gregori.** Inde enim diabolus in alterius corde rixae malum solet
inmittere. unum alium aspiciat ad pietatis negotium uenire. In nullo
bono opere aliquando cauendum est scandalum proximi. aliquando per nichil
lo reputandum. Entum enim sine peccato possumus. iurare proximos
scandalum debemus. Si autem de ueritate sumus scandalum. utique primum
ut nasci scandalum quoniam ueritas relinquitur. **Ysidorus.** Site preoccupant
ira. mitiga illam. In libro elementis dicitur. Illa ira mala est. ubi inter
turbat. ut rectum consilium perdat. Illa uero ira quae malos punit. per
bationem interius non infert. Hec est iusta et necessaria iracundia. quoniam
in his quibus errant et perperam gessit indignatur. semetipsum incusat.
In uita patrum dicitur. Oculi iracundi. turbulenti. sanguinei. sunt iracun
die cordis nuntii. Vulpes inhabitant animam quoniam memora est malicie.
Bestiae cubant in turbulenti corde. Sic enim palcatum sumus contem
bat oculum. sic memoria malicie interpreti orationis. Iracundia o
ratio abhominata thymiamata. per psalmody iracundi sonus hor
ribilis. Omnis boni impedimentum. est tristitia. Nimis tristans homo
non mouet sensum ad diuinae cognitionis intuitum. nec orationem mun
da aliquando emittet. Vincula pedum impedimenta cursoris. et tris
ticia impedimentum est uisui diuinae. Qui uictus est tristitia. iam super
atus est ab aliis uictis. Venit ualidissimum non mouet turrem. et in
dignatio non mouet animum sine ira. Aqua mouet per uolen
tia uentorum. iracundia conturbat a cognitionibus iracundis. Qui
linguam suam non tenuerit interpreti irae. nec passionem carnis sue
poterit aliquando retinere. Sic afflicte uenit in pelago. in corde

Quod dicitur in euangelio. Adtendite **De vana gloria. xx.** Iuxta
ne faciatis iusticiam uestram coram hominibus ut uideamini ab eis.
alioquin non habebitis mercedem a patre uestro. **Paulus apostolus.** Qui gloriatur
in domino gloriatur. **Salomoni.** Ne gloriaris in iustitia tua. ignorans quid
superuentura pariat dies. Laudet te aliter. non tuum. extraneus

in labia tua. **I**he fili syrach. Noli te extollere in faciendo
 opus tuo. Noli querere ab homine ducatum. neque arege cathedram
 honoris. Non laudes uirum in specie sua. neque spinas hominem
 in uita sua in uisu suo. Non te iustifices ante dominum. quoniam agni-
 tor confis ipse est. In uestitu ne gloriaris unquam. nec in die honoris
 tui extollaris. Ante mortem ne laudes hominem quemquam. quoniam in fili-
 is suis agnoscit uir. In uanitate apprehendit peccator. **S**upb.
 Ante sermonem non collaudes uirum. hec enim temptatio est hominum. Penes
 regem noli uelle uideri sapiens. Curam habere de bono nomine. hoc enim
 magis permanebit tibi quam mille thesauri magni et preciosi. Bone
 uite numerus dierum. bonum autem nomen permanebit in eternum. **L**ero-
 nio. Non queras gloriam. non dolebis cum inglorius fueris. Qui lau-
 dari non appetit. nec contumelias sentit. Non ideo te bonum estimet.
 si bonum predicaris. Nemo magis scire potest quis es si te tuus quam con-
 fessus tibi es. Quid enim tibi potest dum malus es si bonum predicaris. Caue ne
 rumusculis hominis eleueris. ne offendas dominum. ipsorum laudem com-
 dans. **G**regori. Sancti non solum gloriam super modum suum omnino non appe-
 tunt. sed etiam hoc ipsum refugiunt quod sese habere sciunt. Tunc ue-
 rari hoc quod agit homo bonum est. quando ei complacere concupi-
 scit a quo est. Qui bona agere uidet et per hoc non deo sed hominibus placere
 desiderat. in uanum laborat. Magni ergo esse uiri quisque studeat. sed ta-
 men aliquando esse se nesciat. ne dum sibi magnitudinem arrogant
 tribuit amittat. Bono operi dum laus obuiat. mentis operantis immu-
 tat. Per hoc ergo quod agimus. laudes exterius non queramus. Sic autem sit opus
 in publico. quatenus intentio maneat in occulto. Qui enim accepta
 qualibet gratia uanis suis laudibus inter se glorie offert. quasi oleum
 uendit. Inpinguat autem caput oleum peccatoris. cum demulcet nuntius
 fauor adulantis. **Y**sidor. Qui elemosinam uanę glorie causa
 impetrat. ex uirtute uicium facit. Qui aliquid donum dei quod meru-
 it in suam laudem ducit. perculdubio uirtutem in uicium inuertit.

Non declinat ad dexterā neq; ad sinistā. q̄ n̄ sibi s; dō t̄buit bo-
na q̄ agit. Unde se n̄ nulli iustos confidit. unde maxime rep-
bant. Amator uane gl̄e. unde semp possit laudari. agere n̄
q̄scit. Ille aut̄ debet publicare bonū q̄d agit. q̄ p̄fecta hūili-
tate fundat. nulla elatione contingit. Cū enī causa iactan-
tie paup̄ pascit. etiā ip̄m op̄ misericordie in peccatū dūtit. Fran-
de ū facim̄ dō. q̄tens de bono ope n̄d̄ nos metip̄os n̄ d̄m lau-
dam. Prudentis aut̄ uiri discretio sollert̄ p̄spicit. ne bonū in-
tēpante agat. de uirtute in uiciū t̄nseat. In uita patrū
dicit. Vana gl̄a uiciū ē. q̄ in orōne y om̄i ope bono inserit se.
Lapis emissus n̄ p̄git ad celū. oratio hōis sibi metip̄i placenti
n̄ ascendit ad deū. Noli publicare secretā abstinentiā neq; os-
tendas eā q̄si in lumine testib; multis. ut q̄ uidet in absconso
pat̄ reddat t̄ in palā. Non p̄das laborē p̄t̄ humanā gl̄am.
neq; futurā etiā gl̄am t̄das p̄paruis. tēporali gl̄a. Stā enī hu-
mana in puluerē redigit. honor eī extinguit sup̄biā. Stā
aut̄ uirtutū gl̄orificat in seclā. **De fornicatione. xxi.**

Dñs dīc̄ in euāglio. Sint tibi uiri p̄mēti. lucē ardente
in manib; uis. Pet̄r̄ apl̄s. Inqui luxuriantes. ocl̄os ha-
bentes plenos adultio y incessabili delicto. Pavl̄ apl̄s. Fugite for-
micationē fr̄s. Om̄e peccm̄ q̄dēūq; fecerit hō extra corp̄e. q̄
aut̄ fornicat̄ in corp̄ suū peccat. fornicatores aut̄ adulteros.
iudicabit d̄s. Salomon. fouea p̄funda ē meretrix y puteus an-
gust. alieno insidiat̄ in uia q̄si latro. q̄si incautos uidet
int̄ficiat. Hec fili; syrach. Non des potestātē mulieri anime
tuę. ne ingrediat̄ in uirtute tua. y confundaris. Virgine n̄ con-
cupisces. ne forte scandalizeris indecore illi. Ap̄t̄ speciē mu-
lieris multa p̄fert. y ex hoc concupiscentia q̄si ignis exarde-
scit. Qui se uingit fornicatorib;. erit neq̄m. Post̄ concupis-
cias tuas n̄ eas. y auoluntate tua auerte te. Qui tenet mulie-
rem

infidelem. q̄si q̄apphendit scorpionē. Sic sol oriens in altis
simis di. sic mulieris bone species in ornatis dom̄ ei. Neq̄
cia mulieris immutat facie ei. obectabit uultū ei q̄si ursus.
fornicatio mulieris. inextollentia octoꝝ in palpebris illi
agnoscit. Avertit. Si uere ē qd̄ in te d̄s uiuit. Fornicatio in te
morta ē. Ieronio. Ve illi q̄ tūc habuerit t̄minū luxu
riē. q̄ndo uite. Luxuria inimica dō. p̄ditio ē pat̄ne here
ditatis. 7 substantie fornicatio n̄ solū conscientia fornicat̄.
s; 7 corp̄ maculat. In epulas 7 illecebras uoluptatū. etiā
ferreas m̄tes domat. Difficile enī in^{delicias} epulas seruat pudici
cia. nutenscutis sordidū ostendit animū. 7 in serico 7 in pan
nis libido d̄nat. Nec regū purpura tenet. nec iudicantiū
sp̄rit squalorē. Sine c̄erere 7 libero. friget uen̄. Qui luxuriat
uiuus mortuus ē. q̄ aut̄ inebriat̄. mortuus 7 sepult̄ ē. Gre
gori. Dū facietate uenit extendit̄. aculei libidinis excunant̄.
ysidor. fornicatio carnis adulteriū ē. fornicatio aīe seruit̄
ydoloꝝ ē. Luxuria ū carnis idō notabilis ē hōib̄. qm̄ statim
p̄ se turpis ē. Sic p̄supbiā m̄tis tur̄ in p̄stitutionē corrup
ti libidinis. ita p̄uulnatē m̄tis saluabit̄ castitas carnis.
Principalit̄ his duob̄ uiciis diabol̄ humano ḡni d̄nat. i.
p̄supbiā m̄tis. 7 luxuriā carnis. P̄ h̄c enī duo uicia diaboli
humanū gēn̄ possidet. uel dū m̄tē in supbiā erigit. uel plu
ruriā carnē corrūpit. Prima fornicationis octoꝝ tela sūt.
scd̄a uerboꝝ. s; q̄ n̄ capit̄ oclis. potest ūbis resistere. Qui de
lectationē refrenat libidinosē. suggestionis. n̄ t̄nsit ad consen
sū libidinis. Cito enī resistit op̄i. q̄ titillanti n̄ ad cōmodat de
lectationi. Si plus oblectat m̄tē delectatio fornicationis qm̄
amor castitatis. adhuc regnat in hōie peccatū. Certe si apl̄
delectat pulchritudo int̄ine castitatis. iā n̄ regnat pecc̄m.
s; regnat iusticia. Om̄is immunda pollutio fornicatio ē. 7

delectatione fornicandi uaria gignunt uicia. ^{ut flagicia} q̄b̄ regnū
di claudit. ⁊ homo ad dō separāt. fornicatio maxima ē sece-
ris. q̄a p̄carnis inmundiciā tēplū di uiolat. ⁊ tollens m̄bra
xp̄i. facit m̄bra meretricis. Luxuria nāq; carnē cito debili-
tat. ⁊ fractaq; celerit̄ ducit ad senectutē. Om̄ib̄ pecc̄is fornicatio
maior ē. q̄a fornicatio uniuersa ante cedit mala. Meli⁹ ē
mori q̄ fornicari. ⁊ libidine maculari. Libido in infernū
hōiem precipitat. ⁊ libido hōiem in infernū mittit. Graui⁹ li-
bido urit quē ociosū inuenerit. corp⁹ enī labore fatigatum
min⁹ delectat flagicio. Otio autē deditū. cito luxuria subreptit.
Vacantē. cito luxuria p̄occupat. **Sesari.** Cont̄ reliq̄ uicia. ope-
ret nos om̄i uirtute resistere. cont̄ libidinē n̄ expedit repug-
nare s; fugere. Inuita patrū dicit. Castitatē gignit abstinē-
tia. casti uirgīa autē mat̄ ē incontinentie. Viridis herba ppe
aquā nascens. ⁊ uiciū libidinis inuisitatu om̄ib̄ mulierū. Pa-
gis ad p̄xima igni ardenti q̄ mulieri iuueni. cū ⁊ ipse sis
iuuenis. Nil enī ualet cū mundū ēē corpore. q̄ pollut⁹ ē m̄te.
Null⁹ estū corporis declinabit. n̄ q̄ ante anime mot⁹ cōp̄sserit.
De p̄seuerantia. xii
Quē diē inuigilio. Qui p̄seuerauerit usq; infini⁹. hic saluus erit. **Pav⁹ ap̄ls.** Quē libati a peccō
serui autē facti dō. habetis fructū uir̄m in sanctificatione. finē ū
uitā et̄nā. **Salomon.** Melior ē finis oīōnis. q̄m p̄ncipiū. Sta in
testam̄to tuo ⁊ in illo colloquere. ⁊ in ope mandatorū di ueta-
rasce. **Leu. xxi.** Non querunt uicia s; finis in xp̄ianis. q̄a
paul⁹ male cepit s; bene finiuit. Iudei laudant exordia. s;
finis p̄ditionis dāpnat. Lepisse multōz ē. ad eulm̄ puenisse
paucōz. **Brebori.** Virt⁹ boni opis. p̄seuerantia ē. Incassū
q̄ppe bonū agit. si ante t̄minū uite deserat. Ille bene immo-
lat. q̄ sacrificiū boni opis usq; infini⁹ debite pducit ad honorem.
Ysidor. Tuē enī placet dō n̄ra conūsatio. q̄ndo bonū quod

107
inchoant. pſeueranti fine cōplem. Bonū g̃ n̄ cepiſſe ſ; pſeciſſe.
uir² ē. Non inchoantib⁹ p̄miū p̄mittit⁹. ſ; pſeuerantib⁹ dat⁹.
Semp inuita hōis finis querend⁹ ē. q̄a d̄s n̄r n̄ reſpicit q̄les an-
ta fuerim⁹. ſ; q̄les circa finē uite exiterim⁹. Vnū quēq; enī d̄s
de ſuo fine n̄ de uitā p̄terita iudicat. Lybani. Ex fine enim
unū quīſq; aut iuſtificat⁹ aut condēpnat⁹. De Securitate. xxiii.

Dñs dicit in euangelio. Vigilate. q̄a n̄ ſcitis q̄ hora dñs v̄r uen-
tur⁹ ē. om̄ib⁹ g̃ dico uigilate. Pet⁹ & apl̄s. Eſtote g̃ pruden-
tes. uigilate morōnib⁹. Pav⁹ apl̄s. Cū enī dixerint pax & ſe-
curitas. tunc repentin⁹ eis ſup ueniet interit⁹. lxxviii. Ca-
uendū ē ne q̄d in nob⁹ ē optimū. labat⁹ in uiciū. Idō nob⁹ dñs
temp⁹ celauit aduent⁹ ſui. ut pēduli ſpectationis incerto
ſemp iudicē n̄m credam⁹ ēē uenturū. quē q̄ndo uentur⁹
ſit ignoram⁹. Om̄is uita ſapientis. meditatio ē mortis. In-
certū nāq; ē unū cuiq; uite temp⁹. v̄dō feſtinandū ē ne
forte dubitantē mors repentina p̄ueniat. b̄rebori. Si q̄ ē
p̄ſentis t̄p̄is leticia. ita ē agenda ut nūq; amaritudo ſeq̄n-
tis iudicii recedat a memoria. Plerūq; nāq; callid⁹ hoſtis m̄te
cū peccato ſupplantat. cū de ruina afflucta reſpicit. ſecurita-
tis peſtiferē blandiciis ſeducit. Qui g̃ m̄te ſecur⁹ ē. de p̄pet-
tis iniquitatib⁹. ip̄e ſibi teſtis ē. q̄a innocens n̄ ē. Cūq; mens ſe-
cūa reddit⁹ incorpore. anim⁹ laxat⁹ inope. Cū bona ſūs agit⁹
ſemp ad memoriā mala acta reuocate. ut dū caute culpa
cognoſcit. nūq; de bono ope incaute anim⁹ letet. Horā ulti-
mā dñs n̄r idcirco uoluit nob⁹ ēē incognitā. ut ſemp poſſit
ēē ſuſpecta. ut dū illā p̄uide n̄ poſſim⁹. ad illā ſine int̄mi-
ſione p̄parem⁹. Ysidor⁹. Reg⁹ i⁹ iuſt⁹ de ſua iuſticia confidat.
nec peccator de di miſericōdia deſpet. ſ; habeat in corde
ſpem partē & metū. ſic ſpet ſi m̄iam ut iuſticiā metuat.
ſic ſpes indulgentie erigat. ut met⁹ gehenne ſep affligat.

Quāuis q̄sq; sit iust? necessariū ē ut nūq̄m in hac uita sit
secur? q̄a quāuis scōz cōsatio p̄babilis sit. incertū tam ho-
minib; ē q̄ sint sine destinati. Nulla te res de peccato secu-
rū faciat. Quāuis penitentie p̄piciatio peccōz sit. sine me-
tu tam hō ēē n̄ debet. q̄a penitentie satisfactio diuino tantū
pensat iudicio n̄ humano. uñ nūq̄ oportet penitentē habe-
de peccatis securitatē. Nā securitas negligentia parit. ne-
gligentia autē sepe incautū hōiē ad uicia t̄nsacta reducit.
Esari. Qm̄ sum securi de p̄teritis. tantū sim solliciti de fu-
turi. Om̄a crimina t̄ peccā cito ad nos reuertunt. si n̄ cotidie
bonis operibus expugnentur. **De Stulticia. xxviii.**

Ois dīc̄ in euāglio. Om̄s q̄ audit ūba mea n̄ facit ea? similis
ē uiro stulto. Lxxl' apt̄s. Quē stulta s̄ mundi elegit d̄s.
ut confundat sapientes. Suffuncti insipientes. cū sitis ip̄i sapien-
tes. Salomon. Stulticia quē sibi s̄ noxia cupient. impruden-
tes odio habebunt scientiā. Stult' cedit labiis. Stult' labiis uerba
bit. Stulti confusioni p̄ximū ē. q̄ stult' ē seruet sapien-
ti. Homo uersut' celat scientiā. cor insipientiū puocabit
stulticiā. Qui autē fatuus ē. ap̄it stulticiā suā. Cor stultoz d̄
simile erit. Stult' pascit impiciā. Stulticia gaudiū stulto. N̄
decent stulto ūba cōposita. nec p̄ncipi labia m̄tuentis. Expe-
dit magis uirgo occurrere rapis fecib;. q̄m fatuo confitenti t̄ stulti-
ciā. Qd̄ p̄dest h̄re diuicias stultū. cū sapiam ēmere n̄ possit.
Homo stult' plaudet manib;. cū spondit p̄ amico suo. Stult'
sitacuerit putabit sapiens. si cōp̄serit labia sua intelliget.
Stulti contritio ei? labia illi ruina anime ei. Stulticia
hōis supplantat gressus ei? n̄ cont' d̄m feruet animo suo.
Ne respondeas stulto. iuxta stulticiā suā. ne efficiaris
et similis. Quom̄ pulchras frustra h̄t claudus tybas?
sic indecens ē more stultoz parabola. Responde stulto

108
iuria stulticiā suā? ne s sapiens eē uideat. Sic q mittit la-
pidē in aceruū mercurii? ita q t̄buit insipienti honorem.
Si contūderit stultū in pula q̄si t̄p̄sanat feriente desup pilo?
n̄ auferet ab eo stulticia. Stult' complicat man' suas. In uia
stult' ambulans? cū ip̄e insipiens sit. om̄s stultos estimat. La-
bia insipientis in uicū ūboz ei' ē stulticia? nouissim' more
ill' error pessim'. Hec fili syrach. Hoīes stulti n̄ apphendent
sapienciā? n̄ uidebūt illā. Stult' aut' acrit' imppabit. A facie
uerbi parturit fatuus? tāquā gemit' part' infantis. Sagitta
infixa infacie? in ore carnis? sic ūbū in ore stulti. Dat' insi-
pientis n̄ erit utilis t̄. Oculi enī illi septēplices sūt? dabit ex-
igua? multa imppabit? y aptio oris ei' inflamatio ē. fatuo
n̄ erit amicus? n̄ erit glā boni illi? Qui enī edunt panē fatui?
falsē lingue sūt. Ex ore fatui rep̄babit' parabola? n̄ enī dicet
illā int̄pre suo. Cor fatui q̄si uas confractū? om̄nē sapiam
n̄ tenebit narratio ei'. Narratio fatui q̄si sarcina in uia? cōpedes
impehīb' stulti. In ore fatuoz cor illoz? in corde sapientiū
os illoz. Confusio pat̄s? ē de filio indisciplinato. Qui docet fa-
tūū? q̄si q̄ conglutinat testā. Cū stulto ne multū loq̄ris? cū in-
sensato ne abieris? harenā enī? sal? ferri massā facili' ē portare?
qm̄ hōiem imprudentē? fatūū? in p̄uū. Precondia fatui q̄si ro-
tacarii? q̄si axe rotant' sic agnatio stulti. Melior ē hō q̄ abs-
condit stulticiā suā? qm̄ q̄ abscondit sapiam. Labia sapientū
narrabūt scienciā? uerba aut' prudentiū statēra pondabunt.
Nec comunices hōi indocto? ne male de p̄genie tua loquat'.
Ieroni'. Stultiloquū enī? scurrilitatē n̄ decet xp̄ianū? decet
aut' sermonē ei' sale eē conditū? ut grām ap̄ audientes habeat.
Qcqd̄ amens loq̄t' uociferatio? clamor ē appelland'. Hylari'.
Stult' iuxta infirmitates suas sentit? iuxta inbecillitatē na-
ture sue sapit. GREGORI'. Sic nec auris escas nec guttur ūba

agnoscit. ita nec stultus quicquid sententiam sapientie intelligit. **Secundum**
cum sapientibus in predicatione non suscipias. ne peccatum quod implere non
ualet illi quod preualet obstitas. **Ysidorus.** Nulla stulticia perit. nulla
impericia deteri. nulla ignauia turpi. Ignorantia multum uiciorum
est. ignorantia quod sit culpe indignum non sentit. Insipiens cotidie
peccat. Indoctus facile decipitur. Stultus inuicem cito dilabitur.

Dicitur in euangelio. Cauete ab omni de auaricia. **xxv.**
auaricia. quia non in habundantia cuiusque uite sed quod possidet.
Paulus apostolus. Omnis fornicatio et inmundicia. et auaricia. nec no-
minetur in uobis. Omnis fornicator et inmundus. aut auarus quod est
ydelorum seruus non habet hereditatem in regno christi et dei. **Salomon.** Non
tribuit domum suam quod sectatur auariciam. quod autem odit munera uiuat.
Auarus non implebitur pecunia. et quod amat diuitias fructus non capit
et excis. Auaro autem nichil est scelestius. Nichil est iniquius quam ama-
re pecuniam. habet enim animam suam uenalem. Multos perdit aurum
et argentum. Non sit manus tua porrecta ad accipiendum. et addendum
collecta. **Auerius.** Sic auaricia in infernum ponit. ita uigulam
in celum leuare consuevit. **Jeronimus.** Auaro tam deus est quod habet. quam
quod non habet. Auaricia modum ignorat. et cum omnia deuoret nescit
penitus saturari. Et surto semper et inops est. et cum feralibus dentibus
uniusa regna mundi dissipat et disperdit. tunc se adhuc re-
tinam horribili confitetur. **Gregorius.** In petagine habet incorpo-
re. quicquid auaricia uastat inuicem. Si nondum possumus relinquere
propria. saltem non concupiscamus aliena. Ad auariciam cor paren-
tis. illicit fecunditas pluri. Et o ad habitum congregande he-
reditatis accenditur. quod multis hereditas fecundat. **Cyprianus.**
Auarus uir inferno est similis. auaricia palam seuit. In uita pa-
trium dicitur. Qui amat argentum non uidebit scientiam. et qui congre-

Dicitur in euangelio. Nemo est qui faciat uirum uite in nomine meo.
gat illud obscurabitur. **De Virtutibus. xvi.**

109
possit etto male loq̄ de me: Pavl' apl's. Non ē enī in sermo-
ne regnū dī. S; in uirtute. Alii p̄ spm̄ dat' opatio uirtutū.
fides uia n̄ sit in insipientia hōiū. S; in uirtute dī. Salomō.
Noli phibere bene facere eū q̄ potest. Si uales y ipse bene fac.
Om̄i custodia serua cor tuū. q̄a ex ip̄o uita pcedit. leuonig.
Multe s̄ uirtutū species: q̄ sectatorib' suis tribuunt regna celoz.
Sūū q̄dem iter: S; pueniendi multa cōpendia. Qui p̄ficere stu-
det etiā si gradu p̄fectionis attingat: semp̄ tam̄ inuenit: quo
crescat. y p̄ dies singulos se ip̄so melior fiat. Nemo potest y
uirtutes simul y diuicias possidere. Avētiā. Im̄at' uirtutē
malicia: y zizania cōteret frūitū. Ambrosi. Non potest men-
regnū h̄re uirtutū. n̄ pri' excusserit iugū uicioz. Gregori.
Scientia enī uirt' ē: hūilitas etiā custos uirtutū. Scs̄ q̄sq; cū a-
puersa m̄te req̄rit: ab om̄itatis sue studio n̄ mutat'. In uia dī
socios h̄re desiderat. Ille m̄tes sup̄nos ciues aspiciunt: que cū
uirtutū odorib' ad dīm p̄scā desideria p̄fiscunt'. Cū adhuc ti-
more bona q̄s agt: a malo penit' n̄ recedit. Ex timore unū q̄dq;
uiciū p̄mit'. ex caritate aut' uirtutes oriunt'. fides. spes. cari-
tas gaudent in op' bonū. q̄d una queq; uirt' administrat. Ysi-
dori. Ad uirtutes difficile consurgim'. ad diuicia sine labore
dilabim'. Occulta uirtutes p̄t' elationē. Grandes enī sudores p̄pe-
timus: ut ad celū ascendere ualeam'. Sic enī paulatī enī hō a-
aminimis uiciis in maxima p̄ruit: ita gradatim ad ea q̄ sūt
excella consurgit. Qui aut' inordinate uirtutes cōphendere
nitit': etto p̄clut'. Hec ē causa in rerū natā: ut q̄cūq; uelo-
cit' ad p̄fectū tendit: sine dubio celerit' fīmant'. Priuicia ex-
stip̄anda s̄ ab hōie: deinde inferende uirtutes. Nā conuungi
n̄ potest ueritas cū mendatio. S; si uis uirtutes tuas augeri:
publicare noli. Cypr̄an. Nichil p̄dest uerbis p̄ferre uirtutē: y
factis destruere ueritatem.

De uiciis. xxvii

Sus die in euangelio. Abint' enī de corde hōiū cogitatio-
 nes male pcedunt. adulteria. fornicatioēs. homicidia.
 furta. auaricia. neceie. impudicia. oēs malus. blasphemia.
 supbia. stulticia. omīa hec mala abint' pcedunt. & cōingnant
 hōiēm. Paul' apl's. Non regnet peccm in uō mortali corpore.
 ut obediatis concupiscentiis ei. Salomō. Iniquitates sue capiunt
 impiū. & sumb' peccōz suoz strīngēt. Auctm. Nulla caro ex-
 ultat in dō. que uiuit in uiciis. Ieronio. Non purgant' ma-
 la uicioz. n̄ excōparatione uirtutū. Male arboris nodo. mal'
 clauis aut cūneis infigend' ē. Non poterit indie iudiciū alioz
 uicia iusta bonoz opa subleuare. Circūsepti enī uiciis. n̄ possunt
 uidē uirtutes. Omīe uiciū expelle ab anima tua. ut uirtutes
 anime cōseq' possis. Illos q' amore uirtutū uicia superant. Omī
 enī hōies uiciis nris fauent. & q' p'pria facim' uoluntate. adnatē
 ferim' necessitatē. Ysidor. Recedens hō a dō statim uicioz tūc
 potestati. ut dū patit' infesta uicia. reuertendo in cecidit relip-
 scat. Satis delicate se palpan. q' uolūt sine labore uicia superare.
 Efecte renuntiat uicio. q' occasione euitat in ppetūdo peccato.
 Vicia cordis tui reuela. Non nūq'm hōiem sua uicia psecunt. q'a
 nimirū q' pri' uolendo ea sibi fecit socia. postea sentit etiā no-
 lens duplici stimulosā. Est aut' cūmis reus. q' cōmittit sceler-
 ra puoluntatē. & defendit ea pcontumacie timore. Inuicē
 sibi succrescūt uicia. ut dū unū abierit aliud succedat. Aliq'n
 do utilit' peccat' in minimis uiciis. ut maiora utili' caueant.
 Veracit' aut' sanant' uicia. q' uirtutib' n̄ uiciis excludunt. Le-
 sari. Vicia enī nra. hostes nri sunt. In uita patrū dī. Sic p'm-
 guis tra germinat qd' absconsū ē in ea. sic & caro pinguis p-
 nis die in euangelio. De Librietate. xxvii Ducit uiciū.
 Attendite aut' uob. ne forte grauent' corda uā inera-
 pula & ebrietate. & curis hui' uite. Paul' apl's. Nolite inebri-

110
arumino. inq̄ ē luxuria. Salomon. Luxuriosa res uini. & e
tumultuosa ebrietas. Quicūq; in his delectat. n̄ erit sapiens.
Ne mutetur uini q̄ndo flauescit. & cū splenderit multo colore
ei. Inq̄dierit enī blande. & in nouissimo mordebit ut coluber.
sic regul' uenena diffundet. Nullū secretū ē. ū regnat ebrietas.
Ihe fili' syrach. Opari ebriosus n̄ locupletabit. & q̄ sp̄rit modica
paulatim deciderit. Vinū & mulieres apostatare faciunt sapientes.
arguunt sensatos. Sufficiens ē hōi erudito. uini exigui. In
dormiendo n̄ laborabis ab illo. nec senties laborem. Diligentes
uini noli puocare. multos enī extēminat uini. Amaraudo
anime uini multū potatū. aqua autē habilis adiutā hōib'.
Si bibas illud modate. sobri' eris. q̄a uini in iocunditate creatū ē
n̄ in ebrietate. Vinū modate potatū. sanitas ē aīe & corporis.
Vinū multū potatū. irritationē & irā & ruinas facit multas. Sic
ignis plat ferrū durū. sic uini corda angustat. Jeronim'. Vbi
cūq; saturitas & ebrietas fuerit. ibi libido dñat. Religiosus nūq̄
uini redoleat. ne audiat illud philosophi. Hoc n̄ ē porrigere
osculū. & p̄pinare. Quicq̄ inebriat & statū m̄tis eūrit. similiter
fugiam' ut uini. Ventre distenti cibo & potu. & uino. & potioib'
irrigatū. uoluptas genitaliū seq̄t'. Quicq̄ seminariū uoluptatū
ē. uini potatū congerit. Aoyrosi. Infirmitū stomachū modatū
uini confortat. ebrietas autē corp' debilitat. Plerosq; gula & habun
dantia uini. turpit' in luxuriā soluit. Vinū q̄ppe n̄ reputat' in
usu. & dāpnat' in excessu. Ysidor'. Ebrietas p̄turbationē gignit
m̄tis. furorē cordis. Flāma libidinis. Ebrietas ita m̄te alienat
ut ūsit nesciat. unde etiā malū n̄ sentit q̄d ebrietate cōmittit'.
Plerisq; laus ē multū bibere & n̄ inebriari. Audiant hū adūsū
se dicentē p̄pham. Ve q̄ potentes estis ad bibendū uini. & uini
fortes ad miscendā ebrietatē. Non solū ex uino inebriant' hōies.
& etiā ex ceteris potandi generib' quē uario m̄ conficiuntur.

Basil. Sic enim piscis se parat ut gluat escā: ita ebriosus
in uino suscipit inimicū. Vinū enī nob̄ dñs ad leticiā cordis.
n̄ ad ebrietatē donauit. **Barum** nāq; hōis p̄t̄ uinū maximā
debilitatē corporis contēderūt: nec potuerūt consēq̄ p̄stinā sani-
tatē. q̄ n̄ tempauerūt gulę ardorē. Ebriosus putat se aliqd̄ op-
timū h̄re: cū fuerit in p̄cipicia deuolutus. **In omib; te exhibe**
sobrium. ut uite sobrietas in omib; exhibeat̄ dō. **De decimis.**

Quod dicit p̄ p̄pham. **Omne decimā uitam distribuite.** **xviii.**
infer te omne decimā in horreo meo. ut sit cib; in domo mea.
et p̄phate me in his die dñs. **Paul' ap̄ls.** **De filiis leui** sacerdōtū ac-
cipientes: mandatū habent decimā sumere scđm legē. id est a
fr̄ib; suis. **Hylarem** enī datorē diligit d̄s. **Salomō.** Alii diui-
dunt p̄pā et ditiores fiunt: alii rapiunt n̄ sua. et semp̄ in egesta-
te sūt. **Hic fili; syrach.** In omni dato hylarē fac uultū tuū: et in
exultatione sc̄ifica decimas tuas. Da altissimo scđm datū ei:
et in bono oclō ad inuentionē facito manū tuā. qm̄ dñs re-
buenſ ē. et septies tantū reddet t̄. **Aver' is.** Decime enī sūt t̄buta
egentiū animarū. Qd si decimā dederis: n̄ solū habundantiā
fructū tuorū recipies: s; etiā sanitatē corporū consequeris.
Non eget his dñs d̄s: n̄ premiū postulat s; honorē. **D̄s enī n̄r** q̄
dignat̄ ē totū dare: decimā a nob̄ dignat̄ repetere: n̄ sibi s;
nobis sine dubio p̄futura. **Vnde p̄phā dicit.** Primicias areę
et uue torcularis tui: n̄ tardabis offerre m̄. Si tardis dare pec-
catum ē: q̄nto pei; n̄ dedisse. **De militia. de negotio. redde**
decimas. Cum enī decimas dando et trena et celestia possis p̄me-
reri: q̄re paup̄ariciā duplici te benedictione defraudas.
Hec ē enī dñi iustissima consuetudo: ut si tu illi decimā n̄ de-
deris: tu ad decimā reuocēris. Dabis impio militi: qd n̄ uis
dare sacerdoti. Bene facere d̄s semp̄ parat̄ ē: s; hōiū malicia
phibet. Decime etenī et debite requirunt̄: et q̄ eas dare noluerit

rem alienā inuadit: ⁊ q̄nti paupes in locis ū ipse habitat: illo
decimā n̄ dante fame mortui fuerint: tantorū homicidiorū reus
ante tribunal eī iudicis apparebit: q̄a rem ad dñō paupib⁹
delegatā suis usib⁹ reseruauit: Qui ḡ sibi aut p̄miū cōparari
aut peccatorū desiderat indulgentiā p̄mereri: reddat decimā
dñō: un⁹ q̄sq: xp̄ian⁹. ⁊ om̄is ordo catholicorū etiā de nouē partib⁹
studeat elemosinam dare; De Cupiditate. a. x. x.

Dis diē inuigilio. Quā difficile ē confidentes in pecuniis
in regnū dī introire. Difficile ē pecunias h̄c: in regnū dei
introbire. Paul⁹ apls. Radix om̄iū malorū ē cupiditas: q̄m q̄dā
appetentes erauerūt a fide: ⁊ inuenerūt se dolorib⁹ multis. Salom⁹.
Semite om̄is auari: animas possidentū rapiunt: Aque furtiue
dulciores sunt: ⁊ panis abscondit⁹ suauior. Statēra dolosa ab-
ominatio ē apud dñm: ⁊ pond⁹ equū uoluntas ē ei. Suauis ē hōi
panis meditatio: p̄ea implebit⁹ os ei⁹ calcuilo. H̄c fili⁹ syrach.
Vir cupido ⁊ tenaci⁹: sine ratione ē substantia. Insolubilis oclis
cupiditas. in parte iniquitatis: n̄ satiabit⁹ donec consumet⁹ are-
faciens animā suā. Qui edificat domū suā in peridiis alienis?
q̄si q̄ colligit lapides in hyeme. Multa dati sūt in auri casus: ⁊
facta ē in specie ipsi⁹ p̄ditio illoꝝ. Aoyrosi. Cupiditas atq: sup-
bia intantū unū ē malū: ut nec supbi sine cupiditate: nec
sine supbia possit cupid⁹ inueniri. Ysidor⁹. Graui enī dolore
amittunt⁹: que cū magno amore habent. Min⁹ autē carendo
dolemt⁹: q̄d min⁹ possidendo diligunt. Btām tēporalē sequentes.
⁊ si nitidi sūt foris fulgore potentie: int⁹ tam uacui s̄ elatio-
ne supbie. Qui in appetendis sēti honorib⁹ aut p̄spiciatib⁹ mun-
di instant⁹ defudat labore: hic ⁊ in futo uacui⁹ inuenit⁹ are-
quie. Nemo pot⁹ sp̄italia bella suscipe: n̄ pri⁹ carnis sue edo-
mauerit cupiditates. Non pot⁹ ad contēplandū dñm mens ēē
libera: cū desideris hui⁹ mundi ⁊ cupiditatib⁹ inhiat. Neq: enī

alta conspiciere poterit oculi? quē pulvis claudit. Omni pec-
cato peior ē auaricia. amor pecuniar. cupiditas ē omniū cri-
minū mater. Si enī succidit radix criminū. nō pullulant eā
soboles peccator. Nūq̄m satiari nouit cupiditas. Sēp auarus
eget. q̄ntūq; magis acq̄rit. tantū ampli⁹ querit. Plurimi po-
tentes tanta cupiditatis rabie inflāmant. ut de confiniis
suis paupes excludant. Non ē ḡ min⁹ qd morientes in inferni
ignis deportent. q̄ uiuentes flāmā cupiditatis sue minime
extinxerūt. Qui desidio cupiditatis estuant. flatu diaboli-
cē inspirationis urunt. Eusebi. Pecunie cupiditas p̄p̄loꝝ corda
mortalium supat. etiā frāt̄nā necessitatē uiolat. Inuita patre
dī. Nichil p̄dest pecuniā nō h̄re. si uoluntas fuerit possiden-
di. Tantū habem⁹ q̄ntū necessitas poscet. nō q̄ntū cupiditas ē
cupisset. Nichil p̄dest ei nuditas. cui inest cupiditas. xxvii.

Ois dīc inuēgio. Ego q̄s dī. De disciplina y increpatione.
ligo. castigo. arguo. Paul⁹ ap̄ls. Omnis disciplina iūp̄senti
uidet̄ nō ē gaudiū s; meroris. p̄ter fructū pacatissimū exercita-
tis p̄cā reddet iusticię. Salomon. Audi fili mi disciplinā patris
tui. ne dimittas legē mat̄s tue. ut addat̄ grā capiti tuo. y
torques collo tuo. Tene disciplinā. ne dimittas eā. custodi illā
q̄si unā tuā. Accipite disciplinā. y nolite abicere eā. Noli ar-
guere derisorē ne oderit te. argue sapientē y amabit te. Qui
diligit disciplinā. diligit scientiā. Qui autē odit increpationē.
insipiens ē. Via uite custodiendi disciplinā. q̄ autē increpati-
onē reliquerit errat. Egestas y ignominia ei q̄ deserit discipli-
nam. q̄ autē acquiescit arguenti gloriatur. Stult⁹ irridet
disciplinā pat̄s sui. q̄ autē audit increpationes astutior fiet.
Qui increpationē odit. moriet̄. Plus p̄dest una correptio ap̄
prudentē. q̄m centū plage ap̄ stultū. Hec fili⁹ syrach. Via
prudens y disciplinatus. nō murmurabit corrept⁹. Plus quā

112
interroges ne uitupes quēquā. cū interrogaueris corripe iuste.
Qui autē odit correptionē. minuet uita. Corripe amicum quā se-
pe fit commissio. nō in omni uerbo credas illi. Est correptio in dāx
more contumeliōsi. Corripe proximum ante quā cōminēris.
Da locū timori altissimi. Peccator hō. deuitat correptionē.
Qui odit increpationē. uestigiū ē peccatoris. Nā q̄ timet dñm.
conuertet ad cor suū. Agrosi. Leuit castigat exhibet reue-
rentiā castigato. aspiciat autē aīe offensus increpatione. nec
increpationē recipit nec salutē. Sustenta cōmuni. ut infir-
mos q̄ emicare nō potueris. castigatos blande sanare possis. G-
go pietate portandi sūt. q̄ reparari p̄ sua infirmitate nō possūt.
Pauitate peccantiū. alii portandi sūt alii castigandi. quā mod-
dūsus ē peccōz. Tūc enī p̄ter uos meli corripim. cū ea q̄ bene-
egisse se credunt mala ēē demonstram. Gregori. Sūt nōnulli
q̄ increpationis uerba audiunt. y tamē ad penitentiā redire cō-
tēpnuunt. Vnde fit ut duriorib flagellis aliquando p̄manēt.
ut uel pene illos t̄reant q̄ p̄mia nō inuitant. Audiant de
regno qd̄ ament. audiat de supplicio unū q̄sq. qd̄ timeat. ut
si amor ad regnū nō trahit timor minet. Ysidor. Salubrit-
accipiunt iusti. q̄ciens de suis excessib arguunt. pleriq. autē
mali similes sibi in malū defendūt. Qui p̄ blanda uerba castigat
nō corrigit. acri necesse ē ut arguat. Cū dolore abscedenda sūt.
que lenit sanari nō possunt. Qui amonit secreto corrigi de
peccato negligit publice arguendū ē. ut uuln qd̄ occulte sa-
nari nescit. manifeste debeat emdār. Palā arguendis q̄ palā
nocent. ut dū apta obuiurgatiōe sanant. hī q̄ eos imitando
deliquēr corrigan. Dū unū corrigit. plurimi emdant. Meli ē
ut p̄ multoz saluatione unū condēpnēt. qm̄ p̄ unū licentia

Dis dñe in euangelio. **De fide. xxxii.** Simili pietate
Omnia possibilia s̄ credenti. habete fidem dñi. Qui nō hesita-

uerit in corde suo; crediderit quia quodcumque dixerit fiat.
fiet ei. **Ioannis apostolus.** Qui credit in filium dei. habet uitam eternam. qui autem
incredulus est filio uitam non uidebit. sed uia dei manet super eum. **Iacobus**
apostolus. Quod proderit fratri mei si fide quod dicat se habere. opera autem non ha-
beat. **Quid fides poterit saluare eum. fides sine operibus ociosa est.**
Sic enim corpus mortuum est sine spiritu. ita et fides sine operibus mortua est.
Paulus apostolus. Virtus enim dei est in salutem omnium credentium. **Igitur qui ex fide sunt**
benedicentur cum fidei abraham. In omnibus summes scutum fidei. quia
leui salutis accipite. et gladium spiritus quod est uerbum dei. **Sine fide autem im-**
possibile est placere deo. Credere enim oportet accedentem ad deum. qui
iniquitatem se remuneratorem fit. **Salomon.** fide posside cum pri-
mo in paupertate illi. ut in bonis illi letaris. **Augetur.** Si
enim iustus est qui ex fide uiuit. iniquus est qui non habet fide. **Homini fi-**
deli totus mundus diuiciis. infideli autem nec modicum. **Fidelibus**
nox indies mutabitur. infidelibus autem etiam ipsa lux tenebre sunt.
Usque adeo preualet fides. ut homines super mare pedibus faciat ambulare.
Magna est fides. sed nichil ualet si non habuerit caritatem. **Leuonius.**
Quid prodest si impie agens deum uoce inuocas. quem operibus negas.
Deus in bonis operibus fidelium non tantum considerat oblationis magnitu-
dinem. quantum fidei ueritatem. **Beatus Bernardus.** Ille enim uere credit. qui ex-
cet operando quod credit. **Ex fide namque.** ab omni peccato deo cognoscimur.
Sed quod prodest si eadem redeptori nostro perfide uingimur. si ab eo moribus
disiungamur. **Ysidorus.** Beatus est qui recte credendo bene uiuit. et
bene uiuendo fide rectam custodit. **Christianus enim malus deum secundum eu-**
angelii doctrinam non uiuit. etiam ipsa fide quam uerbo colit obor-
ta temptatione facile perdit. **Deus si credit merito inuocat.** quoniam
ac per hoc tempore perfecte laudat. quando credit. fides nequaquam in erroribus
quiescit. sed ratione atque exemplis suadet in corde. **Respicit deus fi-**
dem. ubi se non possunt homines excusare. fides enim que corde retinet
confessione oris ad salutem profertur. **Multi fide christi ex corde non**

amant: s; humano timore etia pypochrisim te se simulant: qe n possunt apte mali piores fide noscunt boni. **De Spe.**

Dns dic meuglio. Nolite despare: s; habete fide **xxxiii.**
di inuob. Pavl' apłs. Nos aut in spū ex fide spem iusticie ex-
pectam. Spe enī salui facti sum. Spes aut que uidet: n ē spes.
Nā qd uidet qd qd spat. Si aut qd n uidem spem. ppacientia
expectam. Iaco b apłs. Qui enī hesitat. similis ē fluctui maris
qd a uento mouet. circūferit. Salomon. Expectatio iustoz le-
ticia. Spes aut impioz pibit. Spes que differt. affligit aīam.
Origenes. Neg: salus ēē cuiq̄m pot. n ppiciū sibi pū faciat
xp̄m. Ysior. Qui male agere n desistunt. uana spe indulgen-
tiā de di pietate regunt. qm recte querebant. si ab actione
paua cessarent. Metuendū ualde ē ut neg: p spem uenie quā
pmitit d̄s p̄seuerant peccen. nec qā iuste peccata distringit
ueniā despen. s; utroq: p̄uulo euitato. amalo declinem. y
expicite di ueniā spem. Om̄s q̄ppe iust' spe yformidine n̄tet.
qā n̄ illū ad gaudiū spes erigit. n̄ ad formidīnē t̄or gehenne
adducit. Qui enī ueniā despat de peccato. plus de despatione
qm de cōmisso scelere se dampnat. Despatio auget peccatū de-
spatio peior ē om̄i peccato. Corrige q̄ te ip̄m. y indulgentie
habeto spem. Nulla tā grauis ē culpa. que n h̄c ueniā. Nulla te
securitas deceptū apenitentis intentione suspendat. incessant
in corde tuo spes yformido consistant. parit̄ inte sint timor

Dns dic meuglio. gratis **De grā. xxxii.** Itaq: fiducia.
accepistis. gratis date grā y ueritat. p̄xim xp̄m facta ē.
Pavl' apłs. Ubi habundauit peccm sup habundauit grā. ut sic
regnauit peccatū in morte. ita y grā regnet p iusticiā inuitā
etnā. Stipendia enī peccata mors. grā aut di uitā etnā. In
euiq: aut nrm data ē grā. scdm iūsuā donationis xp̄i. Salom.
Quibonē. a dño hauriet salutē. Oculi tui uias dñi custodiant.

ut addat grā capiti tuo. Grā dat in conspectu omnis iuuentis.
7 ē data cui n̄ est utilis. 7 ē data cui retributio duplex ē. 66.
Om̄ q̄ talenta contulit rationē positur⁹ redit. q̄a is q̄ nūc p̄
sp̄alia dona tribuit. districte in iudicio merita exigit.
Bonū qd in tranquillitate sumit. in tribulatione manifestat.
Sunt nāq; n̄ nulli q̄ donū intelligentie p̄ceperūt. s; sola q̄ car-
nis sunt sapiunt. **YSIDOR.** In t̄du peccantib⁹ nob̄ sua dona
d̄s non subtrahit. ut ad spem diuine p̄p̄tiationis mens con-
surgat humana. Ab illo enī nob̄ om̄a bona grā p̄ueniente do-
nant. Affectus hōis donū dī ē. nec a se pot̄ q̄squā s; a d̄o cor-
rigi. Non enī q̄cūq; boni h̄t p̄p̄riū homo. cui uia n̄ est ei. lū
q̄sq; aliqd donū dī accipit. n̄ appetat ampli⁹ qm̄ p̄meruit.
ne dū alteri membri officiū arripe tēptat. id qd meruit
pdat. Conturbat enī corporis ordinē totū. q̄ n̄ suo content⁹
officio subripit alienū. Qd enī sapientes sum⁹. qd diuites.
qd potentes. existim⁹. n̄ alteri s; poti⁹ diuino munere sum⁹.
Itam̄ ḡ optime diuinis beneficiis. q̄ten⁹ d̄nm n̄ peniteat de-
disse. 7 nob̄ accepisse sit utile. In diuisione donoz diuisi p̄ci-
piunt diuisa dī munia. n̄ tam uni concedunt om̄a. ut sit
utilitatis studio qd alter admiret in altero. Munera gr̄az
alia isti. alii ū donant illa. nec dat ita habere uni. ut eget
alter. Auferre d̄s dicit hōi donū qd homo n̄ habuit. id ē qd
accipe n̄ meruit. **IOSEPH.** Sic grā accipit a d̄o. ita gratia
eadem ministratur. **De discordia. xxxv.**

O m̄s dīc in euēgio. Om̄e regnū in se diuisū desolabit. 7
om̄s ciuitas p̄ domū diuisā cont̄ se n̄ stabit. Ecce ē enī
ut ueniant scandala. uerum tam̄ ne hōi illi p̄ quē scandalū
uenit. **PAUL⁹ APL⁹.** Om̄a q̄dem munda s̄. s; malū ē hōi q̄ p̄of-
fendiculi manducat. In pace aut̄ uocauit nos d̄s. n̄ ē enī
dissensionis d̄s s; pacis. Pax fr̄ib⁹ 7 caritas cū fide. a d̄o patre

et dno ihu xpo. Salomon. Abscondit odiu labia mandata.
q aut fidelit agunt. placent dno. Vir uacund puocat
rixas. q paciens e. mitigat suscitatas. Homo pueri su
scitat lites. et uerbos sepat pncipes. Semp uirgia querit
mal. angls aut crudelis mittet cont eum. b. k. b. o. r. i. b. s. q. p. p. e.
inimicitie e. y. illi ei gram hre merent. q se ab inuice psec
taru scandalu n diuidunt. Mun eni n accipit. n ante
discordia ab animo pellat. Qua ppt notandu e qua gra
uis e culpa discordie. p qua nec mun accipit. Q. equid. n.
pter uul ut indigni animi ptulerit. oburgantis furor e.
n dilectio correctionis. Quale e q misericordie sacrificiu. qd cu
discordia primi offert. *De Iuramento. xxxvi.*

Dis die in euagio. Audistis qa dictu e antiqs. non
p iurabis. reddes aut dno iuramta tua. Ego aut di
co uob. n iurare omnino neq. pedu neq. pta. Sit aut ser
mo ur. e. n. n. Qd aut his habundanti e. amalo e. Qui
iurat in celo. iurat in throno di. y. in eo q sedet in eos sup
cu. Pavl. apst. Homines p maiore sui iurant. y. omis oio
uerbie eoz firmis ad confirmatione e iuramta. Salomon. Qui
qd nouit loqt. index e iusticie. Qui aut mentit. testis e
fraudulent. Iurationi n acquiescat os tuu. Vir multu iuran
replebit iniquitate. n discedit adomo ei plaga. si in iuracu
iurauerit uir. n iustificat. Indisciplinate loquele n as
suescat os tuu. e eni in illa ubum peccati. y. s. i. v. o. r. i. Si e men
tir n pot q n loquit. sic p iurare n pot q iurare n appe
rit. Non e cont di pceptu iurare. s. du usu iurandi facim
puri emen meum. Numq q iuret. q p iurare timet.
Multi ut fallant p iurant. ut p fide sacmenti fide facias
uerbi. sicq. fallendo du p iurant y. m. u. u. i. t. hoim incauti
decipiunt. In tdu y. falsis lacrimis seducim. y. credim. du plo

rant quib' credendū n̄ erat. Pierūq; sine iuramento loq̄ dispo-
nunt. s; incredulitate eorū q̄ n̄ credūt qd dicunt. iurare cō-
pellunt. taliq; necessitate yuandi cōsuetudinē faciunt. Sūt
multi ad credendū pigri. q̄ n̄ mouent' ad uerbi fidē. Trauit
enī delinquunt. q̄ sibi loq̄ntes iurare cogunt. Cumq; ar-
te uerborū q̄ si iuret. d̄s tñ q̄ conscientie testis ē. ita hoc acci-
pit sic ille cui iurat' intelligit. Duplicit' aut' reus fit.
q̄ nomī dī in uanū assumit. yprimū dolo capit. Non ē
seruandū sacramētū. qd malū incaute pmitit'. ueluti
si q̄spiam adultē ppeti cū eapmanendi fidē polliceat'.
Tolerabili' enī ē n̄ implere sacramētū. qm̄ pmanē instupri

xxvii.

O q̄s diē in euāglio. Beati **De Cogitationib'** Flagitio;
mundo corde. qm̄ ipi dīm uidebūt. Abint' enī de corde
hōiū cogitationes male pcedūt. adulteria. fornicationes.
homicidia. furti. auaricia. neq̄tie. impudicie. oēs mal'.
blasphemie. supbia. stulticia. Omīa hec mala abint' pcedūt.
yinquant hōiēm. Petr' ap̄ls diē. Obsec' uos tamq̄m adueni
e pēgnos. abstinē uos a carnalib' desideris que militat
aduers' aiām. Paul' ap̄ls. Caritas n̄ cognat malū. n̄ gaudet
sup iniquitate. ogaudet aut' uernati. Caro y sangs. regnū
dī posside n̄ possunt. km̄. munden' nos ab omī iniquitate
carnis y sp̄s. pficientes sc̄ificationē in timore sp̄s. Dico aut'
spū ambulate. y desideria carnis n̄ pficietis. Salomō. Qui
confidit in cogitationib' suis. impie agit. Cogitationes inuolū-
taria. cōsilia impiorū fraudulenta. Nol' in corde cogito
mala. y abhominatio ē dño cogitatio mala. Reuela dño
op̄a tua. y dirigent' cogitationes tue. Qui ad tonitru' oētis co-
gitat p̄ua. mordens labia sua pficit malū. Non p̄terit
omīs cogitat'. y n̄ abscondit se ab eo. ull' sermo. Incognati-
onib' enī impiū. interrogatio erit. Impiū scdm̄ q̄ cogitat'.
correctionē habebit. Corp' aut' qd corrūpit' aggrauat aiām.

115
7 depmit trena inhabitatio sensu multa cogitante. Non
ē cognat peccoz prudentia. Qui minorat corde cognat
mania. 7 uir imprudens etiam cognat stulta. Ante tps.
ad senectutē ducit cogitat. Augustinus. Nemo pot ad iabo
lo decipi. n̄ q̄ p̄bere uoluerit sue uoluntatis assensum.
le rō 107. Potestas q̄ppe diaboli n̄ inueniuntate illi atq; iac
tancia. s; in tua ē uoluntate. Diabolus pea que patent uidet.
aut certe n̄ firmit clausa querit irrupe. 7 ad ipam arcē
cordis iatē puenire. Sola pietas causa ē. 7 u carnis nulla no
ticia ē. Non sinas cogitationes malas in corde tuo crescere.
Hylar. Non om̄s male cogitationes nr̄e semp diaboli in
stigati exerant. s; aliqui ex nr̄o uirtu emergunt. Bone
aut cogitationes. semp ad dō s. s. b. Sic capite regunt menb.
ita 7 cogitationes m̄te disponunt. Uū enī in cogitatione
uoluntas n̄ repmit. etia in actione dnat. Om̄ia enī corda
scrutat d̄s. 7 uniuersas m̄tu cogitationes intelligit. Malig
n̄ q̄ppe sp̄e un diq; aīam angustat. q̄ndo ei n̄ solū opa uerū
etia cogitationes atq; insup locutiones in q̄s replicat. Tunc
enī incipite oculos lubeni. cū uita redēptoris nr̄i tacita cog
itatione aspiciat. Qd pdest qd cont hostiū insidias tota ci
uitas custodit. si unū foram aptū relinqt unde ab hostib
intret. Om̄e qd subtilit cogitant. q̄si mente coq̄nt. Qui g in
pace subigere carnis desideria nolum. q̄ndo in bello p dō carnē
darent. Mens nr̄a a carnis delectatione abscidenda ē. 7 a carnis
cuius necessaria n̄ ē abscidenda. Ysiorok. Bipina ē causa peccan
di. idē op̄is 7 cogitationis. quoz una dī iniquitas qd ope gerit.
alia iniusticia qd cogitatioē admittit. Pri aut actio resecanda
ē. postea cogitatio. pri p̄ua opa. postmodū desideria. Viciisim
aut a cogitatione opa pcedūt. 7 a bope cogitatio nascit. Cuius
si ab ope malo q̄s uacet. p̄solū tam p̄ue cogitationis malicia
n̄ erit innocens. Non enī factis s; a cogitationib delinqunt.

si eis illicite occurrentib' delectem'. Non ē timidū si bona &
mala incognatioē ueniant. S; magis gloriandū ē si meris
mala ab omib' intellectib' rationē discernat. Nil uiuat qd
int' bonū & malū sens' prudenti ore discernunt. n̄ ope aut
mala cogitata caueam'. aut bona intellecta faciam'. In ipso
cogitationis initio resiste. euadiseni & cetera. Sap' cogitatio
nis claudet. & cetera supant'. Si spreueris cogitationes a corde.
n̄ prūpunt in ope. Si cogitationib' n̄ consenseris. ope ento
resistis. Non pot' corp' corrupti. n̄ pri' corrupt' sit anim'. Nil
pot' caro facē. n̄ qd uoluerit anim'. Munda enī cogitati
one. anim' & caro n̄ peccant. Meli' ē ut deuites uicū. qm
enīdes. In libro clementis dic'. Diabol' enī n̄ q's uoluntatib' ei'
se sponte subdidit. potestare aduers' hoīem n̄ h't. In uita
patrū dic'. Sic ignis tabefacit cerā. ita iugilie bone cogi
tationes pessimas. *De Mendatio. xxxviii.*

Omnis die me uigilio. Non dices falsū testimoniū. Paul'. 2.
Deponentes omne mdatiū. loq'mini ueritatē uiq'sq; cum
proximo suo. Nolite m'tiri in uicē. exuentes uos uicē hoīem
cū actib' suis. induentes nouū hoīem q' renouat' magni
tione ei' q' creauit eū. Salomō. Qui m'tit'. testis ē fraudulent'.
q' aut' testis ē repentini. scinnat linguā mdatiū. q' aut' fide
lit' agunt. placent dō. Libat aīas testis fidelis. p'fert mdatia
ueri fipellis. Testis fidelis n̄ m'tit'. p'fert mdatia testis dolosus.
Ite fili' syrach. Non accipias adūs aīam tuā mdatiū. Noli
amare mdatiū aduers' frēm tuū. neq; manūcū similit' fa
cias. Noli uelle m'tiri omīe mdatiū. assiduitas enī illi n̄ est
bona. In libro sapie dic'. Responsū obscurū in uacuū n̄
ibit. os qd m'tit' occidit aīam. Hieronim'. Mendaces faciunt.
ut nec uera dicentib' credant'. Ysior'. Sepe uera p'mittit
q' falsa dicitur'. ē. ut cū p'mū adq'sierit fidē. ad reliqua mda
tia audientes credulos faciat. Multis uident' ēē uera que

116
falsa s. & idō n̄ ex dō s; ex suo mendatio locunt. Plerūq; aueri-
tate incipit. q̄ falsa ostendit. Latent sepe uenena cūm data
melle uerboꝝ. y tādū deceptor ueritatē simulat. q̄ usq; fal-
lendo decipiat. Sūmope p̄cauendū ē om̄e m̄datiū. om̄e quoq;
gen̄ m̄datiū magnope fuge. S̄ m̄e qd̄ aueritate discordat. in-
quitas ē. Esto in uerbo uerax. mentiēdo neminē fallas. Non
aliud loq̄ris. y aliud facias. n̄ aliud dicas. y aliud in animo te-
neas. Sine osidatione ū n̄ p̄mittas. qd̄ n̄ potes facē n̄ pollice-
ris. Multū reus eris. si n̄ reddas qd̄ uoueris. Veritas angulos
n̄ amat. nec q̄rit usuras. Qd̄ incaute uouisti. n̄ facias. Impia
ē p̄missio. que scelere adimplet. **De Monachis xxxviii.**

Dñs dic̄ in euanglio. Cū uoueris uotiū dñi dō tuo. n̄ tardab
reddere. q̄a req̄ret dñs dō tuus illud. Paul' ap̄ls. S̄ m̄is enī
q̄ imagine ostendit ab om̄ib; se abstinere. & illi qd̄ ut corrup-
tibile coronā accipiant. nos aut̄ incorruptā. Nemo militan-
dō implicat se negotiis s̄cl̄arib;. ut ei placeat cui se p̄buit.
Salomon. Semita iustoz declinat mala. custos aut̄ anime sue
seruat aīam suā. Jeronim'. Numq̄m de ore monachi turpis ac
lasciuus sermo eḡdiat. Hic enī signis libidinos' animi osten-
dit. y p̄ exteriōrē hominē interiōris hominis uita monstrat.
Monach' n̄ desideret urbiū frequētiā. q̄a de singl̄aritate cen-
set. Monach' sit uigil sensu. nec uanis cognationib; pollu-
atur. Amet scientiā s̄pturaz. y carnis uicia n̄ amabit. sp̄i
mitent' ap̄lōs. y monachi p̄fectos pat̄s. ut quoz honore pō-
sident. habere intant' y meritū. Monach' habeat simplici-
tatē colūbe. nec cuiq̄m machinet' dolos. Habeat y serpen-
tis astutiā. ne alioꝝ supplantet' insidiis. Monach' teneat
humilitatē uerā. Monach' q̄ xp̄m desidat. nichil aliud q̄-
rat. s; sit ei cella p̄paradisō. uariar' s̄pturaz poma discer-
pat. his utat' deliciis. harū utat' amplexu. Ille uer' ē mo-
nach' q̄ aurū cōtēpnit. s̄pturas sectat'. y dū in paupertatē in-

cidit ornatior instat ornatu. Monachis specialis expetenda
ē solitudo. exurbib' habitatio facienda. Non q̄rias in mo-
nacho lingue nitore. s; animi pietatē. Q̄qd de monachis
dī: redundat in clericis. aduersū nos loq̄ces p̄ se muti. Mo-
nach' cū corpe claus' cella lateat. lingua porbē n̄ discurrat.
Bre e o r i. Ipsi dispensationib' t̄renis inserviant. q̄s dona
sp̄alia n̄ exornant. Q̄ penetrā intima neq̄unt. salū necessaria
foris opent. Monach' q̄ mūa possessionē q̄rit. monach' non ē.
Is y p o r. Tunc se q̄sq; monachū iudicet. cū se minimū cum
dīs estimauerit. Basili. Celeste enī bonū accipit monach'. q̄
t̄renos act' asemet ipso picit. nec implicat se negotiis sct̄arū
militans dō. Inuita patrū dicit. Monach' n̄ solū idō dī: q̄a
uxorē n̄ h̄t. s; q̄a religioni dī y seruitio mancipat' ē. y cūa
illū ē quē admodū dō n̄ sctō placeat. q̄a enī magis elegit
castitatē quē dō cara ē. & sp̄s scti habitatio. Monach' si uen-
trē suū y linguā contineat. & uagationē n̄ fecerit. cōfidat
q̄a n̄ moriet' in et̄nū. Monach' edens multū y opans multū.
n̄ cōfidat in hoc. Q̄ aut parū edit etiā si parū opet'. cōfidat &
uirilit' agat. n̄ p̄det mercedē suā. Q̄ uult edificare domū
multa pcurat ut possit p̄ficere op' suū. ita monachū mul-
tā cūa habere oportet. ut possit op' dī p̄ficere. Q̄nti mona-
choy dū patris matrisq; miserant'. suas animas p̄diderūt.
Melior ē sct̄arū mansuet'. q̄m monach' animos' y uacund'. Me-
lior ē sct̄arū infirmitas seruientis fr̄i. sup monachū n̄ mise-
rantē p̄ximo suo. Monach' bilinguis cōbat fr̄s. fidelis aut
requiē adducit. Pallor enī cū humilitate & macies. dec' ē
monachi. Si potuerit iniuriari y affligi cū uicis. y pota-
re ac tacere. magna ē hec res sup̄ alia mandata. B e f. & e. m.
Sic enī lata densa in bona t̄a culta. sic animi monachi fruc-
tificans cogitationib' diuinay sēpturay. Sic enī lampas lu-
cida in loco tenebroso refulgens. sic y monach' mente sobria

corde pinguil. in tempore psalmodie sue & orōnis. Si ē pondus salis
deprimat infirmū. sic somnus monachū in orōne. Si ē uermis
corrūpit lignū. sic inuidia corrūpit animū monachi. Sicut
tinea extirminat uestimentū. sic defectio animū monachi. **De defectu**

Pav⁹ apls dic. Omnia facite sine murmurationib⁹ **trone. xl.**
 & hesitationib⁹ ut sitis sine querela & simplices filii di sine

et hesitationibus. ut sitis sine querela et simplices filii dei sine reprehensione. Iacob apostolus. Nolite detestari fratres mei alter alterum. quia qui detestatur fratrem aut qui iudicat fratrem suum. detestatur legem et iudicat legem. Salomoni. Remoue a te os primum. et detestantia labia sunt periculum a te. Qui detestatur alicui rei. ipse se in futurum obligat. quia autem preceptum timet in paucis. et uersat. Cum detestantibus non commiscaris. quoniam repente conuertetur. surget perditio eorum. et ruina uirorum. quos nouit. Tumultus murmurationum non abscondetur. Augustinus. Neque detestari. nec audias detestantem. Ieronimus. Nunquam ulli detestari. accusamus sepe quod facimus. igitur nosmet ipsos uicia nostra inuenimus. Non est detestari uerum dicere. Laue ne linguam aut aures habearis prurientes. id est aut ne ipse alios detestas. aut alios detestantes audias. Malorum quoque solatium est bonos carpe. dum peccantium multitudinem putant minus peccata. Gregorius. Celorum etenim regnum nulli murmurantis accipit. nec ullus qui accipit murmurare potest. Ysidorus. Non detestari peccantem. sed odole. Quod malio detestaris. in te potius promisce. Detestationes omnes reprehendunt. omnes uitupant. Quando alium detestaris. te ipsum discute. quando alium mordes. tua peccata redargue. Non alteri delicta. sed tua propria cerne. Nunquam detestaris. si te bene perspexeris. Virgilius. simile ceterum impendit. et qui detestantem audit. et qui detestatur. Inuita patrum dei. Melius est comedere carnem et bibere uinum. quam comedere in uitupatione fratrem suum. Sic susurrans serpens adam de paradiso excussit. sic qui detestatur non solum suum. sed etiam audientis animam perdit. De seipso Voluntatis. xli.

Legit vñ meuglio. Siqñ dñ cultor; ē yuoluntatē ei⁹ facit.
hunc exaudiet dñs. Pavl⁹ apls. Si uoluntas pñta ē scdm qđ

habet. accepta ē scdm qđ n̄ h̄t. **I**uē admodū p̄mpt̄ ē animi
uoluntatis. ita sit 7 p̄ficiendi. Nolite fieri imprudentes. s;
intelligentes qđ sit uoluntas dñi. Salomon. Abominabile
ē dño cor p̄uū. uoluntas ei. in his qđ simplicit̄ ābulant. Arō
ti. Om̄iū enī erit inuoluntate. qđ unī quisq; ha. bebit
in retributione. Om̄e enī op̄ p̄cedit uoluntas n̄a. dñi cognam̄
qđ op̄are debem̄. Nichil aliud n̄m q̄rit d̄s. n̄ uoluntate bonā.
Mali p̄p̄rii arbitrii. germinatio ē uoluntatis. **Ex 60 R.**
Ante dñi nāq; octōs. nūq̄m ē uacua manū amuñe. si fuerit ar-
cha cordis repleta bona uoluntate. Bonū qđ op̄ nob̄ sit inuo-
luntate. nā ex diuino adiutorio p̄ceat. si erit in p̄fectiōe.
Illic act̄ patit̄ tenebras ultionis. qui **hic** libent̄ sus-
tinuit teneb̄s uoluptatis. Uoluntas aut̄ bona ē sic adūsa
altius sic n̄a p̄tmesce. nulli qđ t̄ iuste impendi desideras
denegare. necessitate p̄ximi iuxta uires currere. s; p̄desse
etiā ult̄ uires uelle. Semp inuidia abona uoluntate discordat.
Ysidor. Ūs enī p̄m̄ltas uoluntates alioz. malis multa o-
pat̄ bona. **Syprian.** Nec excusat opp̄ssim. necessitas ēminis.

De Indumentis. alii.
Quī ēmen ē uoluntatis. **Is die in euangelio.** Corp̄ ur̄n pl̄ ē q̄m uestim̄tū. **Is** h̄t dua
tunicas det n̄ habent. 7 qđ h̄t escas simil̄ faciat. **Par.** ap̄s.
Habentes aut̄ alim̄ta 7 qđ tegam̄. his occurr̄ simi. **Salomon.**
Callax gr̄a. 7 uana ē pulchritudo. Om̄i t̄p̄e sint uestim̄ta
tua nitida. 7 oleū decapite tuo n̄ deficiat. **Arōti.** uestis
aut̄ t̄ purpurea ēcūdet̄. n̄ ad pulc̄tudinē. s; p̄p̄t necessariū
teguim̄tū. ne dñi exq̄sis cupis indui induim̄tis. uestiaris
malit̄am t̄p̄itudinē tuā. **Alexand.** Plume mollicies iuue-
nilia menb̄ n̄ foueant. **Ecqđ** enī corpa n̄a defendē pot̄.
7 humane succur̄te. na t̄a inbecillitati. hoc una appella-
ta ē tunica. **Ex 60 R.** Nemo q̄ppe uestim̄ta p̄cipua n̄ ad-
manē gl̄am q̄rit. uidit ut honorabilior cet̄is ēē uideatur.

Nemo uult p̄ciosis uestib' ibi indui. ū ab aliis n̄ possit uidi.
Sola enī man' g̃a uestimētū p̄ciosi q̃rit. lxxxi. Oriat'
uestiū indicat. q̃lit ea q̃trena s̄ sapiam'. y p̄ studiū clarior'
amict'. ab et̄na claritate nudi eē dinoscant'. Lauare man'
faciē ac pedes impens'. seruus nos eē indicat uicioz. Basili.
Uū enī p̄pinq̃tates corpoz aspiciunt'. corpoz y anime offendit'

Dñs dñe meuglio. Beati **De Misericordia. xliii.** **Scratore:**
Misericordes. qm̄ ip̄i m̄iam osequunt'. l' stote q̃ miscedēs. sic
pat' uir' misericors ē. Non negabis m̄cedēs indigenis y paup'
ib'. Paul' ap̄ls. l' stote in uicē benigni y miscedēs. induite uos
sic electi dī. scī y dilecti uiscera misericordiē. l' cerce te ip̄m ad pie
tatē. nā corp̄alis exercitatio admodicū utilis ē. pie tas aut'
adoīa utilis ē. Salomon. Oīa y uertas n̄ te deserant. Bene faci
ent' sue uir' misericors. q̃aut' crudelis ē. y p̄pinq̃s abicit. l' em
tia p̄parat uitā. m̄ia y uertas p̄parant bona. Oīa y uertas cu
stodiunt Regē. y roborat' deītia throni ei'. facere m̄iam y iudi
ciū. magis placet dō qm̄ uictime. l' hic fili' syrach. In iudicando
pupillis. esto misericors sicut pat'. Omnis m̄ia faciet locū uincit'.
scdm̄ meritū opū suoz. Im̄ magna m̄ia dī. y p̄piciatio illi cō
uincit' ad se ad misericordiē. Misericordia hoīs circa p̄ximū suū.
m̄ia aut' dī sup̄ omnē carnē. Qui m̄ia h̄t docet y erudit. q̃si pat'
q̃ gregē suū custodit. q̃ fac' m̄iam. offert sacrificiū. dñs ē in'. Ope
ret q̃ppe eū q̃ m̄iam requirit. y ip̄sū p̄ salute sua aliqd elaborare.
Inuenire possum' m̄iam. s̄ in anima oībulata y humiliata. q̃ant' e
spū humilitatis. In exitu tuo cogita dñm. y in testam̄to tuo re
linq' p̄cipib'. Tu illuc uadis. y opa tua hic p̄manent. l' xxi. l' xxi.
Ubi m̄ia q̃rit. sine oīuerſa sal' ē. Disciplina sine m̄ia multū
destituit'. si u - na sine altā teneat'. l' xxi. l' xxi. Neq' enī m̄iam
dī p̄mereri po - tit'. q̃ misericors ip̄sē n̄ fuerit. Neq' enī im
petibit ad iudicia pietate aliqd imp̄cib'. q̃ ad p̄cē paupis non
fuerit human'. y si uox. Oīa acōpatiēdo aliene miserie

uocabulu sorta ē. Null' aut' malio ēē misericors pot'. q'
p'ue uiuendo in se misericors n' ē. **De cōpassione pximi.**

xlvi

O s' die in euangelio. Omnia q'cūq' uultis bona ut faciant
uob' hoīes: ita uos facite illis. Hec ē enī lex ypphe. Ray'
apls. Gaudere cū gaudentib'. flere cū flentib'. necessitatib'
scōz cōmunicantes. p'caritatē seruire inuicē. Si p'ocupat'
fuerit ho in aliq' delicto. uos q' spāles estis instruite hui'
modi in spū lenitatis. cōsiderans te ipsū ne ytu tēpteris.
Suscipite infirmos. patientes estote ad omēs. Salomon. Qui
despicit pximū suū percat. fidē posside cū pximo tuo in
paup'tate illi. ut y in bonis illi' leteris. In tēpore t'bulationis
pximi esto fidelis: ut in hēdnate illi' heres sis. De pecuniā
p'pt' frēm y amicū. nec auitas faciē tuā a pximo tuo. Qui foueā
fodit pximo suo. nullā cito dēcidet. Qui statuit lapidē cū
pximo. offendit in illo. Q' laqueū alio ponit. p'bit in illo.
O rīe nes. Si q's ea que uidet in delicto pximi sui. ut n' indicat
ut in testimonio uocat. n' que uera s' dixerit. pena cōmissi
reuoluit' ad os eū. **Ecce cori.** Cōpassionē enī pximi. plerūq'
obsidet pietas falsa. Q' enī dolores excipit in aliena necessitate:
crucē portat in mīte. Unde enī ei q' ē sup' omiā p'pinqm'. unde
nos p'cōpassionē pximi etiā sub nos met ipsos deponim'. Neq'
enī alit' membra redēptoris efficiam'. n' inherendo dō. y cōpacien
do pximo. Crux q'ppe. a cruciatu dī. Et duob' modis crux tol
litur. cū aut p'abstinentiā affligit' corp'. aut p'cōpassionē p
ximi affligit' animi. Duob' enī modis crux tollit'. cū aut p'ab
stinentiā crucē dī hauriam'. aut p'cōpassionē pximi neces
sitatē illi' mām putam'. Nā si hec q'sq' p'tem p'ozali fauore
exhibet. crucē q'dē hauriat. s' ire post dnm recusat. Cōpassio
q'ppe homini y rectitudo uicis debet'. ut in uno eodēq'
hoīe y diligam' bonū q'd factū ē. y p'seq'mur mala q' fecit.
ne dū culpas incaute relinqm'. n' iā p'caritatē compacti sed

con
pne negligentia descendisse videamur. Hoc quod nos debemus exhibere
proximis: quod indignis nobis a creatore nostro aspicimus exhiberi. Quia
proximu amare dicitur: quod non cum eo in necessitate illi etiam quod sibi
sibi parit. Nulla quod possumus fratribus impendere bona recusemus. Quantum
plus per compassionem proximi attrahimus: tantum altius deo propinquamus.
Quisquis malos non tolerat: ipse sibi per intolerantiam suam testis est quod boni
non est. Boni non sunt: quem malorum putas non probavit. ferrum nostre anime
nequaquam producit ad sublimitatem accuminis: si hoc non eraserit
lima aliene puritatis. Tanto quod magis mali tolerandi sunt: quanto
amplius habundant. Sic debemus agere curam nostram: ut non negli-
gamus curam proximi. Si enim quod impendi nobis recte volumus: aliis
imprimamur: quod nobis fieri nolumus: hoc aliis facere ipsi deuntemur.
curatius iura illi servamus. Basilides. Quod est accidere non visus: nec
proximo tuo cupias evenire. Condole alienis calamitatibus: soci-
are fletibus in alienis meroribus. In tribulatione alteri esto testis:
talis esto aliis. quales optas esse circa te alios. Quod non vis pati alio ne
facias: et non inferas alii mala. ne paciaris similia. Ita clementer
esto in alienis delictis. sic in visus: ut nec aliter perdes: et sic alios
iudica. ut iudicari cupis. Iff r e o. Cum enim invicem onera nostra
portamus: gladiatorum nostrum diabolum confundimus et superamus. et dominum
nostrum qui in celis est honorificamus. Sic potest aqua siccanti inestu solis:
sic sermo consolationis fratris in tribulatione temptationis posito. **xlvi.**

Omnis dies in evigilio. Omnis qui se exaltat humiliat. **De elatione:**
et qui se humiliat exaltabit. Paulus apostolus. Si adhuc hominibus pla-
cerem. et servus non essem. inanis glorie cupidi invicem provocantes in vi-
cem invidentes. Si quis existimat aliquid esse cum nichil sit: ipse se se-
ducit. Salomon. Abominatio domini est omnis arrogans: etiam si
manu ad manum fuerit. non erit innocens. Qui se iactat et dilatat:
iurgia suscitabit. Qui sperat in domino: subleuabit. **6 r e 6 o r i.** In nomine
quod sit se se mens deprimat: ne quod dicitur scientie aggrat. uentus
elationis tollat. Mandata quippe actio cum elatione non elevat: sed quod.

Uñ supna grā ad altiora intelligenda ducimur. qñto subtili
leuamur. tanto semp phumilitatē nosmet ipsos intellec
tu nro pñere debem. Valde qppe elata mens reuindit. si
ipse sup quē se extollit supponat. Arrogantes uiri int scōm
ecclām qñ uis dñm fugiendo refugiant. cū tñ ueracit creden
do ofitent. Ysaior. De iusticie uirtute nulla elatione su
pbias. de bonis factis n̄ extollaris. de bono ope n̄ gloriaris.
Gladio excelsū eicit. arrogantia sublimēs humiliant. Quod
manifestando potes admittere. tacendo custodi. *De uita*

O s die meuglio. Ne cognitis in corde uirō. qd hōis. xvi.
manducetis. aut qd induamini. Nonne aīa pl̄ ē qm escā.
Non qd int̄ mos comqñat hominē. s; qd pcedit ex ore com
quinat hōiem. Pav. ap̄ls. Non ē regnū dī esca y pot. s; iusti
cia. y pax y gaudiū in spū scō. Optimū enī ē grā stabilire cor.
n̄ escis qñ p̄fuerunt ābulantib; in eis. Salomō. Affliget
dñs aīam iusti fame. Melior ē bucella sicca cū gaudio. qm
dom̄ plena uictimis cū iurgio. The fili; syrach. Intiū uite
hōis. aq; y panis y uestimū. Vita neqm̄. hospitandi de do
mo in domū. Melior ē mors qm uita amara. y reges et̄na qm
linguor p̄seuerans. Omnē escā manducabit uenit. y ē cib;
cibo melior. Intiū necessarie rei uite hōiū. aq; ignis. y fer
rū. lac. y panis similaginis. mel. y botrus uue. y uestimū. Hec
om̄ia scīs in bona. sic y impiis y peccōib; in mala cōuertuntur.
Auct. i. q. Om̄is mal̄ aut inde uiuit. ut p̄lū boni exercea
nt. aut p̄t se ipm ut penitens cōuertat. *De munerib; xlvii*

D s die meuglio. Quia excērant ocl̄os sapientū. y im
mutant ūba iustor. Salomō. Quia de sinu impi ac
cipit. ut p̄ntat semitas iudiciū. Non des alienis honorē tuū.
The fili; syrach. Donec accipiant osculant; man; dantis. y im
missionib; suis humiliant uoces suas. Intēpore retributio
nis postulabit tēp. Datū ū y acceptū om̄e describe. Cū dederit

ne impper. qđcūq; mun' ē apphēde. ūman' multe s' clausē. avō:
 Adulat' frequent'. qđ n' exuoluntate dat'. Qđ exuoluntate ppa
 pstat'. cū omī ueritate donat'. GREGORI'. Tantū ēē humilior
 qđq; debet exmunere. qnto se obligatiōē conspicit in reddē
 daratione. Qui q' sacros ordines t'buīt. tunc ab omī munere
 man' excutit'. qndo induuntis reb' n' solū nullā pecuniā. s;
 etiā humanā glām n' reqrit. Ioseph'. Non debem' recusare ui
 te isti mun'. qđ dedit nob' d's. si hoīs data reiciam'. otumelio
 si sum'. qnto magis seruare debem' qđ adō nrō accipim'. **xxviii.**

Dñs dicit meuglio. Date elemosinā. ecce **De elemosinis.**
 omīa munda s' uob'. Vendite q' possidetis. date elemosi
 nā. facite uob' sacculos q' n' uetereſcunt. thesaurū n' deficien
 tē in celis. ū fur n' appiat nec tinea corrūpit. In libro tobie
 dr'. Meli' ē facere elemosinā. quā thesaurū auri reponere.
 Qui faciunt elemosinā & iusticiā. saturabunt' uita. Petr'
 apłs. Beati ē dare. qm accipe. Paul' apłs. Qui parce seminat.
 parce & metet. Bonū q' facientes. n' deficiam'. Bū temp' ha
 bem' opem bonū ad omīs. maxime aut' addomesticos fidi.
 Salomon. Redēptio anime uiri. diuitie sue. q' aū misere
 bit' paup' beat' erit. Qui calumpnat' paupē expbiat fac
 tori ei' honorat aut' eū q' misere' paup'. Ite fili' syrach.
 Conclude elemosinā in sinu paupis. & hec orabit pte a
 peccatis. & ab omī malo. Ignē ardentē exinguit aq'. & e
 lemosina resistit peccato. Non eis ē bene qui assidue s'
 mali. & elemosinā n' danti. Elemosina uiri. q'si signactm
 cū ipso. Propt' mandata assuine paupē. & ppt' inopiā
 ei' ne dimittas illū uacuu. Pone thesaurū in pceptis al
 tissimi. yperit t' magis qm aurū. Elemosinā paupis
 ne defraudes. & oculos tuos ne t'nsueras a paupē. Annā
 esurientē ne despereris. & ne exaspes paupē in inopia
 sua. Cor inopis ne afflueris. & ne rethas datū angustiam.

Rationē cōtribulati ne abicias. & ne auertas faciē tuā ab
egeno. Ab inope ne avertas oculos tuos ppter irā. Maledicentes
te paupes in amaritudine exaudiet pccatio illorū. exau
diet autē eos q̄ fecit illos. Congregationi paupū. affabilem
te facito. Declina paupi aurem tuā. ut pficiat p̄piciatio
& b̄ndictio tua. Ante mortē bene fac amico tuo. & scdm
unres tuas exporrigens da paupi. Da paupi & accipies.
iustifica aīam tuā. ante dñm dñm tuū. opare iusticiā
tuā. qm̄ n̄ ē apud inferos inuenire cibos. Qui facit mīam.
fenerat primū. fenera primo tuo. in tēpore necessitatis
illi. Ave t̄ n̄. In largitate enī hōiū. n̄ spolia s; dona requi
runt. Q̄le illud mun̄ ē qd̄ alit̄ cū gaudio accipit. alit̄ cū
lacrimis amittit. sup̄ qd̄ ille ḡtulat. iste suspirat. Q̄muis tu
largiaris elemosinā. meli⁹ facis si reddis alienū. Alienū enī
ē qd̄ habem⁹. si n̄ cōpetent̄ eo utim⁹ ad salutē. Hec enī ē apd̄
dñm ḡta elemosina. q̄ ex uernacula exhibet substantia. n̄
q̄ ex fraudulenta p̄da t̄buit. Malunt multi sua p̄dere la
gendo. quā aliena restituere cōponendo. Hieronim⁹. Ad
mensurā religiosi paupis & pegrini. cū illis xp̄c̄ diuina
ē noscit. B̄ta ep̄oz paupū p̄uidere ignominia. oīū sac̄
dotū p̄priis studere diuiciis. Non sis uan⁹ cū feceris elemo
sinā indigenti. neq; te illo meliōrē cui feneras existimes.
Gregori⁹. S̄t enī qui magna diligunt. & multa ex his q̄
possident egenis distribuere recitant. ut culpas suas
ante dei oculos misericordie uiscerib⁹ redimant. Dū q̄libet ne
cessaria indigentib⁹ dam⁹. sua illis reddim⁹ n̄ nrā largim⁹.
Terrena q̄ppe om̄ia seruando a mittim⁹. s; bene largien
do seruam⁹. Q̄s q̄s nunc bona opa indigentib⁹ exhibet. lar
his specialit̄ intendat cui amore hec p̄buerit. **Ysidor⁹.**
Nulla scelestā elemosinis posse redimi. si in peccatis q̄sq;
p̄durauit. Nulla ē delicti uenia. q̄ndo sic p̄cedit mīa. ut

etiam sequuntur peccata. Qui inimicum diligit. et diligenti affectum
compassionis consolationis imputat. aut in quolibet necessitate
nisi consilium adhibet. elemosinam proculdubio facit. Qui unusquisque
sit egens? nullus tamen unde tribuat egenti excusationem inopiae
potest ostendere. Vnde sunt elemosinae. una corporalis egenti dare quicquid
potueris. altera spiritualis. dimittere a quo lesus fueris. De rapinis
alienis elemosinam facere. non est officium miserationis. sed emolumentum
sceleris. Quod ergo iniuste tollit. iuste nunquam tribuit. nec alio bene
probet. quod ab alio ui extorquet. Magni sceleris est res pauperum diuitibus
praeterire. unde superius inopi acquirere fauores potentium. Ne eligas
cui miseraris. ne forte praeter eas eum quod meretur accipe. maiori be-
nivolentia quam cui das. Qui enim ista manu porrexerit. fructum
remunerationis amittit. Non est enim misericordia. ubi non est benivolentia. Non
tollas alteri. unde alius tribuas. Nil proficit. si alium inde reficis.
unde alium manum facis. Cyprianus. Quod secundum dominum sapiens est. elemo-
sinam facit dominum credit. qui hoc fidei ueritatem seruat dei timore.
qui autem timorem dei seruat. in miserationibus pauperum dominum cogitat.

Dies die in euangelio. **De tribulatione. xlvii** *honorat.*
Ego quod amo. castigo et arguo. Paulus apostolus. Per multas tribula-
tiones. oportet uos intrare in regnum dei. In omnibus tribulatione
patimur. sed non angustiamur. Apoclamur. sed non destituimur. persecutione
patimur. sed non derelinquimus. decemur. sed non perimur. semper mortificatio-
ne ihesu in corpore nostro crucifigentes. ut uita ihesu in corporibus nostris
manifestetur. Augustinus. Qui in hoc mundo flagellari merebitur. in
inferno torquetur. Cum enim a domino flagellamur. si patienter excipimus.
si humiliter gratias agimus. si mali fuerimus peccatorum indulgentiam ac-
cipimus. si autem boni. aeternam benedictionem peruenimus. Ieronimus.
Qui semel recipit mala inuita sua. non eosdem cruciatu patitur in
morte. quod passus est inuita. Multo melius est stomachum dolere.
quam mentem. Cauendum est uultui. quod cum dolore curatur. Magna
misericordia est. quando peccatoribus nascitur deus. Medice si cessaueris curare.

despat. **88.** **U**nica dispensatio agit. ut plura uicia eg-
tudo plura exuiat. **Y**sidorus. Reuerens enim deus hominem cruciat
quoniam quoniam peccante deseruiat. flagellando iterum uisitat. Or-
dinata est miseria dei. que prius hic hominem per flagella a peccato
emendat. et postea aeterno supplicio libat. Electus enim dei doloribus
uite nostre atteritur. ut perfectione uite future lucret. Iusto tem-
poralia flagella aeterna perficiunt gaudia. idcirco: iustus impens
gaudet. et impius in prosperitate lugere debet. Neque iusto neque im-
pio: deus misericordiam abstrahit. Bonos hic per passionem et afflictionem
iudicat. et illic remunerat promissionem. malos hic tolerat per
temporalis clementiam. et illic punit per aeternam iusticiam. In hac enim uita
deus parcat impiis. et tamen non parcat electis. nulla parcat elec-
tis. non tamen parcat impiis. Quotum quisque aut in corpore aut in mente
flagella sustinet. tantum se remunerari in fine sperat. Cum enim
multa dampnabilia rebus commississe uideantur. despectu ad o-
mnia nullo emendationis uideri ferunt. Semina percussio est diui-
na. una in bona parte quod percutitur carne ut emendetur. alia quod
uulniam conscientia ex caritate ut dominum ardenti diligamus.
Deus idcirco iustum flagellat. ne de iusticia superbiens cadat. flagel-
lum namque tempore diluit culpam. cum mutauit uitam. Omnis enim di-
uina percussio aut purgatio uite presentis est. aut in uitam pene-
sequitis est. Nam quidam flagella ab hac uita nichil habent. et in eter-
na percussione perdurant. Quoniam uis enim si una culpa uis non percutitur.
una tamen percussio intelligitur quia hic cepta illic perficiuntur. ut his qui
omnino non corriguntur. precedentium percussio flagellorum sequentium
sit in uitam uiciorum. Quodam secundo dei iudicio hic male est. illic
bene. sed ut dum hic castigati corriguntur. aeterna dampnatione
libentur. Quodam uero hic bene est. et illic male. quia corrigi nolentes.
et flagellari in hac uita incipiunt. et in eterna percussione dampnantur.
Murmurare in flagellis dei peccator homo non debet. quia maxime

122
phoe qd corripit emendat. Unq̄sq; aut tē leui portat qd patit.
si sua discussit mala p̄q̄b̄ illi inferret retributio iusta. Iustus
madūsis p̄b̄ari se cognoscat n̄ dei. Viri sc̄i p̄l̄ formidant
p̄s̄p̄a qm̄ adūsa. q̄a dī seruū p̄s̄p̄a deiciunt. adūsa ū crudelis.
tē maḡ s̄ dī ocl̄i sup̄ iustos. q̄ndo eos affligi ab inq̄s p̄uden
tia sup̄na p̄mittit. tē iustis gaudia disponunt eīna. q̄ndo
p̄senti t̄bulatiōe p̄bant. Q̄ntū enī in hoc frangim̄ sc̄o. tantū
in p̄petuo solidam̄. Q̄ntū in p̄senti affligim̄. tantū in futo
gaudebim̄. Sic hic flagellis atterim̄. p̄gati in iudicio adue
nien̄. Semp̄ hic d̄s tolerat. q̄s ad salutē p̄petuā p̄par. Non q̄
immures. n̄ blasphemēs. n̄ dicas q̄ sustineo mala. q̄a iuxta
modū em̄is. minor ē retributio ultionis. Q̄ enī in flagellis
immurat. d̄m p̄l̄ irritat. q̄ ū patient adūsa tolerat. d̄m ei
placit. Si enī p̄gati in pena. te accusas. d̄i iusticiā laudas.
Im̄isa q̄ t̄ accidit. absq; dī n̄ sunt uoluntate. In quoz po
testas sup̄ te eadē dat̄ licentia. om̄s q̄ t̄ adūsan̄. dī osilio fa
ciunt. Patient leuioxa portabis. si q̄uora fueris recordat̄. Lan
guox enī uicia excoq̄t. languox uires libidinis frangit. In fir
mitas q̄uit. sobriū facit aīam. Cypriani. Nec ē digni in morte
accipe solatiū. q̄ se n̄ cogitauit eē moriturū. Desinat unq̄sq;
de dō ut de nob̄ oq̄ri. si cū patit̄ intelligat se mori. Infirmi
tē aīe. infirmitate corporis urnem̄. Satis hic uā dī eē sensu
rū. ut q̄ b̄nficiis n̄ agnoscat. t̄ plagis intelligat. Inuita patē
dī. Ueli ē p̄solue penas. qm̄ post exitū uite hui in eīno cru

Pciari igne. **De Primiciis et oblationibus.** L.

av̄ vs ap̄ls dic̄. Beneficientē aī 7 cōmuniōis nolite ob
lun̄ci. talib̄ enī hostis p̄meret̄ d̄s. Salomon. Victimē impior̄
ab hominib̄ d̄no. uota iustoz placabilia. fili si habes b̄n
fac̄. 7 dignas oblatiōes offer. Memox esto q̄a mox n̄ tardabit.
Immola si ex unq̄ oblatio ē maculata. Oblatis in quoz nec in
multitudine s̄c̄ificior̄ n̄ p̄piciabit d̄s peccis. Q̄ offert s̄c̄ificiū

ex suba paupū q̄si q̄ uictimat filiū in oſpectu patris sui. **N**ap-
parebis in oſpectu dī uacuis. Oblatio iuſti impinguat alta-
re. yodex ſua uirtutis ē in oſpectu altiffimi. Sācificiū iuſti ac-
ceptū ē. y memoria illi n̄ obliuiſcet. Noli offerre munera p̄ua.
n̄ enī ſuſcipiet illa d̄s. Bono animo gl̄am redde dō. y n̄ mi-
nuas p̄micias manuū tuarū. **66.** Magna purgatiōe ſācificiorū.
diluende s̄ culpe diuinorū. **De Tristitia. 11.**

Tristis diē in euſglio. Amī amī dico uob. q̄ ap̄lo abitis y flebitis
uos. mund' aut gaudebit. uos aut oī ſtabimini s̄ trīſtia
ur̄a int̄ in gaudiū. Paul' ap̄ls. Q̄ enī ſcdm dīm trīſtia ē. pen-
tentia in ſalu. tē ſtabile opat'. Ne qua radix amaritudinis
ſurſū ḡmmanſ impediāt. y pillā inq̄nant' multi. Salomon.
Dor' gaudens exultat facie. in merore anime deiecit ſp̄e. Am-
m' gaudet. etate florida facit. ſp̄e trīſtis. exſiccāt oſſa. Hic fili' ſy-
rach. Fili in bonis n̄ deſq̄rela. y in omī dato n̄ deſ trīſciā uerbi
mali. Omis plaga. trīſcia cordis ē. Trīſciā n̄ deſ aīe tue. iocun-
ditas cordis hec ē uita hoīs. Trīſciā expelle ate. multos enī occi-
dit trīſcia. y n̄ ē utilitas in illa. Cor p̄uū dabit trīſciā. y homo
p̄it' reſiſtet illi. Ad trīſciā enī ſeſtinat mors. Trīſcia cordis fle-
tit ceruicē. N̄ dederis in trīſciā cor tuū. s̄ repelle eā ate. y ſirox.
Uis aut nūq̄m ē trīſtis. Bene uiue. Sēctū oſcientie. trīſciā leuit'
ſuſtinet. Bona uita. gaudiū ſemp habet. Conſcientia enī rei. ſep̄
imperia ē. Reus anim'. nūq̄ ſecur' ē. Sic in ueſtinito tinea. y uer-
mis deuorat lignū. ita trīſcia nocet cordi. Vox letū bonā ualitu-
dinē facit. uiri aut trīſcia. areſcūt oſſa. **De Pulchritudine. 11.**

Dis diē in euſglio. Sp̄e ē q̄ uiuificat. carū n̄ p̄deſt q̄cqm. Salomon.
ſillar' gr̄a y uana ē pulchritudo. Baſil'. Pulchritudo diligenda
ē fili. que ſp̄itale leticiā oſueuit inſundere. y uitem' p̄cioſas
pulchritudines. ne omīū malorū genā in nos irrogent. Sapiens uir
n̄ oſiderat corpore pulchritudinē s̄ anime. inſipiens aut in
carnalib' ſe detinet. Sapiens uir mulierē reſpuit geſtoſā. ſtult'

aut deupriscens eā supplantat. Vir prudens abimprudenti muliere aut tit oculos suos. luxurios aut intueris eā. solunt ut cera a facie ignis. Xpē n̄ coxpis s; anime pulchritudine delectat. illam q̄ tu dilige. in qua delectat̄ d̄s. *De Con. iiii*

Dñs die meuglio. Cū facis diuini. uoca paupes. uis. *iii.* debiles. claudos. cecos. y bar̄ eris. q̄a n̄ h̄nt unde retbuan̄ t̄. Retbuet̄ enī t̄ in resurrectione iustoz. Pavl̄ apl̄s. Siue manducatis siue bibitis. siue aliud qd facitis. om̄ia in gl̄a d̄i facite. Salomon. Noli ē uocare adolera cū gaudio. qm̄ ad uultu saginatu cū odio. Noli auid ēē in om̄i epulatione. n̄ te effundas sup om̄e escā. In multis enī escis erit infirmitas. y pestilentia appropinquit usq; ad colera. Sup m̄sam n̄ extendas manū tuā p̄ior. ne inuidia otaminat̄ erubescas. In medio multoz sedes. p̄ox illis n̄ extendas manū tuā. nec poses bibere. Si coact̄ fueris in edendo multū. surge de medio y euome y refrigerabit te. & n̄ adduces coxpori tuo infirmitatē. In diuino uim n̄ arguas p̄ximū. & n̄ despicias eum in iocunditate illi. Vir respiciens in mensā alienā. n̄ ē una eī n̄ in cogitatione inel̄. alit enī aiām suā cibis alienis. Iero. 17. Ad diuinū peccoxis rogat̄ ad hoc ābula. ut sp̄itales inuitatori tuo p̄beas cibos. Bonaz rerū postulatio ē. q̄ndo cox̄ eadē uult habere q̄ & sp̄e. 1. Cor. 13. Habundare in diuinis loquacitas solet. Semp enī uoluptas comitat̄ epulas. cū enī cox̄ in refectionis delectatione resoluit̄. cox̄ in mane gaudiū relaxat̄. Semp epulas loq̄entia sequit̄. cūq; uenter reficit̄. lingua resoluit̄. *De risu y fletu. iiii.*

Dñs die meuglio. Beati q̄ lugent n̄c. qm̄ ipsi osolabunt. Ye uob qui n̄c ridetis. q̄a lugebitis & flebitis. Pavl̄ apl̄s. Gaudete. p̄fecti estote. Iacob apl̄s. Miseri estote. & lugete. & plorate. risus uir̄ in luctū ouertat̄. & gaudiū in merore. Salomon. Lux iustoz letificat aiām. cor gau

dens exhilarat faciem. in merore autē deicit spēs. Animi gau-
dens. etatē floridi facit. spēs t̄stis. exsiccet ossa. Rissus do-
lore misceat. & extrema gaudiū luctus occupat. Q̄ si prissū
stultus opat̄ scelus. Querit deusq̄ sapientiā. & n̄ inueni-
et. doctrina prudentiū facilis. Parata s̄ deusq̄ iudicia.
& mallei percutientes stultorum corpora. Fatuus in risu exaltat
uocē suā. uir autē sapiens. uix tacite ridebit. Ar̄o vsuq̄.
Leticia sc̄ti uanitas. cū magna expectatione spat̄ ut ueni-
at. & n̄ pot̄ tenēri cū uenerit. Melior ē tristitia inq̄ pacien-
tis. q̄m leticia inq̄ facientis. De konia. Vir sapiens. graui-
tatē morū hilaritate frontis tempat. Si felicitas luceat n̄
sis iactans. si calamitas contigerit pusillanimis n̄ existas.
Qui temerari ē in leticia. p̄sentis erit inpe- na. B. B. Presen-
tia gaudia. secum p̄petua lām̄ta. Nemo etenim pot̄ & hic gau-
dere cū sc̄to. & illic regnare cū dño. Siqua ē p̄sentis temporis
leticia. ita ē agenda. ut nunq̄m amaritudo seq̄ntis iudicii
recedat a memoria. Ysi dok. Habeto tēparitū in p̄sps. m̄te
nec gaudio nec merore cōmutet. & ad bona & ad mala tempa
cor tuū. Basili. Noli dissolutis labiis risū p̄ferre. Amentia
nāq̄ ē cū strepitu ridere. s̄ subridendo t̄m leticiā mentis in-
dicare. Non ouenit ei q̄ ad p̄fectionē nitit̄ iocari cū par-
uulo. & sto in malicia paruul. & uir p̄fect̄ in sensu. In
quib̄dā te exhibe senē. inq̄b̄dā infantē. Vocis autē remis-
sam facit aīam. & negligentē erga dī p̄cepta. nec delicta
sua ad memoriā reuocare. & obliuiscens ea. n̄ se instigat
ad penitentiā. Nullū habebit accessū sū cordis compunctio.
ū fuerit immoderat̄ risus ac iocus. **De honore parentū. lx.**

Dñs dicit meuglio. Honora patrē tuū & matrē tuā. ut
sis longeuus sup̄ terram. Eua. ap̄ls. Patres nolite ad i-
racundiā p̄uocare filios ur̄os. s̄ docete illos in disciplina
& correctione dī. Nec enī debent filii parentib̄ thesauri

124
re: s; parentes filiis. Salomon. Qui affligit patre & fugit
matre: ignominiosus est & infelix. Filius sapiens lenificat patre:
filius stultus inesticia est matri sue. Iste filius syrach. Sic qui thesau-
rat: ita qui honorat matrem suam. Qui honorat patrem suum:
uita uiuet longiore. Qui obedit patri: refrigerabit matrem.
Qui timet dominum: honorat parentes. Honora patrem tuum: ut superueniat tibi
benedictio adu. Benedictio patris: firmat domos filiorum. Male-
dictio matris: eradicat fundamenta. Ne gloriaris in contumelia
patris tui: non enim est gloria sed confusio. Gloria enim hominis exho-
nore patris sui est: & dedecus filii patris sine honore. Filius suscipe
senectam patris tui: & ne contemnes eum in uita illi: & si defecerit
sensu uenia da: & ne spernas eum in uirtute tua. Si elemosina
enim patris: non erit in oblivione. Mala fama est qui relinquit
patrem: & est maledictus adu qui exaspat matrem. Honora patrem
tuum: & gemitus matris tue ne obliuiscaris. Merito. quoniam non pro illos
non fuisses. Recitue parentibus: quoniam illi tibi. Hic romio. Bonum
est quidem pro domino amare parentes ac filios: sed si necessitas fuerit
ut amor parentum ac filiorum di amore comparet: utrumque seruari:
tunc odium in propinquos: pietas in deo est. Honora patrem: sed si te a
uero patre non sepat. Tam diu sis tu sanguinis copula: quoniam
diu ille nouerit suum creatorem. Basilii. Parentes nostros ut
propter uiscera diligamus: si accedere nos ad seruitutem christi non prohi-
buerint: nec sepultura illorum a nobis sperne. **De filiis. lx.**

Dicit in euangelio. Qui amat filium aut filiam super
me: non est me dignus. Paulus apostolus. Filii obedite parentibus
uiris in domino. Hoc enim iustum est. Honora patrem: ut bene sit tibi:
& sis longeuus super terram. Salomon. Bonum relinquit filios
& nepotes. Qui parit uirge odit filium suum: qui autem dili-
git: instant illum erudit. Corona senum filii filiorum: & gloria
filiorum: patres eorum. Iam patris filius stultus: & dolor matris qui
genuit eum. Iste filius syrach. Filii tibi sunt: erudi illos & cur-

ua illos apuericia illoꝝ. **F**ilie t̄ s̄. serua corp̄ earū. & n̄ osten-
das hilare faciem tuā ad illas. **N**e iocunderis in filiis impijs
si multiplicent̄. Non oblecteris sup̄ filios. si n̄ ē timor d̄i cū
ipsis. Melior ē un̄ timens d̄m. q̄m mille filii impij. Qui dili-
git filiū suū. affliciet illi flagella. Qui docet filiū suū io-
cundabit̄ in illo. ⁊ in medio domesticorū gloriabit̄. Qui do-
cet filiū suū in rebus mittit inimicū. ⁊ in medio amicorū gl̄a-
bit̄ in illo. Non des filio potestatem auuentute sua. & ne despi-
cias cogitatū illi. A filiis tuis caue. & a domesticis tuis sepa-
rare. filio & mulieri. fr̄i ⁊ amico. n̄ des potestatem sup̄ te in
uita tua. Meli⁹ ē enī ut filii te rogent. q̄m respicere in manu
filiorū tuorū. **V**tile ē sine filiis mori. q̄m derelinq̄re filios
impios. Doce filiū tuū & opare in illo. ne in p̄titudine illi
confundaris. **N**e dederis alio possessionē tuā. ne forte penite-
at te. Sup̄ filiā luxuriosā firma custodiā. ne q̄ndo faciat
te in obprobriū uenire inimici. **I**lle rō n̄ aī. **V**ir sapiens q̄ndo
filiū suū bone indolis amittit n̄ doleat. q̄d talem p̄diderit.
s̄ gaudeat q̄d talē habuerit. **De Diuitib⁹ ⁊ Paup̄ib⁹. Lxvii.**

Quod dicit̄ in euangelio. Diues difficile intrabit in regnū celorū. &
facili⁹ ē camelū p̄ forā acui t̄nsire. quā diuitē intrē
in regnū celorū. **A**p̄ha. Pacientia paup̄ū n̄ p̄bit in finē. dū
sup̄bit impi⁹ incendit̄ paup̄. **L**a cō s̄ ap̄ls. **I**s elegit paup̄es
in hoc mundo. diuites in fide & heredes regni q̄d rep̄misit
diligentib⁹ se. **P**av̄l⁹ ap̄ls. Diuitib⁹ hui⁹ s̄cl̄i. p̄cipe n̄ sup̄be
sape. nec sp̄are in incerto diuiciarū. s̄ in d̄no q̄ p̄stat nob̄
om̄ia habundant̄ ad fruendū. Qui uolunt diuites ēē in-
cidunt in tēptationē diaboli ⁊ laqueū. Sicut egentes. mul-
tos aut̄ locupletantes. tamq̄m nichil habentes. & om̄ia pos-
sidentes. **S**alomon. B̄ndictio d̄ni diuites facit. nec sociabit̄
illis afflictio. Non p̄derunt diuitie in die ultionis. iusticia
ū liberabit amote. Qui confidit in diuitiis suis corrumpit̄.

custodiet iusto substantia peccatoris. qui congregat thesaurum.
 Lingua mendacii uirna est. et impinget ad laqueos mortis. Me-
 lius est pauper et sufficiens sibi. quam uir gloriosus et indigens pane.
 Qui despiciat pauperem expriat factorem eius. et qui in ruina alte-
 ri letatur non erit innocens. Qui calumpniatur pauperem expriat
 factorem eius. honorat autem eum qui misereatur pauperi. Potentes autem po-
 tentium tormenta patientur. fortioribus autem fortior instat cruciatus.
 Iste filius syrach. Noli attendere ad possessiones iniquorum. et non di-
 xeris. Ego in sufficiens uita. Noli anxius esse in diuitiis iniustis.
 nil enim perderunt in die ultionis et iudicij. Noli ditare homi-
 nem fortiores te. quod si feceris. tamquam perditum habe. Qui gla-
 riatur in substantia. paupertatem ueritat. fili. ne in multis sint
 actus tui. etiam si diues fueris. non eris immunis a delicto. Bo-
 na est substantia. cui non est pec- catum in conscientia. Diuites
 autem et pauperes cor bonum. in omni tempore uult eorum bi-
 laris. Qui querit locupletari. auertit oculos suos. Boni diues
 qui inuenit est sine macula. Substantie iniustorum sic fluius
 siccabuntur. et sic contritum magnus in pluuia peribunt.
 Est nequissima paupertas more impij. laborauit pauper in di-
 minutione uidetur ei. et in fine fit inops. Bona et mala uita
 et mors. paupertas et honestas ad deum sunt. Alimento paupertatis in tem-
 pore habundantie. et necessitatis paupertatis in die diuitiarum.
 Auebis. Plus est pauper uidere celum stellatum. quam diuiti tec-
 tum inauratum. De bonis. Quanto citius maior honor. tanto
 maius periculum. cito patitur insidias gloriosus. Non est laus possidere
 diuitias. sed propter eas contempnere. Sufficit nobis de presentibus
 huius seculi angustiis cogitare quod necesse est sensumque ad in-
 certa extendere. que autem consequi non possumus. aut cito inuenta
 perdimus. Quamdiu uersamur in curis huius seculi. anima nostra pos-
 sessionum perurbatione deuincta est. de deo libere cogitare non
 possumus. Ecce ergo. Terrena pulchritudo confundit. cum cel-

situdo celestis apit. In hoc seculo potens quilibet si fructum
bone operationis non habeat. etiam in pedimentum prestat ceteris.
In populo plerumque solent nomina diuitem quoniam pauperum sciri. Solent
enim rerum habundantia tanto magis diuino timore mentem
soluere. quanto magis hanc exigit diuina cogitare. Ad dolorem
maorem mentem commouent dampna maiora. Nunquam quippe sine
dolore amittit. non quod sine amore possidet. Quisquis temporaria
ac defectua sequitur. occasum petit. Qui uero superna deside-
rat. moriente se habitare demonstrat. **SYRACHA.** Pena
de aduersis mundi ille sentit. cui leticia ymaginem omnis in
mundo est. Si ille meret ac defleat. si sibi male sit in seculo
cui bene non potest esse post seculum. **YSAIA.** Diuites in hac sal-
laci uita. dum potentie glorie rerum habundantiam gerunt. re-
pentina hora quam nesciunt in pulso exitu rapiunt. atque
absorbente profundo cruciandi eterni gehenne incen-
dis deputant. Quicunque quousque amplius seculari honoris dignitate
sublimatur. tantum grauius curarum ponderibus aggrauatur. Iustum
quousque curis maioribus mundi maioribus honoratur. tantum facili-
oribus uicibus premuntur. Si enim uix ualeat peccata anime deuotare
querit. quanto magis occupatio seculi deuotetur. Qui seculo bene re-
paratur impat. sine fine in perpetuum regnat. et de gloria huius
seculi. ad eternam transit gloriam. Qui uero preue regnum exercent. propter
uestem fulgentem yllum labiorum. nudi et miseri ad inferna tor-
quendi descendunt. Et malicia plebis etiam reges mutant. et qui
ante uidebantur esse boni. accepto regno fiunt iniqui. Etiam
superbos diuites. rerum copia facit elatos. Non sunt opes in uicio.
sed uoluntas. Nam et inenim in rebus non est. sed in usu agentis. Boni
bene utuntur. qui diuitias sibi occasas in rebus salutaribus per-
fruiunt. Boni male utuntur. quia ut iuste per temporali lucro
iudicant ne aliquid boni pro appetitu uane glorie faciunt. Alii
male utuntur. qui noxas cogitationes operibus prius perficiunt.

126
Bene malis utuntur. Quia luxuria carnis coniugalit honestate
restringunt. Grauius in deum delinquant. qui diuicias ad
concessas non in rebus salutaribus. sed in suis propriis usibus utuntur.
Laue honores. quod tenere sine culpa non potes. Sublimitas
honorum. magnitudo scelerum est. Hoc habet tantum boni pos
sessio presentium rerum. ut uitam reficiat miserorum. Propter hoc tem
ptatio est mundi lucrum. tantoque maiora supplicia dabunt quam
tanta ipsa maiora sunt. Diu enim cum rebus nostris durare non possumus.
quia aut nos illa moriendo deserimus. aut illa nos uiuentes de
serunt. Potestas cito ruinam patitur. Numquam mentis regem habet.
qui curis terrenis se subdit. Semper regem mente habebis. si
te mundi cura subduxeris. Valde rarum est. ut qui diuicias
possident ad regem tendant. Est elatio pauperum. quod nec diui
cie eleuant et uoluntas in eis sola superba est. His et si opes
desunt. propter meriti tamen timorem plusquam superbi diuites odep
nant. Iosephus. Pacis preesse natura dedit pluribus obtemperare.

Dicitur in euangelio. Non accipias *De acceptione personarum.*
personam. nec munera. Nulla erit distantia personarum. ita par
uum audies ut magnum. Paulus apostolus. Gratia et pax homini
operanti bonum. iudeo primum et greco. Non est personarum acceptio
apud deum. qui personam hominis non accipit. non est enim personarum
acceptio deus. sed in omni gente qui timet et operatur iusticiam acceptus
est illi. Salomon. Accipe personam in iudicio non est bonum. ut
declines a ueritate iudicii. Qui dicit impio stultus es.
maledicent ei populi et detestabuntur eum inibus. Et qui arguit
eum laudabunt eum. et super ipsos ueniet benedictio. Qui
cognoscat in iudicio faciem. non bene facit. Iste filius syrach.
Non accipias personam ut delinquant. et noli resistere contra fa
ciem potentis. Sic abominatio est superbo humilitas. sic
execratio diuitis in pauperem. Substantie superborum eradica
buntur. et domusque nimis locuplex est annullabitur superbia.

LEKONIA. *Quū iudiciū ē. ū n̄ p̄sone. s; opa cōsiderant.* **EL.**

Qui apud dñm uilis ē. honorē apud homines querit. & inter
in testis oculos n̄ timet. **YSIROK.** Non ē p̄sona in iudicio cōsi
deranda. s; causa. P̄ueniant homines in hoc sc̄o p̄tēpora
li potentia. quā p̄reuerentia sc̄itatis. Suscipiunt enī qđ
magis sūt diuites. & qđ homines s. om̄ino despiciunt.
Causam respice. n̄ p̄sonā. **De latere. LVIII.**

Dñs dñe meuglio. Intrate pangustā portā. q̄a lata et
spaciosa ē uia que ducit ad p̄dicionē. & multi s qui in
trant p̄ eā. Qm̄ angusta uia ē & difficilis que ducit ad uitā.
& pauci q̄ inueniant eā. **Pav. apts.** Videte quom̄ caute
ambuletis. n̄ q̄si insipientes. s; ut sapientes. Gressus rectos
facite pedib; ur̄is. ut n̄ claudicatis q̄s erret. magis aut̄ sanet̄.
Salomon. Ne delecteris semitis impioꝝ. nec t̄ placeant
uie maloꝝ. Iustoꝝ aut̄ semite quasi lux splendens p̄cedus.
& cresciunt usq; ad p̄fectū diē. Via impioꝝ tenebrosa. nesci
unt ū corruant. Oculi tui recta uideant. & palpebre tue p̄
cedant gressus tuos. Dirige semitā pedib; tuis. & om̄is uie
tue stabiliēt. Averte pedē tuū a malo. uias enī que ad ex
tris s̄ nouit dñs. Respiciat dñs uias hominis. & om̄is gressus
illius cōsiderat. Iter aut̄ impioꝝ decipiet eos. Vir prudens
diriget gressus. Sū placuerint dño uie hominis. inimici
quoq; ei ducunt ad pacē. **Ihe fili israh.** Non uentiles te
in om̄nē uentū. & n̄ eas in om̄nē uia. Sū audace n̄ eas in uia.
ne forte cōuert mala sua in te. In uia ruine n̄ eas. & n̄ offen
das in lapides. **Orie hes.** Meli ē p̄fectā uitā q̄rendo in
tinere mori. qm̄ nec p̄fici sci quidē ad p̄fectionē querē
dā. **Grego ki.** Stultus uiator ē. qui in tinere amena p̄ta
cōspiciens. obliuiscit̄ quo tendebat. In offenso pede iter
nr̄m agit. si dñs & p̄ximū integramente diligat. **De sensib.**

200

Dñs dñe meuglio. Lucerna corporis tui. ē oculus tuus. Si oculus

tuus fuerit simplex totū corp' tuū lucidū erit. Si autē
neqm fuerit. etiā corp' tuū tenebrosū erit. Pavl' apłs. Un'
quisq. in suo sensu habundat. Non ābuletis sic gentes am-
bulant in uanitate sui sens' tenebris obscurati. Ihe fili' syrah.
Bon' sens' usq. ad temp' abscondit uerba. & labia multoz
amarabunt sensū ei'. Honor & glā. in sermone sensati.
Lingua ū imprudentis. subuersio ipsi ē. Si uideris sensatū.
cugila ad illū. Ex uisu cognoscat' uir. & ab occur su faciei
cognoscat' sensat'. Non ē sens' ū habundat amaritudo. A-
mict' corporis & risus dentū. & ingress' hominis. enuntiant
de illo. In labiis sensati. inuenitur grā. Tacit' & sensat'. hono-
rabit'. Serua te ab insensato. ut n̄ molestiā habeas. Deflecte
ab insensato & inuenies requiem. n̄ exacerberis in stulticia illi'.
Pungens oclm deducit lacrimas. & qui punit cor. pferit sen-
sum. In medio sensatoz. serua uerbū tēporis. Ab uno sensato
inhabitat' pata. & a trib' impiis destruet'. In sensu sit t' co-

De seruis & dominis. Iax.

Digitat' dei.
Ihs dñe in euanglio. Beati serui illi. quos cū uenerit dñs in-
uenerit uigilantes. Nemo pot' duob' dñis seruire. aut em' odio
unū habebit & alterū diligit. aut um adherebit & alterū o-
tempnet. Pet' & apłs. Serui subditi estote in omni timore do-
mini. n̄ tñ bonis & modestis. s; etiā discipulis. Pavl' apłs.
Vñs aut' spēs ē. Vbi aut' spēs dñi. ibi libertas. Quicūq. s' sub
iugo seruitutis. dños suos omi honore dignos arbitrentur.
Vñ. qd equū & iustū ē pstate seruis. scientes qm & uos dñm
habetis in celo. Un' quisq. qdcūq. fecerit bonū hoc recipiet
a dño. siue serui siue liber. Salo mon. Serui sensat' dñabit'
filiis stultis. & int' frēs hereditatē possidet. diuidet. Qui deli-
cate apuericia nutrit seruū suū. postea sentiet illū otumacē.
Ihe fili' syrah. Non ledas seruū opante in ueritate. Serui
sensat'. sit t' qsi anima tua dilect'. Non defraudes seruū sensā-

tū: neq; inopē derelinq̃s eū. Seruo sensato liberi seruiunt:
in suis n̄ honorabit. Libaria iurga non asino: panis & disci-
plina op̄ seruo. Iugū & lorū curuant ceruicē dñā: & ser-
uū inclināt opationes assidue. Seruo mabu-
lo tortura & cōpedes: mitte illū in opationē ne uacet.
Si ē t̄ serui fideles. sit t̄ quasi anima tua: & q̄si fr̄em
sic eū tēta. Si lēseris seruū in iuste: infugā ouertēt. Laxa
manū seruo: & querit libtatē. Melior ē subiecta seruit. q̄m
elata libertas. In ope ostendit seruū: sic enī decet illi. Qd
magis pot̄ p̄stare seruo: q̄m eē cū dño. Satis diues ē. qui
pane n̄ indiget: nimū potens. qui seruire n̄ cogit. Vñ enī
dñs: eq̄lit̄ & dñi fert orationē & serui. Syē an. Quale cupis
erga te dñm eē: tal̄ esto ipse cōt̄ seruū tuū. De Consortio

bonoz &
maloz.
Lxxii.

Pa v̄l̄ apls dñe. Rogam̄ uos fr̄s: cauete uos ab omni fr̄e
ambulante inordinate. Discedat ab inq̄tate: om̄s
qui inuocat nom̄ dñi. Pet̄ apls. Iustū q̄ ualde iustū ē:
separi eū qui saluari uult. ab eo n̄ uult. Salo om̄s. fili
mi si te lactauerint peccatores: n̄ acq̄scas eis. Ne emule-
ris hominē iniustū: nec imiteris uias eī. Hic fili' syrach.
Discede ab inq̄tate: ut deficiant mala abste: & in timore dī sit
gl̄atio tua. Pōd̄ sup se tollit: qui honestiori se cōmu-
nicat. Viciori te ne soci' fueris: quēcumq; cognouis obser-
uante timorē dī assiduus esto illi. Ambrosi. Scōz uita:
ceteris uiuendi norma ē. 66. Qui enī scē uite adheret: ex
ei' assiduitate us' locutionis exemplo opis accipit. ut ac-
cendat̄ in amore uertutis. Q̄ alios ad inq̄tatē suadendo
p̄thunt: in semet ipsos ministriū demonū ad inq̄tatē
suscipiunt. q̄muis p̄naturā demones n̄ sint. Scī enī ec-
clesia carnalib' ampla ē: in sp̄alib' angusta. Neq; enim
ualde laudabile ē bonū eē cū bonis: s; bonū eē cum
malis. Sic enī grauioris culpe ē. int̄ bonos bonū n̄ eē.

ita immense ē p̄coniū etiā int̄ malos bonū exiisse. Isidor⁹.
Optandū ē ut boni pacē habeant int̄ se. sic optandū ut
mali inuicē discordes sint. Hi⁹ qui sup̄nā pat̄am desi-
derant. n̄ solū maloz mores. s; etiā consortia fugiant. Si
fueris soci⁹ uersationis bonoz. eris uirtutis eoz. Simili⁹
enī simili coniungi solet. ¹⁰⁹ Periculosū ē uitā cū malis
ducere. p̄miciosū ē cū m̄ his q̄ p̄ue uoluntatis s̄ sociari.
Sed ē habere maloz odiū qm̄ consortiū. Sic multa habet
bona cōmunis uita scōz. sic plura mala affert societas maloz.

Dñs dñc meuglio. Vos amici **De amicitia y inimicitia.**
mei estis. si feceritis que p̄cipio uob. Pavl⁹ ap̄ls. fims **lxiii.**
aut̄ p̄cepti ē. caritas de puro corde. y scientia bona. y fide
n̄ ficta. Iacob⁹ ap̄ls. Quicūq; uoluerit eē amīc⁹ hui⁹ sc̄l. in
mē dī constituet̄. Salomō. Ne dicas amico tuo uade &
reuertere. y tras dabo t̄. cū statim possis dare. Ne moliaris
amico tuo malū. cū ille habeat in te fiducia. Qui despiciat
amicū suū. indigens corde ē. Amici duntū multi. Causā
tuā tracta cū amico tuo. & secretū extraneo ne reueles. Sic
qui mittit lanceas y sagittas in mortē. sic uir qui fraudu-
lenter nocet amico suo. Noli fieri amico. inimic⁹ proximo.
Ihe fili⁹ syrach. Verbiū dulce. amicos y inimicos mitigat.
Est amīc⁹ scđm tps suū. n̄ p̄manebit indie t̄bulationis.
Est amīc⁹ soci⁹ mense. n̄ p̄manebit indie necessitatis. Est
amīc⁹ si p̄munserit t̄ furus. erit t̄ q̄si cōdēq̄lis. & indomesti-
cis tuis fidelis ager. Ab amicis tuis attende. y ab inimicis
tuis separate. Amīc⁹ fidelis. p̄tectio fortis. qui aut̄ inuenit
illū. inuenit thesaurū. Amico fidelis. nulla ē cōpatio. Amī-
c⁹ fidelis. medicamētū uite ē immortalitatis. Qui metuunt
dñm. inueniunt amicū fidē. Non derelinqs amicū an-
tiquū. nouū cū n̄ erit similis illi. Vinū nouū. amīc⁹ no-
uū. si ueterāscit cū suauitate bibas illud. Non omīe hoīem

inducas in domum tuam. multe enim infidie hominum et dolosita-
tes. Non agnoscat in bonis amicus. et non abscondat in malis
inimicus. Amico et inimico noli enarrare secretum tuum. et si est
tibi delictum noli denudare. Audiet enim te et custodiet te. et quasi
defendens peccatum odiet te. Audisti uerbum aduersus proximum
tuum. commoratur in te. confides in ea quoniam non te destruet. Corri-
pe amicum ne forte non intellexit. et ne forte dicat
non feci. aut si fecit ne iterum addat facere. Qui diuiciat
amico. dissoluit amicitiam. Ad amicum etiam si produxeris gla-
diam. non despes. Et si humiliauerit se contra te. a facie tua ab-
sconderit se. unanimes habebis amicitiam bonam. Amicus si
aperit os tibi non timeas. amicum salutare non confundaris.
A facie illius non te abscondas. si mala tibi obuiauerint sustinebis
illum. Beatus qui inuenit amicum uerum. Qui denudat ar-
chana amici perdit fidem. et non inueniet amicum ad animam suam.
Denudare autem amici mysteria. despatio est anime. Cum a-
mico tuo confirma uerbum. et fideliter age cum illo. et in omni tem-
pore inuenies quod tibi necessarium est. Et si amicus. nomen solo amicus.
Non obliuiscaris amici tui in animo tuo. et non in memor-
sis illi in operibus tuis. Qui timet dominum eque habebit amicitiam
bonam. quoniam secundum illum erit amicitia eius. Secundum ueritatem tuam
caue te a proximo tuo. et cum sapientibus et prudentibus tracta.
Non credas inimico tuo mentum. sic enim erantium erugnat
malicia illius. In labiis suis indulcat inimicus. et in corde in-
fidiat. ut subuertat te in foueam. In noctis suis lacrimatur
inimicus. et quasi adianua subfodiet plantas tuas. Caput
suum mouebit. et multa susurrans. commutabit uultum suum.
In noctis suis lacrimatur inimicus. et si inuenierit tempus. non faci-
abit sanguine. Si incurrerint tibi mala. inuenies inimicum
cum tuum illic poterit. Peccator turbabit amicos. et in me-
dio pacem habentium immutat inimicitiam. Non statuas

inimicū tuū penes te. neq. sedeat ad dexterā tuā. Avēti.
 Maluol' anim' tristat'. sic' inimic' corrept' euaserit pe-
 nā. lexo nīa. In amicis enim fides querit'. s. uoluntas.
 Scs enī amor' impaciētiā n̄ habet. fals' rumor'. cito oppri-
 mit'. Quos caritas iungit. terrax' longitudo n̄ sepat. bre-
 uis. Tunc enī ueracit' fideles sumi'. si qd uerbis pmittim'.
 ope implen'. Qui enī inimicū gladio psequi n̄ pot'. psequit'
 oratione. Ysidor'. Tunc uere amic' amat'. si n̄ p se s. p dō
 amet'. Qui enī intempant' amicū amat'. p se mag' illum
 n̄ p dō amat. Sepe p simulationē amicitia colligitur. ut
 qui n̄ potuit apte decipere decipiat fraudulent'. Tunc qsq.
 magis fit pietati iusticieq. diuine diari'. cū despici' amicū
 aliqua adū sitate percussū. Vū enī adū s pcedunt amic'
 fraudulent' detegit'. statimq. despici'. quē se diligere si-
 mulauit. Amicitia certa nulla uī excludit'. nullo tempo-
 re abolit'. ubicūq. se uerterit temp'. illa firmissima ē.
 Bari s amici. q' usq. in finē existant cari. Qs enī aliqui
 aglutinatos caritate habuerint. postq'm ad culm' hono-
 ris uenerint. amicos habere despiciunt. Illa uera amicitia
 ē q' nūl ex reb' amici qrit. n̄ solam beniuolentiā. sed
 ut gratis amet amantē. Plerūq. amicitia ex necessitate.
 ul' indigentia nascit'. ut sit p quē qsq. qd desidat asseqt'.
 Ille aut' ueracit' amicitia querit. q'ml agendo t' appeten-
 do eā appetit. Nam illa ex inopia breuis. s. fucata. ista pura
 atq. ppetua ē. Non sis leuis in amicitia tua. retine semp
 uinculū caritatis. Qui amicū fidele pdidit. tunc sentit
 quid boni habuerit postq'm habē desierit. Meli' ē inimi-
 cis hoīū subire ppetuus. q'm dī offensam amicis no-
 cis puocare. Si cecidit inimic' tuus. noli g'ulari. &
 Non leteris sup' inimici interitū. ne supueniant t' similia.
 Qui enī gaudet in casu inimici cito incidet in illū. De consiliis.
 Lxxii.

In actib' aptoy dicit'. Si e' ex hominib' osiliu aut op' dissoluet'. si
u' ex do'e. n' pot' dissolu. **Salomon.** **C**onsiliu custodiet te.
& prudentia seruiabit te. Custodi lege atq; osiliu. Veru
uita anime tue. ygra fauicib' tuis. **Sia** stulti recta modis
e'. **Qui** sapiens e' audn osiliu. ysequet' eu gaudiu. q' agut
cuncta cu osilio. regunt' sapia. Astut' omia agit cu o
silio. Dissipant' cogitationes. u' n' e' osiliu. u' u' plures s' o
siliariu firman'. Cogitationes osilii roborant'. ygu' na
culis t'landa s' bella. **Erit** salus. u' multa osilia s'. Sicut
aqua p'funda sic osiliu in corde uiri. s' homo sapiens ex
hauriet illud. **Thē** fili' syrach. **M**ulti pacifici sunt t'. &
osiliari' un' de mille. **Cū** fatuus ne osiliu habeas. n' eni
poterunt diligere. n' que illis placuerint. **Forā** ext'neo ne
facias osiliu. Non omi hoī cor tuu manifestes. ne forte
auferet t' gram ydunciet t'. **I**ngua sapientis q'si diluuu
mundabit. y osiliu ei' q'si fons uite p'manet. **I**oramitu
ligneu obligatu fundamtu edificiu n' dissoluet'. sic ycor
osfirmatu incogitatione osilii. **F**acienti neq'ssimu osiliu
sup ipm deuoluet'. y n' agnoscat unde ueniat illi. **S**ine
osilio nichil fac. y postea n' pe'nteberis. **A**zelantib' absti
ne te. **Cū** uno religioso tracta de scitate. y cū iusto de iusti
cia. **I**or bonu osilia statuet. ante omne actu tuu. osiliu
stabile sit. **Eccl.** **C**onsiliator e' amicu inhabitat. q' dolens
de p'sentib' ad e'na festinat. **Ysiorok.** **A**nte factu cogita
diu. ante op' meditare diu. **Q**duis agere diu exquire.
p'ba y sic facies. **Cū** diu cognaueris. tunc fac quod p'ba
ueris. **Bas** u'. **I**n omi op'e qd cogitas face. p'mu cogita
dm. y si scdm dm e' qd cogitas. diligent' examinare. y si
e' **Q** rectum corā deo p'fice illud. **S**i u' puer sū fuerit re
ptu. amputa illud ab anima tua. **De defunctis. l. xv.**

O q's die in euigio. Stulte hac nocte anima tua tollet'

ate. q̄ q̄ p̄parasti cui erit. Ioh̄s ap̄ls dīc. Beati mortui. q̄
m̄dno moriunt. Pavl' ap̄ls. Nemo enī nr̄m sibi uiuit.
nemo s̄ morit̄. Siue enī uiuim' dno uiuim'. siue morim'
dno morim'. Saloiaon. Memoria iusti cū laudib'. nom
impioꝝ putrescit. Octuio hoīe impio. nulla erit ultra
spes. Ihe fili' syrach. Mortuo n̄ phibeas grām. cū lugentib'
ambula. Nō te pigeat uisitare infirmū. ex his enī in
dilectione uersaberis. Noli de mortuo gaudere. sciens
qm̄ om̄s mortui sum'. Om̄s potentat' breuis uita.
breuē enī languorē p̄cidit medic'. sic rex hodie ē. a
eris morit̄. Cū enī morit̄ homo. hereditabit serpentes. xbe
tas. uermes. Modicū plora sup mortuū. qm̄ requirit. In
tempore exit' tui. distribue hereditatē tuā. fili. immor
tuū pduc lacrimas. q̄si iram pass' incipe plorare. le ro quio.
Qui in hoc tēpore morit̄. n̄ tam plangend' ē. qd hac luce ca
ruit. qm̄ o ḡtūlandū ei. qd de tantis malis euasit. GREGORI.
Sic beatitudo letificat. ita redire ad mentē necesse ē qd a
die exit' sui ignis rephos exurat. Tunc maligni sp̄c egre
diente anima sua opa req̄runt. tunc mala que suaserūt
replicant. ut sociā ad tormenta thant. Ysidor'. Inquis
puent' morte ducit cruciand'. uis' u' dormit p̄t laborem
secut'. Et si pietas p̄defunctis fidelib' flere iubeat. fides
m̄ p̄ eis lugere uetat. Illi enī deplorandi s̄ in morte. q̄s mi
seros infern' ex hac uita recipit. n̄ q̄s celestis aula letifican
dos includit. Iosephus. Nemo poterit recusare euentū.
quē ut eas intulerit. t̄ dī uoluntas signauerit. *De auxilio.*

Dñs dīc in euaḡio. Non pot' homo accipere a se q̄cqm'. *Lxxvi.*
n̄ fuerit ei datū de celo. Difficile n̄ ē dō saluare. ut in
multitudine ut in paucis. In actib' ap̄loꝝ dīc. Null' p̄p̄riis
uirib' ualeat ingredi ianuā fidei. n̄ patefaciente x̄o pante
gā dī. Pavl' ap̄ls. Om̄s enī peccauerūt. regent glā dī. Si d̄s

p nob q̄s cont nos. Vḡ ū uolentis. nec currentis. s̄. misericordi
ē dī. Salomon. Habe fiducia in dño extoto corde tuo. y ne
paucas repentino t̄ore. y inuertes potentias impior. Dñs
erit in latere tuo. y custodiet pedē tuū ne capiaris. Crudē
in uerbo reperiet bona. y q̄ in dño sp̄at beat̄ erit. le ro 10.
felices s̄ q̄b̄ d̄s spes ē. y ad omē op̄ illi coopatio. Absq̄ no
ticia creatoris sui. homo pec̄ ē. ss. V̄s qui in p̄fectoꝝ desi
deria dignant̄ inflamat. hec q̄ndoc̄ ad p̄fectionē roborat.
ysirok. In omī ope tuo dī auxiliū posce. Ioseph. Necessē
ē ad eē diuinū. ū humanū cessat auxiliū. *De Senib̄ iu*

Lxxii

O d̄s dīc me uigilio. Sinite paruulos uenire ad me. y uenib̄
taliū ē enī regnū celoꝝ. Am̄ dico uob̄. n̄ oī si fueritis &
efficiamini sic paruuli. n̄ int̄bitis in regnū celoꝝ. Paul. 2.
Seniore ne increpaueris. s̄. obsecra ut patre. iuuenes ut fr̄s.
Iuuenilia desideria fuge. sectare ū iusticiā. Senes sobrii sint.
pudici. prudentia sani fide dilectione. patientia. Nolite pu
eri effici sensib̄. s̄. malicia paruuli estote. Salomon. Senec
t̄ enī uenabilis ē. n̄ diuturna. neq̄ numero annoꝝ cōputa
ta. Iam s̄ sens̄ hoīs. y etas senectutis uita immaculata. A
uersio paruuloꝝ int̄ficiet eos. Intelligite paruuli astucia.
y insipientes ammadūte. Relinq̄te infantia y uiuite.
y ambulate p̄uas prudentie. Et studiis suis intelligit
puer. si munda y recta s̄ opa ei. Corona dignitatis senect̄.
que in uis iusticie reperiet. Exultatio iuuenū fortitudo
eoz. y dignitas senū canicies. Ihe fili syrach. Que enī in
iuuentute tua n̄ cōḡgasti. q̄m inuenies ea in senectute.
fili a iuuentute tua excipe doctrinā. y usq̄ ad canos inuen
ies sapiam. Corona senū multa pericia. y q̄ta eoz timor dñi.
fili inuita tua tēpta animā tuā. y si fuerit neq̄m n̄ des po
testate illi. Non enī om̄b̄ om̄a expediunt. ss. Quo ad usq̄
enī infirmi sum̄. otinere intra nos metipsos debem̄. ne

dū bona tenera que cici ostendim amittam. Basil. Inq̄b
dā te exhibe senē. inq̄b dā infamē. P̄fect enī dīr. n̄ q̄ meta
te. s̄ q̄ m̄sensu p̄fect ē. Non t̄ obē puerilis etas. si fueris m̄te
p̄fect. nec senilis p̄derit etas. si paruul⁹ fueris sensu. **Lxxv.**

Pav. Apts dīc. Cū enī sit inter uos zelus **De Contentionib⁹.**
e. otentio. n̄ ne carnanales estis. ⁊ scdm hoīem ambulat⁹.

Noli uerbis otendere. nichil utile ē n̄ ad subūsiōnē au
diemū. Oportet hereses ēē. ut q̄ p̄bati s̄. manifesti fiant
in uob. Hereticū hoīem p̄t unā ⁊ scdm correptionē de
uita. Salo mon. Inter sup̄bos semp iurgia s̄. Semp iur
gia q̄rit mal⁹. angls aut crudelis m̄tet dīc cū. Ihc fili. s̄.
Non litiges cū homine linguato. ⁊ n̄ strues in igne ei ligna.
In libro denit⁹ dīc petr⁹. Hoc q̄ram⁹. qd nos libere agere o
portet. Nam si exiguū hoc uite temp⁹ p̄manes occupem⁹ ⁊
inutiles q̄stiones. inanes sine dubio ruacui p̄gim⁹ ad dīm
ū iudiciū opū n̄rōz fiet. Eē. Om̄s heretici dū dīm defendē
nitunt⁹ offendunt. hereticōz sac̄ficia accepta ēē dō nequnt.
Ysido r. In nulla causa otendas. q̄ otentio lites p̄parat.
otentio rixas gignit. otentio faces odioz accendit. oten
tio a. cōcordiam rumpit. Sic instrūere collatio solet. ita
otentio lult no destruit. **De Curiositate Lxxviii.**

le ē. q̄. **O**ns dīc inuigilio. Nemine otulatis. neq.
as sem. calūpnia faciatis. Inde ut nomio dicit.
Non ita i fluet bit testis un⁹ cont unū. q̄cqd illud peccati
e faci uita p̄. noris erit. s̄ in ore duoz aut tūm. Ite
omne ūb. Ite as Salo mon. Qui inuestigator maloz est
oppmet. cū. Ite fili syrach. In sup̄uacuis reb⁹ noli seru
tare multipli cit. Non ē t̄ necessariū. ea q̄ abscondita s̄
uidere oclis tuis. De ea re q̄ te n̄ molestat n̄ requiras. Avo.
tū. Oqm̄ rep̄hensibiles ēē poteram⁹. si tam diligent uicia
n̄rā cauere. sic scrutam⁹ aliena. S; hoc ē. qd n̄rā obliuiscim⁹.

dū aliena curam. **Le ro m.** Qui p̄ficere studet n̄ osideret
 qđ malū alii faciant. s; bonū qđ ipse facere debeat. Laucat
 qđ cōmittere. qđ rephendere uult. Sufficiat nob̄ de p̄sentib̄
 hui' sc̄li angustis cognare. Quid necesse ē sensū admēta
 ⁊ futura extendere. qđ aut cōsequi n̄ possum. aut cito inueni
 ta p̄dim. Qui qđ de futuris nos cogitare phibuit. cōcessit
 de p̄sentib̄ p̄p̄t humane uite fragilitatē. Sufficiat nob̄ cōt
 maliciā hui' sc̄li p̄sens habere etiam. Qdā enī dū alienos er
 rores cauere nitunt. ostendunt suos. **Ambrsio.** Tandū
 qđ peccata sua qđ cognoscit flere debet. quādiu curiose alie
 na considerat. Qd si mores suos ad se ipsū cōs aspiciat. n̄
 requirat qđ malis ipse specialit̄ rephendat. s; in se ipso qđ
 lugeat. **88.** Nos qđ tantū min⁹ debem⁹ aliena corda audacit̄
 rephendere. q̄ntū sem⁹ uisu n̄ro n̄ posse aliene cogitationis
 teneb̄s illustrare. ne p̄fecto diluere aliena delicta n̄ ualeat
 quē adhuc p̄p̄a deuastant. **Ysidor.** De malo alieno os tuū
 n̄ cōm̄q̄nes. iuria tua n̄ aliena adtende. De tua increpandōe
 sollicit⁹ esto. de tua salute ⁊ emendatione esto adtent⁹. Qd
 ad te n̄ p̄tinet noli q̄rere. qđ int̄ se locunt̄ homines cog
 noscere nūq̄m desideres. Noli q̄rere qđ q̄sq; dicat. ut fa
 ciat. Cūta curiositatē. obmutē curā qđ ad eam n̄ p̄tinet. Curiositas p̄culosa p̄sumptio ē. Multi
 aliorū uicia discernunt sua n̄ aspiciunt. cū tantis se ipsi
 maximis cōminib⁹ teneant̄ obnoxii. min⁹ uī fort⁹ ma fr̄ib⁹
 n̄ dimittunt. Sepe qđ aduersū iudicant. in ch. Qui nob̄ no
 ciua cōmin⁹ sentim⁹. facili⁹ uicia uniuscuiq̄ta in se q̄m uir
 tutes intendim⁹. nec qđ boni qđ gesserit ade agnoscere
 cupim⁹. s; qđ mali gesserit p̄scrutam⁹. Er̄it ille apud d̄m
 cōdēpnat⁹. qđ aduersus innocentē falsū testimoniū uel dicit.
 ut dicentib⁹ credit. Impbi iudices. opponunt falsos testes.

Dñs die inextingūo Visate ame. De mansuetis ⁊ timora
 — 118.

q̄a mitis sum ⁊ humilis corde. Beati mites. qm̄ ipsi posside-
bunt t̄rā. Pavl^o apls. Corripite inq̄etos. ⁊ solamini pusilla
nimis. ostendentes mansuetudinē ad om̄s hoīes. Salomon.
Illusores dñs deridet. mansuetis autē dabit grām. Qui mol-
lis ⁊ dissolut^{us} ē in ope suo. fr̄ ē sua opa dissipantis. Lumen
timida sit neq̄tia. dat testimoniū ad dēpnationē. Semper
enī p̄sumit seua ⁊ turbata d̄scientia. Ihe fili s̄yrach. Homo
linguos^{us} temerari^{us} in uerbo suo. odibilis ē. Immansuetudi-
ne opatua p̄fice. ⁊ sup̄ om̄iū glām diligēris. Esto mansuet^{us}
ad intelligendū uerbū ut intelligas. ⁊ cum sapientia fer-
responsū. fili immansuetudine serua animā tuā. ⁊ da illi
honore^m scđm̄ meritū suū. Avē t̄ n̄. Cū sint hoīes p̄miq̄-
tatē inferiores. sup̄iores se putant om̄ib^{us} hoīb^{us}. Mansue-
tudo n̄ ex uoluntate s; ex uoluntate ^{natura} hominū d̄stat. Iero-
n̄ia. Sic ciuitas disrupta ⁊ n̄ circūdata. sic ⁊ uir q̄ n̄ cum
cōsilio aliq̄d agit. Gē. In rectitudine iusticia. in simplicita-
te mansuetudo figurat^{ur}. Sepe q̄sq̄m nimis mansuetudinis
studens subiectoz uicia aspiciat. atq; hec p̄ feruore^m reli cor-
rigere recusat. Que autē in eis crudelit^{er} n̄ corrigendo multi-
plicat. fit ut ei lenitas ⁊ sibi sit ⁊ subiectis inimica. Ysid.
Neq̄d ult^{ius} leuī agas. nil temere aliq̄d facias. Cyp̄an^{us}. Docibi-
lis ille ē. qui ad sciendū pacientiā humilis ⁊ mitis ē. Basili^{us}.
Leuitas semp̄ cupit laudari. Sic nauis absq; gubnatore
iactat^{ur} a fluctib^{us}. na^u leuis ⁊ instabilis circūfer^{retur} p̄ om̄s ad^{us}
suos. Inuita patrū dī. Mansuetū diligit dñs. turbulentū
autē repellit a se. Sic enī t̄nq̄llitas in celo. ⁊ sic felicitas in
paradiso. sic in anima mitis mens pura. Q̄ntum enī quisq;
in lenitate ut paciencia cordis fuerit. tantū in corporis
p̄ritate p̄ficiet. E vs e bī. Bestiarū feras dī uirtute mā-
suescat. humana ū rabies nec feras mitescit exemplis.
Ioseph^{us}. Inconsulta temeritas nescit consiliū spectare iudici^{um}.

Omnis die in euangelio. **De rectorib' ut iudicib' lxxxi.**

Nolite iudicare. ⁊ nō iudicabimini. in q̄ enī iudicio iudica-
ueritis. iudicabimini. ⁊ in q̄ mensura mensi fueritis. reme-
tiet' uob'. Nolite iudicare sedm facie. s; iustū iudiciū iudi-
cate. In deuteronomio dī. Iuste q̄d iustū ē exequēti. **Parl. a.**
Non q̄ ampl' inuicē iudicem. s; hoc iudicate magis ne
ponam' offendiculi frīb'. ⁊ scandalū. **Salomon.** Iusticia
rectorū libabit eos. ⁊ in insidiis suis capient' iniqui. Nouit
iust' animas iuniorū suorū. In multitudine ppli digna
regis. ⁊ paucitate plebis ignominia p̄ncipis. In hilaritate
uult' regis uita. ⁊ clementia ei' q̄si imber serotinu'. **Appt' pec-**
cata t're. multi p̄ncipes ei'. **Aufer** rubiginē de argento. ⁊
e egrediet' uas purissimū. **Aufer** impietate de uultu
regis. ⁊ firmabit' iusticia t'nis ei'. **Dux** indigens prudē-
tia. multos opprimit p̄ calūpniā. **Rex** iustus erigit t'ra'.
⁊ homo dur' destruet eā. **Thē fili' syrach.** Iudex sapiens
iudicabit pplm suū. ⁊ ciuitates inhabitabunt' p̄ sensus
prudentiū. **Eximia** dona excēcant oculos iudiciū. **Rectorē**
posuerit te. noli extollī. s; esto nullis q̄si un' ex illis. **Reg-**
nū agente ingentē t'nsfert. p̄pt' iniusticias ⁊ iniurias. ⁊
contumelias ⁊ diuersos dolos. **Sedes** iudiciū supborū destru-
et d's. ⁊ sedere facit mites p̄cis. **Le ro nia.** Non letificemur
ad laudē hominū. nec uitupationes eorū expauescam'.
Deo enī placere curantes. minā hominū penit' nō timeam'.
Grego rī. Non moriente q̄ppe mortificat q̄ iustū dāpnat.
⁊ nō uidetur uiuificare niti'. q̄ reū a supplicio liberat. ⁊
absoluere conat'. **Ysido r.** Qui recte iudicat ⁊ p̄miū inde
remunerationis expectat. fraude dño ppetrat. q̄a iusticiā
q̄m gratis imp̄t' re debuit. acceptione pecunie uen-
didit. **Omnia** p̄miū q̄re. ut cū iusticia definas. Nullū odcū-
nes ante iudiciū. ante p̄ba ⁊ sic iudica. Non enī q̄ accusat'

De qui vincit reus ē. *De Simplicitate. Lxxv.*
Ss dicit meuglio. Estote prudentes sic serpentes.
& simplices sic columbe. In deuteronomio dr. Homo deli-
cat. Luxurios. ualde inuidebit frī suo. Pavl' apls. Bo-
nū aut facientes n̄ deficiam'. tēpore aut suo metem' n̄ de-
ficientes. Salomon. Simplicitas iustoz dirigit eos. & sup-
plantatio puerzoz uastabit illos. Iusticia simplicis diri-
get uia ei'. & impietate sua corrueit impi'. Innocens cre-
dit omī uerbo. Qui decipit iustos in uia mala in mteritu
suo corrueit. & simplices possidebunt bona illi'. Viri san-
guinū oderunt simplice'. iusti aut quer' animā ei'. le-
roxiā. Scā rusticitas sibi soli pdest. & qntū edificat ex
uite merito ecclām. & tantū nocet. si destruētib' ueritatē
n̄ resistit. In seruo dei n̄ corporis cult'. s; anime uigor q-
rit'. qui carnis infirmitate fit foecior. Nec rustic' tantū &
simplex fiat ideo se scīm putet si nichil nouerit. nec perit'
& eloquens. in lingua estimet scītate'. multoq; meli' ē. edu-
ob' impfectis rusticitatē habē scām. qm eloqntiā peccatōē.
fabrica enī spālis ē. fides firma in corde. galea salutis in ca-
pite. signū & in fronte. uerbū ueritatis in ore. uoluntas
bona in mente. dilectio dī in pectore. p̄mētio castitatis in
ardore. honestas in actione. sobrietas in consuetudine. stabili-
tas in bonitate. paciencia in tribulatione. spes in creatore.
amor uite etne in mente. p̄seuerantia in bono usq; in finē.
Ss. Si inā intentio apud dīm fuerit pura. mei iudicio n̄ a-
ctio tenebrosa n̄ erit. Qui aut rectitudinē nesciunt. neq;
quā innocentes p̄sistere qunt p simplicitatē. Scā electoz
ecclā simplicitatis sue & rectitudinis uias custodit. In zelo
quo qsq; feruet sit etiam temperans. ne si plus ferueat quā
oportet. pdat iusticiā cui seruare moderamina ignorat.
Sepe enī q̄s in acundie stimulis uidet'. cont' delinquentib' zelo

uliscende iusticie plusquā necesse ē inflāmat. Iusticie li-
mitē multione tñsiens. agit crudelit̃ qđ se agere iuste sus-
picat. *Ysidoꝝ.* Sit in ingressu tuo simplicitas. nichil le-
uitatis in ingressu tuo appareat. Animū enī in corporis ha-
bitu apparet. gestū corporis signū ē mentis. corporis ges-
tu animū pđit. in cessus tuus alterū non offendat. *Basil.*
Dñs enī n̄ uerboꝝ s; cordis inspector ē. & diligit eos q̄ in
simplicitate cordis seruiunt ei. & use bñ. Illa que apud ho-
mines despecta s; in contemptu habent. in magna glā sūt
apud dñm. Caritas dñi que fragilia s; pñaturā. pñām facit

Deē firmissima. *De Medicis. lxxiii.*
Iñs dñe in euēgio. Non ē op̄ sanis medicus. s; male haben-
ventib;. Medice. cura te ipsum pri. *Iñe fili s̄yrah.* Honora
medicū pp̄t necessitatē. etenī creauit illū altissimū. A dō
ē om̄is medela. Disciplina medici exaltabit caput ipsi. &
in ospectu magnorū collaudabit. Vnguentari faciens pig-
menta suauitatis. & unctiones conficit sanitatis. Valocum
medico. & enī illum creauit dñs. n̄ discadat ate. quō op̄a ei
s; necessaria. Qui delinqt in ospectu ei q̄ fecit illum. incidet
in manū medici. *Sy p̄an.* Apiendū uuln̄ ē & scandalū. & pu-
traminib; amputatis medela fortiori curandū. Vociferet̃
& clamet & conq̄rat eger. impaciens p̄ om̄ē dolū. postino-
dū grās agit recipiens sanitatē. *De ligatione. lxxiiii.*

Dñs dicit in euēgio. Qdcumq; ligaueritis sup̄ tñam. erunt
ligata & in celis. Inde ut̄n om̄io dñi. Non suscipies uocē in-
dati. nec ungas manū tuā ut p̄impio dicas falsū testimo-
niū. *66.* Quos om̄ps p̄ cōpunctionis grām uisitat. illos pasto-
ris sententia absoluat. Illos nos debem; p̄ pastorale sententiā
absoluere. quos auctori n̄rō cognoscim; p̄ suscitantiē grām
uiuificare. Sub magno moderamine pastores ecclē ut absol-
uere studeant & ligare. utrū enī iuste an iniuste obliget

pastor. pastoris tamē sententia gregi tām dā ē. ne is q̄ sub ē
ē cū iniuste forsitan ligat. ipsam obligationis sue senten-
tiā ex alia culpa mereat. Pastor q̄ t̄ absoluerit indiscrete
timeat t̄ ligare. is autē q̄ sub ē pastoris manu ligari time-
at t̄ iniuste. nec pastoris sui iudiciū temere reprehendat.

Dñs dñe meuglio. Sup De Exempla. Lxxv.

cathechēa moysi sederē scribe y pharisei. Omnia q̄cūq;
dixerint uob seruare y facite. sedm opa ū eorū nolite facē.
dicunt enī y n̄ faciunt. Pavl̄ ap̄ls. Bonū autē emulamini
in bono semp. Exemplū esto fidelū. in uerbo. in dñsatioē
in caritate. in fide. Pfect̄ tuus manifest̄ sit in om̄ib. in
om̄ib te p̄be exemplū bonorū opū. Salo mon. Homini bo-
no in respectu suo dabit dñs sapiām y leticiā y scientiā. lekoñ.
Sic assiduitas familiaritatē. ita familiaritas dēptū parit.
Melī ē rem familiārē minui. q̄m anime salutē p̄dere.
S̄. Qui enī uitā suā aliis sciri fugiunt. sibi met ipsis ac-
censi s̄. s̄ aliis in exemplo luminis n̄ s̄. Hi enī q̄ exempla
uirtutū progant. y lum̄ boni opis p̄uitā y uerbū iterantib̄
demonstrant. iure lapides appellant. In exemplo culpa
uehēmter ostendit. q̄ndo p̄euerentia ordinis peccator
honorat. Ille q̄ modis om̄ib̄ debet ad exemplū p̄thi. q̄cūmo-
tis passionib̄ carnis moriens iam sp̄alit̄ uiuit. Ysidor̄.
Ne q̄sqm post lapsū penitentie despet ueniā. dū aspiciat
scōz reparationē fuisse etiā post ruinā. ob hanc utilitatē
sc̄bunt scōz ruine y p̄dicionē. ut exemplū fiant salutis
humane. Si apti sum̄ imitari iniqūs in malū. cur pigri su-
m̄ iustos imitari in bonū. De disciplina. Lxxvi

Dñs dñe meuglio. Non ē discip̄ls sup magistrū. p̄fect̄ autē
om̄iserit. si sit sic magis ē. Pavl̄ ap̄ls. Sermo uir̄ ingra-
fit sale addit. ut sciatis q̄m uos oporteat unicuiq; respondere.
Salo mon. Homo letat in sentētia oris sui. y sermo oportun̄ est

optimi. ferrū ferro acuit. homo exacuet faciē amici sui.
Hic fili syrach. Si ē t̄ intellect. responde primo tuo. sin
aut. sit manū tua sup os tuū. ne capiaris uerbo indisce
plinato ⁊ confundaris. le ro ysa. Caue ne ante magist̄ sis
qm̄ discip̄s. ante miles ēē uelis qm̄ tyro. Caue ne sine doc
tore ingrediaris uia. qm̄ nunq̄m ingress⁹ es. ne parte al
tera declinans errorem paciaris. ne pl⁹ aut min⁹ ambules
qm̄ necesse ē. ⁊ currens laeris aut moras facias aut do
mmas. Nulla ars absq; magistro discit. Multo t̄p̄e discere
ante qm̄ doceas. Ne credas laudatorib⁹ tuis. immo irriso
rib⁹ tuis aurē tuā ne accomodes. Non appetas maiora ui
rib⁹ tuis. q̄ meli⁹ ē in humiliorib⁹ p̄gere. quā pendulo g
du in altiorib⁹ fluctuare. Non erudit pat̄ filiū n̄ quē a
mat. nec corrigit magist̄ discipulū. n̄ cū quē ardentio
ris ēē cernit ingenū. Quicūq; id qd̄ int̄rogat nouit. n̄
uoto discendi agnoscat ille qui responsur⁹ ē p̄ simili
tudine phariseorū. qd̄ n̄ q̄si discip̄s. s; q̄si temptator
accedit. Vir studios⁹ ⁊ sapiens. etiā si discere aliqd̄ uult.
magis docet dū prudēt̄ int̄rogat. Sum aliq̄ q̄ nimia
facilitate ūboy. p̄ audaciā edisserūt aliis qd̄ ipsi n̄ intel
ligunt. Ysi por. De bono int̄rogat̄ taceto. meli⁹ ē enī
reticere imp̄bis qm̄ respondere. Sye kias. Ille meli⁹
docet q̄ cotidie crescit ⁊ p̄ficit discendo meliora. Neq;
enī idone⁹ pot̄ ēē miles. qui n̄ exeretat in campo pri
fuerit. Tunc enī demū sermo ⁊ ratio salutaris efficacit̄
dicit. si patient̄ qd̄ discit̄ audit. Disciplina custos ē spei
receptaculū fidei. dux itineris. salutis fomētū. ac nego
tium bone indolis. magistra uirtutis. facit in xp̄o ma
nere semp ac iugit̄ dō uiuere. ad p̄missa celestia ⁊ diu
na p̄mia puenire. E v s e b i. Neq; enī dignū ē philoso
phu nōiari eū qd̄ de his q̄ nescit publice p̄testatur. Lxxv

De temptatione

et martyrio

Omnis die meuglio. In hoc nolite gaudere. *et martyrio*
 quia spiritus uobis subiciuntur. gaudete autem quod nomen uestrum scriptum
 est in celis. Nolite timere eos qui occidunt corpus. animam autem
 non possunt occidere. Paulus apostolus. Sobrii estote. et uigilate. quia
 aduersarius uestrum diabolus quasi leo rugiens circum querens quem
 deuoret. Iacobus apostolus. Resistite autem diabolo. et fugiet a uobis.
 Paulus apostolus. arma milicie uestrae non carnalia sed potentia dei.
 Origenes. Qui bene exit de temptatione. et quem temptatio
 probabile facit. iste uenit ad sanitatem iudicii. Si ergo uideri
 aliquando persecutorem tuum nimium seuerum. scito quia ab a-
 scensore suo demone purgetur. *avotus*. Omnis homo qui alium
 persequitur in corpore. prius ipse in corde persecutionem sustinere cog-
 noscit. Nam si etiam illi quem persequitur aliquid de substantia
 tulerit. maius sibi ipse detrimentum facit. quia nemo habet in
 iustum lucrum sine iusto dampno. Vbi lucrum. ibi et dampnum.
 Lucrum in archa. dampnum in conscientia. Tollit uestem. perdit fi-
 dem. Acquirat pecuniam. perdit iusticiam. *le ro nial*. Nihil eo for-
 tius. quam qui uincit diabolum. nil intolerabilius. quam quod a carne
 superat. Si astra celi non sunt munda in conspectu eius. quanto magis
 homines quorum uita temptatio est. Diaboli sagitte ieiunium
 et uigiliam. flagore restringende sunt. Grandis est enim
 uirtus. solli omnino esse considerare. quod natus sis carne. et non car-
 nali uiuere. Non solum sanguinis effusio in confessione
 reputatur ad martyrium. sed deuote mentis immaculata ser-
 uitas cotidiana martyrium est. Hostis callidus tarda mortis
 supplicia conquirens. animam cupit uigulare non corpora. Non
 timeamus persecutorum malorum seuitiam. et blasphemantium rabiem.
 quia ueniet dies iudicii in quo nostra uirtus coronatur. et eorum seuitia
 pumetur. *et*. Cum malorum perversitas crescit. non solum frangi
 predicatio non debet. sed etiam augeri. Hec agit diuina misericordia.
 ut ex una eademque re ex qua carnalibus dat flagellum. et spiritualibus

uirtutib' p'bet incrementū. Q'si g' gregē dissipat lup' cum
fidelium pplm diabol' p'tēptationē necat. Q'muis occasio
p'secutionis de ē: habet tam' pax n'ra martyriū suū. q'a
et sicarnis colla ferro n' subdim'. sp'iali t'n gladio carnalia
mūte trucidam'. Ysi vo k. Q'muis diabol' tēptationē
iustoz semp inferre cupiat: si adō potestātē n' accipiat.
nullaten' adipiscere pot' q'd cupit. Nō alicubi diabol'
cupiscentie fomita succendit: n' ubi pri' prauē cogitati
onis delectationē aspexerit. Q'm si anob' sperniti: sine
dubio ille ofus' abscedit. Tūne enī bene de se iudicant
scī: q'ndo eos d's fallacia demonū tēptam'ta facit intelligē.
In oculis carnaliū diabol' terribilis ē: in oculis electoz t'
ror ei' uilis ē. Diabol' enī serpens ē lubric': cui si capiti id
ē p'me suggestioni n' resistit: tot' m'tina cordis dū n' sentit
illabit'. Tē d't eū quē possidet diabol' acri' seuit: q'ndo se
uirtute diuina ab eo expellendū agnoscat. Diabol' q'ndo
decepe quēquā querit. pri' naturā unī cuiq' attendit: &
inde se applicat unde aptū hominē ad peccandū aspexit.
Neq'qm enī diabol' aduers' hoīem iustū pugnare cessat:
aut enī t'bulationes cordis illi exaggerat: aut dolores cor
poris suscitāt. Quelibet enī aduers' iustū patit' ex
d'i p'missio patit'. Quod si hoc ipm humi. a n. l'it addi
glām referat: iste n' separat' adeo s' coniungi t'. Ibi pecca
nī: ū cupiditatē ad uoluntatē deflectim'. Quos enī uigi
lantes inmundi sp'c uident etiā nec supant: acrit' dormi
entes impugnant. Sepe enī in his in quib' cogitationū m'x
sensū porrigim': quodā m'tis excessu reuelant' dū requiesci
m'. Qui nocturna pollutione polluit: q'muis & si extra
memoriā turpiū cogitationū se se p'sentiat inq'natū:
tam' hoc ut tēptaretur culpis suis t'buat. statiq' suā in
mundiciā fletib' tergat. facile uincim' hostē quē uidem'.

quē aut n̄ uidem⁹ difficile a nob̄ expellim⁹. Un⁹quisq; ad tēp-
tationē animū p̄parare debet. Tēptari aut oportet iustū.
s; tēptatione plage. n̄ tēptatione luxurie. Tēptatio arguet.
n̄ te int̄ficiet. Qui n̄ ē tēptat⁹. q̄si uir in multis expt⁹ excogi-
tabit multa. Qui multa didicit. enarrabit intellectum.
q̄ n̄ ē expt⁹. p̄ua recognoscat. Sy ē an⁹. Q̄ntoq; maior fue-
rit p̄secutionis iniuria. tanto iustior fiet ⁊ q̄tior p̄se-
cutionis uindicta. Null⁹ hic dolorē de incur sione maloz
p̄sentū sentit. q̄b⁹ ē fiducia futurorū bonoz. Neq; enī tantū
licere inimico pot⁹. ut si d̄m toto corde ⁊ anima ⁊ uirtute
diligim⁹. b̄ndictionē ei⁹. laudes semp ubiq; cū gl̄a p̄dicem⁹.
Inuita patrū dī. Sic aurū ⁊ argentiū p̄bat⁹ in igne. sic cor-
monachi tēptatio. Ubi crux ⁊ sup̄ inducit⁹. n̄ p̄ualebit ma-
licia diaboli. Ex se bī. Nichil t̄ribile ē ū d̄s diligit. nichil
doloris ē ū fides ⁊ ē. Melior ē q̄ nos defendit. q̄m q̄ p̄sequit⁹.

Quē diē in euanglio. Dico uob⁹. *De uerbo otioso. lxxviii.*

Q̄a ex om̄i uerbo ocioso q̄d locuti fuerint hoīes red-
dent rationē in diē iudiciū. Un⁹q̄sq; aut ex uerbis suis
iustificabit⁹. aut ex uerbis suis cōdēpnabit⁹. Paul⁹ ap̄ls. Ne-
mo uos seducat in anib⁹ uerbis. Ineptas aut fabulas de-
uita. Salomon. P̄pt̄ peccata labiorū. ruina p̄rimat ma-
en lo. Jeronim⁹. Mens ⁊ dedita sic caueat minora. q̄m

De maiora. sciens etiā p̄ uerbo otioso reddendā ēē
rationē. Ec̄. Otiosū q̄ppe uerbū ē. q̄d aut uti-
litate rectitudinis aut ratione iuste necessita-
tē caret. Sic incauta locutio in errore p̄trahit.
ita indiscretū silentiū om̄s q̄s erudire pot̄at in erro-
re derelinq̄t. Ysidor⁹. Claude aures tuas ne audiant
malū. fuge incauta uerba. Van⁹ sermo cito polluet m̄-
tē. facile agit⁹. q̄d libent̄ audit⁹. Nichil ex ore tuo q̄d
impedire possit p̄cedat. Nil q̄d n̄ expedit son⁹ uocis ē.

rūpat. hoc pcedat ex labiis. qđ aures n̄ polluat. Audi-
entis sermo uani. uane cōscientie iudex ē. Quis sermo
ostendit. talis animi cōpbat. Retice uerbū. qđ n̄ edifi-
cet aures. Qui ociosa uerba n̄ rep̄mit. ad noxia cito t̄nsit.
Paulatī crescunt uicia. dū parua n̄ cauem. in magni
plabim. Et in loq̄ndo y in tacendo p̄t̄ esto. Discerne qđ
loq̄ris. qđ taceas. lingua tua te n̄ pdat. oppone lingue
tue claustra silenti. *De Breuitate hui' uite. lxxvii*

Eḡs diē me. Qui manducat me. y ipse uiuet p̄t̄ me.
Iacob' ap̄ls. Que enī ē uita n̄ra. Vapor ē. ad modicū
parens. Paul' ap̄ls. Idem qđ in p̄senti ē. momentaneū ē. Ser-
ta bonū certam. app̄hende uitā et̄nā in qua uocat' es.
Ar̄et' in. Om̄s mal' aut ideo uiuit ut corrigat'. aut ideo
uiuit ut pillū boni exerceant'. Salomon. Ne gl̄eris in
crastinū. ignorans qđ sup uentā pariat dies. Vita dulcis
longior erit. Temp' nascendi. y temp' moriendi. Nemo ē q̄
semp uiuat. y q̄ hui' rei habeat fiducia. Ieronim'. Humane
uite breuitas. dāpnatio delictorū ē. Breuis ē hui' uite
felicitas. modica ē hui' scli gl̄a. caduca ē y fragilis tē-
poralis potentia. Vie ū s̄ reges. ū p̄ncipes. ū impatores.
ū locupl̄etes rerū. ū potentes scli. Uelut umb' t̄nsieris.
uelut somnū euamueris. querunt y n̄ s̄. Diuicie usq̄
ad p̄culū ducunt. multi p̄t̄ opes p̄clitant. mul pecca-
tis p̄t̄ opes mors occurrit. Toto ḡ animo odias & uigi-
dāpnā qđ diligit mund'. esto mortuus mundo. Iom̄
y mund' ē. Contēpne uiuens. que post mortē ha-
bere n̄ potes. Ysiok'. Tantū enī in hac uita licitū ē opari
bonū. illic nāq̄ n̄ iā opatio exspectat'. s̄ retributio meritorū.
Qui de p̄sentis uite longitudine n̄ de suo spatio s̄ de
fine ei' cōsiderat. qm̄ sit misera y breuis utilitate pensat.
Tela enī enī cōsumit filis. explet dieb' singulis. Qui uitā

y uita hoīs

longā queris. adeā tenide uitā p qua xpiani es idē etnā.
Hec ē enī uita immortalis. nā ista uita mortalis ē. Illi
oportet hominē in carne mundo. ne moriat in anima
x. Nā tunc qsq; uiuere credit. si scdm scdm moriens in
solo dō uiuere delectet. De mora uite isti tediū patit
iust. eo qd ad desideratā patam tarde pueniat. Sollicite
debet unquisq; uiuere. y semp tminū uite sue osidare.
ut de extēplatione illi hui scilicet blandicias caueat. Venturi
erit ignorantia incerta ē. y dū mori qsq; nēstimat. tollit.
Unde festinet unq; ne in iniquitatib; suis rapiat. simulq;
uita finiat cū culpa. Diabol' q's uiuentes incendit aduicia.
subito morientes pthēre nitit' ad tormēta. Qm uis enī qsq;
in hac uita sit iust. tam dū de corpore isto egdit pimes
cat. ne digni supplicio sit. Null' enī homo sine peccato ē
nec qsq; in pot' de dī secur' ē iudicio. cū y de otiosis uer
bis reddenda sit ratio. finē iustoz optimū. uocatio tñ
qlla cōmendat. ut ex eo intelligant' scōz habere osortū
anglōz. ex quo ab hoc corpe sine uexatione dura tollunt.
Nihil ē diu. nichil ē longe. qd n̄ in breui finit. Inpossibi
le ē. ut homo sis y n̄ gustes angustias. Nemo ē qui in hoc
seclō n̄ doleat. null' ē qui in hac uita posit'. n̄ suspiret. malis
enī omīa plena s. Cypari. Terrena oīa nil oputat. qui etnita

Dtem de deo sperat. *De Lectione lxxx.*
N̄s dic' in. e. Qui legit intelligat. Omīs aut' cui multū
ē datū. multū querit' ab eo. Par' ap'ls. Attende lectioni
doctrinē. noli negligere grām que in te ē. Omīs sēptura
diuinit' inspirata. utilis ē. Verbu xpi habitat in uobis
abundant'. Iaco b' ap'ls. Scienti bonū y n̄ facienti. peccatū
ē illi. Salomon. Post industriā sequet' sapiā. Auct' r' y.
Nutri aiām tuā lectionib; diuinis. parauit enī ē mīsa
spīale. Jeronim'. Qui assidue instat lectioni. in p'senti

impienti qđ laborat. s; postea qđulat cū cepit. De ama-
ris seminib; lītāz. dulces fruct; carpe. Prudens lector
caue supsticiosa intelligentiā. ut n̄ adtūū sensū atēpe-
res sēpturas. s; sēpturę iungas sensū tuū. ut intelligas
qđ sequaris. Illa studeam; discernē mētis. quoz nob; no-
ticia p̄seueret in celis. Beat; ē qui diuinas sēpturas legen;
uerba uertit in op;. y nuda cruce nudo seqt;. puris manib;
y candido pectore. paupem se spū y opib; glāt. **Gregori.**
Scire etenim cuiq; qđ n̄ pot; facere. pena ē magis qm uirt;. **Gregori.**
Quanto enī quis in sēptura sac; p̄ficiat. tanto hec eadē sēptura
apud ipsū p̄ficiat. Tanto in sacro eloq; p̄fectum inuenies.
quanto ipse apud ipsū p̄feceris. Quo enī sp̄s legentis tendit.
illuc diuina eloq; leuant;. **Ysidor.** Qui uult cū dō sēp
eē. frequēt; debet orare. frequēt; y legere. Nam cū oram;
ip̄i cū dō loquim;. cū ū legim; d̄s nob; cū loquit;. Omis p̄-
fect; ex lectione y ex meditatione p̄cedit. Que enī nescim;
lectione discim;. que aut; discim;. meditationib; oseruam;. **Gregori.**
Seminū o fert donū. lectio sēpturaz scārū. siue qā intel-
lectum mētis erudit. seu qđ amundi uanitatib; abstractū
hominē ad amorē dī pducit. Tanto uana spes mortalita-
tis hui; nob; euanescit. quanto ampli; legendo spes et̄na cla-
ruerit. Lector strennuis pot; adimplendū que legit.
qm ad sciendū erit p̄mptissim;. Minor enī pena ē nescire
qđ appetas. quā ea que noueris n̄ implere. Sic enī scire
ocupiscim;. sic sciendo que didicim; implere debem;. Ne-
mo pot; sacre sēpturę sensū cognoscere. n̄ legendi fami-
liaritate. Quanto q̄sq; magis in sacris eloquiis assiduus
fuerit. tanto ex eis uberiorē intelligentiā capit. Quan-
to ampli; in quālibet artē homo o scendit. tantō magis
ad hominē ars ipsa descendit. Quidā habent intelligen-
tię donū. s; negligunt lectionis studiū. y qđ legendo

scire potuerūt. negligendo dēpnunt. Qm̄uis sens⁹ ebi-
 tudo sit. frequē tam̄ lectio intellectū adhibet. Sic qui
 tard⁹ ē ad capiendū p̄ intentione tñ boni studii p̄mū
 percipit. ita qui p̄stitū sibi adeo ingeniū intelligentie
 negligit. adēpnatione reus existit. q̄ donū qd̄ accepit.
 despiciet ⁊ p̄desidiam derelinq̄t. Qd̄a dī iudicio donū sci-
 entie qd̄ negligunt accipiunt. ut duri de reb⁹ creditis
 p̄uuant. Tardiores aut̄ idō scire cupiunt. difficult̄ in-
 ueniunt. ut p̄maxim⁹ exercitio laboris maximū p̄mū
 habeant retributionis. Doctrina sine adiuuante gr̄a qm̄
 uis infundat̄ aurib⁹. ad cor nunq̄m ascendit. Pleriq̄
 in acumine intelligentie uiuaces existunt. s; loq̄ndi
 inopia angustiant. quidā ū in ut̄sq; polleat. Pleriq̄ ac-
 cepta scientia sēptuax n̄ addi gl̄am s; ad suā laudem utunt̄.
 dū ex ipsa scientia extollunt. ⁊ ibi peccant. ū peccata
 mundare debuerunt. Semp̄ enī supbi legunt. ⁊ nūq̄m
 inueniunt. Diuine legis penet̄ia. humilib⁹ ⁊ bene ad
 dī in int̄tib⁹ patent. prauis aut̄ atq; supbis claudunt̄.
 Qm̄uis diuina eloq̄a in lectione arrogantib⁹ apta sint.
 in mysterio tñ clausa ⁊ occulta s;. Sermo dī fidelib⁹ lux ē.
 rep̄bis ac supbis quodā tenebre s;. ⁊ unde illi illuminas̄
 inde isti cecant̄. Neq̄q̄m legē intelligit. qui carnalit̄ uer-
 ba legis p̄currit. Qui lītām legis attendunt. ei⁹ occulta
 penetrare n̄ possunt. Idō p̄hibent̄ xp̄iani sign̄ta poe-
 tarū legere. q̄a p̄oblectam̄ta manū fabulax mentē ex-
 citant. ad inuentiua libidinū. Ideo libri sc̄i simplici
 sermone d̄sēpti sūt. ut n̄ insipientia uerbi. s; in ostensi-
 one sp̄s homines ad fidē p̄ducerent̄. In lectione n̄ uerba
 s; ueritas ē amanda. Cū sit utilis ad instruendū lectio.
 adhibita aut̄ collatione maiore intelligentiā p̄bet. Meli⁹
 ē legere. qm̄ d̄ferre. Quod enī obscurū ē aut dubiū. d̄fe-

rendo cito p̄spicit. Sicut instruere solet collatio. ita osten-
tio destruit. Sū ope uaca lectioni. lectio enī docet qđ
caueas. lectio ostendit qđ attendas. Multū p̄ficias cū
legis. si tam facias qđ legis. Vide ne qđ p̄spicias legendo.
uiuendo otepnas. Hylari. Optim' lector ē qđ doctoꝝ in-
telligentiā expectat. ⁊ dictis poti' illoꝝ qm̄ suo sensui
cedat. ⁊ qđ retulerit magis credat. quā que ip̄e intulerit.
neq; cogat id uideri dictis optinere. qđ ante lectionē
p̄sūpserit intelligendū. Basil'. Sic enī ex carnalib'
eseis alit' caro. ita ex diuinis lectionib' interior homo
nutritur ⁊ pascitur. *De Vitando Qalun.*

Decline a malo. ⁊ fac bonū. Tamquā si diceret. Bonū
facere n̄ p̄uales. n̄ pri' a malo declinaueris. Null' elect'
pbat'. n̄ temptationib' exerceat'. Ignū itaq; incythara
crucē dñi designat. chorde ū incythara tense. carnē scōꝝ
qđ xp̄o cōpaciunt' figurant. *66. dic.* **H**ec s̄ que in hoc
sēlo abusiua s̄. sapiens sine opib'. senex sine religione.
adolescent' sine obedientia. diues sine elemosina. femina
sine pudicitia. dñs sine ueritate. xp̄ian' otiosus. paup'
supb'. rex iniquus. ep̄e negligens. plebs indisciplinata.
ppl'i sine lege. ⁊ sic suffocatur iusticia. *Itē dic.*

Tria s̄ que ducunt hominē ad regna celoꝝ. idē cogita-
tio scā. uerbū bonū. ⁊ op' p̄fectū.

Tria s̄ que ducunt hominē in p̄fundū inferni. idē cogitatio inuim-
da. uerbū alienū. os prauū.

Tria s̄ que n̄ remit-
tunt' neq; hic neq; in futuro. idē qui blasphemat dñm. ⁊
despat de misericordia dei. n̄ credit in resurrectionē. Oportet
qđ unūquēq; diligere animā suā. sic diligit corp' suum.
Corp' aut' qđdo esurit querit cibū. qđdo sitit querit po-
tū. qđdo nud' ē uestitū querit. qđdo laborat. querit re-
qem. qđdo grauat'. querit regem ⁊ sompnū. ita anima hī

139
indiget substantiis. lib' anime pceptū dī. pot' eius
oratio scā. ut sapiā. uestimētū ei'. fides firma in xpō.
reges q' ueritas. sompnū ei' humilitas. Ipse dñs dīc.
Sup quē req'scā n̄ sup humilē. 7 q'etū 7 tremētē uerba
mea. Nolite diligere mundū. neq; quē in mundo sūt.
qā mund' trāsit. 7 concupiscētia ei'. amor aut' hoīs. de-
ducit ad dolōrē. Beat' homo q' laborat ante diē iudicij.
qā tē n̄ habebit op'. s; erit sic angls dei. *De custodia hoī*

Vneuiq; homini duo assistunt angli. un' iusticie
7 alter iniquitatis. Si bonę cogitationes in nrō corde
fuerint. 7 in animo nrō p'cedunt. sine dubio loq't
nob' angls dī. si uero mala fuerint uersata in corde nrō.
loq't nob' angls diaboli. Quom' q' p' homines singlōs
boni 7 mali s' angli. sic 7 op'inoi singlōs dispensatores
p' p'uenias eē tam boni qm mali. *De fine hui' mundi.*

In consummatione scēlī qñdo regnū destruendū ē roma-
noy. decē futuri s' reges q' orbē romanoy in se diuident.
7 undecimū resurrecturū paruulū regē idē anti xpm.
q' tres reges ex regib' supatur' sit. i. egypcioy regē. 7 affri-
ce 7 ethiopie. sic in osequentib' manifesti didicim'. q' b' in
tēctis etiā septē alii reges uictori colla submittent. ecce
ait ppha. Oculi quasi oculi hominis erunt in oculis isto.
ne putes eū iuxta opinionē quorū dā ut diaboli eē ut
demoniū de hominib' natū in quo tot' sathanas habita-
tur' ē. loxp' aut' 7 os loquens ingentia. ē enī homo peccā
fili' pditionis. ita ut in templo dī sedeat. faciens se tāq'
sit d's. *Ad tria mactura sunt* **T**ria s' martyria
in hoc mundo. continentia in habundantia. castitas in
iuuentute. largitas in paupertate.

Confiteamini dño quō bon'. quō in scēlī misericōdia ei'.
Remedia purgandi facinorū spū scō struente ad

pullulauit

discerni. n̄ alit̄ nos uenā posse mereri. n̄ n̄ā facinora
fuerim dō iubente cōfessi. Qd̄ enī celat peccator qd̄ dō
teste cōmisit. qd̄ erubescat fatēri. q̄ peccatis n̄ erubuit
inq̄nari. Biluat q̄ cōfitendo qd̄ peccando infecerat.
satisfactione abluat. qd̄ delictorū maculis sordidaue-
rat. Sit cautior post delictū. q̄ ante delictū segnior fu-
erat. Seq̄ntur in bonis actib⁹ xp̄m. q̄ in malis diabolu
sequebant̄. Confitemini inq̄t dño. quō in seclm̄ mīa
ei. Non uult d̄s ulcisci maliciā. qui p̄suadet cōfiteri de-
licta. Optat absolūe cōfiteres. ne contumaces punire
cogat̄. Quare n̄ faciat amonitio dī sollicitū. ne seueri-
tas faciat impunitū. Peccorū enī nos meritis flagellari
frequent̄. nemo prudens q̄s abnuat. nemo stult⁹ q̄s non
intelligat. Uult enī d̄s amoneri frequent̄. quos cernit
ēē corrigendos. Uult tēptationū seueritate corrigere.
quos sua patientia uiderit priuatos. Uult inq̄m ad tēn
reformare peccantes. delinq̄ntes corrigere. reuocare er-
rantes. y ad spem recuperande salutis. ipsos iam mortuos
suscitare. Laudet enī si uiderit cōrectos q̄s em̄dat. letat̄
ē si mutatos in meli⁹ inspererit quos flagellat. exultat
pat̄no affectu y magis terrores. minas. y uerba in pec-
catores missa p̄ficere ad p̄uos corrigendos. quā ad reos
puniendos exoptat. Uult enī d̄s misereri cunctorū. uult
ignoscere. uult se exhibere p̄piciū. si quē mutatis actib⁹
uiderit ēē cōrectum. si derelinq̄runt inq̄t filii tui legē
meā. y in p̄ceptis meis n̄ ambulauit. si iusticias meas
p̄sanauerint. uisitabo in uirga facinora eorū. y in flagel-
lis delicta eorū. mīam aut̄ meā n̄ disp̄gā ab eis. Hec s̄
remedia quib⁹ cōsultat̄ d̄s. hec ē medicina qua hominū
uuln̄a curant̄. his flagellis em̄dant̄. uicia corrigunt̄.
hominū malicia refrenat̄. beneficia s̄ ista diuina. non

140
uerbera. nec ut noceant diuinit^{is} irrogant. que ad hoc
ueniunt ut hominib^{us} patna clem^{en}tia esolent. Ego inq^{ui}t
quos amo. arguo & corripo. Et iteru. fili ne neglexeris
disciplinā dei. nec deficiaris ab eo corrept^{us}. que enim
diligat d^es corripit. flagellat aut omne filiu que re-
cipit. Si omne filiu flagellat ad hoc ut corripat. ad hoc
aut corrigit ut patri. i. dō dignū exhibeat. Timeat
qui nō flagellat. ne fili^{us} eē nō possit. timeat que in-
m^{en}datū d^es sibi iudicis ira seruauit. timeat que corrige
d^es nō uult in hoc scō. qā eū supplicio destinauit post
scm. timeat q^{ui} ad hoc letat^{ur} & gaudet. ut in etnū d^estris-
tet^{ur} & ploret. timeat q^{ui} eū iustis in scō nō dolet. ne eū pec-
catorib^{us} supplicio p^{ro}hem se laceret. S; si peccatores in
quis delictor^{um} causa. ista in scō paciunt^{ur}. cur nō nūq^{uam}
tot scī uiri parit^{ur} eū peccatorib^{us} affligant. nō qā ad em-
dationē peccatorib^{us}. iustis ad p^{ro}bationē ista p^{ro}ficiunt.
Ut enī peccatores his remediis corrigunt^{ur}. ita iusti a leni
augent^{ur} in bonis. Illos emdat d^es ut corrigat. hos ū p^{ro}bat
ut augeat. Illos aculpa reuocat. hos sanctiores sibi ser-
uat. Illic peccata corrigunt^{ur}. hic merita uirtutis augent^{ur}.
Illic recordantiū t^{ra}sticia penitens. hic pure mentis leti-
cia gaudens. Ille indulgentiā diuinā exoptat. hic
p^{ri}ma p^{ro}missa iam cogitat. Ille p^{ri}u iudicē ueniā pos-
tulat. hic iustū remuneratōrē expectat. Ille sollicit^{us}
ut possit q^{ui}d postulat impet^{re}. hic secur^{us} qā potest
q^{ui}d meret^{ur} accipe. Nam peccatorib^{us} salutē emdatione d^es
confert. ne inueniat maliciā crescentē q^{ui}d iudicet.
Odi tenī suppliciu. qā me p^{ro}sternit ne odepnet. Laudeat
xpīan^{us} in aduersis. q^{ui} aut p^{ro}bat si iust^{us} ē. aut si peccator
ē emdat^{ur}. o^{mn}istetur sane que corrige flagella diuina
nō possūt. timeat futuror^{um} suppliciu qui p^{re}sens iudicis

contēpsit remediū. Gaudeat peccator. si cū iusto in scō
contēstet. ut post scōm cū eodē remuneret. Nos inqt dñs
plorabitis y plangetis. scōm n̄ gaudebit. Nos tñtes eritis.
s; tñcia uirā in leticiā ueniet. Quis n̄ breui tēpore oīsta
ri exoptet. ut in gñum cū xpō leticia p̄benni tūmpha.
Qs n̄ p̄sentis tēporis flet̄ patient̄ sustineat. ut gaudiū
futurū acq̄rat. Triguū y monitaneū uere ē. quicqd
boni malit̄e in scō ē. Tēptatio uos inqt n̄ app̄hendat.
n̄ humana. fidelis aut̄ d̄s qui n̄ paciet̄ uos ferre p̄
quā potestis. s; faciet cū tēptatione exitū. ut possitis
tolleare. S; etiā leticiā tribuit d̄s. securitatē ad tēp̄
fragilitati nr̄e indulget. Sit x̄ miles armat̄. sit caut̄. sit
de solo secur̄. sit uigil y in pace cautior. quā in bello ui
gilare osucuit. Non sit securitate remiss̄. ne ei aliqua ex
parte obrep̄at inimic̄. Sobriū inqd̄ estote. uigilate. quia
aduersari ur̄ diabol̄ tamqm̄ leo rugiens aliqd̄ deuorare
querens circuit. Qnto hostis uigilat ut noceat. tantū
xp̄ian̄ uigilet ut uineat. Numq̄ enī obrep̄it inimic̄
uigilanti. numqm̄ sollicitos circūuenit hostis. Neq̄ enī
tunc tantū cauend̄ ē. q̄ndo bellū dei seruis indicit. In
pace magis uigilandū ē nob̄. exercend̄ ē anim̄. ereren
da uirt̄. mentis intentio. dei timore firmanda. facit
enī hostis securos q̄s cupit eē captiuos. facit inqm̄ se
curos ut incautos s; ymhermes opprimat. Uulnat eos.
q̄s minime uigilare p̄spexerit. Si q̄s miles sub impato
ris aspectu certam cū hoste inierit. q̄nta instantia. q̄n
taq; uirtute pugnat ut placere illi cui militat possit.
nec stipendiū p̄motionē ue possit adipisci. n̄ supans
hostem fortit̄ ceciderit. Uigila xp̄iane sub oculis dei. ut p̄
fecta uictoria coroneris. Pugna cū diabolo. q̄a iam ar
mat̄ ē xp̄e q̄ te desiderat muniari. Non tēpne p̄sentia.

ut futura percipias. Temporalia sperne: ut eterna possis accipere.
 Possidebis celum: quod diabolus possidere non potuit. Habebis pa-
 radysum. unde inimicus excelsus est. qui decipit. Lenitate uite
 accipies quia peruariator hostis amisit. Illi autem perfidia de-
 recit: te in celum fides posuit. Ille contempnendo celesti uirtute
 peruat est: tu seruendo angelica maiestate suffultus es. Illi eterna
 sunt destinata supplicia: tibi diuina preparata sunt premia. Ille perfidus
 cum perfidis mittitur: tu sanctificatus. cum sanctis regnabis: ut qui fueras
 temporalis modicus sis eterna gloria decoratus. Nec quicquam in seculo formi-
 dabis: quia auctorem formidinis diabolum cum seculo superasti.

Non tardes diuiti ad dominum: ne differas de die in diem: subito
 enim ueniet iracundia eius: in tempore iradicte disperdet te. Oppro-
 brum cito ab his actibus quibus offendit deus separare. Ut quid enim perire
 sequeris carnem tuam? Melius est enim ut ipsa diuisa sequatur te. Mirum
 non est si quis bona inchoet: sed ualde mirabile si intentione recta
 in bono opere perducatur. Timent enim magna opera incipere: quod se in
 suis actibus infirmos esse meminerint.

Cum ergo desi-
 derio bono perficimur. semper intra mittimur: cum uero operari incipimus.
 herba sumus: cum autem ad perfectum boni operis crescimus. ad spicem per-
 uenimus. cum in operationis perfectione solidamur. plenum fructum
 inspicere perferimus. Omnipotens enim deus per ducto fructu falce mittit.
 et messorem suum desecat: quia cum unusquisque ad opera perfecta perducere
 rit. et temporalis uitae permissam sententiam incidet. et ignem suum ad
 celestia horrea perducet. Nullus itaque qui in bono proposito adhuc
 in multis teneritudine esse despiciatur: quia fructum ab herba incipit.
 ut ignis fiat. Cum itaque anhelare iam ad celeste desiderium et sentire
 amoris uulnus cepit anima. fit salubrior exultatio: quod prius e-
 grotabat ex salute. Quid enim potest bonum esse quod facit: quod nec
 amalo declinauit? Labor illi est non magnus in primis quod ouer-
 titur ad dominum. nam postea obtinebit gaudium.

Cum uero
 ingemueris te saluum eris: et scies uero fueris: et dixeris peccata tua

^{de}
pax. ego exaudia dicit dñs. Nichil q̄ despiciendū ē, his q̄
cōpungunt̄ y uertunt̄ ad dñm. quia n̄ supat bonitatē
dī malicia delictorū.

beatissime

Incipit prologus in passionē katherine uirginis;
esta ad memoriam posterorū transcribim. qđ aliud agi
mus. n̄ ut ita dicā qđdā mentū incensū bellicum
pmouem. p qđ in belles animos auditorū ad bella dñica accen
dam. ut cū plaboz exerent coronas adq̄stas aucherit. iā cer
ti de spe retributionis ardentiores fiant ad tol erandas passiones.
hoc sane ppendentes. quia leue aut uane stat esse p̄mū. p qđ
scī dī corpa sua duris tormentoz. supplicis tradiderit. Nec in
causa extitit. qua glōse uirginis catherine memorabile certami
nis agonē fili officio pposui enarrandū. ut dñi infirmos sex
stantia & imbecillē etatis ututē accendim. hoc nob̄ ad ignomi
niam & obprobrium iure q̄s ēē dicat qđ puellas teneras pignē & ferrū
adaptam celestē tendē uidem. & nos barbari homines nec ppa
cem xp̄m seq̄ curam. Et forte dicat aliq̄s. fidē catholicā p̄tū
obē disseminatā. xp̄i nom̄ ubiq̄ gentiū facti. Et q̄a xp̄ianitas in
suis p̄ncipib̄ iā religiosa iamq̄ fidelis ē. iā p̄secutionis p̄cella de
tumuit. iā uincula & carceres. uerba & eculei. & cetera supplicioz
genia p̄cul cessisse manifestū ē agnosco. & peccatū meū cont̄ me
est semp. & dñi hec fecit. & idō xp̄icolis iure n̄ pot̄ imputari. si his
nr̄is tempib̄ penalib̄ tormentis n̄ p̄bant. q̄a p̄secutionis occasio sedā
ta. pace iam q̄eruit. Huic q̄s q̄s ille ē ē tale dam̄ responsū. Virgo
hec n̄ iniformi p̄secutionis genē impugnabat. cui a fronte extitit. uel
hostis atq̄o incubebat domestic. & occult. Alia enī intelligenda ē p̄se
cutio que immanior & magis noxia ē. q̄m n̄ materialis interquet se
ueritas. s; uicioz gignit aduersitas. Porro hec gnōsa uirgo semina op
pugnantū acie cūcūpta. & feruentē p̄sequentiū rabie stant̄ eui
cit. & globatas uicioz acies uirilit̄ debellauit. Vñ gemino glōsa
tūmphy n̄ inuitit̄ ut spero ad infirmandas m̄tes p̄ponit. que pu
ellari corpore sic sexū uicit. ut noxia carnis oblectam̄ta uicaret.
& uictoriosa passione tormentoz genia superet. De hac q̄ p̄edificatioē lo
cuti. tale sumam̄ exordium. **Incipit Passio S̄c̄e Katherine uirginis.**

no

attendim

TABVLT Annales ystorie qđ constantinū qui gubnacula im

pū apud ostantino suscepit. que uno & viginti annis moderate egregi
tenunt. pace ecclā p̄t decē annos q̄b̄ ap̄secutorib̄ uexabant̄ indultit.
hic ostantinū cū rē publicā strenue percuraret. p̄uiani milites rome
maxentii herculi filii. qui p̄uat̄ in lucania morabat̄. augū nunciu
pauerūt. Inde int̄ ostantinū & maxentii bellū civile exortum ē. Max
enti siquidē p̄lio fugat̄ & in alexandrie parib̄ esse cepit. Audient̄ aū
ostantinū int̄ illirici finū bellis undiq; & surgentib̄ deueniri. ip̄e re
perenna rabie incitat̄. ecclā & zelo ydolatre p̄seq̄ instituit. & ad p̄a
na sacrificia xp̄ianos aut p̄m̄is aut totū incurrare.

Anno ḡregu sui tricesimo quinto. resident̄ in ciuitate alexandrinorū.
fœralia puemas puuncias misit edicta. iubens xp̄ianos dñs suis
ymmolare. aut penalis cruciatib̄ int̄ire. Exerat hui edicti ab eo p̄reg
ones eccl̄iq; & nationes emissū. Maxenti imp̄are hīs q̄ edictis nris adq̄
seent̄. salutē. Hubet nra impietatis maiestas os orbis nri incolar̄. diuites
& paupes. ad nos usq; diuenire nre institutionis sententiā audire. Si
q̄s iussioni nre oia re p̄stiterit. sciat se capitali sententia puniendū.
Auditis itaq; tyrannice iussionis mandatis. fit diuent̄ uniuersalis ad
p̄uaniū regis. **P**ostā aut̄ die sedens p̄tubali iuib; om̄s int̄ducit̄.
& p̄comis uoce acclamare. ut ad tēpla dōz suoz os parit̄ diuenirent̄.
eque hora sacerdotes aris thura imponēt. & imp̄are sollempne sacrificiū dñs
offerret. mox os incuruati añ simulac̄ dōz. uicē possibilitatē suā.
diuites q̄dē thuros & oues. paupes ū uolueret uiuā offerrent. Porro
imp̄are ut erat regio accinet̄ ornatu. & militari ambitu staret̄. p̄uenient̄
obtulit sacrificiū. thuros centū & triginta. hinc reges & p̄ncipes. hinc magist̄
militiū. hinc p̄fecti & tribunes dignitatis illustres p̄sone p̄ut gratias
tyranno apparere nitebant̄. fœmola dñs animalia ymmolabant̄. q̄b̄
ū ad sollempne p̄p̄a sacrificioz armita n̄ suspēcebant̄. p̄sseret̄ & uolantia que
potant̄ int̄fiebant̄. Audiat̄ p̄m̄isam ciuitatē uoce diuisa animalū. per
fūdit̄ tellus effuso sanguine bidentū. fit son̄ & fufis plausib̄ & chor̄
alēnantib̄. int̄m ut t̄mula tellus aut exultare. aut sane indignari tan
tis motib̄ uidēt̄. **H**ac in urbe alexandrinorū erat q̄dam puella amoz
duo de uiginti. speciosa ualde s; q̄b̄ pluris ē religiosa fide. que regis

costi quondā filia unica. pat̄ iā defuncto filie nom̄ amiserat nomie
katerina. **H**ec octava parentū solatio. tenē licet etate. familiā que sue
cessione hēditaria ē inherēat. pugili cura gubnabat. nōq̄ seruoꝝ aut
ancillaz. numerosa turba qđ int̄ p̄ma mortales putant delectabat. s; qđ
n̄ sine emine eē putabat. si pat̄nū censū auide retinens fame. media qm̄
libet eoz. p̄re patet. q̄ppe que nichil cū mundo h̄re cōmune decreuit.
De hīs tm̄ sollicita ex om̄i substantia pat̄s paululū ē referuabat. cetera mis
pupū ofiōndo pat̄s thesauros penne exhaurebat. Non ip̄a puellares iocos.
namatōia carmina uidē aut audire uolebat. diuinis tantūm. hīs
attenti septuorū insistebat. hanc pat̄ ab annis puerilib; studiis litalib;
inbuenda tradidit. qđ decēt cōnata. tē tempis nulla sophistice artis
argucia potat supplantare. q̄muis multa expeindi studio lūcati. obie
tis eā questionib; acceptassent. stultos se. idiotas recognoscentes. eam
sane insupabile reliquerūt. **I**lla custos uiguitatis sue talit̄ insolario
pat̄s residebat. cū extemplo ydoloꝝ hinc son̄ animalū. r̄tibicinū. hīc
multimodū genus organoꝝ. aurib; ipsi informuit. stupens atq; causā
celerit̄ uib; inq̄r. Quā cū ex nuncio audisset. assūptis secū aliq̄b;
de familia ad tēplū usq; p̄uuit. ibiq; queruloso gemitu deplorans
q̄sdā inspicit q̄ se xp̄ianos eē facebant. s; metu mortis ad p̄hana sac̄
ficia impellebant. hūc hēnti dolore cordis lauciata. deibat̄ erroneū
hui; sacrificiū libali auctoritate dāpnare simul. tyranni male sanum
edictū implere. Tenens itaq; paululū int̄ se silentiū. tacitā qđe s; ab
alto fudit oratiōem. hinc p̄et̄. **L**ingūā x̄ muniens signaclo. audent̄
ad spectū impatens p̄ripit. ubi int̄ celoꝝ stragem animalū. ans̄. in mū
di cruore sode otact. sup̄ om̄is flagicioꝝ ydolatriā eminebat. **I**ntro
gressa ḡbeata ugo. sic ait tyranno. Salutationē t̄ impatē p̄ferre nō
exaltat dignitas. rationis uia p̄mouebat. s; h̄ ista que cultib; de
monū exhibet qm̄ quā in nullo p̄ficua. s; onim̄o noxia ē atq; dāp
nosa. s; h̄ inq̄m creator tuo impendēs. sola illi maiestate adoranda
intelligēs. p̄que reges regnant. p̄que mundi elemta inuicū sup̄serūt.
atq; subsistunt. q̄n̄ innoxioꝝ cede animalū. s; fide. salutarū obser
uantia mandatoꝝ. delectat̄. hunc tenitas humana in nullo p̄nciosi

Quinto

offendit. qm ut rationalis creatura reb' insensibilib' cultu diuinitatis exhibeat. & honore insensibilis maiestatis. ad insensibiles transferat creatas. Item maloz omniu incedit diabolus int' omis scelera suoz artes. nulla dubios pncios appetit. nec alias ad cultu subtili auocat. qua ut n' sciam' nos do soli debet qd formam nascunt. hec omia elemntis mundi ascribi debet suadeat. quib' uos diuinitatis num' attribuitis & appositis nominib' p'do singla atq; uniu'sa ueniamini. Nulla alia rone in hac erronea opinione educti. n' qd coetna idio essentia in se seruire uident. que plane ad o ex nihilo facta st in hac mundi formā mirabili d'sp'natione sociata. que sic inuicem ex di creatione sup'serit. ita p'uenit e' beneficio d'sequent. idco coetna do n' st. q' impossibile e' creatam temporalit' sciam. creatori suo q' n' tempe coetna e' & sempiterna. Hic eni solus e' sine initio. aq' reru omi p'cessit exordiu. Talib' g' diuinitas n' e' ascedenda que sub di dispositione posita. n' que sue uoluntatis s' facit. s' ad o imposita seruiunt roni. Un' g' n' s' plures. s' unus nascentiu & uiuentiu formator e' d's. q' sic omia creauit. ita impio suo omia coheret atq; disponit. Tibi g' impator ppendere opus e'. ut cu tu quide homo sis. idco mortalis. tu put terreni impii exigit pncipat' multis mortalium milib' p'el. si quis hoz debitu t' specialit' honore alij d'ferret. alij qualib' potenti aut impotenti de collato s' ate beneficio famulaturus uisisteret. n' tu hunc reum maiestatis iudicares. & que p'mptuam in tua fidelitate animaduerteres. huic omne honore deposito fraudulentu odonares. Quanda g' s' timenda t' e' di paciencia. qui cu te sublimari ipio qd mortales magni estimant p' hominib' uoluit. tutam tantis ei ingrat' beneficiis reb' insensibilib' attribuit. qd d'ferre debueras illi magne maiestati.

Cui hec puella loquit' impator iam dudu in uirgine defixo. uultus ipsi claritate uerboz. ostentia tacit' d'siderabat. Vt hinc muba hui' modi erupit. Speciosa quide ista forent ouirgo que afferis. si rationis munimto fulcrent. Nos u' n' ignoram' os religionu sectas. & uniu'sos sacroz ritus racionabilib' mansisse

primordialis. Romani namq; principes iusticia ſempꝛ religione
mortales om̃s ꝑeuntes totũ inleges ſuas redarguerũt. Non uua
na ſupſtitione. his uti ceremoniis. quibꝫ longa etas religionis
auctoritatẽ dedit. & ſedim uata. tot ſeliſ fideſ ſequendos nobiſ
monet eẽ parenteſ. qui ſeliẽt ſecuti ſũt ſuoſ. Gĩt autẽ creduli
tatiſ ſecta. ita ſupflua & iracionabiliſ eẽ. ut nulli ſane mentis re
cipienda uideat. Quid enĩ tã abſurduũ & humana racione tã ali
enĩ. quã ut ihm quẽ uidei crucifixẽt dñi filiũ aſſeratiſ. quẽ ui
riſ ignara ſoreũ uirgo ocepit. qui ad ſeipulo traditẽ cruciſ
ſuſpendio intierit. de cruce triduane ſepulture moras ꝑulerit.
de ſepulchro reſumpto ſpũ reſurrexerit. que ſane om̃ia uana &
nulli ſapienti credibilia habent. Nec ſufficit uobiſ tã ſtulto errore
adhibere ſenſũ. niſi & imortaleſ dñoſ nroſ ſolem & lunã. temera
ria inſectatione odemnetiſ. quoz beneficio utenteſ mortaleſ. honore
qꝫ numinibꝫ debet. nõ ſoluere ſiñ offentione ñ poſſũt. Quẽ enĩ tã re
mota celi plaga. & ſecreta oebis regio ab humana cõuerſatione adeo
ſeruat ignotiũ. ut magno dõ ſoli uotiũ nõ exhibeat religioniſ cul
tura. Que gens tã barbara. que lune celi diuinoſ ñ attribuat honoreſ.

Ad hec ſumoten uirgo ore ſubridens tyranno ait. Tota ierrore uĩa
diſputatio ex hoc eẽ patet. qđ hiſ de qđ ſermo eẽ. & cetiſ elem̃tiſ.
diuinitatiſ nom̃ inaniter attributiſ. nec illiſ inẽẽ. ſ; ꝑreſſe diuini
tatiſ ſentitiſ. qđ diuinitatiſ ſola alteri adiumento ñ indiget. ſ; una inſe
g. ſimplex atq; ꝑfecta eẽ. qđ icorpeuſ & inuſibiliſ atq; icorruptibiliſ
dõ eẽ. ad cuiꝫ nutũ hec ipſa mundi elem̃ta uelut factori ſuo famu
lantia uꝑoſitiſ officiũ ſub ſeruare oſpiciũ. & ꝑmeritiſ hominũ di
iudicio. uitateſ mortalibꝫ aut coruptioreſ auiſ ingerunt. Nullã
igit diuinitatiſ eſſentiã talibꝫ oſtat in eſſe quibꝫ officiũ naturali
oſeruantiã ñ ex ꝑꝑo arbitro. ſ; ex errantiſ pender impio. aſpice
curſũ ſoliſ luneq; diſſeuiſ. utriq; ꝑuerſitudinẽſ tempoꝝ
uel in ortũ uel occaſũ repetenduũ. ſup uentu noctiſ ſol die ꝑdit.
quẽ itam̃ nec ſempꝛ illuminat. dñi nubũ obiectu excluditur.
Luna ſui patitẽ detrimẽtũ. & plenitudinẽ luminis ſub oſtentionẽ

creatoris aut p̄dit aut recipit. Varios p̄terea syderū lapsus uidē
considerare licet. accessū quoq; maris recessūq; alternantib; mon-
tibus aut sereno quiescit. aut tempestare turbat. tra imbrib; in-
fusa mollit. cadit aut gelu stringit. aut calore siccit. quā as-
pectū di metuentis tremiscent. ac se impio subditā motu ipso fa-
te. ipm aerem p̄merisior alit sepe corripit. dū grauauit effi-
cit pestilentē. Vneunt fusis ad dñm p̄cis pluuię. p̄plexa rursum
serenitas supplicatione mutat. Aduerte q̄ qualiter cuncta elemē-
ta hęc. aut imposite seruiunt rationi. aut multis hominū uarios
ex grā doctores uertunt. hec s̄ que p̄dō uenientes adoratis. nec
intelligitis quantā creatori otumelia. aduāam n̄ ouersi fuerint
etnā dāpnationē inferis. qui unus. incommutabilis d̄s in se p̄ma-
nens. nūquā desinit ēē. qd̄ ē. cui consensip̄na diuinitas poten-
ter omnia mutat. nec mutat. qd̄ si ita ē. immo q̄a ita ē. falso dñi es-
tutant. errorē in p̄mptu ē. Desine q̄ talia p̄dicare. que nulla ua-
lent ratione p̄bare.

Stupens impator inuerbis puelle ait.
Quantū ex uerbis tuis aduerti fas ē. si n̄rōz philosophoz gym-
nasīs ap̄m̄is annis erudienda p̄sedisses. nullo inferior in doc-
trina paruisses. dōz n̄rōz numina diuinitatis honore uacua
nequaquā astrueres. Bū q̄ nos incepta sacra pagin. te interim
nos op̄ire oportet. q̄a nobiscū itura es ad palatium. regis honoran-
da munerib;. si n̄ris ad quiescenti iussuomb;. Nec dicens accito
elanculenti nuntio. misit lictas regio amulo signatas p̄nfra ia-
centes p̄meras. ad om̄s rethores. gramaticos. quib; indoctrina
fama celebris nom̄ adq̄sierat. ut hui om̄s ad p̄torū alexandri-
nū sine reculatione occurrant. eo studiosi quo illos altis impator
honorib; donandos p̄mittat. int̄ p̄mos palatii suis int̄ esse d̄silis.
tantū si h̄at coniectionē temeraria suis assertionib; supatā red-
diderit. hūc impatori optatū repectauerunt triumphū. quantum
blasphemias quas dñs magni irrogauerat. in suū caput. d̄s
fusas agnoscat. quia rationis ordo exigit. ut p̄mū arte orato-
ria qua se iactant attollit reuincat. postmodū si si dñs ymmola

145
re decertat. ^{neat}penali cruciati intreat. Paruit nuntius regis manda-
tis. expletis impator sacre legis officiis. uirginē iubet cōphendi. ad pa-
latiū duci. quā blando p̄mū sermone cepit affari. Hōm cui ingens
puella aut genit. quos instudis liberalib' magistros habuisti pe-
nit' ignoro. s' speciosa facies & decora te alto sanguine octam prestat.
eloquendi p̄cia in laudē refundere magistroz. si in hoc uno nō ob-
erasset. qd dñs om̄ipotentib' derogando & tumeliosa p̄stis. Respo-
dens puella dixit tyranno. Si queris nom̄ katerina dicere. costi-
quondā regis filia. libalū artū nō ignorabiles doctores. quantum
ad inanē mundi glām habui. Ne quib' qā nichil in qd ēēt adueibi-
le ad beatā uitā dulerunt. tota hic eoz memoria sileseat. Postq̄m
enī in sanctioris doctrine lux emicuit. mox teneb'sam erraticę doc-
trine noctē deserui. audiu enī beatā uocē eugli dñi mei ihu x̄.
eui me sponsā & ancillā federe stabili deuouū. cui munimine in-
spnat' multo ante tempe. ex uoce ipsi' p̄phā clamabat dicens.
p̄dā sapientiā sapientiū. intellectū intelligentiū rep̄habo. au-
dierā illud p̄pheticū. d's autē n̄r in celo om̄ia que cūq; uoluit
fecit. simulacra gentiū argenti & aurū op̄a manūū hominū. os
hūc & nō loq̄nt' & cetera. usq; qui cōfidunt in eis. & alibi. om̄s dñi gentiū
demonia. alioq̄n tu qui manu hominis formatos om̄ipotentes dōs
asseris. q's corpe p̄strato & uultu humili adoras. postq̄m me de cul-
tura ipsorū suades. certū potentie sue exp̄imentū ostendere debet.
By enī sculptura artificis expoliti. aut arte metālica exerta mas-
sa in hominē formant'. aut in ligno & lapide & uelut sensu ingentia
membra in secul' puni. restat ut ora loquant'. oeli uideant. aures audi-
ant. manus palpent. & cetera officii nat̄ale qd p̄simulant pagant. sin-
autē uana plane religio immo insana ē talib' diuine potentie ho-
norē affēbi. q̄ nec cultorib' suis beneficia ulla p̄stare. nec offensi se
uindicare possunt. certe qā nec se ēē sequunt. dñi mat̄ia insensibil'
q̄m cūq; eā similitudinē miseris. nec forme gaudet nitore. nec
uile monstruose rei ymaginē exhorrent. q̄n poti' tanto ē illis
in templo marmoreo sedē habē. quanto in immundis eloaciis p̄mit

Via. e.

¶ & dōs uenabiles quib' nec honoz impensis beniuolentiā, nec otremptis
parit offensione. Ofetheel talū nūmū cultores, quib' inuocata inue
cessitate n̄ assunt. in tribulatione n̄ succurrunt. in piculis n̄ defendunt.

Regi in te nuntii pagatis pungere sinib'. alexandriā reuertit'. ducens
secū quinquaginta uiros. q̄ se moni doctrina egyptioꝝ. artū libali
um. immo moni sapientia mundi extollere ultra om̄s mortales asser
bant. Hos introductos impator. seiscitari cepit de doctrina. & sapientia
eoz. Illi multa econtra referunt. qd̄ int̄ unū sol orientales oratore
facultatis. & sapie arcē teneant. si tu inquit impator nobis habes aperi
re. quā causa enī sis sedib' euocatos huc uenire uoluisti. si magnū
aliqd̄ aut diuinū ē qd̄ p nos ē querat exponi. Ille respondit. Est penes
nos iuuenis qd̄ ē etate puellā. s; uerboꝝ. affluentia. & sensu ut nobis ui
det̄ in comparabilē astuta. que etiā uiros disputando uictos reddit. &
elinguet. s; qd̄ me alit̄ urit immortalū dōꝝ. m̄oꝝ cultuā manem
ēē n̄ solū asserit. s; uana symulacra demonū affirmat. Potam sane
hāc in regna ad sacrificandū impellere. aut penālib' tormentis ex
tinguere. s; plurimis uobis ēē uidet̄. si fieri pot̄. uis eā argumētis
inclusā ofutare. & ad uia rationis inflectē. quib' si obstinati resistit.
ego eā exquiritis tormētis faciā intire. Vos autē si hanc supare pua
lueritis. altis uos munib' donatis ad ypa remittā. aut si id poti' eli
gitis. int̄nis ofiliis meis uos p̄cipuos int̄ ēē ocedam. Ad hec ūba im
patoris unus eoz uehement̄ indignat'. stomachanti uoce respondit.
O magnū impatoris ofiliū. omemoria dignā sententiā. qui ob degenē
unū puellē oflietū. sapientes mundi de remotis partib' uisit inui
tari. cui satis fuisse potuerat unū de clientulis n̄ris aduersū om̄s
occidui orbis philosophos pductū disputare. ne dū tot sapientes unū
causa puellē uexari cōpēllere. s; quantula cūq; ē pducatur in p̄sentia
māim. de qua dicit puella. ut agnoscat se n̄ dū uidisse aut audisse
p̄t hodie sapientē.

Seruabat̄ in te uirgo scā sub custodi
a. sola extra quinquaginta pugnata. cui nuntii sup uenit de ofilio
fa. regis. & de oflietu in crastinū ofstituto. Nichil ex his tam famula
ria. xpi turbabat̄. s; in p̄rita milicie sue agone dño cōm̄dabat

146
dicent. **S**apientia & diuinitas altissimi ihu bone qui tuos milites ne
int' p'stigas mundi formidare debuisse. ne minis aduersantium tan
barent. pia eos consolatione p'munit' et dicent. Bū steteritis ante regē
& p'sides nolite p'cogitare quom' aut qd loquamini. ego enī dabo
uobis os & sapientiā. cui n' potūnt resistere & contradicere omīs aduer
sari urī. adesto famule tuę. & da sermonē rectū & bene sonantē in
os meū. ut hī qui adderogandū nomini tuo ouenerunt. n' p'uale
ant aduersū me. s; uerbi tui uirtute ostentati. hebetatis sensib' aut
penit' obmutescant. aut dñi nomini tuo dent honorē & glām. qui
solus cū patre & scō spū. es glōsus in scā aorē. Hec dū uerba o'pleue
rat. ecce angl's dñi apparuit illi. cui uult' claritate loc' quo uirgo
clausa tenebat' mira coruscatione fulgurabat. ex qua uirgo stuporē
& admiratione pene defecerat. Iui angl's. ne paueas inq't grata dō
puella. s; stant' age q'a tecū ē dñs. p'cui' honore certam' inisti. ipse
affluentis uerbi impetū funder mox tuo. cui n' tantū n' p'ualebit
resistere aduersari. s; nouo stuporis genē dñi. ouertent' ad xp'm.
et hī cū palma martiri' intra uite ianuā recepti. multos ad fidē suo
roborabunt exemplo. tu autē breui tempe cursū certaminis tui uic
toriosa morte consumabis. sic int' choros uirginos suscepta immorta
li sponso p'henit' adhereris. Ego autē sū michael archangl's tes
tāti dī. missus adō hec t' ex anglicare. Hī dictis otinuo disces
sit ab ea. Ad hāc uocē uirgo dī in agonia roborata. expectat quā
mox inuitet' ad labore certaminis. **S**edens itaq; p'tribunali impatore
memoratos oratores ad eē iubet. puella itidē ad p'teritū iubens addu
ci. illa triumphale crucis signū s; imp'ment'. imp'rita uadit ad palatū.
fit ex omī ciuitate o'curfus ad audiendas & trouersias disputanti
um. stant ex aduerso oratores p'opose eloquentie fastu tumētes. stat
& puella fidens in dñō. illi toruo uultu inbecillā etate o'uebant'. ista
corde tacito auxiliū postulabat ad dñō. de celo. Stomachāt' tyrann'
qd die ingrato consumunt silentio. t' puella impatore inq't pugna istā
aut equo iudicio p'ordinasti. o'tra unā puellulā q'nquaginta orato
res opponunt. q's & regis munerib' in p'miū uictorie donandos p'mit

tis. me autē donatiū nullū expectare uides. ego ū hui⁹ qdēcūq; fu-
 erit. certaminis p̄mo diu fraudari n̄ timeo. Erit ipse in p̄mū in
 cui⁹ nomine pugnatūa campū istū aggredior. x̄p̄e dñs qui ē spes
 corona certantiū. Vnū atē quero qd̄ in negare ipse n̄ potes. ut si
 in socis uictoriā contulerit. dñm meū uel tē credulus adorare n̄ differa.
 Indignat⁹ adhee tyrann⁹. n̄ ē inq̄t tuū nobis cōditionē impone. de
 credulitate mea cura te nulla sollicitet. tu age qd̄ agis. nobis in-
 stat uidere an dñs tuus uictoriā t̄ annuerit. hec uirgo dñi adorato-
 res ouerſa. dicit. Post qm̄ p̄mū incitati huc addisputandū duc-
 nistis seniores. h̄c ofluente turbam ad audiendū spectare uide-
 tis. turpe ē p̄fessionis ur̄e nom̄. corona tacendo amitte. si q̄s ē
 in uobis aut antiqua eloquentia p̄dit. aut latina oratione inbu-
 tus. p̄ferat in mediū qd̄ animo concepit. Hic unus qui natu p̄e re-
 thorū pitissim⁹ uidebat⁹ respondit. Te pot̄ audire p̄mū debem⁹. cui cau-
 sa laboriosū iter aggredi opulsi sum⁹. Ego ū inq̄t ceterūa post qm̄
 deposito gentilitatis errore x̄pi sacram̄tis iniciata sūt. robustas. suo
 uerborū plenat dictiones. quib⁹ uos fultot ad instantē pugna uideo
 occurrere. has inq̄m dictiones penit⁹ abiici. philosophicas homeri
 dissertationes. aristotelis circūspectantes sillogismos. esculapii quoq;
 galienī sagacissimas latentū rerū inuentiones. s. phylitionis cū
 platone. ceterorūq; famosa auctorū uolumina reprobam. Equāuis in
 omib⁹ adō inbuta. adeo informata sūt. ut nullū in sedm̄ in his reperi.
 tamē tamē uana sūt om̄ia. auera beatitudine aliena. hec ista penit⁹ ab-
 rogans. uideo me in uos nichil aliud scire. n̄ hūc qui ē uera sci-
 entia. credentiū beatitudo sempiterna. dñm meū ih̄m x̄pm qui
 dixit p̄pham. p̄dam sapientiā sapientiū. intellectū intelligen-
 tiū reprobabo. Hic ē qui in p̄teritis generationib⁹ uia. disciplinā iusti-
 cie p̄ceptis salutarib⁹ p̄monstrauit. p̄que cultores suos ad imma-
 talis uite p̄mua meritaui. qui gen⁹ humanū p̄diabolū apadhi de-
 licis dolens exclusū. his nouissimis tempib⁹ cū ēēt inuisibilis dñs
 de uirgine carnē assūpsit. p̄quā uisibilis apparēt. p̄sentā suam
 nobis exhibuit. ex qua mirabilib⁹ opum signis. natē passibilis ex-

audient

tamē

147/48

pñtis nobis quia dñs & homo ēēt ueris apuit. Hic ē dñs nōst̄ qui est
 philosophia mea. hic uictoria mea. in cui⁹ nomine si qua ingruunt
 cuncta aduersantia supabo. cui facile ē impauis & multis saluos
 facē credentes. Hec dñi uerba uirgo scā dplexerat. unus furiali spū
 mrisū excitat⁹ totā regiā blasphema uoce repleuit dicens. Venies ro
 mani impij alta nobilitas. usq; quo hec stulta xpianoz supsticio inu
 ras dñs nris irrogabit. Nimirū ingratī dñz beneficis uitm. si fruo
 la hui⁹ puelle deliramenta impunita ptercant. & nos sane ab ea spabam⁹
 insignē aliqd audire: postq̄m tantū estimata ē. p qua romane artis
 patet sapientes mundi s̄ assentiri noluit. & etate pñcipiū orationis sue
 fecit de quodā ihu. quē xpianoz famuli dñm suū testantē: qui quon
 dā ad discipulo suo tradit⁹ & morti adiudicat⁹: nec in ipso mortis pñcio s̄ ad
 esse potuit. hunc discipuli sui noctēna fraude sublatū. mēti s̄ p̄ tri
 duanā sepulchram. triumphata morte surrexissē. & ad cumulū signen
 toz suoz mcelū ascendissē testificati s̄. Ad hec ūgo respondit. Ego
 pñcipiū orationis mee iure ab ipso cepi. qui ē rerū omniū pñcipiū.
 fons & origo bonoz. p quē dñs pat hanc implicabile mundi formam
 cū n̄ ēēt dedit. q̄ sane omia & me & te int̄ omia creauit. & ut multa
 pauis meluda. ipē ē ex quo omia. p quē oia. in quo oia uisibilia &
 inuisibilia stant. sui rethor. Si dñs inq̄t ut asseris. aut dī fili erat.
 mori quom potuit. si homo quom mortē supare pualuit. hoc plane
 oia totū mundi rationē legē natē ēē stat. ut immortalis mori pos
 sit. legē mortis uincē que ut mortalis. cū utiq; & hali quom decedat.
 ut dñs aut homo debeat p̄dicari. certū sit altutrum fieri posse. simul
 utrūq; ēē n̄ posse. sui ūgo respondit. Vre ut uideo oerouer. sic hec ē
 subtilitas. ut meo qd credere n̄ uultis. & exceptū p̄e unū ^{quod} integrū est
 subruas. uidelicet utrū dñs sit. homo ēē n̄ possit. tāq̄m omnipotenti dō
 hoc impossibile ēē oster. ut qui potent de nichilo omia & hominē cre
 auit. de nichilo idē dñs substantiā hominis formā induere n̄ pos
 set. p quā inuisibilis uideri. & impassibilis mori potuisset. Tu ū si rei
 ueritatē scire poptas. depone false sapientie supeliū. & assume
 formā discipuli. ut cū ex reb⁹ inenarrabile dī potentia agnoueris. ut

queat

ut qui

tunc credulus n̄ deroget meo hominis quā uoluntari assūpsit in
 firmitatē. Nam cū iure om̄i inestimabiles sint diuine dī. maxime
 in honore sui nominis ap̄bando. p̄uocandis ad fidē hominib. ma
 iestas uera ostendit. ubi uirt. impiosa mortuis uitā refundit. ce
 cū lum̄ restituit. hui. nimirū singlarē ē admiranda ditatis po
 tentia. qui n̄ magis carminib. s. sola diuina potentia mortuorū
 sp̄s reuocat adeo pa. cui potenti uirtute claudis gressus reddit.
 lepsi mundant. Que si ab eo gesta n̄ credis. fieri ab hominib. imo
 mine ei. ut certe multociens facta inosce. qui si d̄s n̄ ēēt. mortu
 is uitā dare n̄ posset. si homo n̄ fuisset. mori ut homo n̄ potuisset.
 Nam idē xp̄c d̄s ē. qui mortē sua diuinitate destruxit. Idem
 quippe dī fili. qui diuinitate mori n̄ potuit. carne mortuus ē.
 quā mortale d̄s immortale suscepit. e idē xp̄c dī fili. carne mortu
 us surrexit. q̄a immortalitātē sue diuinitatis carne mortuus n̄
 ammisit. Ob̄c̄ itaq. n̄ xp̄m. s. in se xp̄c mortē occidit. Non ē ḡ in
 op̄s fidi n̄r̄e aut egena defensio. ut in sui defensione ext̄is t̄m
 inuitat. testimoniis. tu autē si adhuc incredulus dubitas. audi
 immundos demoniorū sp̄s quib. diuinitatis num̄ attribuitis. audi
 inq̄m sub hui. uocabuli inuocatione p̄ritos. xp̄m d̄m. dī filiū n̄
 negare. ac uelut reos cū tota se uiunt questionū n̄ qd̄ placeat
 dicere. s. qd̄ extorqueat fati. Igit. si fidi n̄r̄e credulitatē derogari.
 dū saltē uis credite. aut siultus pudor n̄ ē. negent certe hoīes
 qd̄ demones ofitent. S. dicit in q̄a uaria demonū com̄ta p̄ra
 one. uolubile meritorū sp̄iū sententiā p̄fidi p̄ponā exp̄mento.
 Ego plane n̄ ut xp̄c sp̄iū immundorū testimoniis indigeat hec
 int̄ro. s. q̄a inuita demonū ofessio n̄ leu estimatione perlandū
 est. q̄a n̄ inuitilib. cruciatib. agerent. libe utiq. p̄se facili dicere.
 qm̄ semp. oia se int̄arent. s. te inuol. formā uol. scientie p̄ferent.
 xp̄m d̄m ēē n̄ solū dubitare. s. mortis obp̄bo maiestati ip̄i derogari
 do obscurare. cū tu ip̄e p̄noscas uirorū auctorū uolumina testari.
 ei diuinitatē. crucē qm̄ irridetis p̄ferre. ex quib. in̄im duoz ē
 p̄fero exempla. Plato enī quē doctissimū ac sapientissimū phi

Immortalis

148
beatus. cū de reuelanda xpī maiestate loqueretur. his uerbis signū cur-
cū rotundatū & deūsatū ē. Si uille pīnde p̄diuina ut asseritis carmi-
na. p̄petare scī nominis p̄sonarū cū dignitate nate. hec eadē p̄t ca-
uno uersu crucēq; signauit. qm̄ uos erroneis disputationib; resu-
tatis. p̄dictū poema ita ponens. felix ille d̄s ligno q̄ pendy ab alto.
Vnde disputantib; q̄dē uerbis s; ex p̄ssam utriq; cōfessionē ille fut-
um designat. q̄a manifestandū in homine designat. hec felicē uo-
cat. q̄a diuinā p̄uider in hominis fragilitate uirtutē. & in eīdem
hominis morte uictoriā. Quos tam̄ n̄ idēco sequi ouem. q̄a uelut
p̄sonnū hī uerā sapientiā loq̄ aliquando p̄missū ē. neq; ut gen-
tilitas ex dō p̄sentia meruisse uideret. s; ut xp̄m d̄m ac dī filiū &
uī loquerent̄ auctores. Qui cū pene monib; falsi sint. in hoc pla-
bili errauunt. Ecce t̄ pauca de multis. s; te ad credendū n̄ alliciūt
auditu & insupata rerū miracula. ul̄ inuitā demonū am̄aduerte
cōfessionē. q̄d si nec his dignū cōsentire estimas. ul̄ tuis crede aucto-
rib; p̄a ne in hoc me p̄iudicare habes. q̄d immundorū spūū q̄s uos
p̄dīs colitis. aut urōz testimonis auctoz. utinā p̄p̄tatione fidi
xp̄iane. potam equidē t̄ ex sēptura sacra que spū diuinitatis ē &
data. potam inq̄m t̄ in memorata testimonioz mille p̄ferre signa-
cula. s; ē speciosa uictoria adūsariū telis suis uelut p̄p̄s irretire. &
auctoz suoz testimonis cōfutare. q̄a quoz fide asynaris eoz testi-
monia n̄ recipis. Ecce me xp̄i fide munitā. dū tu loquentē si aure
habent ad audiendū audiant. & si possūt phibeāt. aut certe per
loquere. & ego respondebo. His auditis rethor̄ respondit. Si p̄dicta
miracula ut credi iubet manens in homine d̄s p̄stat. nūq̄d suscipe
& pati crucē debuit. Aut qm̄ ob causā alios erepturus amoret̄ ipse
etiā morte n̄ caruit. Ul̄ certe quom̄ p̄derit. q̄s p̄desse n̄ potuit. cū
in sua libatione. talis sp̄e libationis cōtulisset. ad hec uigo respondit.
In hoc estimatio tua fallit. si meruisti affixione inpassibile d̄m passi-
onē doloris & mortis sustinuisse arbitraris. Non enī nata celestis crucis
sensit iniuriā. s; assūptē in d̄m infirmitas carnis. p̄a in cōphensibilis
& liber ab omī peccato passione d̄s. nec pati potuit. nec teneri. s; q̄ndā

de diabolo passūptū hominē egit triūphū. cū in ligno matiam carnis
 inponens. sine sui iniuria p hominē supauit. q hominē cū di iniuria
 egerat indelictū. Homo g n diuinitas cruci affixus ē. q peccatū p
 lignū. fixus in ligno ē. hēc dō fuit affūndi pēpue ratio ul uolūtat.
 ut peccatū ab homine tractū. p hominē tollerēt. ab illo fides resur
 rectionis inciperet. quē p mū resurgere debuissē ostat. Potens eqdē
 erat dō panglīn quēuis aut p aliquā celestē uirtutē. pstrato diabo
 lo hominē eripe si uoluisset. s omia cū ratione agens dō. sic modū
 statuit uictorie. ut q hominē subiugarat. p hominē ipē unecēt. hēc
 & alia multa dū faciātissima uigo differeret. stupens rethor & cuncti
 oratores. qd tradicēnt nesciebant. s. ēbati atqz ofusi. manifesta di
 uirtute unucē se otuentes obmutuerūt. Quibz indignatū impator cū
 furorē nimio sic ait. Qd uos ignaui & degeneres hebetatis sensibz sic ob
 mute scitis. Sic emē uos debilitatis uiribz uirū feminea pdomauit. dū
 satis sup que ēē potat ad ignominia omiū philosophoz. si qnquagene
 aut eo ampli femine ūbrī unū euertisset. hūc autē opudē qnqginta
 robustissimos oratores ab extremis mundi partibz eductos. una puella
 turbine ūboz suoz eo usqz attonitos redidit. ut hū ut qd oīa muti
 ant pī sus n habēt. hūc unus quē s magistrū & duce pēē ceti facebant.
 tyranno ita respondit. Hoc unde t impator dicā. unde orientaliū tur
 ba oratoz testis nobis ē ostantissima. qd usqz mīssenti auditōio nul
 lus se nobis ante hāc mūbrī mundi sapia offerre pūpsit. Si aut iac
 tantī offerre ūba pūpsit. oīanuo uict & ofusus recessit. De puella ū
 ista longe alia ratio ē. in qua ut uera t loquar. n animal homo loqz
 s diuin quida sps. qui sane aut mortale sonans nos instupore & adm
 rationē addo dūtit. ut ad iniuriā ipi xpi de q loqz aliqd dicē. aut pe
 nit nesciam. aut omīno formidē. Nam ut xpi nom & diuinitatis ei
 potentia. simulqz sūnt crucis ipi mystūm pdicando ab ea auduim. o
 fusa s uiscera. corda mīa tremuerūt. omīs corpīs sensus stupendo affu
 gerūt. Qnd te diucl fallere impator nolum. s ostantē fatem. qā n aliā
 sectā pbabiliōibz expūntis uentilata. de diis qd huc usqz eolumi nob
 ostenderis. certe omīs dūtim ad xpm. qā ipm uerū dīm & di filiū oītem.

fit

nude

hanc

149
pque tanta mortalib' beneficia pstant. que pugnare ista audiunt. Au-
diens hec tyranni pcepit furis agitat. accenso in medio ciuitatis ue-
hementissimo igne. iussit omnes ligatis manib' et pedib' penalib' incendiis
cruciari. Qui dum traherent ad ignem. unus eorum cetos hortabatur dicens. Oso
enim et comilitones mei quod agimus. propter quam nostris deus longos miserat errores.
adhuc sua gratiam uocare dignatus est. ut uel in fine fidei sacre privilegio
et sui nominis cognitione non fraudaremur. cur non propter ante uite exitum ipsi
signaculo et sacro fontis uero inuouari. Cum hec dicerent. rogabant unanimum
et preciosa uirginem christi. ut lauacrum salutaris perfunderent. quibus electa dixit.
Ne paucatis ofuscissimi milites christi. et stantes estote. de baptismo ne
soliciti sitis. erit uobis salubre baptismum sanguinis uestri perfusio. uirginis
iste cruciatoris flammam spiritus sancti ignem in uobis inferet. his dictis. assunt
ministri. et ex iussu impatoris ligatis manib' et pedib' sanctos dei martires me-
dici flammis ingerunt. et sic inter estuantis flammam incendii dominum confiten-
tes felici martirio coronati migraverunt ad dominum. tridecimo die in-
sis nouemb' In quibus illud comparuit insigne miraculum. ut induimenta
eorum aut capilli capitis eorum nullam ab igne lesionem sustinerent. uultus autem
eorum rosei coloris decore emicabant. ut dormientes potius quam extinctos
putares. unde multi dum ad dominum crediderunt. horum corpora christi noctu
rapientes sepelierunt. **H**is ita gestis tyranni uidens sanctam immuta-
bilitatem fidei tenere constantiam. nec minus aut terribiliter turbari. ante quadam
temptat. animum illi emollire. ut ad prophana sacrificia ut promissis in-
fracta ualeat inclinare. Dixit itaque illi. Curgo genosa. o digna impi-
ali purpurea facies. ut adducit iuuenilis prudentia tua. quanto erga
te dolore sollicitus. quod immortalium deorum nostrorum culturam non solum asynari. sed
et spiritum immundorum mentis maleficia esse testificaris. quibus cultores su-
os fallendo decipiant. subtilibus insidiis deceptos infernalibus penis
obnoxios faciant. Unde te ab hac temeraria laceratione resipisci uenit.
ne ipsi tanto magis iniuriam et illatam uisceris merentur. quanto ipsi ad-
huc tui patientes meritos et non inferunt cruciatum. Consule ergo iuuentu-
ti tue. et sacra dei nostri. et eris sedam propter reginam impalatio meo. ad nutum
tuum cuncta regni negotia spectabunt. ut quod dignos honore iudica-

uigine

uis.

confortio

sepulchre

quod rei
negociis
autem

huius regis donentur honoribus. quod autem in honore matris iusseris. illis suffi-
ciat intra domorum suarum latibula matris in gloriam. intra regnum meum adhi-
beas quod uelis. excludas quod uelis. in aula ministerium recipiant quos reci-
pis. abiciant quod deieceris. in hoc uino ate distabit. regina. quod regio thoro-
rum meta legali tantum non fraudabit. cetum tu imperialibus consiliis. tu prin-
cipalibus edictis princeps moderatrix eris. Et hoc solum uacat facio rego et
sepulchre imaginis statuam in medio ciuitatis erigi. acunctis ciuib' salu-
tanda. ab omnibus uenanda. reus mee maiestati fuerit. qui in salutata preter-
erit. Nulli quolibet noxio uenia negabit. qui se hanc ad statuam pmoce roga-
turus inclinauit. Postremo inquit te alii beare ualeant non intra deas tem-
plum et de insignio marmore erigam. Nec uero inrisu paulo excitata. ty-
ranno ait. O me felice tanto honoris privilegio cui erigatur statua ab omnibus
salutanda. ab omnibus uenanda. o me felice. ut uel hoc unum merear ut fiam
aurea. sed nec ex toto infelix ero. si uel argentea esse contingat. erit in te tripe-
ritas et cunctio de estimatione pondus et penitus. quod sine id fortuna prestat. sim-
ilita necesse est quod uel in mobili metallo aut certe expolita de marmore
dum salutationem admentibus uenationem aduiantibus ut pmitas inueniam.
uerum cetera linamenta statue mee quolibet cumque metalli genere informam
ouemant. hoc unum ate impator scire oportet que erit illa insignis ma-
teria alens. uiuificans. atque discernens. ex qua oculi ad uidentium. aure
ad audiendum. os lingua ad loquendum. cetera que informant que sen-
su ingentia salutationes hominum audiant. uideant et intelligant.
Nam si hec ista defecerint. quod restat in feminei uultus decore dari. an si
mie turpe ymaginem aptari. Sed dicis in. Non erit ignobilis memoria.
cum pretereuntel formam huiusmodi intuebuntur et dicent. hec est illa egregia
uirgo katherina que dominum suum relinquens. hoc tam felici omercio uitam
suam memori euo seruauit. O me te felice cum me manibus fabulis uul-
gi honorabit insania. uerum tam sic sit hec intum manis recordatio. qui
tulis in honore. de regio metu prestat. me in uulgo uenationem exhibe-
at. si aures celi haurit quicquid istud uerbunt. milui et coeui in uiderit auolan-
tes. sed et imne et usurpabit. immunda digesti cadaueris pluuie faciem
meam inuocabit. quod intum plurimum facturi sunt. qui diuinum cause misse

Crucio

ueniari nescientes. huc simul egesturi ueniunt: aut qd canes diuine
auris ego cōmemorē. o deū. om̄ expentendū apostasie meritū pui
legiū. quo xp̄m relinquere demonū cultib' me iubet impator in
herere. Qd tu adhee impator. An indieb' meis hec insignis statua eri
geti. Erit scilicet ex hac in uita iocundior. etas pluxior. aura salubior.
censū opulentior. Si autē in morte resolutio corpe hoc deū forme in
instaurat. quero an in p̄stare hoc ualeat ut caro mea n̄ uideat corrup
tionē. Liba auerim' seruet' ad resurrectionē. q̄ in fca anime phane
quā pmutat statua p̄stabit' beatitudinis corona. An in secreta celi
quadā regione seruabit'. cū scilicet incorruptibilia p̄miorū munia pcepta.
desine q̄ impator desine talia iā p̄suadere. que sit scelus cogitare. stul
tū ualde ē te in hoc elaborare in q̄ laboris nullū potis emolumentū ac
quirere. H̄pc me ē sponsā adoptauit. ego me xp̄o sponsā indissolu
bili federe coaptauī. ille glā mea. ille geniositas mea. ille amor m̄s.
ille dulcedo & dilectio mea. huius semel dicatā n̄ rerū blandimenta me
exq̄sita cōm̄ta ab ei' cōfessione unquā potuit exirere. Tē maxenti
ait. Consultare q̄de uiuentuti tue si adq̄uissēs uirgo decreuim'. s;
q̄a n̄ solū obstinata m̄te oblatos honores s; salutē & uitā te paruipen
dere uideo. ecce ego astrictus iudicii inibo cōsiliū. ut tu sane aut dū
m̄s sacrifices. aut crudeli morte intēas. Lū puella scā respondit. Cū
ip̄e rex celoz d̄s & dñs meus ih̄c xp̄c p̄me ad diabolo tēptari. auideris
cōphendi. ab iniquo iudice morti adiudicari. n̄ rennunt. dignū ē ut q̄
ego p̄ei nomine n̄ solū penas. s; etiā si sic necesse ē etiā mortē sustineā.
Ip̄e q̄ se p̄me dō pat' sacrificiū dedit. gaudiū m̄ ē. ut & ego illi me hostiā
gratā offerre merear. Tu nē glāris qd in me & in seruū dī potestatem
habeas. ueniet temp' & p̄pe ē cū diabolus suā in te potestātē exerceat. &
penas quas seruus xp̄i ad temp' ingeris. tu in eternis cruciatib' recipies.
Ego autē tanto gratorē me ēē cōfido. quanto p̄ei nomine momentanea
tormentoz genia sustineā. Tu nē iniquo iudicio me sola queris p̄dere.
fateor sane. q̄a sola ad xp̄m n̄ p̄po. Hāc de hoc palatio tuo innumerosa
turba iā xp̄o annūtiata ē. **S**ic tyrannū ira & furor inebat' bea
tā uirginē iussit ammissis cōphendi. & expoliata scorpionib' cethi.

de hinc in obscuro carceris ergastulo claudi. **V**oi cū dūceret. **S**tant
tyranno ait. Ego plane in ei nomine libens flagellis. cedi. ego teneb
si carceris horreū amplecti gaudeo. qui corp suū p me dedit. ad flagel
la. q mundū pugillo otinens carceris angustia claustra n̄ refūgit. tūm
tenebras ingerit. certū sit t̄ q̄a p̄has lux p̄petua in pat. t̄ autē tenebre
et̄nales succedent. tē uisā tyrannica munis̄ expletes ferreis ungi
corp̄ tenūm lacābant. uerbando alii deficiebant. alii succedebant.
Manet int̄m ūgo laudans inūberib. dō grās agens. sc̄s̄citāt tyranni
an ūberib. inhaeta regis̄ mandatis obediāt ut relaxet̄ a pena. ūgo
ferente robustior. impante sublimior. sc̄s̄citanti d̄stant̄ respondit.
O canis impudentissime fac que eūq; negissima mens tua ex cogitare
potest. ego p̄penas illi me reddē habeo. qui me p̄penas redimē dignat̄
est. talib. cruciatib. quandoq; uidebis me cū sc̄s̄ in glā. tu ū et̄ns̄ cru
ciatib. dedit. dolebis tanta talia in me. yunctis famulis xpi p̄ualus
se. **C**laudit̄ ex uisū ūgo regia. in carcerē tenebroso fame. y fici b̄s̄ semis
dieb. crucianda. sub p̄finito edicto ne celi lūm uideat. ne aliud qm
tenebras horrentes inspiciat. s; ne in b̄s̄ xpi famula suā deserunt. as
sunt angli decelo d̄fortantes eā. y inestimabili fulgore locū penit̄
radiantes. adō ut custodes q̄ foris excubias obseruabant. p̄timore in
stupore mentis d̄uertent̄. Nullus tam̄ horz tyranno nuntiare qd̄ ui
deat̄ p̄sūpsit. p̄feritate sua. **A**ecidit autē ut maxenti p̄can
lis instantib. extrema regionis d̄finia adiret. P̄notuit int̄ea regine
crudelissima uiri sententia de beata katerina. qualis innocentē
uirginē p̄sapientes seli tractasset. quom̄ illi puellarib. ūb̄s̄ eunctis
ad fidē xpi d̄si. glōsa passione de mundo migrassent. De quo facto
uir ei indignat̄. qd̄ ūgo d̄ns̄ libamina offerre noluisse. d̄ns̄ celam
scorpionib. sub arca custodia carceris uisisset recludi. ubi p̄duodenos
dies iuxta crudelis sententiā puella innocens nullo alimento frue
ret̄. Audiens etiā regina feralis regis̄ edictū. licet gentili errore
tenet̄. tam̄ animum ingemita bonitate tenē et̄atis s̄c̄et̄ miseratur
m̄p̄m. fit anxia uidere faciē ūginis. colloq. s; ne id p̄sentet̄ uiro
uehem̄ter formidabat. talia meditando regiam domū solitaria de

ambulabat. sic optata euentu obuia princeps malicie quida nomine por-
phiri. uir strenuus. 7 quantum ad tempale scli dignitate osilio prudens. 7
fide pmp² animi secretu ultra claustra silentii ostantissime seruans.
Hunc ad se euocans impat² augusta. apit ei uoluntate sua. simulq² pos-
tulat ut amotis aut placatis custodib² carcis² uisu 7 colloq²o uginis po-
taret. Na ut t² inqt porphiri que me sollicitant aya. multa hac inno-
te pusu passa su. quoz ambigua reuelatio me adu suspensa reddit.
ut quocunq² se hoz excus siue in adu sum siue in psum uertat. eoz sane
euentu mature supuenturu certissime agnosca. Videba sane hanc de
qua loqmur puella intra septa domicilii sedente. inestimabili clarita-
te circumsulta. uiros dealbatos circumsedentes quoz uult² inspicere p²ela-
ritate haud potam. Illa aut² me intuitu pspicis iubet attendere. 7 de
manu uni² hoz qui assisteabant corona aurea accipiens capiti meo in-
ponebat dicens in hec uba. Ecce t² impat² corona celo mittit ad no meo
ihu xpo. Qua excursion² suspensa. nec somnu cape. nec hore uni² momto
geseere possu. ita cor tremulu me ad uidenda uginem exagitat. Per te g.
in uiam ad puella eundi 7 uidendi facultate dari p²cor op²porphiri. Cui
porphiri respondit. Tuu e d²na augusta impare qd uis. in p²ice que ui-
beas animo ostar. Vnde e me ad hoc ipm pmp²u inuenies famy-
li. licet impat² na scia pcerto me n posse uitare si resieris.
Na de puella de q loqueris crudeli ab impatore adu ostar. q
7 ego m² fui qndo ab extremis finib² sapientes duocatos discip-
tate adu puella instruit. pmissis munib² si uicta reddent in-
citauit. Illi aut² aduers² eam stare t² hora una nualuer². sed
ilico d²si. dm hunc qm puella p²dicabat publice fatebant.
Vnde indignat² impat² om² ignib² t²hi impauit. inq² illud
mirabile stigisse uidi 7 ego qd in his omib² nec in capillis aut
inuestimtis. ulla ignis lesio coparuit. Qua exre fateor o re-
gina ex illo die sic uerba illi quib² ipsa dos m²os exp²bit.
sic inq² cor meum titillando sollicitant. ut qeqd d²is exhibe-
m. totu si uolu reput² 7 inane. Vnde n lex mea xanoy sec-
tam penit² absobur². facile q² potat me ad cultu x² impelle.

Si tu qm oportune ut puto dñiū meū pueniendo amones. qd restat
n̄ ut custodes carēis mercede ad dñiū nr̄m inflectam. ut ip̄i cēla
re hoc ip̄m studeant. Hec mora porphiri ad dñiū custodes emolluit.
Igit̄ p̄ma uigilia noctis regina 7 porphiri pcedunt ad carēem. 7 int̄
euntes uiderunt carēem inestimabili claritate undiq; chouscare.
cui ex fulgore p̄riti coeruer̄ in t̄ram. innox inestimabilis odor suau
tatis narib; eoz infusus. ad spem meliorē d̄fectauit. Surgite inq; ūgo
egregia 7 ne pauca t̄s. q̄a 7 uos xp̄e uocat ad palmā. Surgentes autem
d̄tēplati s̄ puella sedentē. anglos dī plagas 7 carnis scissuras aromati
co unguine circūfouentes. quib; caro 7 cutis sup̄ficies in admirabile
decorē uertebant. Vident autē seniores circūsedentes. quoz uultus
inmedicabili lucis candore emicabāt. hoz ab uno qui astabat xp̄i ūgo
coronā accepit uelut aureo colore rutilantē. 7 regine capiti imposuit.
duxitq; circūsedentib; seniorib;. Hec ē illa dñi mei de qua postulauim
regina. qm mulierē 7 coronē nr̄e ad dō d̄fectem in poposera. S; hunc
qui assistit mulierē in nr̄e sociis nūmum assēbi uolum. Ad hec illi inq;
unt. Op̄iosa xp̄i margarita sup̄ hīs p̄ces tuas ille suscepit. p̄cul amo
re flagella 7 carēis horrore n̄ timuisti. s; et̄no federe ab ip̄o collatū ē
ēē stat. ut p̄ quib; eūq; ip̄i maiestātē int̄pellat̄is. impetratū reportab̄s.
hos int̄im qui uisitacionis gr̄a t̄ assistant. scito int̄ p̄micias laborz
tuoz iam assēptos. q̄s triumphali passionē ante te cēlica regna excipi
ent coronatos mox mulierē agone pacto. te ille immortalis sponsus
int̄ra uite et̄ne ianuā suscipiet. ubi t̄ modulis dulci sonoris cēlica ce
gana resonabunt. ubi clarissima uirginū turba int̄ lilia rosas floei
b̄ ūnāntia secunt̄ agnū quo eūq; ierit. His dictis. beata uirgo regnā
d̄solari cepit dicens. Jam regina fieri animo esto. q̄a post t̄dū itina
es addñm. Ne ḡ montanea penaz genā formides. q̄a n̄ s̄ odigne
passiones hui; temp̄is ad int̄minabile glām. que talib; p̄xp̄o penis
emereat̄. Ne ḡ uerearis regis tēpalis aut mortalis sponsi q̄ in sua
hodie sup̄bit potentia. 7 cial putredo 7 ūm̄is futurus ē. Ne uerearis
inq̄m ei d̄fectū asynari. p̄regē et̄no. 7 immortalī dñō ihu xp̄o. q̄ p̄ca
ductis honorib; donat p̄mia et̄na. p̄transit̄is largit̄ sine fine mansu

Ad hec uerba beate uirgini porphiri q̄a p̄me cohortis p̄fecturā age
bat. magnis rerū possionib⁹ pollebat. cepit rogando insistē. que nā
sūt p̄mia que suis xp̄e militib⁹ p̄dampnis tēpalib⁹ respoensabit. Qui
uirgo. Audi inq̄t porphiri. amādiūte. q̄a hominē mortale q̄nlibet
sit potens q̄lib⁹ diues. quālib⁹ incolumis. nulla unquā tanta ui
gilantia tanta cōsūspectio eū p̄munire ualeat. ut quacūq; sit editio
ne astutu suo haurit quā q̄m immutet. Intuere diligenti quā bre
uis ē uita hominis. ip̄e rerū diuicie q̄nlib⁹ longo tempe mag
no labore quesite. quā celeri lapsu deficiunt. Qd̄ enī forenses que
rimone aliud clamant. n̄ rerū patmonia sublatā. Amādiūte an
ip̄e urbes eidē dignitatis statū retinent. q̄ p̄t tempe fundate oſti
tant. Qd̄ si ita ē. immo q̄a ita ē. nē inadiūsu m̄tis defige intuitū.
quia interrogando seiscitaris que s̄. q̄nta illa p̄mia. que suis xp̄e
p̄transitōis rependit sic accipe. Porro si hec que sub celo s̄ tā flu
xa atq; fugitiua aliq̄ m̄ forent expetenda. cur n̄ multo magis que
sup̄ celo s̄. **f**irmitate stabilia n̄tes humanas n̄ oblectant. p̄ser
tim cū illa nec aduotū possunt retinē. ista semel accepta ultia n̄ pos
sunt amitti. mundus iste ueluti carcer ē tenebros⁹. in quo nullus na
scit ut n̄ moriat. illa sup̄na p̄ata p̄qua sit mundi otēpt⁹ ē uelut
ciuitas sole nūquā indigens. ubi nulla turbat adiūfita. nulla ne
cessitas angustat. molestia nulla inq̄etat. s̄ phennis leticia iocun
ditas et̄na. felicitas regnat sempit̄na. Si queris qd̄ ibi sit ubi tanta
et̄alis beatitudo cōsistit. alit̄ dici n̄ pot. ubi q̄c qd̄ bonū ē. ibi ē. q̄c qd̄
malū ē. nusquā ē. Qd̄ si ita ē inq̄s bonū illud ē. dico qd̄ ocl̄s n̄ uidit
n̄. a. a. n̄. in c. h. a. q̄. p̄. d. d. se. Ad hanc felicitatē qd̄a diuicis oſti
patus anhelabat dicent. vsq; quo me d̄s in hoc mundi squalenti
pulue retinet. usq; adō sicientē adde sp̄m intra carnis ergastulū
rep̄mit. vsq; quo plongat̄ incolat̄ meus. Nec ē illa desiderabilis
p̄ata. ubi n̄ ē luctus neq; clamor neq; dolor. s̄ absterget d̄s omnē
lacrimā ab ocl̄is scōz. de qua dicit unus ex sc̄is. facia boe dū manifest
abit̄ gl̄a tua. Parua quidē s̄ que dico. ab ea que usu rerū uita
te expieris. si fidelis usq; infini p̄seuaueris. Nam leti de cuius sup̄

noꝝ pꝛeſenti uisione ⁊ beate uirginis dſolatione: regina ſimul a-
poꝛphuri pꝛeſunt de carce: parati ad omnia que uero infans pote-
rit inferre: pꝛoꝛpꝛi nomine ſuſtinenda. **E**t queſtio amantibus.
quo in loco poꝛphuri cū regina pꝛoꝛtaſſet. Quibꝫ iꝑe ait. Quo ego pꝛoꝛtaſſe. uos ne queſieritis: enī ſummū uobis ⁊ utile bonū erit. ſi
dſiliis meis acqꝛeſcitis. qđ dſtigit in nꝛerrenſ ſ; diuinſ excubiis in
uigilaſſe: quibꝫ in uia uite reuelata ē: ⁊ uere dſtatis dſgnatio reſerua-
ta. Quo circa ſimeſ eſtis. ⁊ gaudere mecuꝫ optatiſ. ydola uana que huc
uſqꝫ columiꝫ relinqꝛe: ⁊ unū dñm qđ omnia ⁊ nos intꝫ omnia creauit. ſi lūqꝫ
ei ih̄m xp̄m credentes adorate: qđ iꝑe ē dſ ⁊ dñatꝫ omniū ſeclꝫ. mecuꝫ
potestate dſtat uniuſaliſ machina mundi. qđ credentes eꝛna beati-
tudine remunat. increduloſ autē ſupplicio dāpnat eꝛno. Hic erro-
reſ mꝛoſ diu ferentꝫ pꝛbeatā katherinā nobis uere pꝛmū innotuit.
quā maxentiſ impator meate uelano clauſā tenet iudicio. Erant
autē ducenti ⁊ eo amplī militeſ quibꝫ apoꝛphuriſ talia referebantꝫ
qui mox ydola uana reſpuentes ad xp̄m dñm ſūt.

Seruabatꝫ mꝛta xp̄i ūgo meate iuxta edictū impatoris. ⁊ qđ biſ ſen-
diebꝫ ſine aliꝫto eā ēē tyranniſ uſſerat: qm danielē pꝛophiam in lacu
leonū pauit. iꝑe innocentē puellā pꝛoſ dieſ miſſa de celo candida
colūba fouere nꝫ deſtitit. Expletis qđ diebꝫ apparuit ei dñſ cū multitu-
dine angloꝝ: quē ſequebatꝫ innumera turba uirginū. Cui dñſ. agno-
ſce inqꝫ filia. agnoſce auctoreꝫ tuū. pꝛeui nomine laborioſi eꝛtaminſ
cui ſū cepiſti. dſtans eſto ne paucaſ. ⁊ ego tecū ſū nec deſero. Eſt enī
nꝫ parua turba hominū pꝛe nomini meo creditura. hec dicens mee-
lo ſe recepit. Quē ūgo longo eunte intꝫtu ſequebatꝫ. At ū impator
expletis cauſiſ pꝫ quibꝫ ierat: alexandrimoꝝ redit ad urbē. poſtā die ſe-
dente eo in ſolio ſuo. ſit ouentꝫ magiſtratuū. ⁊ tꝫbuncie dignitatē.
tꝫ rex eꝛcūſtantibꝫ pꝛeſentē inqꝫ nobiſ tꝫm̄aria illa puella: ut ſciamꝫ
ſi uſ fame urgente ad cultuꝫ dꝫoꝝ potit incuruari. Educta itaqꝫ
de carce ūgo ſpecioſa. tꝫbunali regio pꝛeſentanda. Quē cū mei ſtaret
pꝛeſentia. uultūqꝫ illiꝫ quē tanto dierū ſpacio attenuatū ieiunio eſt
marat. multoqꝫ formoſiore ⁊ ſplendidiore ēē uideret. arbitrabatur

clandestino officio ei subministrata alimenta. Unde furor omni
 carcerarios iubet exercuari. n̄ fateantur aquo p̄que ūgo cibis inearce
 fuisse sustentata. At xpi ūgo ne custodes sui causa innocentē cruci
 arent. cogit ap̄re qđ tā hominib⁹ ēē malebat. Aut itaq; tyranno. Tu
 impator h̄c locū int̄ homines tenē debueras. ut noxios corrigeres. n̄ ut
 innocentēs cruciaret. uerūtā tē locū iudicis indigne tenere manifestū
 ē. qđ homines ab hac siqua ē culpa. innocios p̄re infando iubet iu
 dicio. Ego plane cibū ab homine corpore nullū accepi. s; q̄ suos milite
 infame t̄bulatione deserere nescit. ipe me ancillā suā panglīm suū
 celestis ē alim̄to nutrire dignat⁹ ē. ipe d̄s meus. ipe amator m̄s. ipe
 pater spon⁹ unice m̄s. **A**d hec tyrannus dolos inspectore uer
 sam. ne acirestantib⁹ tāquā iniquis implacabilis accusaret. aut pu
 elle. Tedet me puella regio sanguine oeta magis deprauata d̄silis
 ab ingenuis p̄gentib⁹ adō de genari. ut immortalū d̄oz n̄oz cul
 turā. n̄ solū abhoret. s; etiā inuictis uerbis derogando immundoz
 sp̄um fantasia ad illusionē denotet. Unde lib⁹ te seruare quā p̄de
 multo maluisse. ap̄i nobis qđ t̄ infra datas inducias d̄silū decreui
 ti. Necesse ē enī p̄senti debitatione qđ uis unū eduob⁹ elige. aut diū
 sacrificare ut ut uiuas. aut exq̄sitis tormētis corp⁹ tēuū dilaēari
 ut peas. Iui katherina respondit. Si uere sane opto sūt inuicē ē
 sit. mori aut̄ p̄eo n̄ timeo s; poti⁹ diligo. q̄a moriendo p̄eo int̄minabi
 lis uite emolūm̄tū lucrari me d̄sido. Nam si tu tormētis corp⁹ meū di
 laēari facias. habeo sane d̄m d̄m meū ihs xpm qđ ex hoc mortali
 corpe. corp⁹ in̄ immortale restituet. licet incorp⁹ meum qđ inuitabi
 lis legē natē in morte resoluū expectat. licet in quā meū seuiendi
 ad temp⁹ habeas potestātē. in animā meā nulla ē data ē potestas. n̄
 hoc tuū ēē mentiaris qđ corpeo p̄te destructo habitaculo. ip̄a libo
 uolatu ad auctore suū gaudentē redeat. Tu ḡ tyranne que cūq; pena
 hū tormētoz machinam̄ta potes excogitare ne differas. q̄a uocat me
 d̄m m̄s ihs xpc. cui n̄ thaurus mugientes n̄ oues innocuas. s; carnē
 & sanguinē meū in sacrificiū offerre d̄sido. q̄a ipe semetip̄m p̄me
 optulit dō pat̄ in holocaustū. Verūtā dico ē q̄a in p̄mo sup̄ue

met t̄ dies ultionis. q̄ xpc̄ suscitabit t̄ adūsariū de fide quā impug-
nare n̄ cessat. q̄ ab hostili corpore caput infandū gladio recidet ul-
tore. de sceleratissimo sanguine tuo dñi tui idē manes inferna-
les execranda fument libamina. Potēs tam̄ tante anī adūsionis
iudiciū euadē. si osilio meo accēscens ydola uana relinqueres. &
fidi xp̄iane culturā deuot⁹ arripes. **A**d hec tyrani⁹ ut leo ui-
lent⁹ dentib⁹ frendens. inuocē hui⁹ erupit. Qd̄ ignaui talia sustine-
m⁹. Vsq; adō dōs nr̄os tā contemptibilē ab ista malefica incantate
derogari paciem⁹. qn̄ totū corp⁹ membratū discerpi faciam⁹. ne ce-
tū xp̄iani adūsus dōs simili insultatione barbarizare p̄sumant.
Ergo agite om̄s quib⁹cūq; dōz inuiriā causa ē. app̄hendite ougā
istam. dñs supplicis ex cruciatā morte crudelissima facite int̄-
re. tē dñm suū de cui⁹ se iacetat p̄sidio. si fas ē puocet s̄ in auxilium.
factū ē autē cū traherēt ad suppliciu. quidā miserantes ūginee
forme decoerē indigna morte pure. suadebant uirginē ut impato-
ri poti⁹ obedire deberet. quā resistendo florentē amitteret iuuentu-
tē. Quinque oforma ūginei decoerit. osolaris spēs candoris. quē nā tan-
ta m̄tis obstinatio ista ē. ut genosi sanguinis puella. cui diuicie ho-
nores gratis offerunt. uoluntariū mortis opendū ebgat. oūgo di-
gna impio. osule florentissime iuuentuti tue. ne negligas pulc-
tudinis tue ūnantē spēm. immatura morte pure. Quib⁹ ūgo res-
pondit. Deponite ouiri planet⁹ hui⁹ inania lauita. nec de pulētū-
dinis mee dispendio querelosas dispdite uoces. q̄a caro mea quē
uobis florere uidet. uelut fenū ē. glā ei⁹ tamq̄ flos fenū. q̄a mox
abeunte spū mareescit. osūpta uermib⁹ redituua impulūem. unde
p̄mordialis ēētie sūpsit origiē. De meo igit̄ int̄itu nolite flere
neq; solliciti ēē. q̄a in talis cruciat⁹ n̄ ē int̄itus ad osūmationē. s̄ tran-
sit⁹ ad uitā. n̄ int̄itus ad erūpnā. s̄ transit⁹ ad glām. Sup uos tales poti⁹
expendite gemit⁹. q̄a uobis n̄ transit⁹ manet ad spēm redēptionis. s̄
int̄itus ad erūpnā et̄ne p̄ditionis. His ūbis beate uirginis quidā
eoz opuncti subtraxerūt se ab ydolorū culta. & impatens om̄umone.
n̄ tam id palā ēē uolebant. p̄t metū impatens. s̄ qualis de ūginis

154.
passione fieret exitus. attenti s'udabant.

Supremens aut uir quidā nomine eursathes urbis pfectus. ipse
uir belial furente regē ad nouā accendit insaniā. cōmīta cōmen
tis accumulāt. Omagne inq̃ impator nū pudet te tanto tempe
uni femine obluetatione teneri. Audi g̃ impator. Non uidet adhuc
katherinatale genus cōmīti q̃ extireat. ut aq̃iescat ad immolandū
dīs magnis mīis. Aube g̃ ut infra tridūū facte sint quatuor rote. sic
ego dictaūo. extremi rotarū oebes. intimi circuli clausi p̃minent
bus. acutis p̃figant. Radiū articulares quib' alit̃m sec' rotarū oebes
uncti regunt. ferris p̃acutis denso ordine. mordaci acumine in
buant. Hae iuxta ritū katherina exposita uolubile impetū seden
intueat. ut sic uoluentis machine stygoe terrore inuenciat. uincit
uet' ad sacra dōz cultam. uinciat. Sin aut' mox rotali ipacta ma
chinamto hinc inde ferris. clausi mordacib' discepi. ad t̃roē xpi
angz. inaudito peat exemplo. Hec moxa. iubet fieri tyrannū qd̃ suad
infandissim' doli architect. fiunt rote studiosi. ad p̃miciē gentiliū
maturū apparant. Iā dies t̃cia illuxerat. iubet tyrannū accelerari
rotarū penale cōmīti. ūguē siultūū restitit alligari. implicari
mediā. ut impulsu rotali ferre p̃acutē corp' tenum dilaēarent. ut ce
t̃ xp̃iam crudeli mortis exemplo extirerent. karent ministri seu en
tes beue mandatis. rote in medio p̃tēū exposite. t̃roem circūstan
tib' inuenciebāt. At ūgo nullo penaz. apparatu t̃rebat. Mens nāq; ac
sp̃s in xp̃o fundata nec blandimtis mulci potat. nec minis absterren.
Rotarū penalis machina hac arte exposita erat. ut duo uno ordi
ne uoluerent. due aut' otario impetu agent. ut ille deuolū laēan
do otiaheret. iste repugnantel surū deuorando impingent. Mas int̃
medias xp̃i famula exposita. int̃ ferras. carneas ferreas ut exmo
tu rotarū m̃brati disceperet misero mortis genē. Virgo int̃ea erec
tis in celū oculis. tacite orationis ūba ad d̃m fundebat. Ṽs om̃ipotens.
qui te impiculis. necessitate inuocantib'. pia opitulatione subue
nire n̄ desinis. exaudi me in hac necessitate ad te clamantē. p̃sta
ut penalis hec fabrica celestis ietu fulminis art̃ta dissoluat. ut

manifestā potentie tue uirtutē: q̄ currestant intuenes glificēt
nom̄ tuū sc̄m̄: qd̄ ē benedictū in sc̄lā. Tu sc̄s dñe: q̄a n̄ timore pas
sionis hec obsecro que sicienti corde quous mortis genē adire ue
nire: te uidere desidero: sicut hūi q̄pme inter credituri s̄ cereo
res de tuo adiutorio: ostantiores in oessione tui nominis pseuent
hec dū uerba ugo finierat: ecce angl̄s dñi de celo descendens mo
lem illā uehementi t̄bimis ietu impactā tanto impetu deussit: ut rup
tis opagib⁹ partes auulse sup̄ infusū p̄sin tanta ui exccutent: ut
quatuor milia de ip̄a turba gentiliū uno turbinē necarent: illa
nimurū n̄ degenata ultione: quā de chaldens babilonica fornax oli
exegerat. Quid plura? Bolox o fusio gentiliū. uox exultatio xp̄ia
norū sp̄e tyranni dentib⁹ frendet: m̄te turbat: qd̄ agat excogitat.
Erat dū regina desup̄ spectans diuine ultionis pdigiale sig
nū: que p̄us se occultabat p̄t metū uiri sui. n̄ arrepto m̄te se
mospectu belue seuientis ostant immerit. Qd̄ tu inq̄ens miseran
de aux o tra dñm eluctaris. que te insania crudelis belua adūsi
factore tuū insurge cogit. An tu p̄spo exitu t̄minare arbitraris.
Certam̄ qd̄ adūsus dñm famulos famulasq; ip̄i sup̄sisti. agnosce
ul̄ n̄c in p̄senti facto. quā potens ē xp̄ianoz d̄s: quanta anladūsi
one teip̄m p̄se d̄pnaturus ē: q̄ uno ietu fulminis tot milia homi
nū hodie o sup̄sit. p̄ero multi gentiliū qui ad hoc spectaclin oue
nerat: uidentes magnalia di ouersi s̄ ad xp̄m publica uoce clama
bant dicentes. Vere magni ē d̄s xp̄ianoz: cui nos seruos abhodie
no die ostant p̄fitem̄. Nam dū tui ydola uana s̄ q̄ nec s̄ nec cultores
sunt aliqd̄ p̄stare possunt. h̄is auditis tyranni collegit se in om̄em fu
rore adūsus eos s̄: uehementi adūsus reginā inuocē hui⁹ erupit. Qd̄ tu
inq̄ens regina ita loqueris. Mū tu quoq; magies artib⁹ seducta xp̄i
anoz: aliq̄s subittit: ut tu quoq; omnipotentes d̄s n̄ros relinque
res p̄qs impii n̄ri sūma o s̄stet. Que malū infelicitas mea ut q̄ ad
cultam d̄oz n̄roz alienos coartabā. iam pestiferū subūssionis uene
nū familiarī domui mee inferpe uideat: ymeā lectuli mei o s̄
tē hui⁹ morbi otagione uexari o tuear. p̄ero si me ita amor diuinali

158
emolliat. ut peregine erronea mutabilitate dōz otumeliā ego ne-
gligā. qd̄ restat n̄ ut ceteri romani impiū matne hui' eidē erroris ex-
emplū imitantes uiros p̄pos aculā dōz eūtant. ad fabulosā x̄anōz
sectam totū regni corp' incuruare p̄sumat. Iuro q̄ t̄ p̄ magnū dōz
impiū oregma qd̄ n̄ maturi ab hac stulticia resipiscens diu immo-
laui. caput tuū ac eruce reuulsi. carnes tuas feris uolatilib' di-
lacandas hodie reiciam. Hec tamē tu celeri morte uitā finisse letabis.
quā ego extortis p̄i mamillis. longo faciā cruciatu int̄re. Iubet q̄
crudelis tyranni ministris contemptibilē regiā apprehendere matnam.
& transfixas clauis ferreis mamillas ab uno pectore extorqueri. Que
cū ad locū supplicii duceret. respiciens ad beatā katherinā dixit.
Ouerianda x̄pi uirgo funde p̄ces ad dñm p̄ cui nomīne certaminis
hui' uictoriā apprehendi. ut infra instantē passionis hui' articulo
si met eorū meū ne caro infirma mentē cogat inbellē deficere. ne
coronā quā militib' suis ax̄po p̄missā ostendabaris. ego metu passio-
nis amittā. Ad quā p̄ciosa uirgo ait. Ne timeas inq̄t ouerianda
& dō dilecta regina. i. uirilit̄ age. q̄a hodie t̄ p̄ transitōrio regno
immutabit̄ et̄nū. p̄ mortali sponso immortalē t̄ acq̄res. p̄pensis re-
quem p̄manente p̄celeri obitu. in̄minabilis uite hodie p̄cipi
es uotale p̄ncipiū. Ad hanc uocē uenabilis regina ita in agonia
robustior effecta. torores sponte hortat̄ ne tyrannica uisā ultē
moxent. Tunc ministri extra ciuitatē eā ducentes ferreis has-
tilib' regias mamillas traiciunt. sic suspensas ab imo crudelit̄
pectore māmās euellunt. De hinc gladio percussa felici marturo
migravit ad x̄pm. uicesima t̄cia die mensis nouemb̄. f̄ia. iiii.
Posturū ū noctu assūptis secū quib' secretū suū ēē uoluit. corpus
regine m̄ris oditū aromatib' sepeliuit.

Mane autē facto. fit questio de corpore regine q̄s illud sustulisset.
de q̄ cū multos ad supplicii p̄tibi uideret p̄ephri. stantē
ante t̄bunal impatoris irruit dicens. Qd̄ tu homines innoxios
puniri mandasti impator. uelud sac̄legiū reos q̄s poti' defensos
ēē oportuerat. si te natē religio humana corpa a feris uolatilib'

tollenda esse docuisset. quia in re uelano te spiritu agitari manifestum est. qui humanis corporibus nec etiam sepulturam indulget. Que etiam in gentem barbaram huius iudicium edidit. ut illi cadauer examine trementis gremio sepeliri prohiberet. Veritatem ante quam innocentie pure conscientia. ut eos esse iudicas quod christi martirem sepeliret. reatu huius in reformido. Condeperna certe si audes quod contra impium tuum christi famulam sepeliri. Deperendum cunctis fidelibus emen sepulchre humane. Quam hoc in obicias ut ceteri relaxent. Certe hoc crimine solus ego periclitari desido. Nam ego sum qui gloriam christi in rem. ego christi dei for sepulture gremio accumulavi. Hic tyrannus uelut alto uulnere sauci per planetu rugiti uelut amens altum emisit. quod tota regio promittit. O me miserum. o omnibus miserandum. ut quod me in hanc eripnosam uitam natum mater edidit. cui tollit omne quod nostrum impium precipue summa requirit. Ecce porphiri quod erat unius anime mee custos. totius labori solatium. inque ab omni cura sollicitudine redinabatur. uelut singulare in perfidum. Ecce hoc nescio qua demonum irrestatione supplantatus deorum nostrorum culturam asynat. illi illum quem uelana terra christiana nostrorum pro deo colit. ut pote mente capere publica uoce perficit. Hic in mirum regimine a lege patria culta deorum esse subuenit. nec alias querendus nobis est diuinalis elementum architectus. quam uis irreparabile in dampnum de diuine ab eo ostet illatum. hoc potius eligo ut resipiscens ab hac stulticia deus si placabilis reddat. immo ut cepit amercia perduret. quam nostre animadversionis sententiam expiat. His diebus. uis sit omnis comilitones ipsi qui latius ei adhererant. coram se adduci. quibus seorsum aduocatis. dum de porphiri diuisione questio ne faceret. omnes una uoce christianos se esse prestantes. nec metu mortis a fide christi. porphiri societate nullatenus dilapsuros. Bine tyrannus aliquos eorum putans trece penarum appposito posse reuocari. iubet eos ex quibus cruciari supplicis. Quos cum ad locum supplicii pertrahi porphiri intueret. timentis ne timore passionis mentes eorum turbarent. ait tyranno. Quid hoc impator s. uult. quod horum principes caput dimittis. me inquam dico. et membra inferiora persequi.

Nam ut me uictū pmo reddideris. inanē mhis laborē sūmīs.
Abhis q̄quere si qd habes. ego peris t̄ alto rationē reddaturus. Vi
et ei tyrannū. Tū caput p̄nceps hoꝝ es ut asseris. oportuniū
est ut de istis p̄beas exemplū. uidelicet ut p̄m ab hac stulticia re
sipescas. nobiscū glōse uiuas. aut certe p̄m gladio intēas. Ita
locutus. iubet hē cū cetis omilitonib' suis extra ciuitatē tiam.
amputatis capitib' corpa inhumata canib' corrodenda emitti.
Qd factū ē. Consummata itaq; ē hoꝝ passio m̄se nouembo. die
uicesima quarta. fīā. v. **P**ostera autē die sedens p̄tbuna
hūmīssimū tyrannū. nec dū de m̄m sanguine faciat. beatā ca
therinā iubet s̄p̄sentari. cui sic ait. Quā q̄m tu omiū hoꝝ rea s̄.
q̄s arte magica dep̄uatos mortis op̄endiū subire fecisti. si tam
ab erroris p̄posito animū reuocares. dū om̄ipotentib' dura of
ferres. potas nobiscū feliciter regnare. p̄ma in regno n̄ro nomina
ri. Ne nos q̄ duci p̄trahas. qd uis eduo' unū elige. aut maturi' ar
bitramina inferas. aut hodie acerrime gladio caput euulsū. m̄se
rabile p̄bebit intuentib' spectaclū. Cui ūgo respondens ait. Non
ē inq̄t miserabile spectaclū. cui de occasu cetis succedit glōsus.
demortē immortalitas. de merore iocunditas. de t̄sticia gaudia
merent' et̄na. Te q̄ p̄trahere diuiti' tyrannē n̄ quero. sic quēuq;
animo decipisti paratā me ēē uidebis ad om̄ia sustinenda que m̄
inferre potueris. ut regē meū uidere. uirginalib' choris agnū
sequentib' int̄ ēē merear. Sic effatā tyrannū furiali spū debriatus.
xp̄i uirginis aspectu suo abstractā. iubet extra portā ciuitatis
decollari. Que cū ad locū passionis p̄fixū p̄paret. respiciens
uidit turban multā uiroz. mulierū sequentiū se atq;
plangentiu. Int̄ quas p̄epue ūgines. mat̄ne nobiles lam̄
tabant. Conūsa q̄ ad illas dixit. O genose mat̄ne. o ūgines
clarissi. me nolite obsecro passionē meā lam̄tabili planctu
onare. si finatim pietas uos ulla erga me uicinat. ad mise
rationē. o gaudere m̄ p̄cor poti. q̄a uideo xp̄m me uocan
tē qui ē amor meus. rex s̄ponsus unūc meus. quē merces

corymbosa scōz. decē corona uirginū. Vos ū planetū istū lacrimabi-
 lem quē manit in me dispeditis. in uos ipas dūcite. ne uos in hoc
 gentilitatis errore dies sup̄ma dephendat. p̄q̄ fletus et nos sūo
 caris. Hec locuta ap̄cussore orandi spacū indulgeri s̄ poposuit.
 Qd̄ cū spiculator annueret. ip̄a eleuatis in cētū oculis orauit dicens.
 O decus salutis credentū. o spes gl̄a uirginū ihu bone. gr̄as t̄ ago
 qui me intra collegiū ancillarū tuarū d̄numerare dignat̄ es.
 fac ḡ hāc cū ancilla tua obsec̄ misericordiam. ut qui eūq̄ in laude et
 gl̄am tuā passionis mee memoriā egerint. siue in exitu anime
 sue aut etiā in quacūq̄ angustia me inuocauint. celerē p̄ciacio-
 nis tue obtineat effectū. fugiat ab eis pestilentia et famel. in cel-
 elades. et uniuersa aurariū int̄p̄es. fiat in finib⁹ eorū t̄re secunda me-
 fio. aer salubrior. sedm̄ elem̄toz gr̄am iocunda fructuū ubertas.
 Ecce iam expleto certaminis mei agone dñe ihu x̄pe. ferientis
 gladiū expecto. tu qd̄ carnifex tollere n̄ pot. p̄cor suscipe sp̄m
 meū. p̄manus scōz angloz in et̄ne quietis sede. cū sc̄is uirginib⁹
 ofoueri iubeas. Hec dū orationē ūgo sc̄a d̄pleuerat. ecce uox de
 sublimi nube emissā adeā reddidit. Veni dilecta mea speciosa mea.
 ecce t̄ beatitudinis ianua ap̄it. ecce quietis et̄ne mansio t̄ para-
 ta aduentū tuū expectat. iam in occurssū tuū eboris iste ūgineus
 scōz exultantib⁹ animis. cū triumphali adueniat corona. Veni ḡ a-
 ne sollicitis de de. et que postulas. nā. h̄is qui passionē tuā de-
 uotis int̄b⁹ celebrant. et q̄ in p̄clis necessitatib⁹ te inuocant.
 p̄sidia optata. et op̄e celerē de celo p̄mitto. facta ḡ hac uoce. et
 ūgo lacteā ceruicē p̄tendens. spiculator ait. ecce ego uocor
 ad dñm n̄ro ihu x̄p̄o. tu iam impiger age. redde ex̄pletiū qd̄ a
 tyranno accepisti mandatū. Vox ille insurgens de collauit eā.
 Quo ex facto. due res memoriā digne apparuerūt. un- a q̄ lac p̄
 sanguine in testimoniiū ūginalis innocentie de cor- p̄e ei effu-
 sū. t̄iā uberi irrorauit. Alia q̄a mox angli accesserūt. p̄stipitū
 corp⁹ p̄ altū aerē subuehentes in monte syna. deposu- erūt Qui
 montē a loco occisionis ei⁹ distat itinere viginti et o. p̄li dierū.

placuer

temper
in unio
nos su
opriet
arduer
al tag
mar ei
uade e
annu
prietu
et mac
eunda
u uer
feriem
ripe h
uignib
ce uox
reiofio
ho t p
uignu
veng
te ma
ocadine
uocer
go uoce
etu qd
Maur
a qd
ex el
assip
r r
ad d
p d

